

HALLJUK A SZÉP SZÓT!

MAGYAR FELKÖSZÖNTŐ KÖNYV.

NAGY KANIZSA

WAJDITS

JÓZSEF 1871

HALLJUK
A
SZÉP SZÓT!

MAGYAR
FELKÖSZÖNTŐ (TOASZT) KÖNYV.

~~~~~  
SZERKESZTETTÉK:

WAJDITS JÓZSEF ÉS BÁTORFI LAJOS.

~~~~~  
HARMADIK JAVITOTT S TETEMESEN BŐVÍTETT KIADÁS.

NAGY-KANIZSÁN.
WAJDITS JÓZSEF GYORSSAJTÓNYOMÁSA.

ELŐSZÓ

az első kiadáshoz.

A felköszöntések (toasztok) könyvét midőn átnyújtani szerencsém van a t. közönségnek, nem mulasztom el az alkalmat, hogy néhány szóval körül ne irjam e vállalat érdekébeni működésemet.

Czélul tűztem magam elé, hogy oly népies vállalatokat indítsak meg időközönként, melylyel a mulattató rész a hasznossal párhuzamba s mintegy testvérileg ölelkezve hasson főleg az ifjuság nemes iránti lángkedélyére és társadalmi állásának kiesbitésére. Jelen könyvem, mondhatom, uttörő, s azért gyengeségei menthetők is annyival inkább, mert czélom bírálata minden elfogulatlan honpolgárnál csak előnyös lehet. A felköszöntések könyve

nem annyira tankönyvül szolgál az életbe lépő ifjak számára, mint utmutatóul az eszmék, a helyzet körülményeihez mért felköszöntések előadására.

Minekutánna több s nagyobb mérvű kiadásomba került ennek ily izléses, csinos s lehet őszintén mondani, tartalmas alakbani kiállítására, fentartom magamnak a tulajdoni jogot hozzá.

A közreműködők fogadják hazafias köszönetemet, elismerésemet. Hazám lelkes ifjúságának pedig figyelme- s pártfogásába ajánlom jelen időszerű s irodalmunkban hézagpótló vállalatomat s valamint előbbi, ugy ezutáni kiadványaimat is.

Isten velünk!

Kiadó.

ELŐSZÓ

a második kiadáshoz.

Az első kiadás 1500 példányának gyors elkelése méltán örvendeztetőleg hatott reám, miszerint e kiadványom népszerűsége elismertetett; tagadhatatlanul ösztönül szolgált hason modoru közhasznu s mulattató kiadványaim folytatására, mit azzal óhajtok meghálálni, hogy azokat lehető csinnal állítottam ki.

Jelen felköszöntő-könyvem első kiadásának példányai rég elfogytak, e második kiadás tetemesen bővitve, 15 ivből 25 ivre terjedelmesbitve jelenék meg; ez által a közkivá-nalomnak iparkodtam megfelelni, igyekezzvén a tartalmat minél változatosabbá s minél érdekesebbé tenni; — ennélfogva számos uj toaszt

foglaltatik benn elismert egyénektől írottak, vagy mondottak; a régiék hozzá pedig sok hiányos kijavítottván, tökéletesebb színben biratnak s használtathatnak fel. Csak egy pillantás a tartalom-jegyzékre s látni való, hogy mily változatos összeállítás létesítették. Az első kiadásnál tehát nemcsak hogy jóval több adatik, hanem figyelmesb összeállítás is eszközöltetvén, mind az, ki e könyvet használni s illetőleg a tartalmat irányadóul venni óhajtja, nem fog csalódní. Ennélfogva, a ki az első kiadást birja, bátran megszerezheti a második kiadást is, mert ugy tünik fel előtte, mint egy második kötet s jótékonytságot szinte gyakorolhat általa, oda ajándékozván az első kiadást olyannak, ki szeretné birni, de anyagi ereje miatt eem szerezheti meg.

A szives közreműködőknek hálás köszönet; igyekezni fogok a bejövendő összeget ujjab népszerű s hiány pótló vállalatokba fektetni, hogy ez által elérjem minél sikeresebben a czélt, hogy a közép-osztályban minél több olvasási hajlamot ébreszsek.

Hazafias tisztelettel

a kiadó.

ELŐSZÓ

a harmadik kiadáshoz.

Alig pár év alatt a 3500 példányban nyomtatott ezen kiadványom teljesen elkelvén, az ország minden részéről jövő megrendelések következtében siettem újból sajtó alá adni s a 25 ivű tartalmat 30 ivre emelni, s így természetesen újabb, kitünő toasztokkal gazdagítani; hazafui örömemre szolgál, hogy izletesen kiállított jelen könyvem is a középosztályu nagy közönség figyelmét, pártfogását kiérdemelé, mit viszont méltányolni kedves kötelességének fogja mindenkor ismerni

a kiadó.

 Ismered a hont és
Ragyogó oszlopát
Tündöklő szent hited
Csalhatlan horgonyát?

Ismerél-e mást, mint
Dicsgazdag életet — ?
Száritál-e már föl
Árvákról könnyeket?

Nyitottál-e ajtót
A fáradt utasnak — ?
Volt-e könyör-szavad
A béna koldusnak?

Megtetted-e mind ezt?
E kérdés int neked . . .
Megáldott-e ily szent
Érzéssel Istened? . . .

Ugy jöjj, s felnyitom a
Toasztok csarnokát,
Szivérzelmeidnek
Szeplőtelen lakát. —

Egy képet látsz csak itt,
Min a földi élet
Oly hivogatólag
Fordul szembe véled. . . .

Tekintsd habár jól meg,
Szent az, a mit mondok:
Ott van a vigélet,
Hol a kancsó forog.

Szentkirályi Aurél.

A toaszt eredete.

Ez az angol szó toaszt, melyet pohárköszöntés helyett használunk, eredetileg azt teszi: „piritott“. Szokásban volt hajdan Angliában, hogy ha valaki vacsora végével áldomást köszöntött, poharába egy darab piritott kenyeret tett. A pohár sorról sorra járt, minden vendég ivott abból egy kortyot, mikor azután a pohár a köszöntőhöz visszakerült, ez a maradékbort kiitta s a piritott kenyeret megette. E szokás kiment a divatból, de a toaszt-szó megmaradt s most már csaknem minden európai nyelvbe átment ez elnevezése az ivást megelőző felköszöntéseknek lakomák és vendégségek alkalmával. Korunkban sehol sem annyira divatos, mint Angliában és utána talán Magyarországon. Legujabban már Törökországban is divatossá lön s érdemes megjegyeznünk, hogy az első toaszt Konstantinápolyban nyilvánosan muzulman által akkor mondatott el, mikor a magyar ifjak a diszkardot Abdul-Kerim vezérnek átadák.

I.

A hazára!

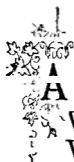
Minden lap e könyvben
Végrendeletem imája:
Hogy legyen boldog a
Magyarok e szép hazája!

Bátorfi.

„A haza minden előtt.“

Kölcsey.

1.

A magyarért poharamat!

Van-e nép, mely túrni tudott?

Van-e nép, mely háromszáznál

Több éven át igát hordott?

Van-e nép, mely ennyit búsult

S oly keveset örült volna;

Van-e melynek jó kedvében

A keservnek könyje folyna?

Nincsen, azért koczintsátok

A magyarért poharatok!

A hazáért poharamat!
 Van-e még oly dicső, drága,
 Van-e föld, mely mint a mienk
 Annyiszor lett volna árva?
 Van-e föld, mely annyit ázott
 Drága, piros honfivértől?
 Van-e föld, mely annyit fázott
 Az átok fagyától, véstől?
 Van-e föld, a melynek hegye
 Annyi édes jó bort terme?
 Nincsen, azért koczintsátok
 A hazáért poharatok!

Hoffmann Mór.

2.

 Ha van eszme, a melyért keblünknek szen-
 télyét föltárhatjuk; ha van kincse a sziv-
 nek, mely őt boldogítani képes; ha van
 miért pohárt üritnünk édes, habár a szen-
 vedés keserü könyjei peregnek is belé, — kér-
 dem, mi az, ha nem a haza?

A haza, melyet apáink vérrel szereztek; a haza, melynek minden talpalatnyi földje vérrel van megszentelve; a haza, melynek minden porszeméhez egy ezredéves emlék van csatolva; a haza, e közös édesanya, melyet oly büszkén mondhat magáénak a rongyos koldus, mint a dúsgazdag; melynek oly édes fia az egyszerű napszámos, mint a diadalmas hadvezér.

De hazám, midre köszöntsem e pohárt? nagyságod emlékére, melyről az mondja a költő:

„Magyar-tenger vizében hullt el

Észak, kelet, dél hulló csillaga.“ [Petőfi.]

Dicsőségedre, mely mint egy óriás szivárvány az egész világot körülfogá; diadalmaidra, melyekkel egy egész világrészt mentettél meg kelet bős hatalma ellen? Vagy fiaidnak emlékére emeljek poharat, azokéra, kiket hon-szerzőknek neveznek az unokák? hatalmas Árpádokra? vagy a Lajosra, kinek tiz korona ragyogott fején? Vagy arra a Hunyadyra kinek még nevét is rémülettel emlité az ellenség? Vagy arra a Mátyásra, kinek a nép önkeblében emelt emléket eme jelszóval: „Megg halt Mátyás király, oda az igazság!“ Vagy arra a szigetvári hősre? vagy Dobóra?

Oh nagy volt hajdan a magyar!!

Csak rég volt, midőn magyar
 Fejekre termett a babér;
 A képzelet sebes szárnyu sas,
 Elfárad mégis, mire odaér.“ [Petőfi.]

Vagy tán szenvedéseidnek könyjét igyam ki
 e pohárból, melyeket nem képes fölszárítani az
 idő? Oh bár tehetném, még ha méreg volna
 is kiinnám! De hogy is feledhetné a magyar
 Várnánál hullatott véré; hogy feledhetné a
 mohácsi temetőt, hol hatszáz évnek diadalmi
 dicsősége hanyatlott sirba; hogy feledhetné a
 török rabigát, melynek oly soká csörgeté lán-
 czait? ! Ha szenvedésedre gondolok, csak so-
 hajtani tudok a költővel:

„Hazám, hazám! oh én szegény hazám!
 Minek nevezzem azt az érzeményt,
 Mely mint egy sötét felhőszakadás,
 Omlik szívem multad emlékére.“ [Petőfi.]

Csak fohászzkodni tudok, ha rád és más
 nemzetekre gondolok, mert:
 Az ég egy kincset ád minden hazának,
 S a nemzet hiven őrzi birtokát,
 Császárról szól a franczia fiának,
 Büszkén mutatja Róma ó falát.
 Hellasnak kincse egy elomló rom. —
 Tied hazám egy szentelt fájdalom.“ [Eötvös.]

Nagy voltál hazám, nagy és dicső! S e fájdalom, hogy nagyságod és dicsőséged, mint üstökös elenyészett s helyette egy hosszú szenvedés ütötte föl tanyáját s rettegve kérdehetjük: jön-e egy szebb jövőndő, vagy a sir vár e népre, melyet magyarnak nevez a történet?

De félre gyáva kétségbeesés, félre nyomorult csüggedés, neked hazám élned és virulnod kell! élned, mert:

Él a magyarok Istene, s hazánkat
 Átölelve tartja atyai keze;
 Midőn annyi ellenséges század
 Ostromolt vad dühvel: Ő védelmeze.

[Petőfi.]

Egy ezredév fáradalmai viharzottak el fölöttünk, — és élvezni nem tudtunk; millio ellenséggel vívtunk kétségbeesésig csatákat, — és élünk; hányszor nehezült ránk a sors vaskeze, úgy hogy már majd meggörbedénk, — de velünk volt az Ég s elveszni nem hagyott, mert:

Az nem lehet, hogy annyi szív
 Hiába onta vért,
 S keservben annyi hű kebel
 Szakadt meg a honért.

[Vörösmarty.]

Fáradunk és küzdünk; — de bátran előre! Nagy Sándort a fáradalmak tették nagygyá; Rómát a küzdelmek emelték a világ

trónjára; Napoleont a kitartás tette nagy Nápoleonná. A fáradozás és küzdés jutalma a borostyán.- Amely nemzet bátor előre törni s a fáradalmak közt elcsüggedést nem ismer, az el nem veszhet, mert égi karok védik a bát-
rat. És kérdem, melyik nemzet küzdött és szenvedett többet, mint a magyar. Szenvedett, küzdött és él, él és előre tör, ezért mondja a legnagyobb magyar: „Sokan azt mondják: Magyarország volt — én azt szeretem hinni: Magyarország lesz.“ —

Félre ti kislelküek, ti, kik kétségbees-
tek a magyar jövője fölött, hiszen.

Megszenvedte már e nép.

A multat és jövődöt. [Kölcsey.]

Félre ti, kik a multban kerestek mene-
déket és a jövőbe nézni nem mertek, hiszen
a haza.

Nem veszhet el, mig az ezüst Dunának.

Habján egy honfi szem pihen;

Mig magyar lakik a parton s a hazának,

Egy romlatlan gyermeke leszen. [Eötvös.]

Azért emeljük magasra a pohárt és ki-
áltunk az Istenhez, ahoz, kit mi vallásos ér-
zülettel Magyarok Istenének nevezünk, hogy
mig a világ, mig napja tart a „magyarhazát“
éltesse !!!

Töltsetek bort, bort az öblös billikomba,
 Billikom legyen ma nálunk harczi bomba,
 Öntsük tartalmát az alvó sziv tüzére,
 Hadd lobogjon égi lánggal,
 Égi lánggal minden vére.

Év röpült megint el a hon életéből,
 S más reménydúsabb viradt ránk enyheképül,
 Hej! ha e kép ősi nagyság képe lenne:
 Mennyi édes üdv mosolygna,
 Üdv mosolygna akkor benne.

Ah de nem! még nem mosolyg üdv lángsugára
 Búvonásiról az ifju nép honára;
 Tenger még a bú szemében öröméhez,
 Elviharzott drága multnak,
 Drága multnak képe még ez.

De se baj! napunk sugári visszajőnek
 Fölszáritják tenger könny'it a mezőnek;
 Lesz idő még, kell is lenni nem sokára:
 Hogy a multnak szent öröm leng,
 Szent öröm leng fátyolára.

Volna szívem istenáldás lángmalasztja,
 Mely a bűnt is szent erénynyé változtatja:
 Mátkacsókkal jegybe adnám a hazának,
 Tettemért tán jobb utódok,
 Jobb utódok áldanának.

Mit beszélek? hát szívem nem istenáldás
 Ha a szív nem, mi lehetne akkor az más?
 Jertek inni e kigyuladt szívkehelyből;
 E kehelyt én a hazának,
 A hazának szentelem föl!

Szentkirályi Aurél.

4.

 Kiért üritsem e pohárt, ki mondja meg?!

Vajjon kell-e ezt nekem a költővel ismételni? Hisz nem lehet magyar, honfi, kinek legelőször is a „haza“ ne jutna eszébe. A hazáért tehát mindenek előtt! Ezért a minden földi javakkal oly bőven megáldott édes hazáért, Magyarországért! melyet annyira szeretünk, miszerint félnünk lehet, hogy szeretetünkkel megfojtjuk. Hazánkat, melyen kívül Vörösmarty nagy költőnk szavaként „nincs a vilá-

gon számunkra hely.“ Melyet nem szeretnünk már csak azért se lehetne, mert Isten is anynyira szereti, hogy megvédését, fenntartását is csak általa kegyelt népre bizta. Tehát nekünk magyaroknak szent kötelességünk a Mindenhatónak eme bizalmát — valamint őseink a multban, — jelenben és jövőre is igazolni.

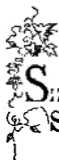
Szeretnünk kell továbbá e hazát, — melyhez századokon át annyi balsors emlékei és őseink sirjai kötnek azért is, mert mi magyarok vagyunk, s mert e nevezet világnyelven azt teszi, hogy: árva. Minden nemzet talál hazáján kívül rokon-népet, nemzetet, mely fájdalját érti s bajaiban erkölcsileg avagy anyagilag támogatja. Egyedül mi vagyunk, kik felett az örökösödést s támogatást, mint a föld legnagyobb árvája fölött a legnagyobb árvák atyja a Mindenható magának tartotta fenn, hogy nagykoruvá neveljen és idővel a nagy nemzetek sorában méltó helyet foglalhassunk. Hogy egykoron nemzetünket mint gyámoltját, gyámsága remekeül mutathassa fel a föld népeinek. De hogy ez minél hamarabb és minél biztosabban teljesülhessen, kell hogy szorgalmunk, kitartásunk- és erős akaratunkkal magunkat magas gyámunk méltó gyámoltjainak mutassuk; kell hogy mindenkor

— még a legrosszabb hazafi is köztünk — kész legyen annyi verejtéket hullatni a haza felvirágoztatására, s ha kellend, annyi csepp vért kiontani fenntartására, a hány csepp bornak kiürítésére ezennel önöket fölhivom.

Éljen a haza!

P. Prdo.

5.

Szeretem az édes atyámat,
Szeretem az édes anyámat,
De még jobban édes hazámat!

Szeretem kedves asszonyomat,
Szeretem kedves magzatimat,
De még jobban kedves hazámat!

Azért éltedért bor s vér folyjon,
Legdrágább mindenem, Lengyelhon!

(Lengyelből.)

6.

Mennyi népfaj van a nagy világon, és nagy része, ha elhagyta hazáját, a világnak valamely részében majd mindenik talál rokon népfajt, melynek kebelében képes elfeledni szülőföldjét. Csak egyedül a magyar az, ki a nagy világon sehol sincs otthon kedves hazája határán kívül. Mióta Trója és Carthago elpusztult, nem létezik a földön hasonló maroknyi nép, mely ily kis áldott térre szorítva, annyi szenvedés, annyi küzdés közt oly hőiesen védte volna a határt, melyet elfoglalt, mint a magyar. Mióta Atilla a félvilágot megostorozta, és Árpád a Kárpátok szép bérczéről kinyújtá vaskarjával hatalmas kardját az Ádriáig: oh azóta csak az ég tudja, mennyit szenvedett a magyar! Erősebb vala a kemény aczélnál, és harczias véralkatával a sok csatározást úgy megszokta a sok veszély közt, hogy, ha nem volt kivel verekednie, pártra szakadt és saját testvére szívébe mártotta éles kardját, polgárháboru által emésztette a drága erőt. Bezeg jó volna most, mert nemcsak hajdan a török, de mostanában a tobákos német is kurucz módjára kitudta szini a nemzet zsirját. De mindenek daczára „Él magyar, áll Buda még“

és nem csüggedünk, hisz előttünk a nagy, a szép jövő, melyet a látnok festett, de melyért bizony még sok küzdeni valónk van. . . . Föl tehát aki magyar! az áldott béke csöndes napjaiban észszel; — ha pedig új veszély fenyegetne, a míg lehet vértől pirosuló zablyával elő, így is, amugy is rendithetlen honfiak és egyszersmint honvédek maradva, ne feledjük el soha, hogy mi magyarok, őseinknek, a hősöknek unokái vagyunk. Küzdjünk a kor szelleméhez mért és annak megfelelő fegyverekkel s a küzdelmek közepette kiáltjunk: éljen a haza!

O. K.

7.

— Üritsük a hazáért
 E pohárt:
 Egy pohár bor a hazáért
 Meg nem árt.
 Érje áldás és szerencse
 Mindenütt,
 Ahol eddig véremésztő
 Seb feküdt.
 Arcza, mely az ősi bútól
 Halovány,
 Felderüljön, mint a napfény
 Vész után.

Vörösmarty.

8.

Azt mondja a népdal: „háromszor iszik a magyar: de annyiszor jót is akar.“ A legelső jó kívánság a legelső magyar embert, a királyt. Van nekünk egy híres királyáldomásunk, a mit Vörösmarty adott Hollós Mátyás ajkaira. Nagy, felséges mondás; minőt csak a költők királya gondolhatott ki az igazság királya számára. „Addig éljen, míg a honnak él!“ Az ötvenes években, mikor azt a költeményt, melyben ez áldomás előfordul, a nemzeti szinpadon elszavalták, a bölcs censura kihuzta ezt a mondást belőle. Néhány év mulva aztán a bölcs censura ismét megint visszatette azt bele: átlátva, hogy mégis csak jó kívánság az. Az 1876-ki koronázáskor végre magán a trónon hallottuk ez eszmét megdicsőíteni; a király így végzé beszédét: „Csak boldog nemzetnek lehet boldog fejedelme.“ Az ég adjon viszhangot e szózatra! Adjon a fejedelemnek boldog nemzetet, s a nemzetnek boldog fejedelmet! Éljen sokáig a magyarok királya. Van a magyar nyelvben egy kifejezés, melynek magasztos kettős értelmét semmi más nyelv nem bírja. Ezen kifejezés

„Boldog-asszony.“ A mi az emberiben legszébb, s az emberfölöttiben legmagasabb, az van egyesítve e szóban. A hol egy boldog király van, ott egy boldog királynénak is kell lenni. Nekünk is van egy királyi asszonyunk, ki ez elnevezést megérdemli. Az ég tegye őt e hazának minden értelmében „Boldogasszonyává.“ Éljen sokáig Magyarország királynéja! És most, hogy bizonyítványát adjam annak, hogy igazán magyar vagyok, harmadszor is áldomást iszom. Még pedig ezuttal követem bizonyos meg nem nevezendő város példáját, a hol feles számban lakván magyarok és németek, nehogy egyik vagy másik fél megsértessék, elhatároztatott, hogy az éji őr kiáltsa az órákat magyarul; — de trombitáljon hozzá németül. Én pedig megfordítva a dolgot, áldomást iszom magyarul, de beszélek hozzá németül: Az egész föld kerekiségén csak két nép van, melyek bálványt soha nem imádtak: a magyarok és a zsidók. Mózes népének Jehovahja volt, Árpád népének pedig megvolt a maga „magyarok Istene.“ — Mindkettő láthatlan nagy szellem, melynek meg van ama három emberfölötti tulajdonsága: mindenütt jelenvalóság, mindenhatóság és örökélet. Van azon-

ban még egy másik magasztos lényünk, mely közösen mindkettőnké, s melyet imádásunkban az istenséghez legközelebb helyezünk. Ez a haza. Ez is bir az isteni mindenütt jelenvalósággal, mert ez ország minden talpalatnyi földé, a hová csak lábainkat tehetjük, az mind hazánk. És ez mindenható, mint az Isten, mert hatalma van büntetni és jutalmazni, tőle veszszük mindennapi kenyerünket, reá bizzuk a magunk és maradékaink jövőjét. Kérjük az Istent, hogy e magasztos lényt ruházza fel a maga harmadik magasztos tulajdonságával is: az örökélettel. A haza, Magyarország, éljen örökké!

Jókai Mór.

9.

Félre, kislelküek, a kik mostan is még
Kételkedni tudtok a jövő felett,
Kik nem hiszitek, hogy erős istenség
Őrzi gondosan a magyar nemzetet.

Él az a magyarok istene, hazánkat
Átölelve tartja atyai keze;
Midőn minket annyi ellenséges század
Ostromolt vak dühvel, ő védelmeze.

Az idők, a népek éktelen viharja
Elfujt volna minket, mint egy porszemet,
De ő szent palástja szárnyát ránk takarta,
S tombolt a vihar, de csak fejünk felett.

Nézzetek belé a történet könyvébe,
Mindenütt meglátni vezérnyomdokát,
Mint a folyóvizzen által a nap képe
Áthuzódik rajta aranyhid gyanánt.

Igy keresztül éltünk hosszú ezer évet;
Ezer évig azért tartott volna meg,
Hogy most, a midőn már elértük a révet,
Az utolsó habok eltemessenek.

Ne gondoljuk ezt, ne káromoljuk ötet,
Mert káromlás, róla ilyet tenni fel,
Nemhogy egy isten, de még ember sem üzhet
Ily gunyos játékot gyermekeivel!

A magyar nemzetnek volt nagy és sok vétke,
S büntetését már átszenvedte ő;
De erénye is volt, és jutalmat érte
Még nem nyert... jutalma lesz majd a jövő.

Élni fogsz hazám, mert élned kell... dicsőség
És boldogság leszen a te életed...
Véget ér már a hétköznapi vesződés,
Várd örömmel a szép derült ünnepet!

Petőfi Sándor.

II.

Díszünnepélyeknél.

A dal zengő hab,
A felkösöntés szivárvány, —
Amaz a szivet,
Ez az észet ölébe zárván.

Bátorfi.

A királyi párra.

Egi öröm minékünk, magyaroknak,
 Hogy a Felséges Királyi Párt
 Látjuk körünkben és hódolatunknak
 Csak a sir, vagy az ég vet határt.
 Jóságot áraszt Szent István Utóda
 S törvénytisztelést Szent Lászlóként.
 Egy uj hazát Árpád s Negyedik Béla
 Után most alkota a Fölség
 Nagy Lajos hatalmát, Mátyás hirtényét
 S Mária Terézia szivét
 A Király kitárta előnkbe, hogy így
 Boldogítsa hű magyar népét.
 Ki az? ki nem lelkesednék s vérével, —
 A magyar ősi erényével, —
 Ily nagy Királyt ne védjen s ne szeressen!?
 Midőn Felséges Asszonyunkkal
 Reánk áldást, kegy- s szeretetet hitve
 Foglalkoznak boldogságunkkal.
 Nézd s vésd szivedbe örökre: hogy éljen
 Bennünk, velük, ki úgy szereti
 Édes magyarjait, hogy önérdékét
 A mienkért háttérbe teszi.

Kísérje az ég áldása a merre jár!
 Éljen a Felséges magyar Királyi Pár!
Bátorfi Lajos.

11.

A királyra!

A magyar nemzet egy csillagtábor, közte a nap a király! Mielőtt poharamat emelném a királyért, elmondom röviden mi a magyar, de hisz ezt tudjuk, hanem hogy milyen? ezt is tudjuk, de vagy elfeledjük, vagy túl is tudjuk, mindkét esetben ildomos emlegetni.

Az igaz magyar becsületos, őszinte, nyájas, barátságsszerető, nagylelkű, lelkesedő, bátor, dicsősségvágyó, adott szavát beváltja, honát szereti, nemzetiségére büszke s mi fő: alkotmányos koronázott királyra iránt rendíthetetlen hűséggel viseltetik.

Mely hűség lángüstökös-ként huzódik végig a magyar nemzet történetén s azért mondja már a költő is:

A legelső magyar ember a király,
 Érte minden honfi karja készen áll.
 Lelje népe boldogságán gyönyörét,
 Hir s szerencse koszoruzza szent fejét.

Lelkesült gyönyörrel emelem tehát poharamat alkotmányos koronázott királyunkért

s valamint most a béke lágy ölében lelkünk forró kivánságát szárnyaltatjuk az ég felé és jóléteért lelkesedve üritjük poharainkat, úgy a vész pillanatában, ha kell vérünket és éltünket áldozzuk érte, hogy éljen sokáig népe javára és boldogítására. Éljen!

12.

A királynéra.

 A magyar királyné egészségeért emelem poharamat; S midőn ajkam megnyilik, szivemben a legszebb honfíúi érzetek cikáznak villámként, és úgy vagyok, mint a kincskezeső, ha drága gyöngyök halmazára bukkan, nem tudja mit tegyen, melyiket válaszszá.

Végig nézek e tisztelt koszorún s látom, hogy kedves magyar hölgyeink arczán a rózsapír bájos színe élénkebbé változott szeretett királynőnk említésére, a férfiak szemében pedig hazafias lelkesedés tűzvillámai lövellik felém a kegyeletet, melylyel iránta viseltetnek, s mintha mondanák, mint egykor

Mária Theresiának: „életünk és vérünket fel-séges királynőnkért!“

Valóban a magyarnemzet még a régi korban is tisztelettel hajolt meg a női érdem előtt, annyival is inkább jelenleg, midőn fel-séges királynénk, hogy szív és lélekkel magyar legyen, lankadhatlan szorgalommal eltanulá a zengzetes, költői szép magyar-nyelvet, s beszéli oly tisztán, oly varázslatosan, hogy édes öröm árasztja el a hallgatót; — Azért mindnyájunk édes óhaját nyilvánitom, midőn habzó poharamat felemelve, háromszorosan szivből kiáltom: éljen Erzsébet, Magyarország koronázott királynéja! Éljen Erzsébet, mindnyájunk édes anyja!! Éljen Erzsébet, a magyarnemzet védangyala!!!

13.

Koronaherczegre.

„Sast nemzenek a sasok!“ azaz tetterős királynak hasonló tetterős utóda van! s kell, hogy legyen, mert a kormányzás, az uralkodás nem abból áll, hogy czimül viseltessék, hanem jellemszilárdság, jogvédelem és szigorú

törvényesség oly kötelmek, melyek erős vállat, nemes szivet és művelt lelket igényelnek.

Midőn tehát ő Fensége a koronaherczegért emelem a pohárt, kívánom, hogy dicső előde nyomdokain járva még sokáig edződjen népeinek java előmozdítására czélzó tapasztalataiban, de ha fejére tétetik szent István koronája, méltó büszkeséggel vallhassuk királyunknak, övezzük őt körül lankadhatlan hűséggel, míg ő is viszont elől védje alkotmányunkat, biztosítsa szabadságunkat, gyarapítsa jólétünket s védje jogainkat, így mellette, véle a harcz mezejére ha kiszállunk egy sziv, egy lélekkel bátran nézünk az ellenség szemébe s őseinktől öröklött bátorság és lelkesedéssel halunk meg hazánkért, királyunkért a magyar nemzet jóléteért.

Éljen a koronaherczeg ő Fensége!

14.

Magyar ministere.

A közéletben gyakran lebbent el ajakimról a mondás: „a mély érzés néma;” — azonban igazolva e jelszó alaposágát soha

sem érzem égetőbben, mint e pillanat üdvében, midőn a diszes vendégkoszorúnak őszinte jó kívánatát s forró üdvözlét tolmácsolni, nekem jutott a ritka szerencse.

Valóban, örömet érzek ez ünnepélyes órában, örömet, minőt csak az alkotó érezhete a teremtés hetedik reggelén, midőn kilépvé arany menylakából először üdvözlé a semmiből teremtett mindenséget. Oh, de „a szívnek szava nincs, mit az ajk vágyódva rebeghet. Csak gyarló viszhang, önteni szóba nehéz.“

Hogyan fejezzem ki tehát az örömet, melyet érezünk?... hogyan az áldást, melyet Néked nemes férfiú keblünk legmélyebb érzetéből kívánunk....

Megvallom: soha sem éreztem ennyire gyöngeségemet, és parányiságom öntudatában roskadni tapasztalom erőmet, csüggedni bátorságomat. — Mert ki vagyok én, hogy ily fényes és művelt körben érdemeidet nem mondom, méltólag feldicsérjem, hanem csak illendően előszámláljam is? Hol vegyem a nyelvet, hol a szót, mely egy nagy hazafi dicsőítésére kötelesen méltó volna? És mégis szólok, vakmerőség nélkül szólok... — Miért? mert fényes nevedről szólok... A középszerűség s a vakító fényvel pompázni szerető

önkény lángeszü himzésekre, s tündöklő szónoklatokra szorulnak, — a nagy tettek emberének kölcsönözött sugarakra szüksége nincsen. —

Csak említeni kell szeplőtlen nevedet; s ez annyi, mint a tiszta égen ragyogó napra mutatni, melyről nem szükséges mondani, hogy fényes, azt sem, hogy melegit . . .

Beszélnek rólad az irások . . . beszélnek a kövek . . . beszélnek az emberek szivei . . .

Kell-e mondanom tehát, hogy te vagy a szabadság és erény szeplőtlen lilioma . . . a polgári hűség nefelejtse . . . a szeretet rózsája . . . az értelem örökzöldje, és a nemzeti egyetértés folyondára.

Ugyanazért sziveinket, az örömezés árja önti el, s legkedvesebb kötelességünket véljük leróni, midőn határtalan tisztelettel párosult üdvözlésünket nyilvánítjuk; szivünk mélyéből óhajtván; hogy az ég ura, nekünk oly becses élted, öröm és megelégedés áldásával tetézze, s a legkésőbb korra terjeszsze.

Áldást esdünk, áldást és oltalmat az isteni gondviseléstől ama dicső pályára, melyre fényes születésed, fényes egyediséged szerint, százezrek közül hivatva vagy független magyar miniser lenni, hogy a megkezdett nagy

művet folytatva, a hon boldogságát eszközöljed, és azt a késő maradékok során át biztossadsad, még nagy nevedet halhatlan érdemeid a jelen és utókor forró hálája és a dicsőség fénykoszoruja örökítendik. Éljen!

Szentkirályi Aurél.

15.

Gr. Mikó Imre miniszterre.

A mult idők példája mutatja, hogy a vas sokáig átok gyanánt nehezült az emberiségre mert bilincset készített belőle az erőszak és rabszolgákká tette a föld szabadságra született gyermekeit.

Majd eljött a bilincs testvére, a fegyver s széttörvén a lánczokat, visszaadta a népek elrabolt szabadságát. A szabadság pedig, kezefogva a tudománnyal és a műveltséggel, meghódította, lába alá kényszerítette az előbb hajlani nem akaró vas elemet, hogy rajta, mint úton röpitse szét a világban a szellemi és anyagi fejlődés eszközeit.

Mert a szabadság oly csodás hatalommal bír, hogy a semmiből is teremtsen a szunnyadó, vagy elhalni látszott erőket is munkás életre serkenti.

A nemzet visszaszerzett szabad alkotmányos életének egyik szép és fontos vívmányán! üdvözli Borsodvármegye közönsége a pest-miskolczi egyenes vasút létesítését, melynek ünnepélyes fölavatását rég táplált óhajlásunk teljesültével ime mai nap megérni szerencsések voltunk. Üdvözli a hála és elismerés benső érzetével azok iránt, kik egy szebb korszak előidézésére nekünk ez által módot és alkalmat nyitottak. E naptól fogva úgy érzi magát e megye, mint a szülőjétől sokáig távol élt gyermek, kit ma szoritott először közvetlenül szívére a szerető édes anya. S ez érzet mellett fennen hangoztatja azon meggyőződését is, miként e nagy jövővel biztató vasútvonal létesítése, egyik kézzel fogható s eltagadhatlan annak, hogy azon politika, melyet a magyar felelős kormány ez idő szerint követ, valóban a siker politikája.

Adja Isten, hogy minél előbb teljesüljön mind az a remény, melyet e vállalat jövőjéhez mindnyájan szívesen csatolunk. Legyen ez biztos emeltyűje szellemi és anyagi felvirágozá-

sunknak s jobblétünknek. Legyen ez oly élet-ér, mely míg a távoli részekből sürgő szorgalommal hajtja az ország fővárosa felé az ép egészség és boldogság elemeit, ugyanazokat más alakban áldólag adja vissza a részeknek. De legyen intő s emlékeztető jelképe politikai magatartásunknak is, s hevületünk vagy aggodalmunk perczeiben juttassa eszünkbe, hogy sokáig kellett nekünk nagy kerülőt tennünk félországon keresztül az ország fővárosához, míg végre ime a legrövidebb egyenes utat megtalálnánk s elérnünk sikerült!

A hála és remény ily érzetéből buzdítva emelem poharamat az összes kormányért, mely e vasuti összeköttetés eszméjét bölcsessége által javaslatba hozta, erélye által létesítette! Emelem különösen a kormánynak közöttünk jelenlévő tisztelt tagja gróf M i k ó I m r e minister ő exeljáért, mint kinek vezérlete s égise alatt készült a mindnyájunkat megörvendeztető mű, tehát a kit főképen illet a mai nap dicsősége. Őt, a kinek még mielőtt hiv és tapasztalt kezére bizta volna fontos érdekeit a nemzet, a tudományok komoly muzsája már szerény homlokára tűzte azt a koszorút, melynek leveleit se az irigység keze le nem tépheti, se a tomboló szenvedélyek által fölvert

por be nem homályosíthatja, hű munkássága gyümölcsének, a nemzet biztos alapokra helyezett szabadságának, boldogságának élvezésére Isten sokáig éltesse.

Lévay József.

16.

Lózsef főherczeg ő fenségének,

a magyar honvédség Fővezérének stb. stb.

üdvözetére,

— midőn a pannonhalmi ősi egyház megújítási ünnepe alkalmával Ő Fenségének, a Magyarok Királyának személyét helyettesítette. —

Ki a Fölkentnek nevében jöttél,
Légy üdvöz itt a szent hegyen!
Kísérje minden lépésed áldás
S örömed köztünk nagy legyen!

Vezéri pálczád hagyd most pihenni,
A honvéd ügyis résen áll;
És száz veszélybe és száz halálba
Csak egy szavadra szállva száll . . .

De nem! Hisz' itt is s harcztéren állasz,
 Csendes csatáknak színhelyén,
 Hol ezred évig harczolt a szellem
 S győzött a vakság éjjelén.

E szent halomról repült a szózat
 Ez édes honba szerteszét,
 Amely megóvá a hun- s avarnak
 Sorsától Árpád nemzetét.

A hármás halom kettős keresztje
 Új fényt ölt e szép reggelen,
 Jelentve, hogy él a hős magyar faj,
 „Megfogyva bár, de törve nem“!...

S az ó ezer év végalkonyán s egy
 Újnak derengő reggelén,
 Az ősi hitnek szent bölcsőjénél
 A hű utód most megjelen.

S imát rebeg az egekhez ajka
 S a trónra áldást esdekel,
 S a régi hittel a régi hűség
 A nép szívében újra kel.

Fenség! ki e nap tanúja lettél,
 Légy üdvöz itt a szent hegyen!
 Bő áldás szálljon Reád az égből
 S Örömed tartós, nagy legyen!

Harci borostyán helyett mi Néked
 Olajfa-ágot szentelünk;
 Élj még sokáig és élj a honnak,
 Ezrek kiáltják ma velünk!

Vadász Polykárp.

17.

Gróf Szápáry Géza Zalamegye volt főispánjára.

 Lapozzuk át történelmünk könyvét és adjunk hálát a gondviselésnek, hogy mindig adott e hazának oly jeles férfiakat, kikről kegyelettel emlékezünk, kik betöltvén polgári hivatásukat, tetteik után tanultunk mi, szeretni e hazát és nemzetet.

A sok dicső ős közül csak egyet említék fel, a hős Szápáryt! ki képes volt hazája földjén szántani, mintsem azt elárulni tudta volna. — Ily örökség után nem lehet korcs unoka? Ezen virágzó grófi család egyik utódáért emelem fel poharam! Ki a vész perczében azt akarta áldozatul adni hazájának, mely mindenikünk előtt

legbecsesebb: saját életét; de a haza nem kívánt ily nagy áldozatot, megtartá számunkra életét, hogy jelen átalakulási korszakunkban legyen a politikai téren vezérünk! A fenséges Király! Haza! és szabadság jelszóval kormányozhassa e szép megyét. — Legyen szívének minden dobbanása Zalamegye népeért? hogy a hosszú szenvedések után soká élvezhesse velünk a jólétet; legyen polgári jutalma azon viszhang, mely e megyét rezgi által, mert a palotáknak fényes lakói a nép ezereivel együtt szívük mélyéből kívánják, hogy a mi szeretett főispánunkat, gróf Szápáry Géza ur ő méltóságát hazánk javára a magyarok Istene sokáig éltesse!

Baranyay Elek.

18.

Szenczy Ferencz püspökre.

(Szepetneken szept. 8-án 1868. tartott püspöki
diszebéd alkalmával.)

„Az Ur lelke én rajtam, mivel
hogy felkent engem az Ur! a sze-
lideknek hirt vinni küldött engem;
hogy megorvosoljam a töredelmes
szivüeket, és a foglyoknak szaba-
dulást hirdessek: hogy Sion keser-
gőinek szerezzek és adjak koronát
a hamuért, örömmek olaját a ke-
servért, dicsőség palástját a gyöt-
relemért, hogy abban neveltessenek
az igazság erőseinek, az Ur ültet-
vényének az ő dicsóítására.“

Midőn a messze őskorban, hol a tévelygés-
sek és botlások sötét zürzavarában az al-
kotó jósszemlemezről gondoskodott, kik
mint fénylő lámpa kalauzolják a zarándok
észt, vagy mint tüznyelvek nyilvánítsák a te-
remtő akaratát; — ama mélyen beeső őskorban,

midőn a látnok most idéztem szavait feljegyzé, tudta-e, hogy szavai a nemzedékek nemzedékei számára, minden korra, minden időre szólnak!

Létünknek azon az öt érzékre ható világos próbája, hogy az anyag zömre, terimére nagy, míg az azt mozgató, éltető lélek is a hit fel-fogásának lehet tárgya, könnyen elképzelhetővé teszi, hogy a világ minden küzdelmében inkább sietett az érzéki felé, s hogy a szellem tökéletesítése, a lelki jónak gyűjtése csakis hivatott kivételeknek volt törekvése.

A cél pedig, melyre csak kivételek törekesznek s maga az emberiség nagy tömege vagy mint közönyös néző, vagy néha mint ellenható erő, ezen küzdelem körén kívül áll, — azon cél mondom, bár az összes emberiség tökéletesedésének közös célja legyen, csak rendkívüli, csak isteni erő közbejötte által közelíthető meg.

És ez erő nem késhetett, miután Isten boldogságra teremté népét; s hogy ez az erő ember alakjában jelenik meg, s hogy az a világ oktatása és vezetésére mindenkoron jelen lesz, a szent könyv jós férfja háromezer évvel ezelőtt megírta, — e szavakban: „Az Ur lelke én rajtam, mivel hogy felkent engem az Ur.“

Benső illetődéssel fordulok a felkent fér-fiuhoz, ki szent vallásunk apostoli tisztét vég-zendő, köztünk, hivei közt megjelent.

Minden korban, minden nép közt ünnep volt a nap, melyen az apostol utódja a hívők sorai közé lépett, hogy részesítse azokat, a vallás áldásában!

De ezen alkalom sehol őszintébb, hálá-sabb ünnep nem lehet, mint nálunk ezer esz-tendő magyar népnél.

A revelatis isteni jótéteményében más népek nálunknál jóval előbb részesítették; azon világosság, mely elüzte az ősrégi sötét-séget, s a pogány kor isteneinek legióit a hagyományok könyvébe zárta, másutt korábban derült fel, mint hazánkban s fajunk közt; mégis — mig ott a félremagyarázott felebaráti sze-retet börtönökét épített, hogy a gondolatot annak békóiba verje, s a tulhajtott hitbuzgó-ság máglyákat gyujtott, hogy minden elmét meggyőződés ugyanazon keretébe erőszakoljon; az alatt nálunk s köztünk egy percze se za-vartatott meg a jó egyetértés, az erős bizalom egyház és állam között. Nálunk az infula és a kard nemcsak mint jó barátok együtt telje-síték minden időben kötelességeiket, — de a kereszt árnya alatt mint testvérek küzdöttek

és áldoztak a közös czélért, s mint azon egy hazának hű fiai egymást segítve, munkálkodtak a haza javán ha béke vala, és karöltve keltek sikra, ha a haza oltalmazást várt.

Igen, nálunk egyetértés volt, mert a pap Isten felkentjének tisztét teljesíté hivei közt a vallásiakban, — s a polgár feladatát végzé a világiakban, a kettőt egymással öszszetéveszteni mindig vonakodott. Hazánkban az egyház nem külön állam, hanem nemzeti nagy testnek első tagja, a statusnak első és legidősebb fia; — és e szép kiváltságával miként élt, az ezzel járó nagy kötelességeket miként teljesíté, ott van Sajó, Várna, Mohács s ott vannak a köznevelést ma is majd egyedül biztosító gazdag alapítványaik, — s végül ott van maga — nagyszerű történelmünk egész hosszu sora; — sok gyöngysort, boglárt, értékes lánczokat lehet annak fényes adataiból összefüzni, de egyet se, hogy az összefoglaló gyémánt csatot nem magyar egyházunk hazafias főpapjai képeznék.

Polgári önelégültséggel hajlom meg e magasztos emlék előtt, s ha hozzá gondolom, hogy az idő változása az emberekkel a szerepeket is megváltoztatá, s hogy ez által épen a clerus az, melyre a megpróbáltatás legnehezebb napjai elkövetkeztek, — s ha más oldalról a

magatartást nézem, melylyel hazám ez ősi oszlopa rámért viszontagságos látogatásokat fogadja és viszonozza, nem állhatom meg, hogy a meggyőződés egész erejével, az érzelem teljes melegével ne üdvözöljem a férfiut, az Ur felkentjét, ki nagy és jeles, midőn az Ur kertjét műveli, s ezreket készít el a felvilágosodás malasztjának befogadására, — kit mint embert — áldanak és magasztalnak, mert az ajkokról lehangzó Isten nevébeni áldást a kezek jótékony alamizsnálkodása teszi rögtön fogékonyrá; ki mint polgár hű, áldozatkész és erélyes, mint magyar! mondva van, — mintaképe a magyar főpapnak, — és mint törvényhozó! ki tartó, igazságos és bölcs, ki a találmányok és felfedezések mai korát nem a középkor csiszolatlan szemüvegén át nézi, s az időnek követeléseit nem az öröklött kiváltságok merev betűi szerint mérlegeli, — hanem mint az Ur felkentje; szigoru és kérlelhetlen behajtója annak, a mi az oltaré öröktől örökre, — s mint a haza nagyja engedékeny és áldozatkész közreműködő abban, mit a haladás, jólét, emberi tökéletesedés s polgári és politikai gyarapodás elodázhatlanul követelnek.

Hol nemzeti létünk felett ily őrszellemekek virasztanak, hol jövőnk szent templomának kul-

csát ily választottak kezei tartják, ott minden félreértés csak pillanatnyi, minden meghasonlás csak a kölcsönös becsülés edzője lehet. Várhat reánk baleset, csapás, a szerencsétlenség látogatása, de ez csak tűz lesz, melyből a kölcsönös szeretet szín aranya annál tisztábban kerül ki. Hiszem, hogy azon mozgalom is, mely napjainkban katolikus magyar egyházunkra, mint felleg vonult fel, nemsokára — mint áldásos eső száll arra vissza; azért biztosíték ama koszoru, mely egyházi ügyeinket körülfonja; ama hazafiság, melynek mártýrjai vannak. A főpapot, kit nemes szive, lángelméje, kitűnő érdemeiért régóta az e téren cselekvők közt az első sorban tisztelnek Szombathely egyházmegye püspökét, a király hű tanácsosát, Szenczy Ferencz ő nagyméltóságát Isten, a mi jó teremtőnk az egyház és a haza javára sokáig éltesse!

Királyi Pál.

19.

Hertelendy Kálmán

Zalamegye főispánna lett beigtatása alkalmával a diszebéden főtisztelendő Königmayer Károly apát ur ő nagysága által mondott pohárköszöntés :

„A világművészet óriási fejleményében bámuljuk az emberi ész rendkívüli képességét, a külföld bájvidékein gyönyörködve szemléljük a természet csodaszépségeit, s habár a világon minden iránt, mi nagy és felséges, méltányos elismeréssel viseltetünk is: mindazonáltal édesen büszke örömet csak akkor érzünk, ha hazánk dicsőségét feltüntető tárgyra mutat-hatunk.

A kertész hideg bámulattal gyönyörködik az idegen éghajlat igéző szinompájában, de forró szeretettel s magasztos kérkedéssel mutogatja a bimbót, melyet saját ápolása által saját kertjében virulásra fakasztott.

Ily édes és büszke örömet érez jelenleg Zalamegye, midőn megüresült főispáni székét

saját fia által betöltve látja. Betöltve látja oly férfiuval, kinek fenkölt szelleme, alkotmányos érzülete, tiszta jelleme és tettereje mindenkor ismeretes volt előtte.“ Adja Isten, hogy ő mlsga magas hivatalának éveit közöttünk ép egészséggel és vidor kedélylyel töltse, a köz-igazgatás minden ágainak országosan elismert hézagait fényes tehetségeinek erejével kitöltse, tapintatos kormányzása által a sziveket bizalommal megtöltse s a pártok ingerült harczai-ban okozott sebekre a béke gyógyolaját mindenkor rátöltse.

S ha mégis az idők viharos járásában a sors a keserűség poharát megtöltené s a párt szenvedélyek tajtékzó iszapjával felölténé: Adja Isten, hogy bölcsességének hatalmával e veszélyes habzatot letölthesse s a hazaszeretet által előidézett általános kibékülésnek medrébe beletölthesse.

Adja Isten, hogy ő mlsga alkotmányos kormányzásának szép hírével e megye minden községét eltöltse, a nevéhez nőtt reményvirágok kelyhét az eredmény jótekonnyal harmatával megtöltse, az elkerülhetetlen rágalom undok kigyószáját edzett erélylyel betöltse, az isteni gondviselés pedig vágyainak és megelégedésének netán hiányzó pontjait kitöltse.

Nem akarom az időt ily szóbeszéddel tovább eltölteni, azért ő mlsgnak páratlan jó-ságu és saját termelésü borával töltött poharat emelve azt kívánom, miszerint m. H. K. Zm. főispánja e megye dicsőségére közöt-tünk sok, igen sok évet eltölthessen.

Éljen!

20.

A l i s p á n r a.

Ha felütjük történelmünk mohos lapjait s annak vérrel festett betüit komolyan tanulmányozzuk, annyi nemes kebel, annyi önfeláldozó lelkes hazafi jellemre találunk, hogy megvallva az igazat jelen korunk igen ritka példányt tüntethet fel azokhoz hasonlót és mégis örömmel emelem poharam hazánk egy nemeskeblü s az ősökhez hasonló jellemü hazafura, megyénk szeretve tisztelt alispánja, tekintetes N. N. urra, ki megértve nemzetünk hosszan tüdő néma fájdalmát, nem szünt meg ő előbb csendes magányban visszavonulva bár, magas röptü elméjét, gondolatait, szívének legmélyebb érzelmeit arra fordítani, hogy hazán-

kat mielőbb ama cél felé vezethesse, melyet elérni hivatva volt, nem szünt meg ő hinni és remélni hazánk ujjá születésében bizva nagy költőnk eme mondatában:

Még jöni kell, még jöni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százvezrek ajakán!

E nemes keblü férfit, mindazokkal egyetemben, kik vele segédkezet nyújtva az alkotmányosság jogkörében hazánkról a rablánczokat lerázni siettek, a honfoglalás nagy művét Árpád apánk után másodszer teljesíték és a tért, a hazát visszaadták másodszer is a nemzetnek, mely buzgó imát rebeg e honfoglalók drága életeért. Egy ily jeles férfit, egy ily nemeskeblü hazafit tisztelünk jelenleg körünkben N. N. alispán urban. Engedje tehát nekem azon kegyet, hogy drága egészségeért poharamat emelhessem s azon hő óhajomat fejezhessem ki: hogy önt hazánk felvirágozása, nemzetünk boldogsága s Magyarország szebb jövőjeért megyénk diszére a magyarok Istene még igen igen sokáig éltesse, éljen!

21.

Deák Ferenczre.

1844.

 Zalamegye évkönyvében a legszebb lapok egyikét teszi azon nagy horderejű vivmány, melynek Deák Ferencz hajlithatlan jelleme — és Csányi László határt nem ismerő lelkesültsége volt, ugy szólván alapja, fölényre jutott, t. i. a zalamegyei szabadelvű pártnak győzelme az ugynevezett „Forintos“ párt ellen 1844-ben. A győzelem megünneplésére Zala-Egerszegen a „kvartélyház“ udvarán banquette rendeztetett, mely alkalommal egy ifju lelkes pap, *Königmayr Károly* jelenleg szombathelyi kanonok oly jellemző, oly találó toasztot mondott, miszerint hatása leirhatatlan volt. A megye minden részében maig is szóhagyományszerűleg elő-elő hozzák.

Igen érdekesnek találom a lelkes papnak e gyönyörű s mintegy látnoki ihlettséget tanu-

sító toasztját egész terjedelmében közölni, megjegyezvén, miszerint e toaszt 1844-ben, tehát 33 évvel ez előtt mondatott, s így tüzetesen az akkori viszonyokra van alkalmazva, hogy a magyarnyelv diplomaticai állásra jutott, aztán Deák Antal halála, s Deák Ferencznek a gyár-egyletben kivívott nagyszerű győzelme s egy szóval a deákszó s Deáknévre mesterileg alkalmazott szójáték.

Halljuk!:

„A mult országgyűlés annyira nehéz küzdelmek után elvégre kivívta a magyarnyelv jogszerű állását e hazában, eltemetvén mint illik az uralmat bitorló deáknyelvet. A nemzet örvendett méltó diadalán. És én a nemzettest egyik parányi tagja részt vettem ez örömben, de fájdalom dult keblem mélyében annak meggondolásán: hogy mig egy országnak félszázadig küzdő óriás erejével daczolt a deáknyelv, addig egy háborgó tömeg fondorkodásai miatt a törvényhozás teremében elnémulni kénytelen volt a Deáknyelv. És megvagyok győződve, hogy kik a deáknyelv elnémitásán fáradoztak, a Deáknyelv elnémulásán lelkökben siránkoztak. Természetes, mert valamint hajdan, úgy most is Magyarország kincseinek egyik legnagyobbika a Deáknyelv.

Hajdan a deáknyelv volt a tudományok egyedüli forrása, most szintén a Deáknyelv a tudományok egyik legszebb forrása, melyből a politikai tanok kinem apadó kristályere csörgedez; hajdan dicsőség volt jól tudni a deáknyelvet, s egyes tudósok büszkéek voltak a deáknyelvre, most dicsőség volna félig tudni a Deáknyelvén, s egész Magyarhon büszke Deáknyelvére, hajdan a deáknyelv tartott legszebbnek; most a Deáknyelv tartatik legékesebbnek; hajdan a törvények deáknyelven szóltak: most Deák szól a törvények nyelvén! hajdan a deáknyelv volt az idegen tudományok kapcsa: most a Deáknyelv az idegen pártok kapcsa; hajdan — még Roma aranykorában — Cicero birta leginkább a deáknyelvet: most Magyarország reménykorában Deák birja leginkább Cicero nyelvét.

S azért habár örülünk, hogy Magyarország többé nem deák — szeretnők még is, ha Magyarorszában több lenne Deák; s noha égő fájdalommal emlékezünk a Deákra, kinek igénytelen sirjára egy nemzet bánatkönnyei hullanak — még is büszke örömmel emlékezünk a Deákra, kinek lángszavai leg-

ujabban a gyárak egyletét pártviszály takarta hamvaiból feléleszté; és azért szivünkől óhajtjuk: ne némuljon el többé a Deáknyelv s vivja ki ezen legujabb diadalát a haza törvénygyárának termében is, és — éljen *Deák Ferencz!*“

Közli: *Bátorfi.*

22.

Deák Ferenczre.

1865.

 Midőn a római nép a senátusba tanácskozándó ugyan a római piaczon összegyült volna, azok között Diogenes világos nappal égő lámpás mellett embert keresett. Én ugyan távolról sem vagyok Diogenes, nincs is égő lámpás kezemben, de azért mégis meg fogja engedni a tisztelt vendégkoszoru, hogy én is embert keressek, és pedig oly embert, a milyenre e mostani válságos időben leginkább szüksége van a hazának; — embert, kinek nagy tettei soha el nem enyészendő csillag

betükkel vannak az érdemek könyvébe be-
írva, kinek nagy érdemeit hirdeti szintugy
rémitő hangon az Afrika pusztáin kóborló
oroszlány, mint vidékünkön kellemes dallamával az egek felé repülő pacsirta, — kit minden magyar, mint legdrágább kincset, szívében ápol, őt saját fiának vallhatja, mert ő az, akiről leginkább ellehet mondani, hogy benne mind az, ami szép, jó és dicséretre méltó, mint egy dióhéjba egybefoglalva talál-
tatik; ugy gondolom tisztelt vendégkoszoru, hogy az által mások nézeteit is közlöm, ha azt mondom, hogy ezen szép tulajdonokat és pedig a legnagyobb mértékben én mind fel-
tudom találni Deák Ferenczben; ezen ember-
ért emelem tehát igénytelen létemre e poharat, ezt az embert éltesse az ur Isten sokáig, hogy még többször legyen alkalma hatalmas szavával használni e hazának, részint országgyűlés alkalmával mint kitűnő és páratlan követnek, részint más alkalommal mint bölcs tanácsadónak, és hazánk szent ügye dicső vezérének! Éljen!

23.

Deák Ferenczre.

1870.

A fentebb közlött jeles toaszthoz 26 év mulva igen alkalmas újabb toasztját közlöm a lánglelkü szónok Königmayer Károly apát s kanonok urnak, ki ezt julius 31-én 1870. Zalamegye főispánjának tiszteletére rendezett banquette alkalmával hatásteljes eredményyel mondott volt:

„A büszkeség ösztönöz, a kegyelet parancsolja, miszerint Zalavármegye minden ünnepeles alkalommal megemlékezzék régi dicsőségről.

Meglehet, hogy a régi megye már nem sokáig tart, de azon kötelessége örökké tart, hogy az érdem, hazafiság és lángész iránti tartozó hódolatát kitüntesse.

Midőn tehát e poharat felköszöntésre kezemben tartom, nem tartom szükségesnek,

hogy magasztaló beszédet tartsak azon nagy férfit fölötte, ki nemcsak e teremben a leg-tartalmasabb szónoklatokat tartotta, ez által a multba Zalának fényes dicsőségét fentartotta, hanem a jelenben is az önkény és határozatlanság hullámai közt hányatott alkotmányunkat bölcsessége által megtartotta.

Mindnyájan tudjuk, hogy ő soha arra nem tartott, a merre a hatalom dus kegyelmet kezében csábitva tartott; jellemszilárdsága folyvást és rendületlenül tartott, habár a népszerűség ingatag áramlata másfelé tartott.

Azt is tudjuk, hogy ő az, ki a fölviharzó pártszennvedélyeket gyakran féken tartja; világhírű bölcsessége által e nemzetet sok bal-lépéstől visszatartja s ha bár néha a tul-zás varázsingerü, de kábitó kelyhét félre-tartja, azért mégis ő az: ki alkotmányos szabadságunk frigyszekrényére örkeztét rá-tartja.

Azt is tudjuk, hogy ha a most kitört háboru érdekünk és akaratumk ellenére hozzánk gyászos bevonulását tartaná, ő leginkább lehetne az, ki a most szétágazó pártokat hazánk védelmére ismét összetartaná; s azért habár az 1849-ki siralmas hajótörésből mindent meg nem tarthatott, de ezért amivel mégis bi-

runk, e nemzet kitartó hálájára méltán számot tarthatott.

Adja Isten, hogy a vezérsászlót, melyet e hon önként odanyujtott, még sokáig föntartsa; az ellene irányzott nyilakat nagy lelkének tiszta öntudatával fájdalom nélkül kitartsa; s nekem az mindegy, egyik vagy másik akár minek tartsa, én mégis azt kívánom: hogy a magyar király az ő tanácsát mindig a legjobbnak tartsa.

És azért azt tartom: míg Zalavármegye e képet teremében tiszteletben tartja,*) velem együtt minden zalai poharát lelkesülten föltartja, — éljen *Deák Ferencz!*

Közli: *Bátorfi.*

24.

Gazdasági egyesület elnökére.

 Oly egyén egészségére emelem poharamat, kit a szeretet, elismerés és közbizalom azon diszes polczra emelt, melyről szaka-

*) Deák Ferencznek Zalemegye gyűléstermében levő életnagyságu arczképe értetik.

vatottságának sugarait közjólétünk emeltyüje — a gazdaszatra nézve — epedve várjuk.

Szerénysége tiltja bár, — de elhallgatni a könnyelműség büne volna — nyíltan el nem ismerni itt számos érdemeit, melyeket a gazdaszat terén, tudományos és alapos ismeretségénél fogva, a közbirálat által magának kivivott.

E polcz, melyre őt a közbizalom emelte, csak nagyon gyengén képes érdemeit méltányolni — csillagnak nevezhetnök őt, ki gazdasági terünk homályos pusztaságain világitó üstökös-ként ragyog; — uttörő bajnoknak, ki a haladás elleni göröngyöket morzsolja szét.

Fogadja azért kitünő tisztelettel párosult nagyra becsüülésünket és szivünk ama nyilvánítását — miszerint büszkék vagyunk arra, őt vezérünknek s elnökünknek mondhatni.

Fogadja egyszersmind hő kivánalmaink ecsetelését, hogy egyletünk diszére s felvirágzására — elégtűtségben s a legjobb egészségben igen sokáig éljen!

Liebbald Bént.

25.

Bója Gergely

kir. tanácsos, Zalamegye volt tanfelügyelőjéhez.

(Keszthelyen, szeptember 30-án 1870 tartott tanító gyűlés alkalmából.)

 Alig pár napja még így sohajtottak fel a népnevelés barátai: „Népnevelés, jöjön el a te országod!” Ma e sohajt már-már emez örömhangok váltják föl: elérkezett ez idő, mely a nép millióit fölemelendi a magaslatra, melyre emberi méltóságuknál fogva hivatva vannak.

Te, hazánk nagy fia, Zalamegyének a népnevelés terén fölkent bajnoka, fáradhatlan törekvéssel egyik legfő tényezőként szerepeltél a magas kivitelben, midőn a dicsteljes zászlót kezvedbe ragadtad!

Most midőn a tények nyílt homlokán örömmel láthatunk, üdvözlünk, mint a fölszabadtott tanügy apostolát, a tanító-test édes atyját, mint magad nevezéd — testvérét, barátját! s

a lelkesedés legmagasb érzületével így kiáltunk a népek mindenható Atyjához: koronázza siker törekvéseidet, teljesüljenek legmagasb vágyaid, mely a nép fölemelését tűzte ki legszebb föl- adatul; neved örökre éljen megyénk népe aj- kain; tartson meg a magyarok Istene emberélet legmagasb határaig!

Egy szerény ohajunk van még: maradj mint eddig valál a tanítók édesatyja! A népek istene veled!

Közli: *Keszler Gyula.*

26.

Egy tanfelügyelőre.

Minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész Róma ledől s rabigába görbed“ mondja Berzsenyi kos- zorus költőnk s ha ezen jeles költőnk e nem- zetek sorsát egész jelen időnkig tanulmányoz- hatta volna a fennebbi jós igékhez a hasonló fontosságú végzetes szavakat füzte volna: „Min- den nemzet üdve és élete a közmiveltség, bu- kása és sirja a tudatlanság.“ Hogy a közmi-

veltség emelkedése vagy hanyatlása az összes emberiség jó vagy balsorsának pontos hévmé-
rője, azt némelyek későn s fájdalom akkor is
csak a maguk kárán voltak képesek megta-
nulni. Most már mindenki tudja, hogy közmi-
veltség nélkül nemzet fen nem állhat, függet-
lenséget, békét nem élvezhet. Ki érdemesebb
azért egy nemzet hálájára, a duló csaták bátor
harcosa-e, ki harczyi hevében ellenének életét
oltja ki, vagy a tudomány bajnoka a közmi-
veltség vezére, ki a nemtelen szenvedélyeket
megszelídíti s az ész uralma alá szorítja az
irtó háboruk ünnepekt hőseit, ki néma, szomoru
temetőket hagy maga után; vagy a tudomány
felkentje, ki világot gyújt a lélek setét éjél-
ben? A véres küzdelmek égis magasztalt vi-
téze-e, kinek nyomában vérvirágok fakadnak
vagy a népnevelés zászlóvivője, ki életet lehel
a lélek szunnyadó tehetségeibe s felvilágosult,
józan polgárokkal népesíti be a hazát? ezekre
én nem felelek, mert eléggé feleltek rá ko-
runk nagyszerű eseményei. A tudomány bajno-
kát, a közműveltség vezérét, népnevelés zász-
lóvivőjét van szerencsénk üdvözölni N. N. kir.
tanácsos és megyei tanfelügyelőnkben. Engedje
az ég, hogy azon ügy, melynek tanfelügyelőnk
lankadatlan munkásságával élére állott, azon

magasztos ügy, melynek győzelme az ő vezérlő szellemétől függ, a népnevelés a közműveltség szent ügye a fényes győzelem magaslatára eljutva (czim) nevét a hálás utókor kegyeletes fiai előtt is halhatlanítva örökéletűvé tegye. Adja az ég, hogy N. N. tanfelügyelő ur tet-teiben örökké éljen!

Györffy János.

27.

Tanfelügyelőre.

Hajdan a tudomány pártolása, a nevelés, a a közmivelődés előmozdítása nemzeti lelkesedés volt, most hazafiui kötelesség, hajdan ápolni kellett a tudományt, hogy erkölcsileg meg ne halljunk, most fel kell virágoztatni iskoláinkat, újjá kell teremteni közműveltségünk elhanyagolt állapotát, hogy fennállni, függetlenségünket megőrizni s élni tudjunk. Ha szüksége volt hajdan hazánknak tudomány pártoló bajnokokra, kik a nemzetet a szellemi haláltól megmentették, most különösen szüksége van a népnevelést felvirágoztató munkás honfiakra,

kik életét megőrizték s ha igaz egyik jeles írónak azon állítása: „Könnyebb a hazáért meghalni mint érte élni,“ ugy nem kevésbé érdemli meg osztatlan tiszteletünket azon férfi, ki iskoláink, közmiveltségünk emelkedésén munkálkodva a hazának él, mert a ki a hazáért meghal, az csak egyszer hal meg, de a ki a hazának él, az naponkint feláldozza magát érte. Engedjék meg azért önök hogy poharamat emeljem N. N. tanfelügyelő urért, ki népiskoláink felvirágozásán fáradozva a hazának él.

Engedje az ég, hogy az a köztisztelet, mely a közbizalom kifolyása, mindenkor támogassa őt nemes törekvéseiben s a hazának élve, a hazáért az Isten soká éltesse.

Györffy János.

28.

E l l e n z é k r e .

 Alkotmányos szabadságunknak van egy ikertestvére is, melyről illő megemlékezni. Ezen testvérek annyira szeretik egymást, hogy különválva nem élhetnek; mi-

helyt egyik a másikat elnyomni akarja, meglátszik ő rajta is, hogy szenved, hogy beteg. Ezen ikertestvére a szabadságnak a törvényes téren álló jogos ellenzék! azon ellenzékét értem én, mely nyíltan vivja az ész csatáját, őszintén küzd elveiért a hongyülésen; s ha nézeteiért kisebbségben maradt is, meghajult a többség akaratának, tisztelni tudta, mihelyt törvény lett! Azon ellenzékét értem én, mely a legközelebbi multban tetteleg megmuttata s ott foglalt helyet, hová bemenni sem akart! Ezen ellenzéknek két vezér szónokáért emelem fel poharamat, s kívánom, hogy az egyesült két magyar haza jeles két druszáját Ghy-czy Kálmánt és Tisza Kálmánt a haza javára az Isten sokáig éltesse!

Baranyay Elek.

29.

Serleg - dal.

Nem ötvös szabta meg becsét,
 Árát e billikomnak,
 Szabad versenynek nyílt terén
 Nyert dija az dalomnak!

Hadd mondjak áldomást vele
Azoknak hallatára,
Kik eddig is figyeltének
Az énekek fiára.

Mondják eltűnt a lant kora
Rómával, Graeciával,
S a szép középkor vissza már
Nem tér troubadourával;
És ami fénye s himpora
A dalnok életének:
A verseny és a pályabér
Örökre eltűnének.

A kor, haszonnak lőn kora
Szellem sugalma nélkül,
A szépnek, hogy ha volna is,
Oltára már nem épül.
S mióta fűszeráru lett
A szent borostyán ága,
Nem tűz babért a Capitól
Tassónak homlokára.

Sokat mondott már a világ;
De csak felét higyétek!
Minden kornak van éneke,
S lesz minden nemzedéknek.

Mig kék az ég, zöld a rét,
 S vig csermelyek susognak,
 Mig szép leány lesz s hó kebel:
 Költők dalolni fognak.

S költő ha lesz, ki énekét
 Szivből szívnek dalolja,
 Minden hazán s időkön át
 Lesz, aki pártfogolja.
 S keblembem a szív feldobog,
 Hogy van — áldás reája! —
 Van a magyar dalnoknak is,
 Van már olympiája.

Üdvözlöm ez olympiát
 Rákos, dicső meződön!
 S égő szemem magasztosan
 Tekint el a dicsőkön,
 Kik honszerelmök lángiban
 Áldozván a hazának,
 A nagy Dunának partjain
 Oltárt elsők rakának.

Hogy lenne a magyarnak is,
 — Mi nem volt — Pantheonja,
 Mely kebel s honja istenit
 Egy szent gyűrűbe fonja,

Hogy lenne mű és tudomány,
Melyért a jobbak égneek,
Hiv őre és védcsarnoka
A szent nemzetiségnek.

Az első áldomás övék,
S tied dicső Széchenyi!
Kihez kötvék e bús haza
Oly s annyi szent reményi.
Az első magvat itten is
A földbe te vetetted:
S most a berek szent árnyiban
Egy hon hálálja tettet!

A díjbirákat illeti
Másodszor áldomásom;
Nem, mert talán nekem jutott
Megkoszoruztatásom,
De mert a pálya fővenyén
Versenyt és tért nyitának,
A tudományok bajnoki
Közt a szerény lyrának.

Mely berke csendes árnyiban
Virágcsók és madárdal,
S vig csermelyek csörgése közt
Immár nem árva járdal,

De hölgyek, ifjak tapsa közt
Előtte a hazának
Szabad versenynek nyílt terén
Víhat babért magának.

A harmadik tied legyen
Szerelmem szép virága!
Mert általad nyert ihletért
Ifju korom világa!
Hogy aki csak szerelmi kéjt
S szerelmi bút daloltam,
Utóbb hazát és nemzetet
Fenzengni megtanultam.

S e három áldomás után
A negyedik s utósó
Tied, imádandó hazám,
S tied legyen: magyarszó,
Mely annyi vesztett kincs után,
Idők, vészek daczára
Reményeink révpartja vagy
Egy szebb jövő korára,

Szivem kiforrt borom kifolyt,
A serleg is pihenjen;
De még elsőbb dicső Tokaj
Nedvével körbe menjen...

Hadd állithassam azután
Közzé az ékszereknek,
Hol gyér, de szent emlékeim
Fölrakva diszelegnek.

Kincs és emlék lesz az nekem,
Ha multamat pillantom;
Szárny és ösztön, ha ihletés
Ragadja dalra lantom.
Költőnek egy jutalma van,
Más ugy-se vár reája —
Kezéből honfitársinak
Elismerés pálmája.

Családi kincs és emlék lesz az
Házam kis templomában,
Hol tiszta jámbor kegyelet
És régi jó szokás van.
S a hányszor ünnepélyre gyül
S családi vigalomra:
Tisztelve nézend gyermekem
Az emlékbillikomra,

És csak ha egy igaz barát
A régi jó időkből,
Vagy tiszta lelkü honfiú
A jobbak seregéből,

Ül asztalomhoz — mert ez is
Ünnep — igyék belőle . . .
Más, még azt is, hogy létezik;
Se tudja meg felőle.

Garay János.

III.

Diszebédnél.

Legyen egy láng, milio
Lángnak lobbanása,
Milio szivdobbanás
Egy sziv dobbanása.

Garay.

A h a z á r a.

 Uraim! Ha tapasztalás kedvéért széles e világot beutaznók, vagy ha azt nem tehetjük — a történetek könyvét, ha olvassuk, alig fogunk találni nemzetet, mely saját hazáját ne szeretné, vagy azért lelkesülni képes ne volna; pedig vannak ám oly világrészek, hol az élet folytonos küzdelmek és szenvedéseknek van alávetve.

Ha tehát még ezek is szerethetik hazájokat, ugyan mit mondanánk oly hazánkfiáról — ki azt igazán nem szeretné? — kit az isteni gondviselés azon földrészbe helyezett, melyről a régi deák példabeszéd azt mondja, hogy Magyarországon kívül nincsen élet, vagy ha van élet — ehez hasonló nincsen.

Igaz ugyan, hogy ezen dicső és drága haza, melynek minden talpalatnyi földje honfi vérrel van megszentelve, annyi válságos küzdelmeken és szenvedéseken ment keresztül, miszerint egyedül istencsodájának mondhatjuk, hogy az majdnem ezer viszontagságos év után is oly erősen áll — mikép annak megrontá-

sára czélba vett, sőt fel is használt ármányok, és eszközök . . . sorban mind meg-
hiusultak.

De éppen azért oly kedves és becses nekünk e haza, mert századokon át annyi balsors emlékei, és dicső elődjeink feláldozó hőstetteinek érzelmei kötnek hozzá.

Oh! nagy volt hajdan a magyar!

És ha bár a multnak emlékei, mint álom, enyészetnek vannak alá vetve, napunk fénye még fel fog derülni, és a virágzásnak indult magyar nemzet, — mely csak egy pár évtized előtt életrevalóságát az egész világ bámulatára oly dicsőségesen tanusítá, élni fog, nem csak — hanem a mivelt nemzetek sorában méltó helyet is foglaland.

Ha tehát van oly kedves tárgy, melyért keblünk szentélyét feltárhatjuk, ha van kincse a szivnek, mely őt igazán boldogítani képes, az nem is lehet más mint a haza.

Ugyan azért büszkén emelem fel e pohárt azon vallásos érzületü ohajtásom kifejezésével, hogy a magyarok Istene ezen dicső hazát úgy is mint sajátját, mig a világ világ lesz éltesse! de ne csak éltesse, hanem egyzersmind boldogítsa!

Árvay József.

Testvér-nemzeti áldomás.

Ha mi vállat vállhoz vetünk
Szabadok csak úgy lehetünk!
Lengyel népdal.

Ha már kezét fogtunk magyarosan:
Legyen egyszer váll a vállhoz vetve!
Kárpátoktól Adriáig álljunk
Óriási sziklává teremve.
Alatta bár a föld elsülyedjen:
E szikla akkor is megtörhetlen.

Ennyi tüzes lélek, sziv és erő,
Eget verhet a nagy diadalban.
Miljom menykő csaphat közénk bátran:
A mi vérteinkről visszapattan.
Viszapattog a közös ellenre,
Mely minket így is bántani merne.

Ha már megértettük egymás szavát,
Ha megért az ezredéves panasz:
Rázzuk meg azt a vén fát, hadd hulljon —
Uj életet hajtson itt a tavasz!
Fattyu hajtása mérges virággal —
Adjon helyet: le a száraz ággal!

Ha vihar dul, hullámszik a tenger,
Vessünk horgonyt a nemzet szívébe.
S ha még jobban dagad, ha még árad:
Az árbocz megakadhat az égbe.
Ki gyöngyünket akarná kiszedni;
Azt fogja az örvény eltemetní!

Ha halljátok majd a föld rengését
Mely a nagy hazákat dönti egyre:
Ne féljeteK aki készen várja —
Romok alá nem lesz eltemetve.
Mert sikra száll és helyén maradna —
Ha maga az ég is rászakadna!

És ha szólnak a hamis próféták,
Ne hallgassatok már többé rájok,
Emlékeztvén a mult szakadásra . . .
De halljátok: üt az ő órájok
Mert most a nép szava, Isten szava:
„Legyen egy és erős a közhaza!

Lépet tesz a sátán a madárnak,
Tört vetnek a szabad oroszlánnak;
De ők közös szabadsággal élnek —
Szemeik rá villámokat hánynak.
Szabadság árán vett ételekkel —
Az arany kalitka többé nem kel!

És ne féltsétek a vallást, nyelvet,
 Azt Isten s a nemzeti hit védi . . .
 A jogot és a nemzetiséget
 Közanyáuk föntartja és megérli.
 S népei hogyne boldogulnának?
 Hol az ország szab törvényt magának!

Láttátok, mint bünhödött az a nép,
 A mely önnön maga ellen vétett?
 S látjátok-e minő hatalmas lett az,
 A mely összefort egyetértett?
 Ez a sorsunk, így kell ezt követnünk:
 Mert ha szétszakadunk, mind elvesztünk!

Együtt lengtek mi dicső zászlóink,
 Hol összefolyt hőseinknek vére.
 Legyünk méltók e vér-szentelt földre,
 Árpád, Hunyad, Zrinyi szent nevére.
 Föltámadva — intnek, mit kell tennünk
 Magyarok istene éljen bennünk!

Hogyha vért ereszténk karjainkból,
 Abba az alkotmányos pohárba:
 Kocziintuk össze, hogy régi hangja
 Éltünk hírét zengje a világba.
 Mert hol ennyi nép él egy hazának:
 Soha hire sem lesz a halálnak!

S ha így magát a halált legyőztük,
Vágjuk az ő poharát utánna:
Mert a mit főz: mérge pártviszálya,
Vele még ránk ragadni találna!
Mitől karunk erő végig fussa:
Az élet italát testvér nyujtsa!

Halálmadár szava hallik fölül,
Ijeszgetni akar a sötétben?
Ne higgyétek saját réme jár ott —
A gyáva is lármát üt féltében . . .
Ósi tüzhelynél vasakarattal —
Találjon tette-hívó nappal!

S ha majd bevégeztük a nagy munkát,
Ha hősei lettünk a nagy napnak:
Elő dalnok! szép lány, koszorúval —
Áldomást e dicső népek adnak.
Hol ez a nép szava — Isten szava:
„Éljen a nagy nemzet, a közhaza!”

Rákosi László.

A nemzetért.

Midőn a megelőzőleg elmondott felköszön-
tések jókivánalmainak teljesülését én is
szivemből, ismételve kívánom, nem mu-
laszthatom e poharat emelni az imádott
nemzetért is, mely jó és balszerencse közt,
századokon át birja már a földet, mit az egy-
kor Európát rettegtető, harczos apák, hon-
szerző csatáikon a legdrágább áron szereztek
meg a sokat szenvedő magyarnak.

E pillanatban a lelkesült öröm, de egy-
szersmind a nehéz fájdalom boruja vonul át
multba tekintő lelkemen. Látom a nagy ősök
dicsőség csillagát, a kort, melynek fennsége,
világra szóló eseményei a történelem örökbe-
csü emlékei közt ragyognak, — s keblem
emelkedik. És látom a pártviszály ördögét
nemzeti jólétet tapodó viharaival, — s sze-
memben égető künnyüket érzek fakadni, me-
lyekhez a jelenünk feletti bánat s a kétes
jövő sejtelmei önkénytelenül eszembe juttatják
halhatatlan költőnk e sorait:

„Rég veri már a magyart a teremtő,
Azt nem tudja: milyen lesz a jövőendő?”

Lesz-e még ezen a földön jó napja?
Örüljön-e, busuljon-e? nem tudja.“

Eszembe jut a nemzetnek küzdelemteljes élete, s remény és fájdalom közt, a legszentebb imával köszöntök fel hozzád magyarok nagy Istene; hogy bocsásd meg, felejtsd el nemzetünk ős bűnét, s még századokon keresztül éltesd és boldogítsd ez édes, szép magyar hazát!!!

Hajgató Sándor.

33.

E g r i h a n g o k.

Földön hó, felhő az égen —
Hát hiszen csak hadd legyen!
Rajta nincsen mit csodálni,
Télen ez már így megyen.
Én ugyan nem is tudnám, hogy
Tél vagyon,
Ha ki nem pillantanék az
Ablakon.

Itt benn ülök a melegben,
 Környékez sok jó barát,
 Töltögetve poharamba
 Egri bérczek jó borát.
 Jó barátok jó borocska —
 Kell-e más?
 Kebleinkben a kedv egy-egy
 Óriás

Kedvemnek ha magja volna:
 Elvetném a hó felett,
 S ha kikelne: rózsafelhő
 Koszoruzná a telet.
 S hogyha földobnám az égre
 Szívemet,
 Melegitné a világot
 Nap helyett! —

Ide látszik a hegy is, hol
 Dobó a hir könyvibe
 Nagy neve örök betűit
 Török vérrel írta be.
 Hejh az volt ám még az ember
 Biz az ám!
 Mig olyan lesz, sok viz elfoly
 A Dunán.

Elvirult már a magyarnak
 Tettvirágos tavasza!

Hosszu gyáva tespedésben
Teng, sinlődik a haza.
Megjövend-é még az elszállt
Kikelet?
Lesz virány e régtől puszta
Hon felett?

Eh de hagyjuk, hagyjuk el most!
Úgyis ritkán vigadok,
E napot ne háborítsák
Legalább a bánatok.
S a sopánkodásnak ugy sincs
Sikere,
S mit tehet mást a lant gyöngye
Embere?

El tehát a hon bajával,
Most ez egyszer el vele!
A kitört but minden ember
Uj pohárral öntse le.
Uj pohár bort hát, barátim,
Uj pohárt!
S ismét ujat az előbbi
Ha lejárt.

Igy! . . . de im, mit veszek észre?
Egy század minden pohár;
A jelen hátam mögött van,
Lelkem a jövőben jár.

A jövőben vigan élek,
 Boldogon!
 Mert nem árva már az egykor
 Árva hon.

Petőfi Sándor,

Az ős Pannonhalmon tartott

ünnepélyesség alkalmával.

— 1876 augusztus hó végén —

Fenséges cs. kir főherczeg

Kegyelmes ur!

Prendkívüli a meglepetés és megilletődés
 Szent-Márton mezővárosnak e helyen egy-
 begyült közönségében, mert tudja, hogy fensé-
 ged személyében a király, a legelső magyar
 ember, a magyar apostoli király magasztos
 trónja előtt áll.

Első meghatottságunkból felocsudván, ha-
 bozás nélkül kitaláljuk, hogy a felséges király,
 — Szent István, II. Béla és II. András kirá-

lyok példájára, mint kik e templomnak 1001-ben, 1107-ben és 1225-ben történt három ízbeni felszentelésénél jelen voltak, — mondom, hogy a felséges király, a királyok királya, — az egek királyának dicsőítésére emelt szentegyház felavatási ünnepélyének emelésére jelent meg e szent halmon, melynek aljában Árpád apánk nemeseivel megpihent, mely halom első apost. királyunknak oly kedves időtöltési helye volt s ahol az épített katakombákban a nép által ma is kegyelettel emlegetett sz. István-székben a keresztény vallás terjedéseért és népe boldogságáért oly sokszor imádkozék, igen, imádkozék és imádkozik ma is ott fenn, ott messze tul. Mi boldogító tudat az: a megdicsőült király fogantos lesz király — és nemzetért.

A felséges király vallásos érzületein kívül még a szerzet iránti magas beismerés is vonzotta e helyre; mert tudja, hogy midön a szerzetes atyák a népet a földmivelésre, mesterségekre s szelidebb erkölcsökre oktatták, midön e hazát karddal is védelmezték, azóta soha sem szüntek meg a haza védői és a magas trón támaszai lenni; mert tudja, hogy kard helyett könyvvel kezökben a valódi tudomány terén sikeresen harcolnak, sok jeles férfit nevelvén e hazának, amivel a fejedelem

és ország-világ közbecsülését kiérdemelték. E kegyes elismerés a felségnél annyira fokozódott, hogy saját gyermekeinek, a f. trónörökösnek és f. Mária Váleria főhercegnőnek nevelését e szerzet egyik kipróbált hazafias tagjára bizni méltóztatott.

E magas kitüntetéssel e szerzet és vele az összes magyarság büszkélkedhetik; mert meg van győződve, hogy a fenséges trónörökös és a fenséges királyi család oly hazafias magyar szellemben növekszik, mely az alattvalóknak engedelmességet, fiui hódolatát és őszinte ragaszkodását a magas trón és dicsőségesen uralkodó legalkotmányosabb királyunk iránt állandóan biztosítja.

Midőn tehát felséges királyunk iránti gyermeki hódolatunk és ragaszkodásunknak ezen alkalommal csekély tehetségünkhöz képes kifejezést adni kívánunk, tesszük ezt azon biztató reményben, hogy ha majd holnap nekünk, mint egykor Constantin császárnak a felhők közt, a felséges király előtt a szent kereszt feltűnni fog, biztató támaszt lelünk, hogy azon jelben, a szent kereszt jelében, ezen király bölcs vezérlete alatt ezt a drága, ezt a kedves magyar földet számunkra és utódaink számára biztosítjuk.

Éljen a király!!! Éljen Erzsébet királyné és a felséges királyi család!!!

Éljen fenséges József főherceg!!!

Hahn Imre.

Főmagasságu bibornok, herczeg-primás!

Kegyelmes Urunk!

Lehet-e nagyobb, lehet-e magasztosb örömnapja szerény mezővárosunknak, a mainál, melyen eminentiádat, hazánk herczeg-primását körünkben tisztelni és fiui hódolatunkat bemutatni szerencsénk van? — A nyelv gyenge, a szó csekély arra, hogy szívünk örömet méltán tolmácsolhassa: de lelkünk magasztos örömében a szentírás ezen szavait hangoztatja fel eminentiádhoz: „Áldott ki az Ur nevében jó!”

Legyen tehát áldás eminentiádon, ki az Ur nevében azért jelent meg köztünk: hogy a közel 900 évig fenálló pannonhalmi egyházat megszentelje és megáldja! E megjelenése eminentiádnak felejtethetlen lesz a szentmártoni hivek előtt, mert emlékéet a hála és szeretet betüivel örökre szívünkbe írjuk, lelkünk pedig az ég urához esd: hogy áldja meg eminentiá-

dat, küldje őrangyalát minden léptére és engedje, hogy a magyar katolika egyház dicsőségére sokáig éljen!!!

Végh Nándor

Méltóságos főapát ur!

Szeretett főpásztorunk!

Meg fogja bocsátani ismert szerénységed, ha hiveid és gyermekeid szeretetük bizalomteljes hódolatát Neked e helyen ismét bemutatják. Igen, mondom, mert Isten lelke szerinti főpásztorunk vagy, ki lelkét adja juháért. Nemes kebleden legdrágább ékszer a „szeretet“. Hisz a magasztos szeretet az Isten és az emberiség iránt vezérelt arra: hogy nem kimélve a fáradságot, nem kimélve a költséget, a pannonhalmi főmonostori egyházunkat, melyben a kereszténység imáival esdünk a Mindenhatótól áldást dicső királyunkra, hazánkra és nemzetünkre, korszerűen átalakítva, Istennek fényes oltárt emelél. Nem határtalan szeretet lengett-e át, midőn e fényes egyházra a zsoldáros után e szavakat irád: „Dilexi decorem domus Tuae, et locum habitationis gloriae Tuae.“ Szeretem a Te házad ékességét és a te dicsőséged lakhelyét?!

És mivel viszonzzuk ezen feláldozó magasztos szeretetet mi szegény, gyarló hived? mivel mással, mint hálás szivből fakadt köszönetünkkel és szivünk szeretetével. És ime itt, méltóságos főapát ur, szeretet főpásztorunk! fogadd Isten szabad ege alatt kegyességed, jóságod és feláldozó szeretetedért forró köszönetünket, fogadd szeretetünket és ragaszkodásunkat minden körülmények között. Fiui bizalommal kérünk, légy vezetőnk az erény utján, melyen életed oly dicső példakép. Légy továbbra is szerető átyánk, mi engedelmes gyermekeid akarunk lenni.

Imánkban végre a menyei Főpásztortól áldást kérünk hasznos életedre, ki engedje is, hogy méltóságod az egyház dicsőségére, magyar hazánk javára és a pannonhalmi szent Benedek-rend felvirágzására, nekünk pedig hivednek legnagyobb öröme sokáig éljen!

Végh Nándor.

Istentől sok jót vettem, mikért neki hálaival tartozom; azonban a mai napon roszt fiát megszorította, minthogy a beállott rossz idő miatt az ünnep egész fényében nem fejlődhetett ki. A borús idő úgy látszik Európa

helyzetét jelzi és jelezi az anyaszentegyháznak helyzetét is, s így indokolva látom, hogy midőn a jó anya busul, az ő piczi kis leánya se legyen baj nélkül. IX. Pius ő szentsége e napokban kegyes sorokban élénken rajzolta az állapotot, s bizonyára, ahol közel van a fájdalom, közel van a vig jövő reménye is. A „rhodusi templomosok“ nagymesterének ez volt jelszava: „Unica spes mea.“ Lám, nagypénteknek is meglett a maga husvétja — a maga allelujája! Mi is reménylünk. Az igaz ügy védelme sikertelen nem lehet. Rövidítse meg a részvét a szent atya szomorú napjait, álláspontja s a missio nyújtson neki erőt vigaszt. Éljen Ő szentsége IX. Pius!

Szent István Asztrikot Romába küldötte, hogy jelentse be a romai pápának, miszerint népével együtt áttér a keresztény népek sorába. Asztrik koronát, kettős keresztet s egy levelet hozot magával. Kitünik ebből a szentszék nagylelkű kegyessége Magyarország iránt.

Magyarország királyai apostoli királyok; magas hivatásukat gyakorolják nemesen, hiven az ország javára. E jognak köszönik dicsőségüket. És ime a magyar apostoli királyok utóda, királyunk Ő Felsége tudomásul veszi a mai nagy ünnepélyt, József Főherczeg Ő Fenségével megajándékoz bennünket, emeli saját képvisel-

lésével a nap fényét, az építőmestert kegyeivel felékíti, Magyarország édes atyja minden alattvalójának szive szeretetét adja, tanuja ez rendkívüli szeretetének, miért csak hálával, imával tartozunk neki, kérvén a Mindenhatót, hogy Felséges Urunkat népeinek boldogítására sokáig éltesse!“

Örömem nem lehet teljes egy édes megemlékezés nélkül. A megemlékezés Erzsébet királyné Ő Felségéről, országunk védangyaláról — édes minden magyar kebelnek, Ő felségéről, a ki nyelvünket oly felségesen beszéli. Kivánom tehát, hogy őtet, Magyarország védangyalát a koronaherczeggel egyetemben Isten sokáig, igen sokáig éltesse!

Fenséges főherczeg! Császári és királyi Fenségedhez fordul szerény szavam. Midőn a mai napon annyi jóság, kegyesség tanui válánk, hálaszavakban összpontosul minden érzelmem, azért, hogy hozánk kegyességgel leereszkedni méltóztatott, szegénységünket nagylelkűsége, miveltsége megtisztelte, fogadja azért hálánk jeléül sziveinket s tegye azokat bármikor próbára, valjon szeretjük-e? mindig azt hangoztatjuk! Éljen József főherczeg Ő Fensége!!

Főmagasságu bibornok atyám! Midőn arámnak ezen szép ünnepélyén szerencsém van

Főmagasságodhoz, ezen kegyelmes jó indulata nemcsak e napon kezdődik, mert a nemes szív, a jóakarát régen nyilatkozot már irántam s ha szerénységem csüggedni akart, buzdított ha tévedt, rendreutasította. Tiszta őszinte szívből hálát mondok a sok kegyességért s magamat, szerény családomat további kegyeibe ajálva, kérem Istent, hogy árassza szent kegyét Főmagasságodra, vezérelje munkásságát siker s Isten sokáig éltesse!“

Kruesz Krizosztom.

Császári és királyi Fenség!

Méltóztassék megengedni, hogy néhány szavat kockáztathassak. Ha van valamely társulat, mely a valódi szabadságot a legnagyobb sikerrel hirdetve, a földmivelést, ipart s tudományok minden ágát mívelve, a szépművészeteket ápolva, az emberiség háláját ezért megérdemelte: úgy a szent Benedek-rend az. Az okos, nagy és szent Gergely pápa jelszava volt: *scienter nescius, sapienter indoctus* s terjesztette lángbuzgalommal azt a tudományt, mely világít, de nem vakít, melegít, de nem perzsel, épít, de nem ront. A szent Benedek-

rend fiai hű hagyományosai voltak mindenkor ezen elvnek. Századokon keresztül a nép tanítói, császárok, királyok tanácsadói, a nép orvosai, diplomaták, iskolák, egyetemek diszei voltak. Ez a rend adott 24 pópát, 200 bibe-
nokot, ezernyi püspököt, 15 ezer nevezetes író. Említem e, hogy Szent István körül ők dajkálták a keresztény hitet s a magyar alkotmányt, mely kilenczszáz év óta boldogítja e nemzetet. Kívánom tehát, hogy ezen rendet lelkes főapátjával együtt az Isten éltesse!“

Simor János.

Nem tehetem, hogy a magyar kormányt melyet Perczel Béla ő exciája képvisel, szívem mélyéből ne üdvözöljem. Nagy, nehéz idők vannak s nincs becsületes magyar szív, mely ne kívánná, hogy becsülettel, dicsőségesen köthessen ki a haza hajócskája. Fogadja a nagyméltóságú kormány az én s a társulat hálaki-
fejezését a kegyességért, melynél fogva szerény ünnepélyünkön magát képviseltetni méltóztott. Kívánom, hogy Tisza Kálmán miniszterelnök urat, összes miniszter-társaival s névszerint Perczel Bélával az Ur Isten igen sokáig éltesse!

Kruesz Krizosztom

Ő Eminentiaája hercegprimás gyönyörű szavakkal emlékezett meg a szent Benedek-rendről s ami szépet el lehet róla nagyjában mondani, azt elmondotta. Nem hagyhatom szó nélkül én sem azon érdemeket, melyeket ezred év óta ezen szerzet szerzett és mutatott. Hűségem e rend irányában, melynek én is egyik tanítványa valék, soha sem szűnik meg élni e magyar kebelben, de nem is szűnhetik meg. Az ur Isten két fiut ajándékozot nekem és ha majd elkövetkezik az idő hogy majd gyermekből férfvá kell őket nevelni — Pannonhalmára jövök s itt keresendem azt, ki segíteni fog fiaimból jó hazafiakat s jó honpolgárokat nevelni. Fohászkodom tehát Istenhez, tartsa meg, áldja meg ezen rendet; tündököljön ezredéveken át, mint tündökölt eddig. Éljen a benedictinus rend.

József főherceg.

Én is azok közé tartozom, kik hálával tartoznak e rend iránt. A történet mozzanataiban, a civilisatio terén, kiváló szerep jutott e rendnek. Örömmel adok kifejezést annak, miként a szent Benedek-rend tagjait hazaszeretet, magyar hazai szellem, király, egyház s

haza iránti hű ragaszkodás jellemezte mindig. Kivánom tehát, virágozzék sokáig e rend s főnökét, főapát ur ő méltóságát az Isten sokáig éltesse!

Perczel B.

Ngos s főt-dő Königmajer Károly apát urnak

1861. decz. 3 án Szombathelyen, a tisztujtó főispáni diszebed alkalmával mondott toasztja.

Poharat emelek azokért, kiket az idegen rendszer helyükről leemelt, de az idegenithetlen nemzeti jog ismét fölemelt.

Poharat emelek Vasmegeye eddig megválasztott uj tisztviselő karáért, a magyar sziv őszinte tiszteletével üdvözlöm a közbizodalom e férfiai, kinek hivataloskodása után a mult idők gyásznapijaiban oly epedve sovárgtunk. Nem papiros emésztő protokollumgyártók ők, hanem a tett emberei, nem a kegyelem szelétől behordott idegenek, hanem a megeye fiai; nem a magyar alkotmány halálmadarai, hanem inkább őrei ezen nemzeti kincsnek — mely a

hatalom által reáerőszakolt méltatlan homályból, uj fényvel kezd fölragyogni!

Azért arról megvagyok győződve: hogy Vasmegeye tisztikarának jelleme oly szilárd mint a vas, de azért a kísérlet tüzkemenczéjében mégsem oly olvadékony, mint a vas; — megvagyok győződve, hogy hazafiui érzelme oly állandó mint a vas, de azért a rozsdának nincs ugy alávetve mint a vas; megvagyok arról győződve, hogy politikai hitők oly erős mint a vas, de azért mégsem vas, mi alakra, kovácsolható mint a vas; s azért remélem, hogy azon tisztí karnak minden működései a hon-szeretetnek legizzóbb vasával lesznek kivasalva, de azt ugyan nem remélem, hogy tisztí működéseik az idő mostoha fordulatanak nehéz sulyával még egyszer legyenek levasalva, sőt megvallom azt hiszem, ha a magyar municipium épülete mindenütt ilyen tisztí karral lesz körülvasalva, akkor maholnap a magyar alkotmányos szabadság nem lesz fából vaskarika, s a Corpus Juris a paragrafusok autokraticus hatalma által nem lesz levasalva.

Szivemből óhajtom tehát, hogy Vasmegeye lelkes tisztí kara a közügy javára folytonosan hivataloskodhassék s e hivatalból többé semmi német legkevésbé pedig vasas német kine szorítsa.“

Közli: *Réfy Lajos.*

Carina Anna üdvözetére.

— Sopron 1877 —

 A fájdalomra mi az égő balzsam?
 Hogy tudjon a sziv meggyógyulni lassan,
 Hogy tudjon a sziv uj erőre kelni,
 A földi sorsban megnyugásra lelni.

Mi az öröm legékesebb virága?
 Betöltve mindent édes illatárja.
 Büvös mámorba andalítva lényünk,
 Hogy égiekké magasulva éljünk.

A hir s dicsőség mit vesznek szárnyat?
 Hogy a világba csattogva kiszállnak,
 Bezengve azt hatalmas szózatukkal,
 Melyben nagyot, dicsőt s magasztosat hall.

A dal a szivre, az az égi balzsam,
 A hir s dicsőség dalra kelve harsan,
 A dal a szivnek illatos virága.
 Halandó lényünk isteni világa.

Boldog! kinek az istenség kegyelme
 Ajkára a dal ihletét lehelte!

Boldog, kinek az égi zene mása
Fölcsendül ajkán az összhang varázsa.

Boldog! ki ajkán a dal szózatával
A föld rögén mint Ég küldöttje járdal,
S hol lángra kel a népnek hódolatja,
A szellem napját ünneppé avatja.

Te avatád föl ünneppé napunkat,
Ki kebledben a dal hatalmát hoztad,
Kit nem rettentett se idő, se távol,
Hogy megjöhess egy idegen országból.

Mit mondjunk Rólad, ihletett művésznő.
Kinek dalában annyi az igéző?!
A szó a szivnek gyarló foglalatja,
Mely hódolatját Néked bemutatja.

De ott, hol a sziv tiszta lángja hódol,
Várhatni-e még többet is e szótól,
A gyöngé szótól, mint az egy óhajtást:
Hogy benne a jó akaratot meglásd.

A mennyi sziv, meg annyi hódolód van,
Nem egy, de száz sziv zeng feléd e szóban:
Maradj közöttünk! s ha tavaszkép jöttél,
Virulni jobb hont, ne keress e földnél.

Vagy jöjj koronként, mint a szárnyas zengő,
 Mely a tavasszal újra s újra megjő;
 De bár közel légy, vagy légy messze távol:
 Sokáig élj!
 Kisérve hűn az Égnek angyalától!

Erödi Béla.

40.

Főtisztelendő **Kottek Nándor**

főgymn. igazgató ur nevenapján,

Május 30. 1873.

Uraim!

 Igen óhajtják a kosmopoliták kiszoritani
 egyesek kebeléből azon gyöngéd érzelmeket,
 melyeket barátság, tisztelet, elismerés, hála
 név alatt szerettünk ismerni, tanulni, — e
 czélt elérni annyi volna, mint a nagy termé-
 szet nyitott könyvéből a legszebb leveleket, a
 virágokat kitépní; igen, mert az ember szive
 szinte egy-egy kert s benne legkedvesebb
 virágok: a gyöngéd érzemények s ezt mellőzni,
 becsét nem ismerni, ápolását elhanyagolni lét-
 örömünk elleni merénylet volna.

A sziv ily gyöngéd érzeményének virágát jelezi mostani együttlétünk s mint a gondosan ápolt kis kertecskéből is nagy és előmlő bájt nyújtó szép csokrot köt a figyelmes kertész, hogy elismerése- s tisztelete zálogaul nyujthassa át jótévőjének, ugy mi e kedves névnapon az ifjuság egyik legnemesb érzelmű barátjának, s így az emberiség egyik önzetlen jótévőjének, a magyar nemzetiség, a tudomány, a művészet és irodalom lánglelkü előmozdítója és pártolója Főtisztelendő Kottek Nándor urnak szinte nem adhatunk mást, mint a sziv, legtisztább érzetének szellemi virágcsokrát: a jókívánatokat! Szalagozzuk e virágcsokort a tisztelet és nagyrabecsülés szétszakithatlan érzületével, óhajtva, hogy e szellemi virágcsokor illata lelkünk imaszárnyain a Mindenható trónjájig jusson s teljesülhessen legforróbb óhajtásunk, legbuzgóbb kívánatunk, hogy őt, a tiszta keblü lelkészt, a fáradhatlan tanárt, a lelke hazafit, a ritka jó barátot az Isten sokáig igen sokáig éltesse!

41.

Két toaszt.

A statisztikai kongresszus margitszigeti lakomáján.

 Dr. Engel bocsánatot kérve, hogy a német nyelvet használja, körülbelül a következőket mondotta: „Az, uraim, amit itt Magyarországon láttunk, sok tekintetben örömteljes érzelmeket ébresztett keblünkben, de bizonyos tekintetben nem örömteljeseket. — Megismertük Magyarországot; látjuk, hogy hivatva van a nagy nemzetek sorába lépni. A fogadtatás, melyben részesültünk, elbájolt bennünket. De fájdalommal tapasztaljuk, hogy tudományos műveik legnagyobb részét nem vagyunk képesek megérteni, mert oly nyelven vannak írva, melyet a külföld nem ismer. — Ez is mutatja, mily nagy szükség van a tudomány terén egy általános és közös nemzetközi nyelvre, amelyet mindnyájan megérthessünk. — Legyen ez bármelyik nyelv, mi szívesen megfogjuk azt ta-

nulni, csak megérthessük egymást. De abból is, amit láttunk és megértettünk, meggyőződünk arról, hogy Magyarország tudományos műveltsége nagy sulyt nyom Nyugat-Europa művelődésében és én azért a magyar nemzetre, mint a tudományok lelkes művelőjére emelem poharamat!“ — Közvetlenül Engel után Mayr kelt föl és szintén német nyelven így szólt: „Az én igen tisztelt előttem szólott barátom egy oly nyelvet keres, melyet a világ minden nemzetei megérthessenek. — Én azt hiszem uraim, hogy ezen nyelvet megtaláltam; megtaláltam pedig itt, Budapest fővárosában. Mert az a nyelv, melyen itt szóltak hozzánk, a szív nyelve volt, mely szívből szólt és szívhez jutott. (Élénk tetszésnyilatkozatok.) Ez a nyelv az, melyet mi mindnyájan megértettünk s megvagyunk győződve, mert érezzük, hogy ezt a nyelvet magunkkal fogjuk vinni hazánkba; — mert annak emléke nemcsak ez ország határaig fog kísérni bennünket, hanem velünk fog a sirba szállani.“ (Lelkesült tetszésnyilatkozatok.)

Testvériségre.

Testvériség, a szabadság és egyenlőségnek, az ég eme szülötteinek ikertestvére, fel-emelte valahára sziveinkben trónusát.

Szenvedések tanítottak meg bennünket egymáshoz közeledni, egymáshoz szorosabban füzödni; de se baj! az arany is tűzben tisztul meg salakjától.

Az összenemtartás férgé rágódott nemzetiségünk féltett életén, és sok lobogót rongyokká tépett a testvérharcz féktelen dühe, pedig az egyetértés és testvériség kezében a diadalmak büszke jele leendett minden egy ily r o m e m l é k.

Csak a mezők virágait kellett volna megfigyelnünk, láttuk volna, mily szép egyetértésben elférnek ott egymás mellett a különféle faju és színü virágok. Nem irigylik egymásnak azt a kis talajt, melybe gyökereiket verik, — nem irigylik egymástól a nap verőfényes sugarát, mely egyiknek is, másiknak is szint,

életet ad. Nem irigylik egymástól az illatot, melyet az alkonyi szellő szárnyaira vesz, s fel száll a magasba, tömjén füstként, az eget urához.

Tizennyolcz évi szenvedést, tizennyolcz hosszú évi kínos rabság tanított meg bennünket legujabban, hogy valahára szoritanánk már testvéri kezet, az egyetértés zászlója alatt.

Sajgók a sebek, melyeket majd csak az idő, e legjobb orvos gyógyítand be; de jól van így, legalább kebleinkben hordozzuk a fájó emlékeket, melyek minden lépten nyomon figyelmeztetnek bennünket, hangosan kiáltván: egyetértés vagy szégyenteljes halál!

Fogjon tehát a magyar testvéri jobbot, őseitől örökölt, s mind idáig megőrzött őszinteséggel, úgy nagy lesz hazánk, hatalmas nemzetünk, mit hibáink mellett is életrevalóságunk rég kiérdemelt a nemzetek nagy Istenétől. Ugy legyen!

F. K. J.

43.

Barátságra.

Boldogok mi, a barátság

Vig seregbe összevont:

Mert borunkat kedvvel isszuk

S távol elkerül a gond . . .

Fel barátim a pohárnak.
 Fel mienk a szép világ!
 Most pohárra, mert nem isztok,
 A halál ha majd kivág! . . .

Lányka csókot e pohárhoz
 Nyujtsad bibor ajakad
 Te, ki oly szép vagy miként a
 Nyári hajnal támadat . . .
 Mint midőn két égi villám
 Egybe csattan . . . és enyész . . .
 Csókba lelkünk összeforran
 S a kék tengerébe vész! . . .

Félre vizivó előttem: —
 Mert pohárba fojtalak! . . .
 Szentségtörőt nem türnek itt
 E bornak szentelt falak! . . .
 Lánglobogva leng közöttünk
 Most Tokajnak Istene!
 Borba fojtja hogyha bejön
 Ki nem hive s ellene . . .

Éljenek szeretjeink e
 Drága haza szentjei . . .
 Kik a közjóért buzognak
 Mint a nap tűzfényei! . .

Adja Isten, hogy Budavár
Gyászoló gránitfokán,
Törje lelkét a Muszkának
Lesve szomjuzó pogány . . .

Éljünk mi is, kiket itt most
A barátság összefont:
Mert borunkat kedvvel iszszuk.
S távol elkerül a gond!
Üssük össze kelyheinket,
A kancsók ürüljenek . . .
Felkiáltssuk: Magyarország
Szép leányi éljenek!

Bajza.

44.

A szabadelvű párt ünnepélyén.

U r a i m!

En egy betüért a H. betüért emelem poharamat! Ebbeli szándékom furcsának tűnik fel első pillanatra, de ha meggondoljuk, hogy e betüvel a magyar nemzet legdrá-

gább kincsének imádott nevét kezdi kimondani a koszorus költővel: Hazádnak rendületlenül légy hive ó magyar! De sőt a világon egy nemzet sincs, mely hazája iránti olthatlan szeretetének dupla kifejezést tudjon adni, zengvén a másik koszorus költővel: honáért, királyáért halni kész a magyar! ezt érezve, ezt tudva poháremelésem indokolt, de azért még sem egy oly szóért, egy oly fogalomért emelem poharamat, a mely ünnepelt hősöm a H betűvel kezdődik, nem; én e betüt tortura alá veszem, kérem, ne ijedjenek meg! E nemes betű törhetlen, hajlithatlan, két ága áll erősen, s hogy minden viharral megküzdhessen, közepén össze is van kötve.

E hajlithatlan hősöm a H betű két ága a többi betű között úgy áll szilárdan, mint a magyar nemzet alkotmányos életén a magyar nép között a Deákpárt és a balközéppárt, de hogy e két óriási oszlopot bámulhassa s tisztelhesse a világ, a nemzetnek eddig félre és félve ismert közérzületével, a „szabadelvűség“ magasztos fogalmával kötötte össze.

E dicső érzet ténynyé vált, ime itt is a „szabadelvűségnek“ diadalünnepét üljük s üli velünk a magyar nemzet roppant többsége, sőt

ülik velünk a földgömb mindazon népeinek milliói, kik a szabadságért élnek-halnak.

Hiszik uraim, hogy én eszerint a „szabadelvűség“ isteni fogalmáért emelem poharamat, nem, mert ez érzet kebelem szentélyében az imádat legbecsesebb tárgya.

De éltetem a H betűt s beékelem hősmet illő helyére, kívánva, hogy a mily remény-nyel üdvözli a magyar nemzet a szabadelvűség diadalát, ép olyan boldogságot nyújtson a hazának polgáraiban a szabadelvhűség!

Adja Isten, hogy a szabadelvűség égi adományát megbecsülve a nemzet szabadelvhűségének tisztaságában ragyogtathassa polgárkirályunk szent koronánk legragyogóbb ékeül!

Éljen a szabadelvhűség!

Bátorfi.

45.

Fiatal emberekre.

gy bölcs, kinek nevét már nem tudom, azt mondá egykor „Valahányszor elmégysz a bodzafa előtt, mindannyiszor emeld le kalapodat, mert nem tudod, mily nagy beteg-

séget gyógyít meg.“ Ilyen bodzafának tekintem én az ifjúságot, melytől nem tudni soha előre, hogy mi lesz, és mi lehet. Arra azonban szabadjon figyelmeztetnem az ifjúságot, hogy legyenek bár folyton éber, vidám s jókedvűek, de a mellett a komoly tanulmányoknak is szenteljenek egy-egy órát, hogy a hazának egykor képzettségük s tudományuk által szilárd oszlopai lehessenek.

Lángoljon fel keblükben a honszeretet nemes tüze, s valahányszor a hazát veszélybe lenni látják, karjaik erejét annak védelmére szenteljék; s ha majd babérokkal dicsteljesen a csendes házikörbe visszatérnek, boldogítsa mindegyik kezét bájos ifju nő, ki őt mint védangyal minden bajtól megóalmazza, s szeretett honunk védelmére és támogatására ösztönözze. E nemes tulajdonok jellemezték rég időktől fogva a magyar ifjúságot, és bizton hiszem, hogy most is ezek jellemzendik, a mennyiben egyeseknél a nemes törekvés példásan már is kitünik. Azért nekik legyen szentelve e pohár, melyet ezennel hazánk hő keblü s hazafias érzelmü ifjúságaért üritek. Isten tartsa és éltesse a magyar fiatalságot!

46.

Fel czimboráim!

Fel fel czimboráim!

Gyáva sir csak és sóhajt;

Hős lélektől a bor

Távol üzi mind a bajt.

Gyászban e hon nem maradhat,

Nem marad már sokáig —

Hejh, hajh, igyunk rá:

Az idén megvállik.

Forr, forr a világnak

Lángerében már a vér.

Fordul már a medve

S egy világot tánczra kér.

Istenadta medve kölyke

Bög-e még kend sokáig?

Hejh, hajh igyunk rá:

Az idén megvállik.

A tavasz ha nyilik,

Minden éled és kikel:

Bort, bort! e nyilások

Ünnepére inni kell! —

Zárva még a börtönajtók
 Sem maradnak sokáig.
 Hejh, hajh, igyunk rá:
 Az idén megválnak.

Vagy sir, vagy szabadság,
 A magyar jobb sorsa már.
 Észet, pénzt, vért, szerelmet
 A hon áldozatra vár,
 Kik maradtunk eddig hivek,
 S kik leszünk mind halálig:
 Hejh, hajh, igyunk rá:
 Az idén megválnak!

Sárosy Gyula.

47.

A jobblét egy bajnokáért!

— Egy polg. isk. igazgató névnapján 1874. ápril 24-én. —

 Megjött a legszebb évszak. A komor tél gyomrából ki kelt a tarka köntösű tavasz, magával hozván egy jobb év reményét.

Igy vagyunk a társadalmi téren is. Min-

den évszak egy-egy újabb reményt, minden év egy-egy újabb csalódást fűz éltünk fonalára.

Szemeink most is reménnyel csüngenek egy jobbléten: várjuk és várjuk a boldogság kiburkolódását a zord sötétség köpenyéből; várjuk a szeretet és bizalom leszállását a magas égből megtisztítandók a megromlott elemeket, felüditendők az elsatnyult gyökereket, összekötendők e szétmálani készülő társadalmi részeket — szóval megújítandók az emberiséget.

Hoz-e ez év enyhet és irt a sajtó sebekre; előbbre viszi-e a sovárgó emberiséget a haladás nagy útján; mikor és melyik nemzedék lesz azon szerencsés, mely a koszorus Virgillel elfogja énekelhetni: *Jam nova progenies caelo demittitur alto* — Ki tudná jelenleg megmondani?!

Én ugyan sem Illés és Habakuk nem vagyok; de azért szemeim előtt látom a jövő boldogságot; azért reméllek.

Reméllek pedig, mert hazámat, nemzetemet azon uton látom, mely végre az óhajtott célhoz a nép jobblétéhez és boldogságához vezet; naponkint több- és több képzett munkást látok vállalkozni egyengetésére; naponkint látom szaporodni a jövő eszmének bajnokait, elszánt harczosait.

Egy ily katonát van szerencsém a t. vendég koszorunak bemutatni kedves házi gazdánk személyében. — Ő ugyan nem valami pocsolya kerülő, nem a durva vas és nyers ólom katonája; hanem mégis csak katona. Vajjon nem örökös harcz és küzdelem-e annak élete, a ki a közjó, a közboldogság eddig még meg nem vivott várának bevételére szánja magát? ki egész életén át örökös birokban áll legnagyobb elleneivel: a tudatlanság — babona, sötétség és igen sokszor a hálátlanság undok szörnyeivel?

Igen kedves barátom, ilyen katona lettél te, midőn tanítóvá csaptál föl; a nép katonája, a közjobblet harczosa egy szép eszmének a bajnoka.

Azonban sötét, rögös az út, melyen küzdesz; óriási sziklák akadályozzák lépteidet; mérhetlenségnek látszó zátonyok választanak a nagy céltől, mely még csak távolról csillámlik korunkra, mint a sötét láthatáron tündöklő esthajnali csillag; s meglehet, hogy még azon öröm sem leszen jutalmad, hogy az ígéret földének legalább mesgyéjén lehajthasd majd örökálmra fejedet. De azért ne csüggedj; harczolj, küzdj; de ne számíts jutalomra. — Az eszme, melyért sikra szállottál, sokkal fön-

ségesebb, sokkal istenibb, hogy sem holmi anyagi semmiségre volna szükség iránta lelkesedést ébreszteni.

Légy folyton bátor katonája a szent eszmének. Önts érte, ha kell — annyi tintát, mint a mennyi vért pazarolt a porosz király egy kis francia tartományért és egy német császári czimért. A te és a mi eszménk a közjobblet eszméje bizonyosan megérdemel annyi fáradságot és áldozatot mint egy aranyos székecske, melyet a haladó szellem, ép ugy elsöprend egykor, mint elfuvá a hatalmas Olymposzt isteneivel, a régi Rómát zsarnokaival.

D. v. E. Tudva van, hogy kipróbált katonák, a gyakorlott veteránok minő hathatós tényezők szoktak lenni egyik — vagy másik ügy győzelmének kivivásánál. Én tehát nem a mi barátunk küzdelmeinek jutalmául, hanem a föntebb jeleztem eszmeért azt kívánom kedves házi gazdánknak, hogy kívánsága szerinti hosszúra szőjék-fonják a szent szüz Párkák az ő életének fonalát. S ha valamelyik közülök irigység — vagy szeszélyből ollóját emelné föl ellene, oly remegés fogja el kezét, hogy mindannyiszor megszegyenülve tegyen le vakmerő szándékáról!

Most pedig ne vesztegessük tovább a drága időt, annál inkább, mert:

Kupáink már rég busulnak,
S ránk nagyokat kacsingatnak.

Nézzen kiki fenekére
S igyék hosszú életére

Mostan

A mi kedves barátunknak. .

Jó kedvünk nőjön az égig;

Örömtelve nézzen végig

Rajtunk a boristen, Bachus,

Kinek étele a bak-hus.

Ha vigságunk lángja csorbul

Gyujtson alá tüzet borbul

Nemcsak e mai nap, hanem

Most és mindörökre amen

A nagy Bachus!!!

Udvarhelyi Gyula.

48.

 Ha e világi mulékony örömek fokozatát veszszük figyelembe, alig találunk boldogabb perczekre, mint a melyeket őszintén szeretett baráti körben tölthetünk el.

Mert ugyan, van-e oly öröme élvezet és boldogság e földön, mely ne nagyobbodnék akkor, midőn azt igazán szeretett barátunkkal megosztjuk?

És viszont van-e oly fájdalom és keserűség, mely enyhülést ne hozna, midőn azt igazán szeretett barátunk részvéte kíséri.

Az igaz barát oly kincs e földön, melyhez hasonlót alig birunk felmutatni; mert a példabeszéd is azt mondja, hogy a kinek hazája, s csak egy jó barátja van, az nem lehet egészen boldogtalan.

Ugyanazért méltó és tanácsos, hogy ezen megbecsülhetetlen kincset őrizzük és tiszteletben tartsuk, mert az őszinte jó barát még a legközelebbi rokonnál is becsesebb.

Ellenben, barátság nélkül az élet nem egyéb, mint elszigetelt szívtelen önzés; és hasonló azon kopár szírthez, melyben a fűszál sem tenyészhet, de még az élet is kihal!

Ugyan azért fűszerezzük e rövid életet az őszinte barátság élvezetével minél gyakrabban, és mindannyiszor koczcintunk poharat azon őszinte óhajtásunk kifejezésével; hogy éljen, még pedig folytonosan éljen köztünk, a tiszta barátság!

Arvay József.

49.

Pohár a kezemben, lélek a pohárban,
 Felvidit, feltüzel isten igazában . . .
 Fiuk hallgassatok, valamit beszélek,
 Poharamból sugja a vidító lélek.

Sokáig éljetez édes czimboráim,
 S ne leljetez tövist az élet virágin . . .
 Tartson ifjuságtok vagy száz esztendeig,
 Tartson mig csak benne jó kedvetek telik.

S ha jó kedveteket bánat szorongatja,
 Balgatagság lenne szomorogni rajta!
 A bubánatot is könnyü jégre vinni,
 Borba vele szépen s igyátok meg, igy ni!

Lévay József.

50.

Baràti körben.

Egy érzelem, melynek kifejezést szóval alig
 adhatok — vonul át keblemben, midőn
 kedves körötökben poharamat reátok kö-
 szöntöm.

Azt mondják, hogy az emberi kebel egy kert, melyben az érzelmek egyes virágok s ha ez való — ugy bizonyára a virágok királynéja az, — mely a barátság érzelmét képviseli — oly virág ez, melynek gyökerei mélyen ereszkednek, sőt leggyakrabban a szivig hatolnak s oly delejes vonzerővel bírnak, hogy egymást két kebelben megérik s a két kebellet egymáshoz vonzák.

Illata? — oh erről nem is beszélek — fönséges mivolta feledteti az álnok világ romlott légkörét — magasba röpti a szellemet — nemesen magasztost.

E virágból áll ama kötelék, mely engem kedves hozzátok csatol s illata — mámorító illata varázsolja elő, hogy köztetek oly jól érzem magam.

Ápoljátok velem együtt e kedves virágot — a barátság virágát —; öntözzétek a bizalom nedűjével s a szeretet harmatával, hogy így erősbulve a rágalom s rosztat viharait kiállva megszakithatlan s végnélküli legyen. Éljetek soká!

Liebbald Béni.

51.

Harsog a vigadozók szava,
 Ürül a pohár,
 Bánat és keservvel távoznak,
 Mig foly a borár.

Barátom a szivfájdalommal
 Távozz el innen!
 Vedd kezedbe a poharat s a
 Bánat elröppen.

Bánkódott eddig szép hazánk is,
 De valahára!
 Törve e rabbilincs és feltünt
 Rég várt csillaga.
 Tehát éljen a hon boldogan!
 Árassza körül
 Dicsőség, fény, nagyság, mig magyar
 Van védőjeül.

Éljen minden honfi, kinek szive
 Hazánkért dobog!
 Éljen a honját előmozdító!
 És legyen boldog!

Pirnitzer D.

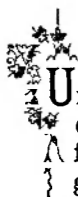
IV.

Hölgyekhez.

A női szépség legmagasb foka
A bájoló, ki előtt önmagad
Elfeledve, a bűbájnak hatalma
E földről egy szebb honba átragad.

Bulcsu Károly.

A királynénkra.

Uraim! A női érdem iránt kénytelen mindenki tisztelet és kegyelettel meghajolni, főleg midőn az érdem a polczok legmagassabbikáról tündöklük alá.

A magyar nemzet méltán büszke lehet reá, hogy ritka szépségü és angyali jóságu királynéja annyira sajátjává tette zengzetes nyelvét, miszerint mind azok, kik szerencsések azt tőle hallhatni, bűvösen elbájoltatnak.

Mely kedves körülmény azt tanusítja, hogy dicső királynénk szereti a magyarokat.

De tanusítja ezt továbbá azon végzetszerű körülmény is, miszerint szeretett királynénk boldogságának újabb gyümölcsével éppen e hazát kívánta megörvendeztetni.

Nem kevésbé tanuskodik nemzetiségünk iránti rokonérzetéről még azon váratlan eset is — mikép legközelebb egy magyar urhölgynek hozzá intézett francia verseit azon őszinte, és hazaérezelmü kijelentéssel utasítá vissza; hogy egy magyar királyné, magyar nőtől csak magyar nyelven irt verseket fogadhat el.

Ha tehát dicső királynénk így tudja méltányolni a nemzetiségeket, nincs-e jogunkban remélni a nemzet többségének azon méltányos óhajtása teljesülését is: mikép Magyarországbán létekor az előtte megjelenő, s idegen nemzet öltözetét majmoló magasabb állásuak előtt el fogja mondani: hogy egy magyar királynő Magyarországbán létekor hódoló tisztelkedőit, csak magyar mezben fogadhatja el.

Igy lévén meggyőződve, szívem mélyéből óhajtom, hogy alkotmányosan megkoronázott kedves királynékat, Erzsébetet — édes hazánk javára és boldogítására — a magyarok Istene még igen sokáig éltesse!

Árvay József.

53.

Egy hölgykoszorura.

VIli az élet? — Egy zugó tenger, melyen a háborgó hullámok miatt nehéz a révpartra jutni; — egy viharos időszak, melyben sok a küzdelem, sok a szenvedés; de kevés az öröm, kevés a boldogság. — S ha van öröm, ha van boldogság itt a földön,

kérdem, kik képesek azt nyújtani? — Ha van földi üdv, ha van földi menyország, kérdem, kik képesek azt elővarázsolni, ha nem a nők? Hol talál a fáradalmak közt őszülő családapa megpihenést, — ha nem nejeinek karjai között? — Ki tudja a családapának arczáról gondtelt redőit elsimitani, — ha nem szerető nejeinek csókjai? — Kérdezzétek az ifjút, miért küzd vésszel, miért küzd viharral, miért koczkáztatja életét, miért áll szembe a halállal is? Kérdezzétek? s azt fogja mondani, azért, hogy kedvesének egy mosolyát megérdemelhesse. Nézzétek a katonát, ki ismeri a golyók süvöltését: ki rendületlen kebelrel áll a csaták zajában; kit a halál, melylyel oly sokszor állt már szembe, megindítani nem volt képes: egy gyengéd hölgynek mosolya előtt meghajol a szilárd férfiú, eltörpül a zord hadvezér: Antonius Kleopatra lábaihoz dobta a világot; Julius Caesar dicsőségét és diadalrait elfeledte e nő előtt; negyedik Henrik francia király parasztnak öltözködött csak hogy a szép Gabrielához juthasson; mert

Ki tudna ellenállni,
Ha szivből esd a hölgy:
Legyen bár keble mint jég,
Vagy mint a bércki tölgy.

(Tarkányi.)

Vagy kérdem, nem élesebb-e az ifju kardja, ha azt kedvese köti oldalára; — nem buzdítóbb-e a lobogó, ha azt egy kedves hölgy nyújtja a harczolónak; — vagy nem jutalmazóbb-e a borostyán, ha a ti kezetek füzi az a győző homlokára? Igen, élesebb a kard, buzdítóbb a zászló, jutalmazóbb a borostyán, ha gyengéd kezek nyújtják azt, mert azok buzdítanak, azok jutalmaznak, kikért még a halál is édes; s e hatalom a női sziv, e varázserő a szerelem. Ismeri ezt az egész világ: kérdezd meg a dermesztő észak zord lakóját, vagy a legforróbb ég alj napbarnította fiait, ismerik e hatalmat, tudni fogják mi a nő, mi a szerelem. Ezért emelik oly sokan a nőket az égi lények közé: Boccaccio angyalnak nevezi kedvesét; Petrarka mint az angyalok angyalát énekli meg Lauráját; ezért mondja a magyar költő is:

Mikor Isten a hölgyet teremté,
Örömeben sirva fakadott. (Petőfi.)

Ezt mondja Petőfi általán a nőkről; de mit mondhat a magyar nőkről, kiről így szól Garay:

Tenéked szebb, s dicső tért
Szabott a végezés:
Születni és szeretni
Magyar hölgynek kevés; (Garay.)

kevés, mert a magyar hölgy nemcsak nő, hanem honleány, kinek nemcsak szerelme van boldogítani, hanem hazája is; ki egyik kezével ölel, a másikkal lobogót nyújt a harczbame-nőnek, ki egyik kezével szerelmet esküszik, a másikkal a haza oltárán áldozatot nyújt, azért mondja a költő is:

Magyar hölgynek születél
 Áldd érte sorsodat;
 Magyar hölgynek születni
 Szép és nagy gondolat! (Garay.)

Szép és nagy gondolat; mert lehetne-e szebb hivatása a nőnek, mint a honleányé, a ki nem polgárokat nevel a világnak, hanem honfiakat a hazának. De kérdem, ki is oltathatná a hazát mélyebben a szivbe, mint az édes anya; — van-e becsesebb emléke a kebelnek, mint a melyet az édes anyától tanult tisztelni; — levetközheti-e a férfiú azt a természetet, melyet ez édes anyatejjel szivott? Óh nem! — Zugjon bár a fergeteg, dühöngjön a megpróbáltatás orkánja, az édes anyának szeliden esdő szavát: fiam szeresd hazádat, el nem fojthatja semmi, azért

Oh hölgy, ki ezt betöltöd,
 Mi szép vagy és mi nagy,
 Rendeltetés az égből,
 S a földön áldva vagy. (Garay.)

Kárhágónak hölgyeit bámulja a világ, az orleansi szüzet arany betűkkel irták a történet könyvébe: de nézzetek Egerre, s látni fogjátok, mit tehet a magyar nő vagy nézzétek Szilágyi Erzsébetet, ki ezzel ereszti ki fiát szárnyai alól: fiam, a haza legyen ezentul édes anyád, én pedig csak mostohád; vagy nézzétek Losonczy özvegyét, ki megtagadja anyai érzelmét, s elfojtott kebelével kíséri fiát a vérpadra, csakhogy a gyenge ifjút rendithetlen magyarnak lássa, csakhogy a magyart gyávának ne láthassa a világ: vagy nézzetek arra, ki még csókját is kész a haza oltárára rakni, csakhogy a szegény népnek éhségsajtolta könnyeit letörülhesse, ezért mondja Kisfaludy Károly: „A magyar szüz nem retteg az áldozattól, ha a haza s a dicsőség kívánják.“

És én büszke vagyok, hogy azon hazának lehettem fia, a melynek ily nemes lányai vannak, a mely honnak nem hölgyei, hanem honleányai vannak, kiknek egy szép koszorujára emelem most poharamat, azon óhajtással, hogy az ég ura, ezen szép honleány koszorut igen sokáig éltesse!!!

Ű . . .

Valamely társaságban a hölgykoszorura.

Ha valamely kertbe jutunk, hol számosnál számosb, pompás virág diszlik előttünk, lehetlen, hogy meglepetésünk szavakban ki ne törne. Igy szintén lehetlen, hogy e diszes társaság bájos hölgykoszorujára ne emelném poharamat s néhány igénytelen szóval érzetimet ne tolmácsolnám.

Mondják, hogy midőn az Isten a nők ősanynját az édenben megalkotá, végig tekintvén teremtményén, elégtelt mosoly vonult ajkaira. S valóban is, a nők a teremtés remekei! Ő bennük egyesül a szép a tökélyessel, a kellem a jósággal, s végső hivatásuk is a legnagyobb jótettben — másoknak boldoggá tételében — áll. — Szerintem minden nő, egy tökélyes szép szobor, melynek láthatása és birhatásaért a műkedvelők ezrei versengenek. — Minden nő egy-egy nap, melynek saját rendszere van, kísérve a bolygók és üstökösök millióitól, fényt áraszt a szivek belsejébe s jótékony világgal hinti be a szomorúság bizonytalanságában té-

vedezők utait. — Minden nő egy virág, melyet igen sokan szeretnének leszakítani és keblükre tüzni. — Minden nő egy delej, mely ezreket vonz magához és vetőköztet ki régi hajlamai-ból, új érzetekre ösztönöz és gyujt.

Óhajom az, hogy a diszes hölgykoszoru mindegyik tagjának annyi bámulója legyen, mint egy remek szobornak, annyi és oly hű követője, mint az égen ragyogó napnak a számtalan csillag; annyi birni óhajtója, mint a kecses virágoknak s oly vonzereje, mint a delejnek.

A szivek harczaiban önök legyenek a győztesek. — A férfiak kemény kérgű sziveit bájaik és kellemeik varázsával fegyverezzék le s tökélyes diadalt vivjanak ki ott és azokon, ahol és akiken diadalt aratni óhajtanak. — Osszanak és nyerjenek boldogságot. — Oszlassanak but, teremtsenek örömvilágot. Raboljanak el sziveket, de adjanak aztán a sziveknek boldogságot. Zuzzanak össze kebleket, hogy azokat újra fölépítsék!

Hogy pedig mindezeket kivihessék, a férfisziv legtisztább kívánatával óhajtom, hogy az Isten önöket bájos hölgyeim, igen sokáig éltesse!

Veres S.

Egy honleányra.

Nemes hölgy! nemednek legszebb éke,
 Az ég nagy föntiről leszállt sugár:
 Téged illet ez a felköszöntés,
 Érted ürül ez a habzó pohár.

Oh nézd a gyöngyöt, mely fölfelé tör,
 És hintázva lassanként elsimul;
 Csak azt ne nézd, mikor kiüritem,
 Mert sápadt orczámmal menten elpirul.

Nem mintha e megbüvölt pohárnak
 Lángtartalmától riadnék vissza,
 Mert hisz a magyar a honleányért
 Poharát mind egy cseppig kiissza.

Csak azért, mert varázs két szemednek
 Nyílt tükrében hazád sorsa rejlik;
 S ilyenkor a magyart — Isten tudja
 Régi szokás — hamar törbe ejtik.

Törbe ejtettél te is, nemes hölgy!
 Te az ég föntiről leszállt sugár . . .
 Ki sziv és lélekkel szép hazádnak élsz,
 Érted ürül ez üdvözlő pohár!

Szentkirályi Aurél.

Fiatal hölgyek társaságára.

 Ha körül tekintek, azon veszem észre magamat, hogy tündér kertbe jutottam, melyben a legbájosabb virágok diszlenek. Valóban e diszes illatos virágok mindegyike, melyek alig fakadtak ki bimbaikból, s még csak az élet tavasz első sugarait éldelik, — oly igéző fényben ragyognak, hogy ha szakítani kellene egyet, zavarba jönne az ember, s nehéz volna a választás.

Ime nézzük e diszes rózsát, melynek üde ifju színe a szemet kápráztatja, s a szívet elbájolja, nézzük tovább a szende ibolyát mely szerény visszavonultságában rokonszenvet ébreszt, amott a közkedvességü rezedát, melyet mindenki szeret, itt a bájos hiacintot, mely hideg mosolylyal nézi a körüle történendőket, amott a csinos estikét, mely mindig a világ és a fény felé törekszik, emitt a daczos tulipánt, melyet hajtani sem lehet, ott a tiszta liliumot, mely szende ártatlanságban szennyet nem tür jellemén, tovább az ábrándos nefelejtset, mely egyszerű ked-

ves külsejével mégis feledhetlenné válik, amott a méltóságteljes büszke georginát, mely fényében pompázva magasan kiemelkedik, ott a simulékony futókát, mely játszi mosolylyal fonja át kedvese derekát, továbbá a hajlékony segefüt, melyszendességében oly könnyen hisz mindenkinek, s végre az életszinben ragyogó verbenát (égő szerelem) mely élénk színe s kellemes külseje által a figyelmet leköti s mindenkiben vonzalmat gerjeszt. Ily bájos virágok közt lenni, azok ragyogó fényében gyönyörködni a valódi boldogság, mely az embert átszellemülve az égiek közé emeli, s megismerteti véle az üdvöt, a mennyországot.

És ime épen most szemlélünk egy ilyen diszes virágokból font ékes koszorut.

Adja tehát az ég, hogy e sok szép virág közül mindegyik megtalálja kertészét, ki egykor dobogó szívvél tüzhesse keblére a feléje hajló ékes virágot, mely gyengéd figyelem s gondos ápolás mellett az életet oly igen kellemessé varázsolja. Tündököljenek tehát még soká e báj- és kellemben diszlő tündér virágok, — éljenek kedves hölgyeink!

Két eszményképre.

gész életemben két tárgy volt eszményképem, melyért mindig fiatal hévvel tudtam lelkesedni, melyre mindig büszke voltam, ezen két eszménykép: zalamegye honleányai és zalamegye fiatalsága! egyikben honszerelmet, másikban a lelkesedést és áldozatkészséget tisztelém, becsülém.

A fiatalság van hivatva egyesíteni a társadalom rózsalánczait, melyet a zord idő e megyében több darabra tépett.

Egyesüljete! hisz az élet szerelem és barátság nélkül, mitsem ér! -- Ha fény és pompa, vagy kitüntetésekben más megyebeliek tulhaladnak is benneteket, honleányi érzésben s hazaszeretemben magatokat felülmulni ne hagyjátok. Büszkén mondhattok a világnak: én Zalában születtem, és zalamegyei vagyok!

Teljesedjék szivetek szerint földi boldogságotok s éljetek igen sokáig boldogan!

Baranyai Elek.

A hölgyekre.

 Kálmán király egyik jeles törvényczikke a boszorkányok, mint nem létező phantomok elleni perbefogatásokat, és ítéleteket eltiltotta, s ezen időszaktól fogva datálódik ezeknek nem létezéséről hitnek alapossága.

Daczára azonban mindezeknek nem osztom meggyőződését, s következetes és szilárd határozottsággal állítom az ellenkezőt, mert boszorkányaink maig is nagy számmal vannak, sőt környezetembe is van szerencsém tisztelhetni, kiknek búverejü igézete alatt állunk.

Igaz ugyan a mindinkább előhaladó korszak reformjának organisáló keze ezekre is kiterjeszté működését, s most már nem többé vén asszonyok alakjában szita forgatás, seprűn lovaglás, keresetlen kötelleli érintéssel rontanak bennünket, hanem rózsaszin arcza deli szüzek, tűzsugárt lövellő vontcsövü szemeik varázs hatalmával, eper ajkaik édes kedves mosolyával idézik elő az önkivületet, mit lé-

nyünkre gyakorolnak, — ezekre tehát, — a 19-ik század, a nagy korszak második felének, s legujabb epochának angyal arczu ifju boszorkányaira, szép hölgyeinkre köszöntöm e pohárt, melynek cseppjein keresztül rózsá szinben mutatkozik az élet, elhalványulnak a gondok, meghal benn a bu, a vér kettőzött erővel futja be utját, hogy ismét honnan eredett a szivhez érjen, melyből kivánom, hogy a hazas a mi boldogításunkra szép hölgyeink soká, igen soká éljenek.

59.

Női társaságban.

 Mint tavaszt a virány, kertet a virág, koszorut a rózsá leginkább ékesíti, úgy minden vendégkoszorunak legékeesebb és bájosabb virágai a hölgyek, — én tehát itt e jelenlevő vendégkoszoru szép rózsáira, kedves hölgyeinkre köszöntöm poharamat; mert e bájvirágok céljai minden vágyainknak s legszebb érzelmeinknek, ezek nemes ösztönözói a nagyratörő léleknek; ezek vigasztalói a küzdesben elcsüggedt bajnoknak, és ezek boldo-

gitói a férfit-kebelnek. Éljenek tehát s teljes
diszükben viruljanak sokáig rózsáik, és tövi-
seikkel legyenek irgalmasok irántunk.

N. A.

60.

Hölgyeinkhez.

Sok meleg dalt énekeltünk
Nektek életünkben,
Mert megirva úgy találtuk
Mélyen a szivünkben.

A szivünkben bánat és kéj
Nyugton nem lehetnek,
Kisietnek mint a hegyből
Árja csermelyeknek.

Csermely árja, merre mégyen
Szózatot futása:
Jobbra, balra társfolyókkal
Gazdagul folyása.

Felkarolja szép virágít
Illatos mezőnek,
S drága gyöngyöt és követ hoz
Tenger-kedvesének.

Drága gyöngyöt és követ hoz
Költő is magával,
Hoz virágot sziv honából
Szózatot dalával.

De a dalnak, a magyarnak,
Bármi édes árja,
Nincs anyául tengeröble,
Mely karába várja.

Mely virágít elfogadná,
Gyöngyeit szeretné,
S hosszú utja véghatárán
Hív ölébe venné.

Neki, mint a szép keletnek
Országöntözője,
Mérhetetlen sivatagba
Van temetkezője. —

És azért volt, és azért van,
Hogy virági hullnak;
Gyöngye, éke féluton már
Vész a magyar dalnak.

Vajh! lesz-e még, vajh jön-e még
A magyar hazára
Tél után egy szebb tavasznak
Éltető sugára?

Vajh lesz-e, hogy mint a csermely
Szivetek megárad.
És a dalban és a dallal
Szebb jövődönk támad?

Isten a hölgyet teremtvén,
Nem tevé hiába:
Hogy a földnek minden üdvét,
Tette nő karába.

Kebletek dús mint a tenger,
Kincsek ezredével:
Mérhetetlen benne a sziv
Mély, nagy érzéssel.

És a láng, mely benne lángol,
Istennek szikrája,
Mely egy sarktól másikáig
A földet átjárja.

És azért van, és azért lesz
Vágyainknak réve:
És azért élt, és azért él
Még szivünk reménye!

Hogy ti lesztek éltetői
 E magyar hazának,
 S mely költői ajkiról foly
 Nemzetünk dalának.

Garay János.

61.

Egy fésztelen mulatság szives háziasszonyára.

 Midőn a legistenibb nedüvel telt, pohárnak nevezett, felséges ivóeszközömet a kedves háziasszonyra van szerencsém emelni, egy felette kedves — de átkozottul súlyos feladat terhét érzem gyenge vállaimon nyugodni. Kedves azért, mert hizelgés nélkül dicsőítették egy kedves lényt, terhes azért, mert teljességgel tisztába vagyok azzal, hogy feladatomat sikeresen meg nem oldhatom.

Vigasztal ugyan azon tudat, hogy annak oka nem annyira szerény énemben mint inkább a gyarló emberi nyelvben keresendő, mely nem gondoskodott oly szavakról, mik képesek lennének érzetemet a maga valódisá-

gában visszaadni. Már pedig új szavak faragásához pedig egyáltalában nem érzek talentot. Hála — tisztelet — kegyelet — köszönet — — ezeknél több rendelkezésemre állható szavakat nem találok az összes szótárban. Már pedig ezek sem egyenként, sem együttesen nem elégségesek arra, hogy csak halványan is visszaadják azt, mi keblemet most oly lázas nyugtalanságba hozta, hogy csilapítónak kénytelen voltam poharamat kezembe venni, hogy azzal kedves háziasszonyunkat felköszöntsem.

Végig nézve önök arcán t. mulató-társaim, mindegyiken egy tündért látok balettet tánczolni, és innen van, hogy arcunk oly fényes az örömtől, mint a legragyogóbban vixolt padimentum.

A tündér neve: jó kedv.

Jó kedv! Van-e annál becsesb adománya az isteni gondviselésnek, nem több-e az nekünk, mint a sivatag izzó homokán botorkáló szomjtól tikadt utazónak egy jégbehűtött flaskó somlyai; nem több-e az nekünk, mint az olimpusi isteneknek az ambria és nektárszürcsölés s végre nem drágább-e az nekünk, mint a kincsszomjas gyémántkeresőnek egy akónagy-ságu gyémánt?

Nélküle élettelen küllői vagyunk a társadalom nagy malomkerekének; jó kedvvel pedig ha nem is fél, de legalább is fertály istenek. Miután pedig jelenleg a jókedv oroszán részét a mi kedves háziasszonyunknak köszönhetjük nem csoda, ha gyarló nyelvünk gixert csinál a méltó elismerés kifejezésében.

Végtelen zavaromban és gyarló emberi nyelvünk feletti sajnálkozásomban van egy hatalmas vigasz, és pedig az, hogy megvagyok győződve, miszerint a mi kedves háziasszonyunk a jót magáért, a jóért teszi és hogy nemes lelke öntudatának tiszta világába keres egyedül köszönetet. Fenkölt szellemének nincs szüksége kicsinyes magyarázatokra s egy oly magasztos eszmékért dobogó sziv, mint az övé felül áll a dicséreten.

No de most veszem észre, hogy buzgóságomban egyszerre két bakot lőttem, t. i. szembedicsértem és igazat mondtam. Az első csunya dolog, a másikért pedig beütik a fejem, azért csak annyit vagyok mondandó, hogy a vidám mosoly örök hajnala ragyogjon kedves háziasszonyunk felett s hogy az élet bajai akként oszoljanak előle, mint oszlik bánatunk e pohár isteni tartalma által, és a tiszta megelégedés törölje ki örökre szótárából a bánat szót.

Éljen sokáig!

Távoli rokonánál időzött hölgy hazatértekor.

Hiszem, hogy nem fognak szerénytelen-ségről vádolni, ha poharat emelve a m. t. vendégkoszoru figyelmét néhány perczre igénybe venni bátorodom. — De nem! — hiszem lehetetlen a kétely fátyla alá helyezni azt, melynek kedvező valójáról már — akkor győződhetem meg, mielőtt poharat emelve mentő-szavakra csak gondolhattam volna is. Ez örömtől lángoló tekintet, mosolygó ajk s az elragadtatástól szikrázó szemek fényes tanui ama meggyőződésnek, mely szerint bizonyosan tudom, hogy a m. t. vendégkoszoru minden egyes tagja jelen perczben velem egyet érez s szive, szivemmel egyért lángol. —

Tudom, hogy fájlalva vette észre mind-egyikünk egy időótai távollétét városunk (helységünk vagy környékünk) hölgycsokra egyik legszebb virágának — s méltán; mert szokatlan a szemnek az, ha valamely kedves tárgyán,

melyen gyakran oly elragadtatással merengett, egyszerre hiányt, vagy hézagot fedez fel, mert habár a kedves és szép tárgy a nevezett hiány, vagy hézaggal is szép és becses maradt nekünk, az mégsem egész többé. — Tekintsünk csak valamely gyűrűt, mely drága kövekkel van kirakva, mily szép és nagyszerű; utóbb vegyük ki egyikét a köveknek, a gyűrű szép és értékes marad, a bennlevő drága kövek szépségük és értékökből mit sem veszítenek, de azon egy kőnek hiányát mégis oly nagyszerűen érezzük, miszerint nem tekinthetünk anélkül a gyűrűre, hogy egy benső hang ne mondaná: „ebből még valami hiányzik!” —

De oh! ne merengjünk el veszteségünk felett, midőn az visszatért igen tisztelt rokonától körünkbe, — hölgykoszorunk elveszettnek hitt virága N. N. kisasszony újra visszatérvén, méltó helyét a csokorban elfoglalás mi kívánjuk neki: az ég engedje, hogy a diszes csokornak mindig viruló, nélkülözhetlen tagja s egykoron leszakítójának örökbecsű diszvirága s boldogsága lehessen. — Éljen!!!

Zalay Lajos.

Pohárköszöntés a nőkre.

A hirlaptudósítók Washingtonban tartott gyűlésén Turner Márk nevű egyén következő pohárköszöntést tartott. „Közönseges lelkek nem tudják azt felfogni, hogy mi mindent köszönhetünk mi a nőknek. Ők varrják fel gombjainkat, ők foltozzák meg ruháinkat. A nő bizik bennünk; elbeszél nekünk mindent, a mit csak szomszédunk magán viszonyairól elbeszélhet! (Nevetés) Ő disze a helynek, melyet elfoglalt; kincse a világnak! (Szónok szünetet tart, s kérdőleg fordul a hallgatók fele: most kell tapsolni!) (Nagy nevetés.) Tekintsenek önök Kleopatrára, Desdemonára, tekintsenek Florence Nightingalere, Borgia Lucretiára (hangok nem! nem!) No! ám hagyjuk Lucretiát! Tekintsenek önök Éva anyánkra! (óh! óh! nevetés.) Nem szükség, hogy rátekintsenek, ha éppen nem akarják! hanem, azt mondhatom, hogy Éva is egy ékesség volt, még pedig egészen sajátyszerű; míg a divat meg nem változott! (nevetés.) Ismétlem, elnök ur! hogy a nő disze, kincse

a világnak! Mint gyöngéd szerelme sem mulhatja fölül (nevetés!) Mint cousine felette alkalmas; mint gazdag nagymama — gyógyíthatlan rossz szeszély mellett is — kimondhatlanul becses! Mi lenne az ember a földön nő nélkül! Ritka lenne elnök ur! valóssággal ritkaság lenne! (nevetés.) Becsüljük azért és védjük őt; nyujtsuk neki segélyünket, — és ha alkalom kínálkozik — kezünket is! — (nevetés.) De félre a tréfával! A nő szeretetreméltó, jószívű, kellemes, szép; minden becsülésre és hódolásra méltó! Hiszem, hogy a jelenlevők közül senki nem fog vonakodni érettek poharat üríteni, mert mindnyájan ismertük, szerettük és becsültük a legjobbakat közülök — saját édes anyánkat! (élénk tetszés.)

64.

Midőn Isten a virágot teremté,
Hölgynek szánta, mondván legyen hölgygyé
Oh mily megható kebelén láthatni,
A liljomot teljes kéjben fakadni.

Szüzihlettel azt zokogja el nekünk,
Hogy ott terem a boldogság, édenünk,
Mélyen, mint a tengernek gyöngyszeme
Azért boruljunk előbb a földre le.

Boruljunk előbb a földre le s aztán
A boldogság gyöngylilioma megszán.
S kitárul a két kar s pohár emelésben
Mondjuk éljen a hölgy nemes érzetében

Bátorfi

V.

Családi ünnepélyeknél.

Csalásban a szeretet össze-
tartás gyöngye, a nemzetek élete,
ereje s erényének legdrágább ékes-
sége.

Szabó Richárd.

Keresztelőben.

65.

Az ujszülöttre, ha fiu.

 A keresztelő s keresztszülői kettős tisztelnél fogva, hivatva érzem magam az örökkévalóságra születettnek felköszöntésében a szülők aggodalmát, sokasuló gyermekeik fölötti búját eloszlatni. Imádólag üdvözlöm én a gondviselést, ki egyesek kívánatait a haza kívánatának és szükségeinek eléje téve, sokasítja a finemet, hogy erősítse e nemzetet. E hazafias gondolatnál a legfeszültebb szülői kebel is megnyugszik. Az Isten legjobban tudja mire van egy családnak, mire van az egyháznak és a honnak legnagyobb szüksége. Több érdekléssel bir ugyan a változottság, két fiu közt egy leány jól veendette ki magát, igaz; de a mi marad el nem mulik, most férfi karokra van szükség, férfiaké a dicsőség. A haza tőlük várja szabadságát. Fájdalmak anyja a nő szülésében, fájdalmak anyja

a nő szülöttjének elvesztésében. A harcz megdicsőíti a férfi halálát, (Dulce et decorum ut pro patria mori. Horac) megnyugtatja a kesergő anyát, midőn a lelkes görög nővel a gyászhirot e szavakkal fogadja, fia elestének hírére azt mondja: „azért szültem őt, hogy legyen, ki a hazáért meghaljon!“ — Éljenek a fiszülöttek! Éljen az ujszülött honpolgár!

Horváth Károly.

66.

Az ujszülöttre, ha leány.

 Ha meggondoljuk, hogy a szépnem hivatása mily nagyszerű s nagy horderejű, úgy lelkünkben örvendhetünk, midőn egy kis bimbóval ékeesebb lett a magyar honleányi koszoru, ki eleinte csak dajkáit bűvöli magához sirással, később szüleit szendeségeivel, még később tanítóit okos feleleteivel, jaj de aztán villámló szemeinek tűz sugaraival gyujt s hol? Ah ezt mi férfiak jól tudjuk, csak az a szerencsénk, hogy kalapot viselünk s ha szép leányok bájoló fényszemeikkel vélünk

találkoznak, lehuzzuk a karimáját s így vértessük magunkat ellenök; de mi ez? mit ér mindez? midőn szivünk e rejtett csintalan megérzi közeledtöket s klipp-klapp, menydörgösen zúg, bűg, ugrál. Oh ily veszedelmes műtetre született N. leányka is, kit ma részeltünk a keresztség áldásában. Azonban megleend másik hivatása is, hogy; minél több örömet szerezzen szüleinek, hogy azt a sok fáradságot, melylyel őt nagyra fölnevelik némileg meghálálja. Azért szivemből kívánom, hogy az ujszülöttet szülei s mindnyájunk örömeire a honleányi koszoru díszére áldásban és egészségben éltesse az Isten! Fejlődjék szépen a jó és nemesben s amint erősödik testileg, úgy erősödjék a hit, remény és szeretetben! Éljen!

67.

Egy keresztelésnél.

 T. Urak. Kinek szive nem emelkedik, ha tavasszal friss zöldet vagy egy bimbót vesz észre, mint jeleit egy ifjult életnek. Ha az érző ember ily néma jegyek által is bensőleg megindittatik, mennyivel inkább örül

majd csirázó emberlétnek? Mi T. U. ma kedves helyzetben vagyunk. E körbe hű anyai kebelről egy polgár (vagy polgárnő) lépett, hogy áldó kezek kerüljenek el fölötte, hogy nevet kapjon, és, hogy mi a szülők örömeiben osztozzunk. Bizonyos, mi valamennyien részt veszünk a keresztelendő szüleinek örömeiben, mely e szülésből származott. Mi valamennyien azon hő kívánatot tápláljuk, hogy az ég áldásával környezze e kis polgárt (vagy polgárnőt) és hogy a szülők örömeire növekedjék fel. Engedjék e kívánatot erősíteni pohár üritéssel mi közben e polgárt (vagy polgárnőt) éltetjük.

P. D.

68.

Keresztszülőkre.

 Hogyha a kis N. szólni s poharat emelni tudna születési örömeiben bizonyosan fölkapna e pislogó bormécésesek közül egyet s fenekig üritené ki tartalmát először is azokért, kiknek életét s e világrai szerencsés jöttét köszönheti; másodsor, azok jóléteért, a kik helyette ellent mondtak ma a gonosz szel-

lemnek, az ő cselekedeteinek és minden pompáinak; kik először vivék karjaikon az Isten házába, őt a keresztények közé felavatandók, vele lelki rokonságba lépendők s mind azon ker. kötetmeket magokra vállalandók, mikre igényt tart az egyház, számol a kis N. N. Ő a sz. keresztség által az inség nyomorai ellen biztosítva van, s ha vállalai az élet súlyos keresztje alatt roskadoznának; ha, mitől Isten óvjon, nem volna, ki őt az üdvözítő hitben oktathá, ker. neveléséről gondoskodnék, segítségkekre számolhat, miket azok nyujtanak s nyujtani kötelesek, kik mint keresztszülők vele a komaság örömeiben osztozkodnak, jeléül; hogy a meghalálozott örömök torában, az élet-szükség keresztelőjében is részt venni készek, ha erre őket — tán valaha meghívni kényszerülne;

„Mert a kit szeretünk mig ajka mosolyog:
Bubánatában is legyünk osztályosok!

Vegyük el a csapást, mikép a jó napot,
S egymást ne hagyjuk el, ha a sors elhagyott.“

kivánom: hogy a keresztapát és anyát az ur Isten testi-lelki adományokkal tetézze keresztfiakkal együtt sokáig éltesse!!

Horváth Károly.

69.

Az ujszülött atyjára.

 Mennyi öröm, mily boldogság sugárzik a boldog apa arczáról reánk e pillanatokban, ezt elmondani nem, csak érezni lehet! Az erős férfi sziv könnyecskéket hullat azon gondolatnál, hogy nevét, családi nevét egy kedves kis virággal ékesítheti, hogy szerettei számát egy nagyreményü sarjjal gyarapítva látja. Ha eddig komoly határozottsággal, ernyedetlen munkaszeretettel övezte körüléléte anyagi biztosítását, úgy bizonyára ez alkalommal fokozódott az, nem is kételkedünk ezen, mert az atyát az ég szerető szivvel, hazafias erénnyel áldotta meg, mi csak azt kívánjuk ez ünnepélyes alkalomnál, hogy az ujszülött fiut (leányt) boldog szülők örömére az édes atyai sziv büszkeségére sokáig, igen sokáig éltesse!

70.

Az ujszülött anyjára.

 Mig mi mulatunk, habzó poharainkat üritgetjük, addig az ujszülött édes anyja fájdalomokban jajgat, oh de mily édes néki e fájdalom! mert nemes lelke érzi, ne-

mes szívének minden dobbanása azt jelzi, hogy szeretett férjét egy ép, erős egészséges gyermekkel örvendeztette meg, hogy szeplőtelen tiszta szerelmök égi szép gyümölcsével még szorosabban füzé a szeretet rózsza lánczát közöttük, hogy életet adott a maga életének koczkáztatásával. Tiszteljük azért az édes anya mély fájdalmát s örvendjünk kimondhatlan anyai örömeivel s ürítsük poharainkat a szenvedő anya jóléteért, szerencsés felgyógyulásaért! Éljen!

71.

A z a p á r a .

 Annyi hálával tartozik a gyermek szüleinek, hogy annak csak kis részét is alig képes — a legjobb akarattal bár — viszonzni. A családapá olyan mint a háztető, minden szélvész, zivatar, jégeső azt ostromolja leginkább, míg a többi családtagok szép csendesen csak úgy nézik az időt alóla. Valóban sok gondja van egy családfőnek, ha őseiről szép birtok maradt rája, azt összetartani, megörzeni, el nem zálogosítani, sőt gyarapítani az utódok számára, ha pedig őseitől

semmit sem örökölt, úgy még először meg is kell keresni a mindennapi eledelt és ruházatot és még a család jövője felett is gondoskodnia. Az édesapa hatalmas tényező arra, hogy gyermekéből hasznos honpolgár neveltessék. Így ismerjük a jelen keresztelési ünnepély tisztelt örömapát N. N. urat, polgártársunkat, kinek is tiszta szivünkől kívánjuk, hogy az ég adjon neki elég erőt, egészséget és kitartást kedves családjá boldogítására, engedje az ég, hogy a mostan keresztelt N. kis honpolgárban, mint már egy hasznos tagjában a társadalomnak örömét lelhesse. Ujból, harmadszor is kívánom édes mindnyájunk nevében, hogy az édes apát az ég boldogul tartsa meg kedves családjá számára. Éljen!

72.

A z a n y á r a .

 Meghat a pillanat ünnepélyessége, midőn egy anyáért, ki önélete koczkázásával egy új életet adott, emelem poharamat; eszembejut Bátorfi Lajos ide alkalmazható verse :

„Sirni ha látod a nőt, ne gunyold, mert meg-
ver az Isten!

Tőle az élet jó s így te becsülni tanuld.
Mert legelőször nemde sirásban nyujtod a jelt:
élsz!

És az anyád szörnyü kinaid elfeledé.
Vedd komolyan, mikor ő emlőjét adja először,
Kin s gyönyörében rád üdvteli könyje pereg.
És te viszont nem-e ismét sirva köszönsz neki
mindent?!

Fájdalmába ha már ő kimerülve ledől,
Első édeses álmát is felhagyja azonnal,
Hogyha te csak kissé sirni akarsz, remeg ő.
Légyen bár ez a föllépése halála, sietve
Elcsicsikál, takaróz s csókjai közt aluszol.

Valóban így tesz az édes anya, azért
mindnyájunk forró kívánságát fejezem ki, mi-
dön a szenvedő édes anyáért háromszorosan,
magyarosan kiáltom, hogy éljen!

73.

Nagyatyára vagy nagyanyára.

Azt mondja a tiz parancsolat: „Tiszteld
atyádat és anyádat, hogy hosszú életü
lehess e földön.“ Midőn ezt elmondanánk,

tekintsünk a ma keresztelt unoka nagytya és nagyanyára, kik magasztos gyönyörrel legettetik szemeiket a kedves családon, a számos utódon, bizonyára jól esik látnunk, hogy a tiz parancsolatnak itt teljesen foganatja van. Mily szép időt értek, mily vidáman töltik most is napjaikat ifju erő és ifju lélekkel! Olyanok ők, mint egy áldásosan gyümölcsöző terebélyes fa, mely a viharral erősen daczol s e közt ismét újabb friss hajtásokat ápolnak, fejlesztenek.

Legyen áldott a gondviselés, midőn e családnak ily szép és ritka örömet engedett élvezni!

Adja Isten, hogy a vidám nagytya minél többször ejthesse ki e kedves szót: unoka! — Adja Isten, hogy az örömben könnyező nagyanya még igen sokszor és többszörösen csicsikálja, takarozza kedves unokáit! — Adja Isten, hogy mindketten vidám egészségben részesíthessék számos gyermeköket, serdülő unokáikat áldásai jó voltában s taníthassák a hit, remény és szeretet hasznos érzetére s tapasztalataik boldogító gyakorlatában!

74.

Örömszülőkre.

Örül a kertész, látva azt,
Hogy csemetéje nőtt,
S hogy érjen számtalan tavaszt:
Ápolja gonddal őt.

S a kertész fáradalmiért
Kedves jutalmat hoz:
Ha csemetéje ép, s majd ért
Gyümölcsivel adóz.

Ily kertészek a jó szülők,
Kik gyermekeiket
Ápolják, míg a serdülők
Elérik évüket.

És házassági frigy midőn
Köti le gyermekük:
Csaknem megifjulnak s mi hön
Örvendeznek velük.

De lesz igaz öröm, ha majd
Boldognak hosszasan
Láthatják és mindnyájok hajt
Hálát szorgalmasan.

Ezen gyümölcs feledtető,
 Ha multba volt fanyar;
 Fája pedig pihentető:
 Hús árnya véd, takar.

E szép hálát hogy élvezők
 Bizton lehessenek:
 Az érdekelt örömszülők
 Sokáig éljenek!

Születésnapon.

75.

A királyra.

Ma ő Felsége, a magyar királynak születési évforduló napja levén, úgy hiszem, alig kezdek e diszes körben meghatóbban szavamat, mint a midőn a legelső magyar ember, a királyról megemlékezem, s tolmácsolom minden jóézésű magyar ember kívánatát, hogy ő Felségét, az alkotmányosan uralkodó királyt, a népek valódi jóttevőjét az Ur Isten sokáig éltesse!

Igaz, hogy a jó kíváнат mindenkor az, de jól esik az alkalmat felhasználni és érzelmeinket szavakban tolmácsolni. Így vagyunk szeretve becsült s hódolva tisztelt Királyunk születési évforduló napján is. Hálát adunk a Mindenhatónak, hogy őt nekünk adá, hogy nemes szívét annyi szép érzéssel részünkre ékesíté, azért az egyház férfiai is mai napon isteni szolgálattal nyujták hálaadójukat az alkotónak, míg mi, igénytelen honpolgárok érzelmeink nyilvánulásába leheljük azon jó kíváнатot, mely bennünket áthat s egy szív, egy lélekkel kívánjuk, hogy ő Felsége drága életét sokáig tartsa meg a mindenség ura, és alkalmunk legyen honpolgárilag védni őt, ha kell, mint ő véd bennünket!

Éljen a király!

76.

S z ü l ő k r e.

 Nézzék csak kedves környezőim, mint reszket kezemben e pohár, mint mozognak benne a borcseppek! pedig nem vagyok öreg, óh nem! ereimben fiatal vér buzog.

Halljuk.

11

Ámde szívem ma szokatlanul ellágyult. Hogyne, midőn imáadásig szeretett drága kedves jó atyám (anyám) mindenfelett legbecsesb születési évforduló napját ünnepelhetem, én a fiu, kinek megadaték az a ritka szerencse, hogy nevelő édes atyját (anyját) színről színre láthatva, ölelhetve, fiúilag kezöket, azon áldó kezeket, számtalanszor csókolhatja s még drága egészségükért ily ünnepélyes alkalommal poharat is emelhetek.

Áldom a Mindenhatót e kegyért s kérem őt szívem mélyéből forrón, hogy kedves atyámat (anyámat) még állandó friss, jó egészségben sokáig éltesse, hogy bennem örömet lelve, egykor megelégedetten hajtsa fejét az örökös párnára, mely, hogy sokáig késsék, lelkemből kívánom!

Éljen sokáig!

77.

Egy költőre.

Nemes férfi! születésed évnapján
Emlékjelül valjon mit adjak nyilván?
Letarolt s kihalt már e vidék,
Nincs virág füzér, hogy küldenék.
Mindössze mit szívem nyujthat át:
Fogadd keblem meleg kívánatát!...

Éld át az évek nagy sorát,
 Kerülve a bánat ostorát.
 Szép lelkedhez méltó nőd karjain
 Járj bátran az élet vész habjain...
 S kiktől házad egész zengő berek
 Örökre költsenek a kedves gyermekek.

Ne hagyjon el soha rokon és barát,
 Lásd felvirulni e szegény hazát!...
 A lant kezédbe hogyha dalra kel,
 Rendüljön meg rá a fásult kebel...
 Légy boldog a baráti kar ölén,
 Ne hagyjon el soha szeretet, hit s remény!..

Samay István.

78.

B a r á t r a.

Igyuk meg a jó bort, maradjon a löre,
 Viditson fel minket a barátság köre.

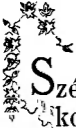
Uraim! életünkben a barátság képezi a szellemi napot, mely világít, melegít, fejleszt szivünkben a magot, gyümölcsöket érlel és az emberi társaságot táplálja. Barátság a magvető, barátság az esőtadó felhő,

barátság a napfény, barátság a földi Isten... Az élet kopár barátság nélkül, virágos mező barátság által. A költő azt mondja: „A kinek barátja s honja van, az nem lehet boldogtalan.“ Az igazi barátság a lelkek egyesülése, az egybeolvadó lelkekre nézve nélkülözhetlen kellék az — erényesség, mivel valódi barátság aljas lelkek között fen nem állhat. Tekintetes N. N. urat, jó barátunkat, kit tiszta becsület, hő vonzalom körünkhez csatol és a kinek derült vig kedélye napként sugározza körül a baráti kört, őt, mint különben is jó hazafit és buzgó családapát kedves övéivel az ur Isten sokáig tartsa meg! hogy születése napját hasonló vidámsággal sokszor megünnepelhessük. Éljen!

Horváth Károly.

79.

B a r á t r a.

 Szét ha tekintünk az életben, a lét titkos gépezetének legkisebb rugója, legpárányibb kereke, midőn rendeltetésének megfelel, kisebb nagyobb mértékben önzésnek hódol.

Az Isten a magas fogalmak eme legszen-
tebbike, midőn e remek mindenséget megte-
remtette, némi-némi tekintetben önző volt,
mert azért alkotta, hogy nagyszerű művében
maga is gyönyörködjék.

A honfi, ki hazájaért, nemzete szabadsá-
gaért a csaták bösz viharában életét áldozza,
babért érdemlő, önzést követ el, mert hős szí-
vének jól esik a dicsőség és hír karjain el-
vérzeni.

Bocsásd meg tehát nekem jó barát az
önzést, midőn azt kívánom, hogy még sok
név- (születés) napodat megérd s megérve en-
gem kedves barátságodban megtarts. Éljj soká!

F. K. I.

80.

J ó t e v ő r e .

isztelt társaság! — A férőu, kinek tisz-
teletére ma bennőket a legmelegebb
vonzalom összehozott, sokkal magasabban
áll kitűnő érdemeivel, hogysen elégségesnek érez-
ném csekélységemet egy azokhoz legillőbb ékes
szólásban elmondani forró üdvözletemet.

De tudva azt, hogy az ily alkalom nem annyira a kifejezések fenségét, mint inkább a valódi érzelmek egyszerűen szívélyes, őszinte nyilatkozatát óhajtja ünnepeletjének, vagyok bátor poharat emelni.

Hála az égnek! ki e rég várt születési nap felderültét ismét megérnünk engedé, mely által szerencsés vagyok szavakat adhatni ama mély tisztelettel párosult szeretetnek, mit igen kedves N. ur oly sok irányban kiható, áldásos működése s jótékonyága, szóval, messze ragyogó érdemei a személyes ismeretségen kívül is elolthatlanul felmelegítettek keblem szentélyében. Fogadja tehát ön, s hallgassa meg a Mindenható imaszerű jókívánatomat, hogy becses életét, a társadalom javára és mindnyájunk örömére még sokáig tartsa meg! A minden szép-, jó- és nemesért, főleg a szenvedő emberiség ügyében tett fáradozásait pedig jutalmazza meg azon boldogsággal, melyet a földön úgy, mint az örökkévalóságban annyira megérdemel. Éljen!

Hajgató Sándor.

N é v n a p o n.

81.

Családatyára.

 Tisztelt társaság! Midőn N. N. házi urat tisztelhetni ez ünnepélyes alkalommal is szerencsés vagyok, kétszeres örömöm afelett, hogy ma, becses névnapja előestéjén őszinte üdvözetemmel szavakat adhatok ama benső szeretetnek, melylyel ő a kedves családjára iránt az első ismeretség óta viseltem. Szabadjon azért felkérnem nagyon tisztelt Önöket, hogy emeljünk poharat mindnyájan e szives felköszöntéshez, melylyel magam és Önök nevében szívem mélyéből kívánom, hogy Isten őt, mint jó honpolgárt, szeretett férjet és gondos atyát, boldog megelégedésben, — mit annyira megérdemel — mindenkitől tisztelt családjával együtt a haza javára és örömünkre, még igen sok éven át éltesse!!!

R o k o n r a .

A rokoni vidám összejövetel öröme hangolja kebleinket. A szívnek bőségéből szól ajkunk N. nénénk, a gondos anya, szives házi nő, adománya bőségéből halmoz el minket: s mi viszont meleg érzeteinkkel, szívből fakadó, szívhez szóló kívánatainkkal tetézzük őt, a midőn névnapján tiszteletére pohárt emelve, gyenge szavunkkal, de magas szívlánggal üdvözlötünket a szív mondókájához csatolva kívánjuk: hogy őt az ur Isten szeretett férjével, a szép szeretet, egyetértés, családi örömek közt gyermekeinek boldogítására s mindnyájunk örömére sokáig tartsa meg — s engedje, hogy a rokoni édes kapocs, — édes kötelék — füzve tartsa sziveinket, legyünk bár együtt vagy távol egymástól, vidítson fel az édes megemlékezés, jó és balsorsban szeressük egymást, bármily alakot öltson magára az élet. Az élet hosszú a szerencsétlennek, rövid a boldognak, játékszin az okosnak, álom a szerelmesnek, mámor a könnyelműnek, pusztaság a szegénynek, örömház a gazdagnak. És az árvának? . . . Oh —

„Kinek az ég alatt már senkije sincsen,
Ne féljen, felfogja ügyét a jó Isten!“

És a reménytelennek ?

„A hol elhal a remény
S minden segély sükertelen.
Az ur hatalmas szelleme
Nemes szivekben megjelen.“

Az emelkedett lelkü házi nőt, kedvesei-
nek védangyalát, névnapos örömünk s tiszte-
letünk méltó tárgyát, az ur Isten éltesse!

Horváth Károly.

83.

Kisasszonyért.

Vannak napok, melyeknek emlékét az
öröm piros, vagy a fájdalom sötét betüi-
vel jegyzik szivükbe a körülmények.

E mai napon, melyen kedves N. kisasz-
szony becses névünnepének előestéjére ben-
nünket az iránta mindenkor tanusított szere-
tet ily szép koszoruba összefűzött, minden

esetre az elsők közé tartozik, miután ennek emlékét is az általános vidorság, mit különösen e nagyon tisztelt család vendégszeretete s megnyerő háziasságának köszönünk, feledhetlenül zárja keblünk élő naplójába.

Ezeket előre bocsájtva, az előttem elhangzott szivélyes felköszöntések viszhangjául nekem is egy őszinte kívánatom maradt fenn, melylyel midőn óhajtom, hogy ez édes emléket mindnyájan számos éven át megőrizhessük, kérem egyszersmind a kegyes Mindenhatót, hogy üdvözölt kisasszonyunk összes reményeinek teljesülése által engedje azon boldogságot elérni, melyet neki most ismételve forrón kívánunk: éljen!

Hajgató Sándor.

Kisasszonyért.

 Bajos s csaknem lehetetlen sokszor az érzelmek kitörő árfját meggátolni, engedjünk hát szabad folyást neki; ha kedvére szétömlött, csillapultan tér vissza medrébe; beiszapolja, de olykor meg is termékenyíti a

szivek földjét. Én itt egy oly diszes vendégkoszoruban látom magamat betűzve, melynek összetartó kapcsát s illetőleg legszebb virágát a házi nő képezi. S így mi csoda, ha ő is magára vonja figyelmünket, mi csoda, ha dicsérő, magasztaló szólásra érzük magunkat fölhíva, hogy felköszöntse ajkunk ötét is. Ah, mily felséges, mily tartalomdus kívánatokkal tudnék most előállni, ha a felszólalás perczében, egy valaki azt nem sugja fülembé: ah barátom — ugymond — a hölgyek zsarnokaink; bár mi komoly czélok után törünk az életben, végre zsámolyaiknál kell megállapodnunk. Azok oltári tömjéneinknek; azokra teszi kincseit a dus, dicsőségét a hatalmas, buvárkodása titkait a tudós; lábaik előtt hever a költők koszoruja és a kinek semmije sincsen, az legdrágábbal — szívét adja oda hódolatul, hogy eltiportassék. S így, a képzet magasságából szárnyaszegett madárként kissé alább szállva ugyan, de a nők méltóságából azért mitsem vonva le, azt mondom: hogy a kik ily varázshatalmat gyakorolnak, kikért ennyi áldozattételekre lelkesülünk, s kik erre sok tekintetben, főleg hajlamaink gyöngéd viszonzásában s életterheink felérése által valóban érdemesek is, — őket mondom, s köztük kiválóan azon nőt, ki a szorgalmatos Martha

szerepében ma oly hiven és buzgón járt el, házi urunk kedves nőrokonát M. kisasszonyt, a hajadonok Istene éltesse, a szive kívánatát mi előbb teljesítve, a mennyasszonyi koszorura érdemesítse!

Horváth Károly.

85.

Egy Irodalombarátra.

 Tisztelt honfű! Rég kerestem az alkalmat találkozhatni, hogy Önt nemes honfű felköszönthessem. S ime az alkalom épen Önnek becses névestéjén ily számos baráti körben, hol az ünnepély örömeit osztják a köztünk vidor kedélyű s angyal arczu bájos honleányok bátorítóan adja kezembe ezen serleget, hogy Önt szivem mélyéből mint ez est hősét felköszöntsem.

Szerény de szivbeli óhajtásom tehát az: hogy a magyarok Istene Önt — mint nemes emberbarátot, jó hazafut s nemzeti irodalmunk kedvesen ismert pártfogóját s bajnokát szeretett jó neje drága övéi, a haza, nemzetiség, közjólét s valamennyiünk közös örömeire igen sokáig vidor egészségben éltesse! . . .

Névnapra, a házi-asszonyra.

 A szép vendégkoszoru egyik igénytelen levele — a legegyszerűbb ember emel ezuttal poharat.

Nem vagyok költő, hogy képzeletemmel beszárnyalhatnám az ábrándok tündéri világát, — hogy előidézhetném a társalmi élet rózsás szavait, s így, mint egyszerű, ember, a házinőt, ki ma névnapját (névnapja előestéjét) ünnepli, családjával és vendégeivel együtt az Isten sokáig éltesse.

N. A.

Névnapra, a házi-gazdára.

 Nem azért jöttünk mi ide, hogy dús kálsztengerben uszó rónait csodáljuk, sem hogy szénabaglyákból épített babilon-tornyainak árnyékában megpihenjünk; hanem mert nevenapján a jóbarát szívesen néz egymás szemébe, és a mi szivünk szerint hogy az Isten

a háziurat kedve szerint sokáig ne éltesse —
— abból ugyan semmi sincs.

N. A.

88.

Egy jötevőre.

 Kedves barátom! Nincs a világon szánandóbb és fájdalmasabb helyzet, mint midőn valaki egyedül s elhagyatottan áll! Az ily egyének minek keresnék a helyet, hol az emberek szórakozás végett gyűlnek össze, hol nem látni bánatos arcot, hol mindenki csak derült s fellegtelen ösztönöinek él. Az ily egyének illenek azon koszoruba! Jobb azoknak megmaradni ott, hova balsillagzatuk temeté.

Az elhagyatottak egyik példánya emeli reád nemes barátom e habzó poharat — ki nem hitte, miszerint egy gyarló lépése által életének aranyos fáján minő sebet csinál s mégis a te nemes lelked megértette legegőbb az ölö s sorvasztó kinok kinyomatán csaknem kétségbe eső homlokon, feléd nyujtád vigasztaló jobbodat s szived, nemes lelked odaadá-

sával, vissza adál egy veszni készülő lelket újra az életnek.

Kedves barátom! E mai nap a legszebb alkalom megköszönni nemes lelked jótékonyágát, itt e nemes tanuk előtt; de ne pirulj jó lélek! tudom, hogy szerénységed nem engedi hallanod a kiérdemelt szavakat. Nem is sértlek tehát, csak annyit kívánok neked édes barátom, hogy van már személyemben két áldó lélek, ki boldogságodért szüntelen kéri a mindenek urát!

Bocsásd meg édes jótevőm, hogy szívem elfogulása miatt tovább szólni nem bírok. Élj sokáig velünk egyetemben s gazdag lelked, mely annyira csüng e szegény elnyomatott nemzet boldogságán, lássa ezt mielőbb virágozni. Isten éltessen!

89.

Anna napra.

 A fölmerült beszéd tárgy nagyon összevág a házi ünneppel: szintugy magamnak is kedvem jött odább füzni a beszéd fonálát. Hivatásilag szólok a tárgyhoz mint paprokon. Egy családos nő eszményképe lebeg

ma előttünk, kinek ájtatos emlékezetét a hajdankorból megőrizte az egyház, névünnepeát üli a ker. világ, tiszteletére emelt oltára- szobrai előtt meghajol a jámbor hívő, a jóra, szépre, nemesre föllelkesülni tudó, akaró. A szülők magasztos példányát sz Annát értem. Midőn nevére keresztelteti leányát a családanya, e névhez kötött eszméket, a ker. nevelésről, magzata szívébe oltva, illatkertté varázsolja keblét, melyben a női erények virágai tenyésznek. Melyik nő az, ki Istennek tetszőbb gyermeket szült és nevelt föl? Leányában Megváltónk szülőjét, váltságunk eszközét, gyöngéd közremunkálóját tiszteljük. Nálánál szentebbül egy nő sem töltötte be földi hivatását. Sz. Anna, a ker. nevelés tüköre, példánya; reá nézzen, szent életében merüljön el, ki családját jámborul fölnevelni óhajtja. Ő, a szent iratokat lapozgatta, olvasgatta, a jó nevelésnek elemeit azokból meritette. Képeinken a szentek tudományára oktatta gyermekét, látjuk befestve alakját. Kedves Nina nénénket, a jó családanyát Sz. Anna tisztelőjét, életerényeinek utánzóját — kinek névnapos örömeiben osztozkodni van szerencsénk — keresztényileg jól fölnevelt övéinek boldogítására az ur Isten éltesse!

Horváth Károly.

Józsefnapra.

Mai nap hőseért, József barátunkért emelem poharam. Józsefért, ki névrokona a megváltó nevelő atyjának. — Azon istenembernevelő atyjának, kinek hagyományai és tanai még most is rejtélyként tűnnek fel a vizsgáló szemei előtt, ki első merészlé a legszabadelvűbb elveket ajkain hangoztatni, ki első vala annak kimondásában, hogy minden ember egyenlő joggal bír mint ember, s senki sincs arra jogositva, hogy embertársait megvesse s azzal méltatlanul bánják. — Ki első merészlé, kimondani azt: hogy még ellenségünk is felebarátunk, mert hozzánk hasonló ember.

És ezen Istenembernek József volt atyja, az igénytelen ács!

Egy ács!

Mit mondanak ehhez a mi democraticus elvektől duzzadó honfitársaink, kik az ősoket a paradicsomig vagy legalább is Noé bárkájáig felszámítani szeretik, hogy a legnagyobb, ki ember alakban e világot átalakítá, ki az emberiséget magasabb eszmék iránti fogékony-

ságra előkészíté, egy egyszerű ácsnak volt fia. — Semmi egyéb, mint mesterember, ki mindennapi kenyerét napi munkájából keresi, kinek nem jutott az a szerencse, hogy ősei által véren szerzett birtokait, melybe a jelen nemzedék oly olcsó áron s csak a sors kedvezése folytán beleszületett — egyszerűen blattra tegye.

Valjon a megváltó' születése nem szolgálhatna-e tanulságot azoknak, kik önfentosságuk kiemelésére semmit mást fölhozni nem tudnak.

Vajjon nem oktatásul szolgál-e azoknak, kik a munkát szégyenlik s mert saját életrevalóságukban nem biznak, ezt másban látni irigylik, a munkást és a munkát lenézik s a nemzet nyakán mint tekintetes és nagyságos herék élődnek és élést követelnek.

Ezen mai ünnepély alkalmából azon szívből kelt óhajtásomat nyilvánítom, vajha Sz. Józsefnek példáját kövesse az egész nemzet s oda törekednék, miszerint: munkássága és szorgalma példabeszéddé válnék ezen hon nemzetiségei előtt, s a tele szájjal hirdetett egyenlőségi elvet akként törekednék testesíteni, hogy többé ne legyek kénytelen ily sóhajtást nyilvánítani.

Annak pedig, kinek e napon nevenapját üljük, minden jó mellett még azt is kívánom, hogy: Adja Isten megérnie, miszerint gyermekei nem mások kegyes mosolyától, hanem saját szorgalmuk és önerejük által kivivott sikertől várják és abban leljék éltök és fennmaradásuk zálogát.

Prjánovits Prdó.

91.

Józsefnapra.

 Holnap a gyönyörű tavasz hirmondója Sz. József napja van. Pártfogója ez sokaknak pártfogója a mi kedves háziurunknak is, ki úgy látszik vigilyéjét üli oly önzéstelen tiszta magyar szivességgel, oly örömet sugárzó arccal s teljesteli elégteliséggel, mint kit az Isten ép erővel, egészséggel megáld s javadalmakkal bőven tetéz. Igen, ő névünnepét üli; s ez örömeben mi is osztozkodunk, mert szeretjük s tiszteljük, s azt, noha mindenkor, de ma különösen nyilvánítjuk, mert különös jó kedvében találjuk; ilyenkor ő is jobban megért minket, ha azt mondjuk neki, hogy őt az ur Isten kedves élte párjával sokáig tartsa meg!

Kálmán napra.

 Könyves Kálmánunkat éri ma sok jó kívánat, a ki zsidóul, görögül csak úgy perorálgat. — — A nyelvisme kitünő helyet foglal a tanszékek közt. Az erre hivatottnak személye, kiváló becsben szokott részesülni. Alapos s egyszersmind sokoldalú tudományt szerezni fölötte nehéz. Sok olvasás, még több gondolkozás, sok egybehasonlítás, még több gyakorlás, fogyhatlan béketűrés és állandóság az, a mi itt kívántatik. E tulajdonokkal felruházott barátunkat, a keleti nyelvek ifju tanárát, ft. Sz. Kálmánt, ki noha csak a jeget tördéli nehéz kezdő ereiben, de a kinek nevéhez, viseletéhez sok szép remények csatolvák, névünnepén az ur Isten éltesse!

Pál napra.

 Tisztelt uraim! Ma egy éve épen, nekem jutott a szerencse önt becses neve-estéjén vidor baráti tisztelő körében felköszönthetni!

Ma egy éve — ha jól emlékezem — azon óhajtásunknak adtam önzetlen szívvvel szavakat, hogy vajha minél előbb ön kibontakozva a nőtlen élet eszméjéből egy szép, lelkéhez méltó gondos nő karjai között élje át az élet örömeit.

S ime közös óhajtásunk teljesült; mert ma már a diszes koszorunak éltet adó feje — itt ön oldalánál a rég óhajtott élettárs, kinek vidor nyájas társalgása ön részére annyira édessé teszi napjait s szakadatlan boldogsággal csüng gazdag lelkén osztva önnek örömeit, bánatát. Hogy ön tisztelt barátunk jól imádkozott s hogy az meghallgattatott, mutatja a csalhatatlan körülmény. — Engedje tehát a mennyei gondviselés, hogy ezen szent frigynek áldása, melyet a szerencsés élettárs méhében hordva, melylyel életük és vérük egybeforrt, mielőbb hozza meg kölcsönös örömeiket! Önök pedig beborithatlan örömök között legyenek boldogok velünk egyetemben, végre pedig bokros örömei között ne feledjen szegény tisztelői között engem, ki önök boldogságának csak szívből örülök! . . . Éljen!

Éltesse az Isten a Pálokat, s mindazokat, kik e szegény nemzetnek csak szerencsét és boldogságot óhajtanak!

94.

Kisasszonyért!

Fel a pohárral! jót kívánni ős szokás,
 Úgy illeti ezt a magyar áldomás.
 Amit ma szünek szerelme hangot ád,
 Szép kisasszony, felköszöntöm én reád!

Légy ezerszer üdvözölve drága név!
 Hozza kedves ünneped még számos év;
 Hozza annak, akit illet e pohár,
 És nekünk akik között az csengve jár.

Ifju hölgy az első, mit kíván szivünk,
 Hogy megérjed sokszor e napot velünk,
 És ameddig élni enged a nagy ég,
 Végzetedre hintse dúsan szent kegyét.

Hűn viruljon szép reményed tavasza,
 Bu, csalódás meg ne tépje azt soha.
 Teljesüljön mind, mit ohajt kebeled,
 Üdv, szerencse boldogítsák éltedet!

Hajgató Sándor.

Elek napra.

Tisztelt barátom! kedves Elek!

Láttam valaha két sziklaormot egybekötő hidra e szavakat jegyezve: „Mind-en csak átmenet! . . .“

Ki e hidat építette, vagy inkább e szavakat arra iratá, felfogta életünk valódi, szellemi oldalát.

Pályánk kisebb szakai, eseményei változatos viszonyai, nem egyebek átmenetek láncolatánál; — az egész élet maga is csak átmeneti szak, mely, a szebbet remélteti velünk, még sinlődünk a rossz járma alatt s szomorral fenyeget, éltől átfont álmaink közepett.

Nemde, ha vesszük, leélt életünk szakát, — ily átmenet volt tán annak minden órája, kivált a tied édes Elekem, hisz mert tudd meg, hogy akinek mint nekünk multját anynyi bu és boldogtalanság fonnyasztották, jobb jövőt óhajtánk, mely eléggé hatályos legyen arra, hogy életünk eltörpült plántáját még virulóbbakká nevelhesse.

Te czélt értél barátom a hányattatás után s révpartra kötöttél, hol ma negyedszer ünne-

pelhetjük neved estvéjét. Oh, de én még most is egy bizonytalan jövő örökös rabja vagyok! — De hidd meg édesem, könnyebb nekem várva jövő boldogság után epekedni, mert multam keserűen hozzá szoktatott, míg annak, ki szerencsés és elégedett volt, már csak azért is megragadja az élet bármi új színezetét, hogy azt, mit elveszetteknek tart vagy vél, megint birtokába kerithesse.

Legtöbbnyire a legközönségesebb prózai fogalmak, s nem kedélynek ihlete, feledteti velünk egy szép vagy undor multnak képeit s vezeti lépteinket újra idegen s már csak ez oknál fogva is sikamlós térre. E próza barátom! a szokás hatalmas ösztöne, s az élet mindazon körülményei azok, melyek a magányt — mint lehetlenséget állítják érzéki világunk elé.

Én tehát ezen sarkalatos igazságnál fogva — a te szerencsédnek — csak örülni tudok.

Engedje azért a magyarok istene, hogy örömöm hosszú évekre terjedjen, s jövő helyzeted soha ne csaljon ki szemeimből fájdalmas könyeket. Légy boldog a szeretett család s baráti kar ölén. Élj több számtalan Elek napot vidor egészségben velünk együtt s törekedjél azon lenni: miszérint szives barátságodat tö-

lünk soha meg ne vond, sőt azt talizmán gyanánt tiszta nemes kebledbe zárva örök emlékeidben tartsd.

Az Isten éltesen sokáig!

Éljen!!

Samay István.

96.

Egy jóbarát névnapján.

Ne várj, barátom, költői eszményképeket, miken egy hiu érzelgés csillám rezg, — ne hizelgő ábrándokat, miken az önérdek sugara át-ragyog, ki tengerföveny sokaságu tisztelőidnél legalantabb áll — csak egyszerű barátod üdvözl.

Ha volt valaha, e nap az, mely keblem sivatag romjai fölé egy új életadó sugarat áraszt, hogy üdüljön a beteg sziv, hogy éledjen a sorvadó kebel . . .

Neked, szellemem édes rokona, méltó zengeményt nem rebeget ez' erőtlen ajak; de annál magasztosabb dallamot üz e korlátlan reptü lélek, mely egyedül csak érzeményed édenében él, föl, az alkotó elé.

Légy boldog! s hogy én is az legyek: nyissa meg neked e nap a lét' ama fényes

utját, mely minden vágyaid becsülésére épített lelki nyugalmaid üdvhonába vezet.

N. A.

97.

Egy tanító barátom névnapján.

 Annak daczára, hogy ami köztisztelt házi gazdánk, az én kedves barátom, meg van győződve arról, hogy én neki nem csak most, de mindenütt és mindenkor a legjobbat kívánom, annak daczára ismétlem — el nem mulaszthatom ezen kínálkozó alkalmat annélkül — hogy irántai benső érzeményimnek szóval kifejezést ne adjak.

Legyen élte tisztán boldog — mint a felhőtlen égboltozat s a nap s csillagokhoz hasonlólag ragyogjanak érdemei, melyeket a tanügy terén szakavatottsága s szorgos buzgó-sága által magának kivivott.

Méltán beszélek érdemről ott, hol tanító — buzgó tanító van kérdésben, mert ez azon pálya, melyen legtöbb a szóbeli elismérés s legkevesebb az elismerés tényleges díjazása; valóságos magasztos pálya — koldus mezbe

öltöztetve --- ez azon pálya, mely legtöbb szellemi érdemdiszt tűz a bajnok mellére s a mely legkevesebbet törődik a gyomornak éhtőli korgására. Hisz azt mondja a próféta is: „ Akik másokat oktatnak, ragyognak mint csillagok az égen.“ Csakhogy a buzgóság anyagi téren mozog s az elismerés gyümölcse szellemi regiokban osztatik ki.

De majd eltérek tárgyamtól — csak még ezt akartam mondani, hogy kedves házi gazdánk mindamellet, hogy jeles tanférfiu, még igaz s őszinte barát is s barátságának félreismerhetlen jelét nem egyszer vagy másszor világosan adá — ; ez tett engem büszkévé arra, hogy magam barátjának nevezhetem s valószínűleg, mint az elbújt tavaszi ibolyát — illatánál fogva keresik — ugy a mi kedves házi gazdánk barátságát is illatánál fogva keresendik fel.

Nem rideg szokásból tehát, hanem benső ösztönből emelem egészségére poharamat s legjobb kívánatimat e rövid szavakba vonom össze, hogy őt az Isten elégülten s boldogan sokáig — igen sokáig éltesse!

Liebold Béni.

Eljegyzés kor.

98.

Az eljegyzettekre.

 Az isteni gondviselés az embert mindenek felé helyezé. Így míg a földön a többi lények mindent ösztönből tesznek, addig az ember itt áll szabadakarattal és úgy tesz, mint véleménye szerint jónak véli. Ha szabadakaratosa van tehát az embernek, úgy ösztönt ott ne keressünk. De ha azt nem is keressük, mégis rá kell bukkannunk. Mert mi más, mint ösztönféle az, hogy az ember inkább hajlandó a társas, mint a magányéletben élni. — Ez gyűjtött minket ide, ez csoportosítja az embereket egy helyre, ez eszközlé ki, hogy két lény, ki már ezelőtt is rokonszenvet táplált egymás iránt, azon szenvet e szavakkal: „Egymáséi akarunk lenni“ nyilváníták.

Mi tehát kívánjuk, hogy az eljegyzett párt a rokonszenv egymásiránt siring el ne

hagyja. Az élet keserveit ez édesítse, ez adjon boldogságot s nyugalmat, melyben sokáig éljenek!

P. D.

99.

Eljegyzettekre.

 Barátim! Bár tartassanak meg nagy ünnepek fény- és pompában, és hatásukat ne is veszítsék el soha; de azon benső és szivbeliesség, mit egy családi ünnep nyújthat, azontul mégis távol van. Azért, ha az öröm és vigság órája lepergett, ily ünnepek könnyen feledékenységre jutnak. E vig kedélyű család ma azonban oly ünnepet ül, melynek ága a jövőbe terjed és ezért nevezetes is. Egy szerelmes pár adá ma szívének legtitkosabb kívánatát egymásnak tudtára, hogy egymáséi akarnak lenni. Meg vannak indítva a szülők, rokonok, testvérek s jó barátok, kik forró kívánatot küldnek ahoz, kitől minden áldás jó. Igen kedves pár! mi valamennyien legforróbb kívánatokkal járulunk elötökbe. Legyen azon kötelék, melyet nem egy percnyi üdvre akartok kötni, a szerelem valódi köteléke, mely

az élet zarándokságának keserőségeit éddel keverje. Ez megtörténik, ha a szerelemben erősen hisztek; mert egyedül szerelemmel lehet szerelmet jutalmazni és a szerencsét biztosítani. Erősítsük e kívánatot a párnak ajánlt dörgő éljennel!

P. D.

100.

A jegyespár szüleinek.

 Tisztelt jelenlevők! Mi az élet? Az élet egy törékeny sajka, melyen a boldogság révpartjára akarunk evezni. De céljt ritkán ér közülnk valaki, mert a sajka, mielőtt kikötne, vihar támadván, szétzuzatik. Itt azonban jelen van egy pár, melynek sajkája kedvező szél által üzetetett, mert érezheti-e valaki magát boldogabbnak? mint mikor látja, hogy gyermeke vele együtt boldog. Látják pedig az eljegyzettek szülei, hogy mily boldogság vár gyermekükre. Látják és boldogok! Engedje az ég, hogy e boldogság megnyujtasék és éveikkel haladjon párhuzamosan.

Mi pedig szintén osztozva örömükben, jelenlétünk által üritsük poharainkat s kiáltjuk: éljenek!!!

P. D.

Az ara özvegyanyjához.

 Az édes anya legmagasztosabb örömének egyikét üli e perczben, mert szeretett leányát szárnyra bocsátani megígérte. Ed- dig egy pontot figyelt, hová vágyait meneszté s e pontot ma szerencsésen elértük, t. i. a szeretetreméltó, mivelte lelkü nemes kisasszony ünnepélyesen eljegyeztetett N. N. kedves hon- fibarátunk által, kik együttesen iparkodandnak ezután a nevelő édes anyának minél több örö- met szerezni. Szinte látom felém fordított könnyező szemeiből, hogy mig nemes szive szekatlanul erősebben dobog, addig jó lelke a magasban jár, az elköltözött édes atya drága szelleméhez, hogy osztozzék szivszerelmök bol- dogságában, s küldje rájok égi áldását a legna- gyobb mérvben.

Nagy és fontos lépés volt ez a mai! — Nagy és fontosnak mondom, mert alapja tété- tett le egy jövőendő családi élet boldogságá- nak; szerencsés alaptétel volt, ha önzetlen tiszta szerelem az első kö, melyet együttes akarattal im letevének; boldog alaptétel volt,

ha önnön boldogságuk megalapítása mellett erősen elhatározzák, miszerint az özvegy édes anyát nem hagyják el, hanem gyengéd érzellemmel ölelendik körül s kisebbitik szomorú életét, mely szomorúság csak pillanatnyilag szorult háttérbe azon gondolat, és tudatnál, hogy egyetlen magzatját boldognak hive, emberi s honleányi körelmeinek teljesítését előmozdítja.

Én tehát, mint ezen magasztos ünnepélyesség szerencsés tanuja ittasult gyönyörrel emelem az ég felé poharamat, hogy a Mindenható adja áldását a szent frigyre s legyenek mindannyian boldogok s éljenek soká jólét, egyetértés és a földi szerencsék élvezése között. Éljen az új pár! Éljen az édes anya!

Menyegzőben.

102.

A menyasszonyhoz.

 Üdvözöllek szép menyasszony,
 Üdvözöllek tégedet,
 Gyász ne bántsa, bú ne érje
 Szép mosolygó éltedet;
 Rózsás legyen ösvényed, mely
 Élteden majd átvezet.
 Üdvözöllek szép menyasszony,
 Üdvözöllek tégedet.

A hit sokáig fentartsa
 Bájos arczod liljomát,
 Szivedet örök repkényként
 Remény zöldje fonja át.
 Piros rózsaként viruljon
 Kebleden a szeretet,
 Üdvözöllek szép menyasszony,
 Üdvözöllek tégedet.

Higj az Istenben, segélyed
 Bús napokban ő leszen,

Bizalom növeszsze mindig
 A reményt jó sziveden.
 Hón szeresd hazád, s holtodig
 Szeresd hiven férjedet;
 Üdvözöllek szép menyasszony,
 Üdvözöllek tégedet!

Hoffmann Mór.

103.

Völegényért.

A szeretet hatalma s a jó viselettel párosult szorgalomnak ereje legyőz mindent, legyőzi az életnek nehézségeit, célunk elé gördülő akadályait, sőt néha még a lehetetlennek látszókat is. A szeretet mindenható. Ily szép viselettel párosult szorgalmas ifju embert — van szerencsém e lakodalmas háznál, a dalias völegényt illető fény- és pompában üdvözölni! — Tán e pohárban gyöngyöző borcseppek — miket az uj házaspár egészségére szándékom kiüríteni — a kenyérkereső munkának homlok-izzasztó szorgalomnak cseppei . . . Adja Isten, hogy a hány bor-csepp

van a pohárban, annyi arany-éveket éljenek az ifju házasok szívük szerinti boldogság- és megelégedésben; adja az ég, hogy amit a forró szeretet ma összekötött, azt a hideg szerencsétlenség soha el ne válaszsza. E. F. urat, kedves élte párjával az ur Isten sokáig tartsa, boldogítsa, gyarapítsa, szaporítsa!

104.

Üdvözet

a menyasszonyhoz.

Kitől legékesb ez ünnep,
 Szép menyasszony, üdvözöllek.
 Mint ma — fejed koronája
 A myrthus, zöld, üde ága —
 Mindenkor úgy mosolyogjon
 Boldogság — fény homlokodon.
 Sőt mi tovább, s messzebb járod
 Élted utját — te utánad
 S nyomaidon a szeretet
 Rózsái ébredzenek,
 Hogy még az is, ki szivedtől
 Távol, — nyerjen a gyönyörből; —
 Ki pedig veled ma egy lett,
 Érezze már itt a menyét...

S ha egykor az ég kegyelme
 Le- s beragyogva kebledbe —
 — Mint virág-bokron a tavasz —
 Egy-két — s több bimbókat fakaszt,
 Védd, takard a kis bimbókat,
 — Vihar ne érje azokat —
 S mielőtt szirmuk kinyitnák,
 Zárd belék az ég-harmatát, ---
 S ha kis szivök feszitendi
 Mi magasztos, mi isteni,
 A világ csudálva báját
 Áldjon téged mint jó anyát.

* * *

E mai nap szent esküje
 S emléke — mint oltár kelyhe
 Tisztán tartva, hűn őrizve
 Minden léptedet kísérje . . .
 S ha majd erényid hatalma
 Által ezen lánggra gyulva
 Boldogság, béke és öröm
 Mosolyg minden kis göröngyön —
 Oh! akkor nő, ki vagy az Ur
 Porszemre irt gondolata —
 S hű szerelmed kincseivel
 E szegény föld védangyala —

Férjed, s ezrek ajkán a szó
 Átszentesül hő imára:
 Légy oly megáldva, hogy soha
 Vissza ne gondolj a mára.

Guoth Gyula.

105.

Nászkoszoru.

 A vándor élet tekervényes utain haladván, a végzet jótékony egy árnyasodó lombos, terepélyes fákkal s kellem-illatot árasztó virágokkal diszlő liget édenébe vezetett.

A reményszín szőnyegre települt s a föl-áldozó szeretet legforróbb lángjától egybeolvadt két fiatal szivről könnyü vala az ítélet ama részletébe bocsájtkoznom, miként őket az áldor a szent oltárnál csak alig pár percz előtt fűzheté szakadhatlanul együvé, míg ők örömittasan merengének messze a jövő ködhomálya közé, mely látkör távolán az eddig nem ismert családi boldogság sugara látszék tükröződni.

A mondhatlan fáradoalmak után méltó czélt ért örömszülők örömkönyekben uszó szemekkel tekintének végig gyermekük első boldogságán, a vonalon, mely őket csak a halál által széttéphető biztos lelki nyugalom üdvös honába vezérlendi.

A szeretet és boldogság édes mámorában andalgók aranykeretü életképe, a susogó enyhe zephir s a magára szüzi pírt öltött korány nem kis mérvben fokozák, nem kissé gyarapíták lelkem boldogságát.

A fennen lobogó szövétneken elég érthető jellemzőséggel villogott ez egyszerű, de magasztos néhány szó:

Éljen boldogul az egybekelt pár!

Notter Antal.

Egy menyasszonyra.

 Azon tömérdek hasonlat között a házasságra, melyet költők, regény-, novellaírók és más e fajta veszedelmes emberek agyában megszületett, egy van, mely né-

mileg megfelel e magasztos fogalomnak; egy van, mely méltóképen helyettesíti a fenséges hymen-láncz elnevezést, s az: a gyémánt-láncz, mert együttelegesen foglalja magában a törhetetlen szilárdság és legbecsesebb kincs fogalmát.

A sivár élet rögtelte mezején a legéke-
sebb virág, vizályos éltünk zivatarjai közt a
legtündéribb színeket játszó szivárvány és a
fáradalmak tengerében a legbiztosabb kényel-
met nyújtó kikötő: a házasság. A család, a
társadalom, a haza csak folytatása e szónak,
csak gyümölcse e nemes magnak, melyeket is-
teni kéz vetett. E szó tanít bennünket a va-
lódi szeretetre, e szó az, mely tévétel utainkon
a lelket emésztő kétségbeeséstől megment, e
szent szó ad feleletet azon kérdésre: minek
ily rövid életnek oly hosszú cél? minek a
parányi féregben az isteni szikra? Midőn te-
hát ez isteni fogalomnak emberi elnevezése
ajkunkról ellebben, hogy az ajak nem a sziv
valódi érzésének legyen tolmácsa, lehetetlen,
hogy az egélyes buzgóság ihlete ne lengje át
egész valónkat.

Bájos mennyasszony! Ön ma teljesíté a
női kötelmek legszentebbikét, a gondviselés a
mai napon adta kezébe a nő valódi szerepét,

a nemes egyszerűségében oly igénytelen menyasszonyi koszorú egy új világot varázsol ön elé, telve alegoriákkal, melyek megfejtése a jövő távol ködében rejlik. Hanem ez új világnak egy oltárképe van, egy nemes egyszerű hölgy, arcának a szivjóság és a lélektisztaság fenséges tekintetet kölcsönöz, szemében büszke tűz lobog, melynek sugaraival kis tündérek serge játszik, ajkain üde mosoly tévelyg, mely képes volna a sivatag éjszakáját derültté tenni. E kép: családanya képe.

Ha, mitől isten végtelen jósága őrizze, egészen vészes napok felhői tornyosulnak, e kép jusson eszébe akkor. Hitet merithet ebből, és a hitből vigasztalást.

„Oh mert drága kincs a hit!
Türni és remélni megtanít.“

Ha lángkeblü költő eme szavait talizmánként rejti szive mélyébe, akkor a sorsharag lelkét meg nem ingatja; női kötelmeinek teljesítéséhez erőt nyerend és a család-táplálás zivatarja zajtalanul enyészend el feje felett.

Most pedig, mielőtt poharamat ajkamhoz emelném, jó kívánatoktól túláradó szívemnek kell kifejezést adnom. De őszinte érzelmeim nem szorultak a czikornyás szóvirágok halma-

zára, s azért csak azt mondom: tartsa meg az ég körülményeivel megelegetten az emberi élet legvégső határáig!

Éljen!

107.

Az új párra.

 Szép reményekre jogosít fel a vőlegény, ha bátor, deli külsejét tekintjük, melyről nemes lelkületére szabad következtetnünk. Szeretem hinni, hogy az ifju menyasszonynak sokat ígérő alakja belszépségét ábrázolja, lelki világát tünteti elénk . . . A költő reá pazarolná magasztalásait, az ismeretes népdalnak eme verseit:

„Nem anyától lettél,
Rózsafán termettél,
Piros pünkösd napján
Hajnalban születél.“

Szives kívánatimat rövideden e néhány mondatban foglalom: legyen éltük folyvást tartó lakodalom, családi örömben dús, szeretetben édes, gyarapodásban gazdag, szellemi jólét- és boldogságban örökös!

Horváth Károly.

Az uj. párra.

nnepélyes mozzanat az emberi életben, melyet ma ünneplünk. Néhány perczczel előbb „holtomiglan, holtaiglan“ szavak két ajkról lebbenvén, a kötött szent frigy két szerető szivet kapcsolt össze hymen rózsalánczával, hogy az élet sulyos terheit megosztva, könnyebben viselhessék azokat, — megosztván egymásnak örömét, búját, jólétét s szenvedéseit. — Ősi szokása az népünknek, hogy ünnepélyes alkalmakkor poharát emelve elmondja őszinte, jó kívánatát, mit én sem mulaszthatok el, midőn a regék koszorús költőjével, Kisfaludy Sándorral így szólok az uj párhoz:

Férj, te vagy az erősebbik,
 Légy oltalom, védelem.
 Feleség, te a gyengébbik,
 Légy öröm és szerelem.
 Férj, te vagy az okosabbik,
 Adj tanácsot, értelmest.
 Asszony, légy te bizodalmas,
 Engedelmes, figyelmes.

Férj, te vagy a háznak ura,
 Háznak feje, félelme,
 Te asszony a háznak szive,
 Malasztja és kegyelme.
 Hazafiak, társak, szülők
 Jók és hivek legyetek,
 Férj, feleség, ketten egyek,
 Legyen áldott frigyetek!

K. J.

109.

Uj házaspárra.

 Üdv nektek, boldog örömpár! kik ma összekeléstek első napját ülitek; és valamint a szeretetnek rózsafüzérével már régen lelánczoltátok egymásnak sziveiteket, úgy kívánom, hogy azon szent szövetségnek esküje, melyet ma az áldor kezébe az Isten szent oltára előtt letettetek, szilárduljon egész életetekre, az egyesülésnek s boldogságnak szakadatlan lánczává, melyet semmi ábránd, semmi nyomor és semmi elem szét ne téphessen. Élteteknek pedig ne csak első napjai és hetei, hanem évek éveik legyenek boldogok és boldogítók.

Az új párra.

Mindennün tisztelt ünneplők!

Egy dicső ünnepély vezetett bennünket ide; egy ünnepély, melyen két egymást szerető s egymásért rég rokonszenvet tápláló szív, érzelmét belátva, nyilváníták, hogy örökre egymáséi akarnak lenni. Egy házaskötelék kapcsolatot. — A házasság a legszűkebb és legszentebb kötelék, mit ember emberrel köthet, de benne is fekszik az élet legszentebb része. Az a viszontszeretet és hajlam által a legbensőbb bizalom és hozzásimulást eszközli. — A házasság egy erős szalag, mit a természet parancsolt, vallás szentesít és a polgári törvény megerősít.

Mi ez ünnepélynek nagyobb kitüntetését nem adhatunk, mint ha az új pár jóléteért, poharat üritve kiáltsunk egy dörgő: éljent!

111.

Az uj párra.

Igen tisztelt nők és urak!

Felvilágosodott századunkban, hol a természet-tudományok annyira előrehaladtak, nem hiszünk csodákban. „Nincs csoda!” így szól a tudomány. És mégis megmutatom, hogy van csoda. Nem csodálatos-e a két nem társas viszonya? Összeköttetésük által egy moral egyéniség támad, melynek szeme a nő és karja a férj, de szigorú összefüggésben úgy, hogy a nőnek tanulnia kell, a mit lát a férjtől és a férjnek tanulnia a nőtől mit tegyen. Ma történt ily csoda szemünk előtt; azért a csodagyermek, menyasszony s vőlegény éljenek!

112.

Az uj párra.

Tisztelt vendégkoszoru!

A midőn szavam és poharam emelni bátor vagyok, érzem, hogy bensőmben

egy édes érzet csoportba fut, miként a lélek virágai; — igaz, hogy életem még az ifjuság tavaszán van; de mind azért megbocsájt a tisztelt vendégkoszoru, hogy e virágcsokrot felbontom; hisz a kora tavasznak is van virága — az ibolya.

Első szóm az öröm égi érzetében fürdő drága szülőket illeti, kik e mai napon szeretett gyermeköket ápoló karjaik s szerető kebelökről bocsájtják el; — hogy egy uj életet szerezzenek, kívánom lelkemből, hogy ez örömet valóban minél tovább legyenek szerencsések élvezni s szemlélni a legnagyobb megelégedés gyönyöreiben.

Második szóm, az uj házaspárt illeti: — — — — de hisz, hol keressek tolmácsot szavakhoz oda, hol a szív és lélek beszél oly nyelven, minőt csak a szerelmesek, — csak a boldogok értenek!! — legyen életük tövistelen, — s az ige, mely ma a „holtomiglan holtodiglan“ szavával szentesítve lön, egy kimondhatatlan boldog, szerencsés és hosszú életet teremjen egész sirukig; — sőt azontul is, hogy örökké kertészkedhessenek az egyetértés, elégedettség örök zöld mezején.

Továbbá tisztelt vendégkoszoruhoz intézem szavam; — de ha körül tekintek: mindnyá-

junk szeméből egy hó kivánat ragyogását olvasom, mindnyájunk szívét egy óhaj dobogtatja, hogy: éljen az új házaspár!! — igen, igen éljen! — és éljenek mindnyájan; de mielőtt e mai diszes ünnepélyre alkalmunk volna visszagondolni, ne feledjük el közös imánkat, mely így hangzik: Éljen a haza! éljenek nemes leányai s fiai!

Végre pedig a mi engem illet azon óhajjal fejezem be szavaimat; hogy, a midőn szerencsés vagyok tiszteleghetni; oly szerencsés az egész tisztelt társaság kegyébe maradni; — és most poharam tartalmához látva: lelkemből kivánom, hogy: éljen az új házaspár!

Örökös *Horváth Gyula.*

113.

Vőfél az új házaspárra.

 Valamely bölcs mondá, hogy halála előtt mindenkinek egyszer boldognak kell lennie. S e szavak valódiságát bizonyára senki sem czáfolhatja meg, mert lehetetlen az,

hogy boldog ne lett légyen bárki is, élte lealkonyulta előtt.

E mai napon is a boldogság örömnepét van szerencsénk megülni, azon boldogságért, mely a szivekre virad fel, midőn megszűnnek árvák és egyedüliek lenni s egymással egyesülhetvén, elérik a földi lét legmagasztosabb perczenetét, elérik a földi életnek csak ezen perczenetben érezhető mennyei üdvösségét.

Itt azon pont, melyben bezárul e földi életnek egy szaka, hogy helyette egy más, egy áldásosabb szak kezdődhessék; — itt azon pont, melyben tán a régóta szőtt remények megvalósulása elérkezett; — itt azon pont, melyben az ész és akarat átváltoznak, és a közös, a szent, az általános czélok megvalósítására törekszenek.

S lehetséges volna-e az, hogy az ily nagy napot, az illető két szív legnagyobb napját, mi, kik ennek tanui lehetünk, szó nélkül engednénk lefolyni? — Nem, az lehetetlen! kísérnünk kell e napot legszentebb óhajtásainkkal s kifejezést kell adnunk azon érzeteknek, melyek szívünk mélyén tanyáznak.

Részemről óhajtom, hogy azon boldogság, melyet most éreznek, az élet hátralévő hosszú részében egy cseppet se fogyatkoznék meg,

hanem mint fényvonal vonuljon keresztül szívük belvilágán; — óhajtom, hogy azon láncz, mely e két szívet összefüzi soh'se törjön nehéz sebeket, sőt inkább örökös legyen a vágy e lánczot sziveik fölött minél szorosabbra kapcsolhatni. Vágyaik, céljaik soh'se ágazzanak szét, hanem úgy egyesüljenek mindenkor, mint e mai napon; ez meghozandja a békét s az örökös szeretetet. — S ha majdan eljönnek azok a szent napok, melyekben már mint atyának s anyának kötelmei lépnek előtérbe a nevelés nehéz munkájában egymásban leljenek támaszt s lássák dusan megjutalmazva fáradságukat szülötteikben!

Óhajtásom foglalatja végre az, hogy mint e mai nap, oly boldog legyen egész éltük folyamata, melyet is, hogy az Isten minél hosszabbra nyujtson tiszta szívből kívánom!

Vörös Sándor.

114.

Az uj párra.

Uram, uram, násznagy uram! szólok az urhoz.

Az eskü elhangzott Isten és emberek

előtt. A kedves menyasszony és vőlegény élte az örök hűség szent köteléke alatt a legbensőbb szerelemmel összeforrván, őket ez ünnepélyes órában már mint boldog házaspárt üdvözölhetjük.

S mert e nagyfontosságú lépés az, mely a könnyelmű fiatalság rózsáiból a családi élet komolyabb gondjai közé átvezet, nem mulasztatom el forró üdvözetünk mellett poharat emelni s minden tisztelt jelenlevő nevében rövid, de azon őszinte jókívánalmainmal megkoszoruzni feloldhatlan frigyüket, hogy áldja meg ma kezdett jövőjüket a mindenható Isten mindazon jókkal, melyeket önmaguknak leginkább óhajtanak. Házasesetük oltárán gyujtsa meg elolthatlanul a szeretet boldogító tüzét, melynek jótékony sugarai áttörvén a nehéz gondok fellegein — melegével öröm-virágokat teremt a végzet szivbántó töviseihez. Továbbá, tegye gyümölcsözővé összekelésüket a mindent alkotó hatalom s ajándékozza meg szülői reményüket derék magzatokkal, kik majdan mint a haza és társadalom hasznos polgárai e nap ünnepeltjeivel együtt igen sokáig éljenek!

115.

A szülőkre.

Ismét egy pohár emelkedik kezemben, mert egy új kívánság ébred ez keblemben. Kívánatomban szabadon emelkedem föl és szállok le azokra, kik szabadon, mert önként válnak meg kedves leányjoktól, szabadon engedik leszakítani a gondosan ápolt virágot, mely illatával betöltötte volt az ősi hajlékot. Jó földbe ültetik át, a házasság szent földébe, hol újabb növekedés, gyümölcsözés várakozik rá Mivel pedig nem az, a ki plántál, valami, nem a ki öntöz, hanem a ki növekedést ad, az Isten: én is Attól kérek áldást e napon átültetett virágok ápolóira — a szülőkre, kívánván: hogy a hűség szent kötelékeivel, a szeretet rózsaláncaival egygyé-
fűzött virágok levelei nagyra növekedjenek, és e levelek enyhe árnya alatt a szorgos plántálók (vagyis a szülők) édesdeden megpihenjenek !!

116.

M á s.

 A házasságot a költők sokféle hasonlatokkal igyekeznek felcífrázni s a legtöbb esetben azt lánczhoz hasonlítják. Nevezik azt rózsá-láncznak, gyémánt-láncznak s még sokféle láncznak. A költőknek sok szabad, mert a költészet hatalom. Az igaz, hogy én nem vagyok költő, de kerül is a hatalom. Annyit tudok, hogy a rózsát szeretem, de a gyémántot is ám! Azért tetszik nekem a rózsá-láncz, hanem a gyémánt-láncz is. Azonban nehogy azt gondolják a tisztelt jelenlevők, hogy az ártatlan tünődés csak úgy találomra szaladt ki fejemből, magyarázatot mellékelek hozzá (halljuk!) Mai napon két ifju szívnek egygyé forradását van szerencsénk közös örömmel megünnepelni. Midőn az oltár előtt elhangzott a „holtomiglan holtodiglan“, eszembe jutott, hogy ezuttal is két szívet a legkedvesebb lánczok egyike fűzött össze elválhatlanul, én tehát e lánczra emelem poharamat s kívánom, hogy e láncz legyen kedves mint a leggyönyörűbben viritó rózsá, legyen drága és törhetlen, mint a

gyémánt; mosolygó mint a hajnal-sugár, hosszú mint az örök élet. Kivánom, hogy e lánczot semmiféle vihar és viszontagság szét ne téphesse, hanem e láncz örökké éljen!

Gy. J.

117.

M á s

 Gyerek koromban ismertem egy jóképű falusi embert, a kinek iskolás fia mind-egyre hevesebben sürgetett, hogy hisz már ő elég nagy, vigye el őt is a városi iskolába tanulni; az apa végre engedett az érzékeny kérésnek s megígérte fiának, hogy elviszi ugyan, hanem — ugymond — ne legyen ám hiába!

Az engedékeny apának ezen nagy jelentőségű felkiáltása annyira bevészte magát emlékezetembe, hogy ime most is eszembe jutott, midőn épen tiszt. vőlegény ur is elvinni készült tőlünk kedves menyasszonyát. Midőn tehát poharamat emelném mindkettőjük egészségeért, nem tartom fölöslegesnek vőlegény urnak fülébe sugni, hogy ha már csakugyan elviszi magával kedves menyasszonyát, hát ne legyen ám hiába!

Gy. J.

Menyegzőre.

(Főleg tanitónál, vagy tanitónőnél.)

Tisztelt ifju pár!

 Az élet iskolájának egy részét — az elméletit — ma befejeztétek és erről az egyház szolgájának kérdéseire, előttünk a vizsgálatot le is tettétek, rövid bár, de határozott feleletekkel. Hisszük; de sőt jól esik tudnunk, hogy e feleletek nem pusztá hangok, nem erőltetve betanult szavak, hanem szívetek igaz s az ész által is helyeselt nyilatkozatai, mit nem könyvből sajátít el az emberi kebel; hanem csiráját önmagában bírva, a nemesebb érzés sugarai Isten és embernek tetszően kifejtik. — Jól esik hinnünk azt is, hogy az adott feleletek összhangzó voltát nem az okozá, hogy „ugy szokás“ vagy „ugy kell“, hanem igen az, hogy éreztétek, miszerint másképp felelnetek nem is lehet!

Midőn tehát a mai vizsgálat biztató és sokat ígérő eredményével a gyakorlati iskolába léptek — mert holtig tanul az ember — kívánom, hogy ott hasonló sikert mutassatok

fel. Az igaz, hogy a szótól a tettig nagy az ut; de könnyen és biztosan teljesülhet a szó az ígéret, a szándék, ha mindezt komoly megfontolás, saját éniink ismerete és nem csupán felhevülés vagy hiu álom előzték meg. — Tanuljátok meg egymást igazán szeretni, becsülni, egymásért ernyedetlenül munkálni; mert ha csak egy fontosabb tárgyban is megbukik valamelyik közületek, a másik vele együtt fog hátrább és hátrább esni; szóval: egyért az egész család szenved.

És hogy boldogok legyetek, kívánom, miszerint az „elégtelen“-séget ne ismerjétek; hanem, ha „kitünően“ nem is lesz tán sorstok, legalább mindig „elégséges“ legyen mindenből, mi a családi élet kellékét képezi.

Éljetek sokáig!

* * *

Ármánykodó hadával
Tör most reám a bor,
S minden komoly eszmétől
Rohammal kirabol;

S zsákmányával együtt bár
Minél többet nyelem,
Annál nagyobb a jó kedv,
Övé a győzelem.

Komoly tehát ezért már
Ha nem is lehetek,
De egy komoly eszmére
Koczkát mégis vetek:

Éljen az új pár! Éljen
Oly hosszú életet,
A mily hamar e pohár
Bornak véget vetek;

S annyi örömcsepp legyen
Az új pár életén:
A hány csepp bor marad ma
Poharam fenekén!

* * *

Nem is tudom, hol is kezdjem,
Mit is mondjak mostan;
Pedig a beszédre torkom
Borral már lemostam:

Legyen az új párnak élte
Kéj- s örömmel tele,
Ne legyen a baj- s viszálynak
Soha köze vele.

A .bú tőlük, mint az ördög
 A tömjéntől féljen,
 S így az uj pár, meg a világ,
 Mind boldogul éljen!

119.

Menyegzőre.

Tisztelt ifju pár!

 Szerelemnek partján ülve, készen áll hajótok,
 Melybe lépni s tova tünni készséggel hajótok.
 Mért, midőn a házas élet hajójába szálltok,
 Hadd emelhessek poharat, felköszöntni rátok.

Bizalom ezen hajónak árboczfája legyen,
 Vitorlát reá ne más, csak egyetértés tegyen ;
 Kormányán üljön az ész, és az előrelátás
 Fenn ügyeljen: merre nyilnék biztosabb kilátás.
 Kapitánya légyen maga a becsületesség,
 És egyedül oldalához a munkásság essék.
 A szerencsétől duzzadjon erős vitorlátok,
 S a reménynek csillagfénye mosolyogjon rátok.
 Célótok mi lenne más a csendes boldogságnál,
 Vezérfényetek a hit, az igazság s jószágnál.

Ha borulna élteteknek tiszta kék égboltja,
 Aggódástok, mint delejtű, el a hűség oltja;
 S tán hajótörés ha érne, vagy több mentő csolnak:
 Hő szerelmi emlékek, mik a lobbal daczolnak.
 Az áldás kívánatinkkal, mint hajós legények
 Hűn szolgáljanak hajójuk mindkét vendégének,
 Köztük: a vidámság, jólét, testi-lelki épség,
 A törekvés dús sikerrel, az erő s egészség.
 S e mai nap válpont lévén, emlékezetére
 Hadd ürítsünk egy pohárt ez ut jövődjére:

Éljen az uj pár sokáig s minden jó tetézzé
 Életük, hogy az irigység is könyezve nézze.
 Mult örömmön mindkettőjük ujakat cseréljen:
 S így az uj pár okvetetlen boldogulva éljen!

120.

Egy barátom menyegzőjén.

1876. okt. 10-én

 Díszes vendégkoszoru! Én egy cseppet
 sem csodálkozom, hogy a mesebeli Já-
 nos vitéz — midőn belépett a tündér-
 kertbe, annyira le volt igézve, hogy igazán

véve azt sem tudta: fiu-e vagy lány? Én is ily igézet varázsa alatt vagyok e díszes társaságban, e földi tündérkoszoruban: hogy csak is azon mély részvét hoz öntudatomra, melyet a nagy fájdalom idéz elő a rokon kebelben.

Igenis, díszes vendégkoszoru, mig mi itt örömmünnepet ülünk, mig mi itt vigadunk: addig másutt a legnagyobb fájdalom bánat-könyeket facsar ki . . . A szépség istennőjének kertjében gyászt öltöttek; maga az istennő jajveszéklésével kristály-záport fakaszt a zord kövekből is.

Miért e gyász ott, mikor itt ünnep; miért a jaj ott, mikor itt felhőkig érnek az örömhangok?? Megmondom . . . Egy halandó, használván az alkalmat, belopódzott a szépség istennőjének virágos kertjébe és kiloptott egy rózsát; nemcsak kilopta, hanem el is ültette — magának. Pedig a tizparancsolatból tudhatná — ha el nem felejtette volna reg — hogy a 7-dik §-ban keményen meg van tiltva: ne orozz!

E halandó, díszes vendégkoszoru! e halandó, ki a szépség istennőjének kertjét meglopni merészelte, ki az elorzott rózsát saját keblébe ültette: e halandó, ki oly pirulva néz rám nagy büne tudatában, ki most csak ugy

sül-fől, olvadozik a villámok zápora alatt: e halandó — az én kedves barátom . . .

Ide állítom tehát őt, nagy vétkeért számolandót, a díszes hölgykoszoru elébe. Én előre is gyanitom rémitő sorsát: — Ugyanaz fog érte könyörögni, kit ő elorzott és — fel fogják menteni, sőt meg is dicsérik.

Én azonban egy cseppet sem vagyok hajlandó, hogy az osztó igazság szemét ekkép beköttetni engedjem. — Én ilyen bűnös embernek nagy bűnéhez méltó büntetést kívánok. Én azt kívánom, hogy büntetésül hulljon alá abba az örvénybe, essék bele ő maga abba a nagy verembe, melyet másnak ásott. Essék bele oly mélyen, hogy elmondhassa a népköltővel magáról:

A szerelem, a szerelem,
A szerelem sötét verem.
Bele estem, benne vagyok,
Abból soha ki nem jutok.

És ne higyjék, hogy ki fog vágyakozni belőle. Mert azt a népdal által sötétnek nevezett vermet egy pár fényes gyémánt világítja be, mely lebüvöli a verembe esett farkast; egy rózsa tölti be illatával, mely elrészegíti a

vad virág-orzót s civilizált — Ferit csinál belőle. Ő pedig ezen felül még nyakamba is fog ugrani örömében, ha hozzá sugom még azt is, hogy ezen kis paradicsom egykoron ékes kis bimbókkal és virágcsákkal diszeskedve a most megrablott kertnek — a szülői körnek — a legkellemesebb kárpótlást s boldog örömeiket fog gyümölcsözni. Viruljon soká az elorzott virág. Éljen elorzója!

Udvarhelyi.

121.

Özvegyből lett menyasszonyért.

 Kiert üritsem e pohárt? Az új házaspárért, különösen a nőért, ki menyasszonyi ruháját ma harmadszor ölti magára, kinek örömkönyüi a fájdalom könyüivel életben oly sokszor vegyülnek; ki a látogatások idejét, a halálozásák keserveit keresztényi türelemmel viselte, özvegységében tisztán állt, s kinek hit-erős bizalmát, csüggedni nem tudó lelkét az Isten megvigasztalta, életet ujabb örömeikkel

tetézte; őt, a csendes, munkás és fölöttébb vallásos szives házi nőt, ki özvegysége szomorú köntöséből ma ismét kivetkőzött: az ur Isten éltesse!

Horváth Károly.

122.

Nyoszolólányokért.

 Korunkban azon panaszkodnak, hogy a hölgyvilágnak kevés tér engedtetik — hivataloskodni. Elég hiba, holott őseink már megkezdették a szép szokást s aránylag osztották a hivatalt a férfiakkal, így például a jelen kedves alkalomnál is a menyasszonyhoz két vőfélyt, a vőlegény mellé pedig két nyoszolyólányt rendelt az ókor s mi ezenfelül alig terjeszkedünk. Már hogy hogyan kellene e bajon segíteni, nem feladatom megvitatni, mert arra e perczekben semmi kedvem sincs, hanem nem mulaszthatom el dicsérőleg felemlíteni a két nyoszolyó-leány szivélyes magaviseletét, melyet az ünnepélyes perczekben tanusítottak; az áldó kegysugárt szinte láttam mosolygó bi-

bor arczaikon az oltár felé repíteni, hogy a térdeplő pár bátran mondja az „igen“ szót ki. Ugy viselték magukat, mint két angyal a menyország kapujánál, hogy azon a boldog párt veszély nélkül bebocsássák. Két szellemi ölelő kar, mely bátran öleli át a két boldog szívet, hogy egy dobbanás legyen, mivel ők részint félnek, részint túláradva az örömtől, remegnek s alig ismerik a lét töviseit, mely virágos utjokban oly nagy mérvben fejledezik.

Midőn tehát az igen tisztelt s szeretetre-méltó, kedves szép nyoszolyólányokért emelem poharamat, mindnyájunk óhaját nyilvánítom, ha szives kifejezést adok lelkem édes érzetének, hogy mindkettőjüket a boldogság istene mentse fel hivatalos buzgóságoktól minél előbb olyformán, hogy ők legyenek boldog menyasszonyok, leljék fel minél előbb szeretteiket s szeretteik nemes szívében az égi szikrát, melyet földi nyelven szerelemnek nevezünk, szerelemnek, mely egy örökléttel ér fel, ha tiszta és hű.

Köszönet szives fáradozásaikért, becses figyelmökért! s fogadják leghőbb jókivánatunkat, mely magyaros éljenben nyilvánul! Éljen a szép nyoszolyó-pár!

Bátorfi.

Vőfélyekért.

 Kedves és szép foglalkozás egy menyasszony oldala mellett lehetni és pedig joggal; másnak senkinek sincs köze ott lehetni, még a vőlegénynek sem, még a szülők s atyafiaknak sem. Valóban szerencsés egyén, ki e szép állapotra, e szivélyes megbizásra érdemesítették. Jelenleg is alig választhattak volna közülünk mást a vőfélyi fényes tisztségre, mint azokat, akiket valóban itt üdvözölni szerencsés vagyok, mert annyi gyöngédséggel, szeretetteljes tapintatossággal sürgölődtek, forgolódtak a bájos és kellemekben gazdag menyasszony mellett; de hisz nem csoda, hogy egy tekintetében a menyasszonynak annyi kéjt, annyi gyönyört leltek, melyért még a tűzpróbán is keresztül mentek volna, tigrisek és oroszánokkal vívtak volna meg, ez alkalommal azonban vitézségök, hősiességök igénybe nem vétetett, csak az udvariasság nem életölő de életadó szabályait kelle teljesíteniök, mit ők szívesen cselekedtek is. Irigylem sorsukat, irigylem a jutalmakat, melyben részesítettnek, lám épen most is mily gyulasztó mosoly lövell

feljök a kedves menyasszony bájoló arczáról, mely azt mondja, tisztelt lovagjaim, fogadjátok szives háláját, igen, ezt mondja a bűvös-bájos mosoly, oh mert a nyelv jelenleg a szerelem rózsaláncaival leván biliucselve, elfáradt a nagy, a nehéz „igen“ szó kimondásában, mely oly hosszúra terjed, már t. i. az igen szó jelentősége, hogy végét nem is képzelhetjük magunknak. Adja Isten ugy legyen!

Éltetem a jelenlévő vendégkoszorut, de különösen a hivatásuknak jól megfelelt derék vőfélyeket!

Bátorfi.

124.

Az örömanyáért.

Uraim! szót kérek.

Bár szegény a nyelv, mely az érzést tolmácsolni megkísérte, de a szóhiányt kárpótolja a cél, mely annak elérésére törekszik.

Szeretve tisztelt háziasszonyunkért mint örömanyáért habzik e pohár láng nedüje, melyet érette emelek.

Halljuk.

15

Lelkem óhajtása az, hogy boldogítva boldogan folyjanak le jövő napjai is, legyen élete hasonló a hervadhatlan virágfüzérhez, melynek közepén helyet foglal a fehér liliom, jelképezve kedves háziasszonyunk drága személyét, ki a körül övedző apró virágok felett terjeszti ki szárnyait, mint gondos anya drága gyermekei felett, legyen áldott a gondolat, mely tiszta homlokán kél s a szerencse és boldogság szakadatlanul lebegjen kedves családjá felett. Örömanyanak mindenkor méltó lesz.

Amidőn ezen igénytelen, de szívből eredt óhajtásomnak kifejezést adok, bizton hiszem, hogy szavaim mindnyájunk kívánatát tolmácsolják.

Fogadja tehát N. N. ugy saját, mint szeretett férje és családjá irányában ezen szívből eredt kívánatomat és a házasi élet boldogságának örömpoharába ne vegyüljön a vizsály mérgeinek egy cseppje is, hanem egymás szeretetében leljék fel továbbra is a boldogságot az érdemek s ezen boldogság melegéből fejlődő virágkoszorú köteléke alatt haladjanak e rideg életen át hosszan és sokáig! Éljen.

Sz.

Ezüst menyegzőben.

Tisztelt ünneplők! Engedjék meg, hogy kis természettani előadást tartsak. A természet 3-ik országát az ásványok teszik, ez ország legnevezeteseb osztályát az érczek képezik. Bármily haladást tegyen is a természettudomány, nemes és nem nemes ércz mindig meg lesz különböztetve. Nem, nem nemes érczekkel ünnepélykor nem bibelődünk, miért is már csak a nemeseknél maradunk. Mi ólmot lábunkon, rezet orrunkon birni nem akarunk, azért el ezekkel és ide ezüst és arannyal! Igen, aranyosan gyöngyöz a bor, és ezüst fény környezi a kedves párt, mely ma tartja ezüst menyegzőjét. Oh! az emberi kívánalmak megszire ágaznak! Mindenki egy Matusalem szeretne lenni, azonban, ki 25 évet házasesleti szeretet és hűség közt élt át, az már sokra vitte. De a jóknak sokat enged meg a kegyes Mindenható; azért kívánjuk pohár ürités közt, hogy az ég tartsa meg e párt és engedje, hogy 25 év mulva az aranymenyegző oltára előtt állhassanak.

Ezüst menyegzőben.

Barátim! Mi egy ritka ünnepet ülünk, nemcsak menyegzőt is! Ez kétféle kongásu és mégis ugyanaz. Menyegző! ennek egy meleg hajnalsugara van, ezüst menyegzőnek szelid fénye. Menyegző, ez örömnünnep; ezüst menyegző, ez öröm- és hálaünnep. Menyegző várva pillant a jövőbe, mely sokszor oly keveset nyujt abból, mit vártunk: ezüst menyegző lepecsétlése a köteléknek s jele, hogy hű volt.

Te kedves pár, ma állsz az élet e magaslatán. Megengedettett, hogy 25-ik évét ünnepelhessed egybekelésednek — egy ünnep, melyet oh! oly sok nem ünnepelhet.

Jóllehet öröm és bánat váltották egymást, e század negyedében, igen az életkeserv mutatkozott az öröm mellett; azonban üdén és vigan állsz te ma, örömnapodon itt és hála önti el bizonyosan szivedet. A mult is bizonyosan erős támaszt ad a jövőre. A gondviselés, mely sorsodat eddig oly szeretően igazgatá, örködjék tovább is fölötted. Ez kívána-

tunk. És erre felemelkedünk! Örömittasan és megindult szívvvel kiáltjuk: Az örömpár éljen a gondviselés legbiztosabb oltalma alatt!

P. D.

127.

Arany menyegzőn.

Mivé fajult e század nemzedéke! Hol van ama kor, az ős, a bibliai? melyben az emberek felülélték az évszázadot, vagy épen melyben századokat éltek? Mostanában az ember élete 50—60 évre terjed és sokan, számtalanon még ennyi időt is megköszöntek volna az egek urának, Annál nagyobb ritkaság ma már az, ha valaki 80—90, vagy tán 100 éves lehet. Az emberi műveltség, a társadalmi szabadság emelkedésével, a közerkölcsiség, az egymás iránti hűség — fájdalom — mindinkább alább száll, és e körülmény erős és hathatós befolyást gyakorol az ember élete megrovidítésére. Minő ritkaság, oly tisztelet és csodálatra méltó az már napjainkban, ha valakit az ég hosszú étellel megajándékozott és

az illető hosszú életet az erény egyik legdrágább, legdiszesebb gyémántkövével, a hűséggel koronázta meg; mily ritkaság, midőn ezt egyszerre és együtt egy szeretett pár mutathatja föl, mint a sorsnak ritka ajándokát. Oh mily dicső hangzás ez: „arany menyegző!” De nagyszerű jelentés is ám az, mely tudtul adja, hogy egy és ugyanazon emberpár egymásnak kölcsönös szeretetében, tisztelete- és becsülésben 50 évet együtt töltött, 50 évet, egy emberéletet. Oh tisztelt agg vőlegény és menyasszony! mondjátok meg, mit kívánjon immár tinéktek az őszinte, jó sziv, mely a kegyes óhajtások, jókívánásokból gúnyt üzni nem akar? Avagy jó kívánság lesz-e az rátok nézve, ha a szokásos „éljeteK sokáig boldogul“ óhajtást hangoztatjuk? Mit kívánjunk tinéktek tiszta szivből, mi agg korotokkal és a menyegző nevével összefér? Derítsen isten lelketek és szivetek világára tiszta fényt, hogy a múlt élveinek vonásait, — mint rózsaszínű esti fényben, életetek bájos alkonyán — édesen felismerhessétek. A végletek érintkezésénél legyen esthajnalotok is oly üde, oly nagyot, sokat jelentő, oly magasztos, mint volt egykor éltetőkre a virradat. Ez édes esthajnalnak biborában lássátok ifjuságtok boldogságának ját-

szadozó álmképeit, az édes öntudat ne hagyjon el benneteket, míg csak ajkaitok az örökifju léget egymásra birják lehelni.

128.

Egy lelkész örömnépénél.

 Hallgatóim! Mi az idő? Idő a pillanatok egymás utáni következése. E megfejtés ellen nincs mit szólni. Az óra ingása folytonos egyhangu tik-tak ütésben ing, mialatt az idő gyors szárnyakon tova repül. És mégis vannak perczek, melyek folytonos egyenlőségtől különböznek! s vannak órák s napok, melyek egy tündöklő csillagot látszanak életpályánkon képezni. Egy ily nap virult ma ránk s egy ily percz most megérkezett. Örömmel gyűltünk azon kedves férfi köré, ki zaj nélkül — évek óta — ritka kötelességgel tett eleget hivatásának. Egy képcsarnok alakjában vonulnak lelki szemeink előtt néma és önzetlen munkásságának tettei, melyek a legforróbb hálát

követelik. Nem szavakkal akarjuk örömünket nyilvánítani, hanem folyton iparkodásunk leendő kegyednek az őszkor napjait diszítani. Engedné bár a mindenható, hogy évei egy része legalább néhány számmal szaporodnának s így kötelességünk egy részét önnek labaihoz tehesük. E kívánatot pecsételjük egy háromszoros éljennel.

129.

Az ifjuságra.

(Menyegző alkalmával.)

 Szép szerelem! szent varázsod,
Mennyet tár és boldogít
Frigyet boldog lánczaival
Szívet szívvé istenit.

Fel! szeretni hát velem,
Édes kin a szerelem.

Nézd a rózsát — tiszta kéjben
Nyilik pirló bimbaja,
S alkonyatkor fonnyadt kelyhe
Már a férgek csarnoka.

Ifju! élted képe ez,
Fel! szeretni ébredezz.

Nézd az évek, — gyorsan szöknek
 El regényes napjaid, —
 A kaján sors tépi, rontja
 A jelen virágait;
 Eltünelgők örömid,
 Fel! szeress, ez boldogit.

Nézd ez arcot! — tünde rózsák
 Nyiltak egykor szép haván,
 S most az aggság bús redőkben
 Ül a fonnyadt kéj nyomán.
 Elmulandók kellemid.
 Fel! szeress, ez boldogit.

Nézd e két eget, hol eddig
 Szikra fény sugárt nyilalt,
 Most a légységnek könymedri,
 Bennök élet s tűz kihalt.
 Fel! szeress, míg véred forr
 Egyszer nyilik rózsakor.

Nézd a csermelyt — kis medrében
 Omledezve folydogál,
 S csörgő habja lágy morajjal
 A virágos völgybe száll.
 Fel! szeress, míg tart napod,
 Míg a sors le nem tapod.

Végre sir pályabérünk,
A világ hálátalan,
Boldog az csak itt a földön,
A ki vig és búttalan.
Élni vágyunk, élni hát!
Szép szerelmünk mennyet ad.

Szentkirályi Aurél.

VI.

Beigtatásnál.

(Installatio.)

Pályára készülni — öntar-
tozás; pályát nyerni — érdem;
pályán megmaradhatni — köteles-
ség nemcsak magunk, de válasz-
tóink iránt is.

Laboulaye.

130.

Mihálovits József

Zágrábi érsekre.

(Beigtatás alkalmával 1870-ik augusztus 8-án,
Zágrábban.)

„Az emberiség polgárisulásának menete föl nem tartóztatható. Kocsija tova robog, tekintetbe nem vevé a kor törpéit.

A szellem, mely a gondolatot szüli,
— a szellem, a mely a gondolatot műve érleli, — a szellem, mely mint az ujkor egyik bölcsésze mondja: „Göthe zöld kigyójához hasonlít, mely az aranyat csak azért oly buzgón nyeli el, hogy belsejében újból fölolvassza és oly táplálékká alakítsa, melytől mindig élénkebb lesz és környezetét ragyogóbb fénysugarakkal öleli át,“ — ezen szellem nem nyugszik soha.

A történelem azon nagy könyv, melyet sokan olvasnak, kevesen értenek, melyből semmit sem tanulnak, — ő mondja.

A középkor ezen szellemet vallásos lelkesültségnek mondá; a XVI-ik század egyéni szabadságnak, a XVII-ik század a fölvilágoso-

dás phylosophiájának, a XIX-ik század fölvilágosodott önzésnek: — A kereszténység pedig világosság és szeretetnek — a legerősebb kötelék, mely embert emberhez, népet néphez fűz.

A világosság és szeretet egybefűzésében és kifejlődésében az egyenetlenség háborgató befolyása elhomályosodik; ezen dulaismus szentesíti az öntudatra ébredt közérdeket, mint a politikai testvérülésnek alapját; szerencsés kézzel egyesíti az ó iránti kegyeletet, az új iránti tiszteletre méltó fogékonysággal.

És midőn itt a testvér nemzetekre gondolkok, szerény szavaim imádsággá emelkednek.

Amit az atyák szeretete teremtett, azt dicsőitse meg a gyermekek világossága — alakjában új mű, de szellemében ősrégi; — felséges jelvénye az összetartozóság változhatlanul működő öntudatának.

Az idők viszontagságai úgy látszék e szellemet megsemmisítették volna a múlt geniusa szomoruan bocsátá le fáklóját és a gnomok rejtélyesen susogák Schillerrel: „Eltűnt, soha többé vissza nem tér.“ De lám az összetartozóság magasztos eszméje nem halt meg, napjainkban újra feltámadt, ő él, ő működik, ő teremt és építi az egyetértés templomát és mai

nap a templomba hívja meg a béke főpapját és apostolát, érsek ur ő excellentiáját.

Három genius lebegi körül ma ő excellentiája halantékát.

A hit geniusa azon hatalmas szózattal: Docete omnes gentes! (Tanítsatok minden népet!) hiányozhatik-e itt a lovagias nemzetnek jövője iránti rendületlen hite?

A remény geniusa, melynek soha homályba nem borult csillaga, minden férfias tettnek rugója, — szabad itt a bizalomnak hiányozni?

A szeretetnek geniusa, ezen hatalmas köteléke a felbonthatlanságnak, szabad itt az emlékezésnek hiányozni?

Én is, ki oly szerencsésnek érzem magam tekintetes Temesmegye által kiküldött bizottsághoz tartozni, én is hozám ezen hű szeretetteljes barátját az emlékezésnek hazám földjéről azon egyház és vármegyéből, melynek leghivebb fiaihoz tartozik ő excellentiája. Hozom a barátság üdvözetét, mely soha nem hervad, a szeretet üdvözetét, mely nemes szivekben soha meg nem hül, a tisztelet üdvözetét, mely soha meg nem hal. Hozok végre ő excellentiája jóléteért szivből eredő mélyen érzett „éljent!”

Dr. Schlauch Lőrincz.

Püspöki székfoglaláskor.

Mélyen tisztelt vendégkoszoru!

Mi volna a föld, a nap fénye és melege nélkül, mint egy örök éjszakában borongó jéggolyó? Mi volna az emberi kebel hit, remény nélkül egyéb, mint kétségbeejtő csalódások és pokoli fájdalmak tanyája? Hála az égi atyának, ki nekünk a hitet egy jobb jövő csalhatlan zálogául adá! Üdv a férfiaknak, kik a hiterkölcös gyávák által elejtett, gonoszok által elrejtett, de Jézus által magasra emelt fáklyáját lobogtatni hivatvák! Ily férfira van szerencsém ma főtisztelendő stb. püspökségében poharat emelni, ki ma e város, megye, az egyház és haza — mindnyájunk édes örömére püspöki székét elfoglalá, melynek, hogy apostoli buzgalmával, honfi erényeivel, sok éven át disze maradjon, — az Ur Isten éltesse!!

Ugyanazon alkalomra.

 Ing szakadatlanul a hadkészülődés moraja a szélrózsa minden irányában: prüszkölnek a vaspályák tüztáptosai; ipar, kereskedés, szakismeret, vagyon, a kor jelszava, mindene.... De nem, míg a világuirt ember megnézni s a csillagokat megszámlálni nem bírja: addig el kell ismernie, hogy szép vivmányai békés élvezetére, igazságszomjának kielégítésére, keble megnyugtatóására, magasabb isteni tekintélyre lesz szüksége; Mozes csak Áron szolgálata, Salamon csak Jehova tisztelete által nyert halhatatlan emléket. E legmagasabb, elévülhetlen isteni tekintély egyik mélyen tisztelt képviselőjét főt. N. N. urat, elfoglalt főpásztori széken, egyházunk, nemzetünk örömére mint eldódei sorának drága gyöngyét — az ég Ura igen sokáig éltesse!!

A káptalanra.

 Tiszteld az ősz hajakat! így tanított a régiség, és a régiségnek igaza volt. Nemcsak azért, mert az ifju előtt minden öregben saját nemzójének mintegy képmása tűnik fel, hanem leginkább azért, mert az aggság miatt roskadozó alak komoly eszméltre vonza lelkeinket: mint valamely omladékos régi vár, valaha nyert, erős keblü hősök viglaka; most csendes, lassan enyésző emlék, mozgás és zaj nélkül. Lelke s teste épségben jön a virágzó fiatal s képzete a jelenlét örömeivel foglalkozik, midőn egy remegő fej, redős arczczal s hószin fürtökkel tűnik fel előtte. Évek folynak el, s te ilyen leszesz! Ezt sugja neki minden mozdulat. És ő tiszteletben haladjon el jövődjének képe mellett? Előre megvetést érdemlőnek jelölje-e ki magát, ha az idő kezei rajta is dulva huzódnak keresztül? Nem! A régiségnek igaza van. Tisztelnünk kell az ősz hajakat az évek miatt, melyek felettök elröppentek és az évek miatt, melyek felettünk is el fognak röppenni. Ily tisztos

örökségre jutottakat van szerencsém a káptalannak ft. tagjaiban üdvözölni. Vidám, életpiros arcaikon nem tetszik meg az öregség; — de ha viselt dolgaikat számba vesszük: fokozatos előléptetésökön végig nézünk, — ha kiemelt, kidicsért tetteik sorozatát megvizsgáljuk: tisztelettel meghajlunk érdemeik előtt, miket nemes törekvéseik által az egyház terén szereztek. Eme káptalannak korelnökét, rektorát, legujabban kinevezett nagyprépostját, főt. N. N. vicarius ur ő nságát főpásztorunk helyettesét kanonoktársaival az ur Isten éltesse!

134.

Ujmise vagy lelkészi hivatal foglálásakor.

Ha találkozott lángzó szivek
Egymásnak szerelmet rebegnek —
Azt te jegyezd fel lelkiatya.

Ha magzatot szült a bájos ara
Te fogod, te kíséred azt —
Föl az urnak oltárára. . . .

Ha megszakadt a küzdő nemes kebel —
Testét a sirhoz,
Szellemét az Urhoz,
Igéddelel te bucsuztatod el

És ha megtért bűnös hullat,
Töredelmes bánatkönnyet —
Az ur nevében osztasz neki,
Bocsánatot, üdvet, enyhet . . .

Bizony dicső, szép a pálya,
Melyre ma felavattattál,
S melyért a világnak annyi
Büvös élvéről lemondál.

Egyre vár már munkaköröd
Kunyhóban és palotában,
Menj kötelmeidnek útján,
Nappal, sötét éjszakában.

Intő, feddő, vigasztaló,
Tanácsoló szavaiddal —
Légy az élet útján küzdő
Embernek vezér, védangyal.

S ha van az égnek nagy áldása
A jók, a legjobbak számára.
Azt néked tartsa, néked adja,
Késő esztendőök sorára!

Én, ha mikor emberemre
 Üdvözlő pohárt emeltem, —
 Azt ily szives érzelemmel,
 Soha, de még soh' sem tettem!
 Éljen!.....

135.

Esperes installationál.

[Beigtatás és bucsukor].

 Az igtatás napja ünnepélyesen igtatja a ker. barátság és testvériségnek cseppjeit, melynek kedvderítő ereje s tüzgerjesztő lángja egygyé forrasztja a sziveket, egyesíti a különböző nézeteket, miknek kapcsát e kerületben az esperes ur barátságos jobbja tartja.

Én, ha elképzelem magamnak az esperességnek — általam legkevébbé irigyelt terheit, jelenlegi állását, kinek fényes tiszte köréhez a hivatalos felügyeleten, — a rend és béke fenntartásán, — a rágalmak nyilzáporától üldözöttek (első) védelmén kívül egy magasabb, korigényelte hivatás, a fölötti örökös is tartozik: hogy a kerületi papság szive az egyház és hazáért nemesen feldobogjon, hit, hazáját

egyaránt szeresse, szeretetének tüzével másokat is gyulasszon, a jogérzetet is felköltse, tekintélyét, diadalát kivívni segítse s midőn erre a sepsi esperes főt. G. T. ur — kinek nemcsak derekát, de szívét is övedzi a szeretetnek piros öve — a bizalmat lehelő külsejénél s szerénységből elhallgatott sok jeles tulajdonánál fogva oly igen alkalmas, a jelenlevők szájából veszem ki a szót, ha azt mondom: hogy őt a sepsi egyházi-kerületnek érdemes előljáróját, a nemes és bátor lelkü férfit, kedves paptársunk nt. Zs. J. plebános urnak lelki pásztori állomásába való ünnepélyes beigtatóját az ur Isten az évek hosszú során tartsas a koszorús költővel még többször elmondanunk engedje:

„Érted csillog e pohár bor, érted viv,
Tele tüzzel, tele lánggal, mint e szív!
Volna szívem, felszökелne mint a kút,
Venni tőled barátságot vagy bucsut.“

136.

Egy lelkész felvételénél.

Uraim! A mai nap jogosan ünnep egész közönségünknek, mert azon egyént, kit bizalmunk e plébániára jelölt mienknek

mondhatjuk. Igen, lelkész ur, bizalmunk választá önt, bizalommal jövénk tisztelendőséged elé, bizalmunk által igyekezni fogunk hivatalának nehézségeit könnyíteni. Legyen hivatala körünkben áldott, hogy a béke és szeretet birodalma tágasan terjedjen. Fogadja ujjal szívélyes Istenhozottunkat, mit a szokás szerint egy háromszoros éljennel élénkítünk.

137.

Egy ujonan választott városi előljárónak.

Uraim! Velem tartanak majd, ha mondom hogy a házhoz illő, ha háziatya erély- és figyelemmel igazgat mindent. Ez nem kis feladat, mit közülünk mindenki öntapasztalásból elismeri. De lépünk a családi körből a hon egyes községibe és mindenki átlátandja, hogy itt mindent helyesen vezetni nagyobb feladat. Mi a községnek ma egy előljárót választánk, kit méltán nevezhetünk majd a község atyjának. Igazságszeretete, figyelme és jóakarata biztosít bennünket: hogy reményünk teljesül. Erre ürítsünk egy poharat és kiáltsunk: éljen új előljárónk!

Egy tanító fogadásánál.

 Uraim! Azon férfit illetik szavaim, kire legdrágábbat és legszeretettebbet, gyermekünket bizzuk. Barátnak átadok pénzt és vagyont őrzésül, az orvosra bizom beteg testem gyógyítását, a tanárnak adom át gyermekemet a halhatatlansággal bíró lélekkel. Mely oldal érdekesebb? — Én nem várhatok e válaszra. Kegyetek valamennyien tudják, mily kevéssé van ez általánosságban elismerve; te gyünk tehát ebben kivételt s necsak örömmel üdvözöljük tanítónkat, hanem igyekezzünk is nehéz hivatását megkönnyíteni, emlékeztvén az irás e szavára: „Hogy hivatásának örömmel tegyen eleget és ne sohajjal, mert ez nekünk árt.“ Szívből üdvözöljük, tisztelt tanár ur! Az élet minden körülményében bizalma lehet hozzánk; ha pedig a szülők nemtudásával kellene itt is küzdenie, ugy mégis biztosítjuk, hogy hő fáradaimait mindig tudandjuk becsülni. — Működése sikerére és személyének épségére üritjük e poharat háromszoros éljennel.

V á l a s z.

Uraim! Kegyetek engem magokénak mondtok és ez akarok lenni akaratom és tehetségem minden erejével. Igen, tisztelt előszólóm — kinek köszönetemet nyilvánítom — a tanítói hivatás nehézségeiről szólt. Igen! egy tanár hivatása érdekes és nehéz. Kit az ifjuság iránti tiszta és forró szeretet el nem öntött, kinek az ifjuság -- mint a haza jövő reménye és nemzedéke — nem mindenkinek felett drága, az ne lépje át a nevelés sorompóit. Uraim! nem öndicséret, ha önöknek azon vallomást teszem, hogy a remény — egy jobb nemzedékre, egy nemzedékre, mely, ha lassu is, de folytonos léptekkel nemesebb, tisztább és derekabb lesz erény és tudomány által — ragyog felém, mely hivatásomra van szentelve és én e reménynek teljes örömmel fogok igyekezni eleget tenni. Én szívélyes fogadtatásomat másképp nem viszonzozhatom, mint ha felszólítom, hogy az ifjuság erkölcsös és istenfélő nevelésének sikerére poharat üritünk. Uraim! munkakörömet illetőleg adjon az ég áldást!

VII.

Egyleti ünnepélynél.

Dicső, szép eszme az — egylet,
De csak akkor, ha az egy lett.

Bátorfi.

Egy alapításnál.

 Az erények elseje: a hála. De egy nap sem oly jó figyelembe hozni a hála kötelességet mint a mai, melyen egyeletünk alapításnapját ünnepeljük. Évek óta áll ez. Ez ír sokszor egyesite vigkedélyü férfiakat. Sokan pihentek itt a nap fáradalma után, hogy új erőt gyűjtsenek új hivatásra, vig ének és komoly beszédek üditőleg hatottak itt a szív- és lélekre. Kinek köszönhetjük mindezt? Azon férfiaknak, kik ama szerencsés ötletre jöttek, hogy ily egyeletet alapítsanak. Idejük már rég betöltve van, de emlékek becsben marad. Ime tiszteljük ma is emléköket és kiáltsunk az ihletett költővel: A holtak is éljenek!

A jászkun-ünnep 1845.

 Mi fényes ünnep áll itt a Zagyva mentében, A jászok és kunoktól megszállott téreken? Miként ha ős Bojtának láttam ős seregít, Avagy László királyát várnák ünnepre itt?

Sem Bojta nem támadt fel sirjából sergivel,
 Sem a vitéz László itt többé nem ünnepel;
 Az ős után utódja tüze fel zászlaját,
 A váltság ünnepének megülni századát.

Száz éve, hogy kiváltá magát a nemzedék,
 Melylyel jog és igazság ellen nyügöztetéek,
 A szolgaság jármából; nem lehet az rabul,
 Kit elvesztett szabadság riaszt fel álmiból.

Elvoltak adva bérbe, zálogba adva el;
 De a nyomottak mellett az ország szót emel.
 Az ország kérelmére hajlik Terézia,
 S szabaddá lészen újra a kun szabad fia.

Áldott az oly apának emléke s az legyen,
 Kinek vetése árnyán utódja megpihen!
 Áldott a jó királyné s a tisztos ős apák,
 Kik század év előtt a kunnak ezt megadák.

De még a drága szent nap másból is szent neki,
 A váltság ünnepével együvé tüzheti,
 Az ország nádorának nem ritkább ünnepét.
 Mint jászkunok grófjának félszázados emlékét.

Mint csillagos meny ive tündöklék Jászberény,
 A nép, mint kasza a méh, tolongva ki s be mén;
 Mint tengernek fővénye számban a sokaság,
 Ruhában és arczában mint újra nyílt virág.

Egyszerre a kőhídon Csertőhalom felől
Port ver föl a lovasság, zaj és öröm vegyül;
„A nádor jó, a nádor jó,“ ezer torok riad,
S rá ezer, ezer „éljen“ öröm viszhangot ad.

Mint hajnal fellegéből a nap szép reggelen,
A nádor a népségnek közötté megjelen;
Körötte jász-kunokból tizenhárom fiu
A szeretet s hűségéből font lovag-koszoru.

Mint a mosolygó égnek ruhájok tiszta kék,
Ezüstből gazdagon van elöntve rajt' az ék,
Délczeg toborzót járnak alatta a lovak,
Mikéntha tűz és szellő szülőtti voltanak.

És újra, és meg újra megreng a levegő:
„A kunok grófja éljen, a nádor, a dicső!“
Az ősz a fiával látják a diszes fogaton,
A multat a jövővel egymásba font karon.

Előtte és körötte ezernyi uéptömeg,
És ősi diszmezében a jász és kunsereg;
Fényes, vitéz dandára áll mint a sziklavár,
Zászlójok a szellőben mint hirvitorla jár.

A kun sötétkék dolmányt sötét arczához ölt,
Ezüstből a fehér gomb rajt' messze tündökölt;
Fején délczeg-kevélyen kis turi süveg ül,
Rajt' hófehér kócsagtoll a szellőben repül.

A jász az ős apánknak mezét öltötte fel,
 A régi rókatorkos mentében ünnepel.
 Mely természetes válláról félszakra vettetett,
 Zöld ágat viselvén a kunsüveg felett.

E fényes ember utczán ér a nagy házhoz el,
 Hol uj sereg fogadja, uj ünnepléseivel
 A lépcsőzet hosszában az üdvözlő sereg:
 A hajdan és jelennek képében diszeleg.

Alant a két nemzetnek legidősb őszei,
 Föllebb galambfehéren legifjabb szüzei,
 A multnak s jelennek egyképen nagy fiát
 Bocsátják sorai közt a nagyterembe át.

Hol szent, komoly voltában a fényes ünnep áll:
 A régi szolgaságra felejtés leple száll;
 A visszanyert szabadság s jobblétnek érzete
 A kebleket magasztos szent kéjjel tölti be.

Ott a hon gondjaiban öszült kormányozó
 Az ünnepet üdvözli s ajkán szent lesz a szó:
 „Üdvözölve tőlem — így szól — e napnak ünnepe;
 Mert a szabadságé s a jobblét emlékköve!

Félszázados kormányom mindkettőt érlelé;
 Azért szívem szivéből vonattatom felé!
 De im a szent szavak, nem a rég ismert szavak,
 A nádor ajkáról magyarul hangzanak.

Ki fogja visszaadni a nagy hangöszveget,
Melylyel villám és orkán megrázza az eget,
Midőn a felkorbácsolt tenger hullámival
Mint óriás zsolozsma az égre felrival?

A jász-kun összesége így riadott fel itt,
Hallván a hetveuéves ősz drága szavait,
Miket. mert ifjusága más hangokhoz szokott,
Most hontja szent szerelme elméjéből szivott.

Igy oldja meg halála előtt a végezet,
Hogy elzengesse véle a legszebb éneket,
A hattyu néma nyelvét; s a földöntuli dal
Betölti a vidéket bűbajos hangival.

S a jász-kun ünnepély már nem a kerületé,
Az e tünemény által az összes nemzeté;
A haza szent nemtője nyujt diadalfüzért
Az ország nádorának a hallott hangokért.

142.

Áldomás.

 Es a nagy ünnepélyre, követvén ős szokást,
Tartottak nyomban ők is nagy, fényes
áldomást,

Halljuk.

17

Ős és magyar szokás ez, oly régi mint a vér,
Melyet nemes hazánkért ontott a hét vezér.

S ha tegnap csillagos meny volt fényben Jászberény
Ma a föld minden élve halmozva kebelén;
A konyha fűszerétől száz asztal görbedez:
Tölt serlegekben Ménes s Tokajbor ömledez.

Künn a mezőn ölekre tüzmáglya sustorog,
Fölötte óriási karón ökör ropog;
A nép vidám karéjban körötte táboroz,
Lejt és vidor danát füz vidám tréfáihoz.

S hogy kiviradtig tartson, mint kell a vigalom,
Szól a czigány vonója, zendül a czimbalom,
Magas, nyílt állomásról, mint bér cz folyásiból,
A csapra vert hordóknak derítő vére foly.

Azonban a teremben nemesb az ünnepély,
Ott az öröm derüje magasztos szint cserél;
Ott a nemes nádorral az ünneplő sereg
Ooharát a királyért s hazáért tölti meg.

Ott áll Lehelnek kürte, a régi jász vagyon,
A tisztos szent ereklye, a fényes asztalon;
Öblében vert ezüstből a serleg látható,
Melyből az áldomások zenéje hallható.

Isznak király urunkért, a tisztos nádorért,
 A drága szent hazáért, s minden hű honfiért:
 A visszanyert szabadság, mint éltető malaszt
 Mindenkinék szeméből örömkönyet fakaszt.

Mi az, mi megszakasztja az áldomás sorát?
 Uj tünemény deriti a nádor asztalát;
 A nép ragaszkodása s hűségí zálogul
 Birája asztalához adójával tolul.

Földének termékéből hoz hősín kenyeret,
 Gazdászatából sajtot, mint a föld kereket;
 Marháiból egy bárányt, mint holló feketét,
 A ritkaság becsébe helyezvén érdemét.

A szép adóhozója huszonnégy ifju nő,
 Dus kontyukat takarja aranyzott főkötő;
 A karcsu, könnyü termet magyar szabást visel,
 Magyar szívet takarván a domboru kebel.

S az ur kegygyel fogadja a szép küldötteket,
 Az adomány jelében a hű s igaz szívet;
 Kezét Lehel kürtére kinyújtja azután,
 S ily szó szakadt szívének szívéből ajakán:

„Az ős szokást tisztelve szívéből követem,
 Midőn e szent ereklyét ajkamhoz emelem;
 A váltság ünnepére a régi jogokért!
 Fejenként s összevéve a jász-kún nemzetért!“

Szólt — és az ős ereklyét ajkához emeli,
Szeméből egy örömcsepp borát megszenteli —
Az ezredéves kürtből miként ha hangzanék:
A nádor áldomását meghallgatá az ég.

Garay János.

143.

Egy alapításnál.

Uraim!

A házasság többféle, van eset, hogy ifju ember vesz el aggleányt, vagy aggleány ifju leányt, de mindig s mindenkör azon édes gondolattal, azon kedvesen eső vágygyal, s azon magasztos öntudattal, hogy boldogok legyenek. Napjainkban az összes journalistika hevesen foglalkozik a házassággal és pedig polgári házassággal: nem akarom ezt körülményesen kifejezni; de megengednek uraim, ha poharamat emelve ez ünnepélyes alkalommal nyomatékot helyezek e tárgyra: „polgári házasság.”

Nagy-Kanizsának van egy kedves gyermeke, régi szülött, az igaz, de ép ebben van érdeme, mert mindig ifju, erős, és mi fő —

— jól gazdálkodó, melyet már nem házasicani kellenék, mert már háza van, hanem szélesebb értelemben nagyobbítani, gyarapítani és szaporítani; e kedves szülöttje városunknak a polgár-egylet, melynek alakulási évfoéduló napját hagyományos őszi szokáskint jelenleg ünnepeľjük, kívánatos volna, ha összeházasicanók amazal a másikkal, melyre a keresztvizet csak nem rég adá az alkotmányos kormány és hongyülés, tehát még itt a törvény születése előtt érvényesíteni lehetne a polgári házasicágot, melynek sikerüľéseért kívánom üriteni poharamat azon őszinte jó kívánat kapcsában, hogy összetett vállal erősböde városunknak méľő diszeül váljék; kívánom, hogy egy magas elnök mellé tetterős titkár, de legfőkép jó kövér pénztárnokot válasszanak, hogy a kövér pénztárral arányban álljon. Éľjen a polgár-egylet: éľjen arája a nagy kaszinó! Éľjen frigyök, kösse össze ez oszolhatatlan háromság t. i. a hon-szeretet, egyetértés és testvériség!

Éľjen!

144.

Iskola-wegnyitási Ünne- pélyen.

Mélyen tisztelt uraim! Ha végig tekintünk az emberiség történetén, első pillanatra látni fogjuk, miszerint a nemzetek fennállása, jóléte s nagyságának elengedhetlen feltétele volt mindenkor a haladás, az ebből kifolyó közműveltség és az erkölcs.

Ha e kettő karöltve jár, megszületik a szorgalom, s nyomában felvirul az ipar, tudomány és a boldogság. Hol pedig e két emeltyű elveszti egyensúlyát, ha főleg az erkölcs alásülyed, „Róma megdől, rabigába görnyed.“ E két hatalmas tényezője a nemzetek életének hozza magával egyszersmind a valódi szabadságot. Csak egy erkölcsileg művelt ember vagy nép foghatja fel e szentelt szó magasztos értelmét s használhatja saját és mások boldogságának megalapítására.

Azért látjuk minden emelkedettebb társadalomban Isten háza mellett a tudomány és erkölcsös nevelés csarnokait felemelkedni, hol ez hiányzik, onnét szomoruan elköltözik a köz-

jólét, ködös romokat hagyva maga után, melyeken a tudatlanság, szerencsétlenség, viszály hanyatlás stb. dudvái ütik fel átkos tanyájukat. Isten és a tudomány házai vetnek legtöbb világot a népek előhaladására.

Lépünk csak p. egy ismeretlen községbe, ha tudomást akarunk szerezni lakóinak szellemi életéről s általában erkölcsé — s korszerűségéről, ne kérdezzünk senkit, csak tekintsük meg iskoláját, s annak rendezettsége elég dicséretesen megismerteti, vagy az ellenkező elítéli előttünk annak polgárait. Hála a Mindenhatónak! a józan belátás és a nemes keblek önzetlen jóakarátának! hozzánk ez időpontban és a jövőben jönne is, méltó elismeréssel fogja N. község derék polgárait üdvözölni; mert a hazafias buzdítás szavai nem hangzottak sikertelenül e nép között s az alap, melyet Isten és a haza nevében letettünk, — ma már mint diszes iskolaház fogadja szentelt falai közt tanuló gyermekeinket, és mindazokat, kik a nemzet jövőjének jobblétét mélyen szivükön hordozzák.

Lehetetlen, hogy a kinek keblében csak egyetlen szikrája lángol a népnevelés tiszta szeretetének, benső öröme ne hevüljön ez ünnepélyes alkalommal, lehetetlen, hogy népünk

törekvésének ily kitünő mozzanatánál sziklaként meg ne szilárdítaná a reményt, mit nagy Szécsenyink örökségül hagyott e nemzetnek, hogy „a magyar nem volt, de lenni fog.“

S ha már minden tisztelt jelenlevőnek ki jut ez édes örömből, mennyivel inkább loboghat fel bennem a szent gyönyör, ki hivatva vagyok a vallásos, korszerű és hazafias nevelés által a nevezett községek kisdedeiben a tantermet jövőnk boldogítására felhasználni.

Valóban, nehéz volna e pillanatban érzelmeimet felsorolni; ezekből főleg egyet emelek ki, mely hálásan üdvözli a tisztelt vendégkoszorun s a nevezett község összes lakóin kívül különösen kedves tanfelügyelőnket, ki a magas kormánynál tetemes segílyt eszközölni szives volt; továbbá a tekintetes n.-i uradalmat, mint ki az Isten e második templomának felépítéséhez jelentékeny áldozattal járulni sziveskedett. Áldja meg buzgalmukat a mindentlátó hatalom, s tettökért legyen hálás az utókor boldogsága, melyben örökre éljen a tanügy és az imádott magyar haza!

Hajgató Sándor.

A szent-adorjáni

népiskola alapkövének letétele alkalmával

1873. aug. 4-én.

Ha Európa művelt államaira a különféle nemzetek közművelődésére tekintünk; találni fogunk azokban a cultura, a szépművészet és a korszellem kivánalmai szerint bizonyos jelmondatokat, mint vezérelveket, melyek azoknak haladását, előremenetelét jelzik. Hazánkban ma még ez nem így van; itt a „miatyánk“ híres jelmondata után, hogy „add meg isten a mi mindennapi kenyerünket“ első és mindennapi jelszó, mely szertehangzik az országban és mely még a kakaskukorikolással is ma már a versenyt kiállani képes, ez: „népnevelés, jöjjön el a te országod!“

És még más cultur-államok nem sovárognak többé azon ország után, melyet ugyis rég bírnak, addig mi Jeremiás siralmainak példájaképen irunk, olvasunk, szónokolunk a népnevelés mellett ép úgy, mikép én itt ma szónokolok. És ha ennek mindenki által tudott okát én is keresem, hogy tehát miért van ez így hazánkban?

Lehetetlen, hogy e napon és helyen vissza ne tekintsek hazánk sötét multjára, lehetetlen, hogy lelkem borongó szelleme vissza ne röpködjön e napon ama sötét századokra, a midőn a tudomány pislá mécsvilága csupán egy pár zárda mohos falai között tengette nyomorult világát, feltárulnak ma előttem amaz idők, midőn tinta helyett vérbe mártott kardhegygyel irának soha nem muló betűket történetünk könyvébe, — látom különösen a Göcsej ezen vidékének ős amerikai modorbani elhagyatottságát, a pusztaságot, mely miatt a későbbi időkben egy statisticus erőteljes népfainkat „piczin és bászlinak“ merte mondani, — ott látom ama dombon a szent-adorjáni vörös barátok kolostorát büszke ormával, mely utóbb a zalavári apátságának meghajol, — képzeletembe idézem a híres lindvai Bánffiak itteni sasfészkeit, — s midőn látom, hogy évtizedek, századok rohannak az enyészetbe egymásután aképp, hogy a tudományra egy fillér, egy óra, egy jó szó sem áldoztatik; elkomorulok, — de tudom, hogy ezért nem a nemes nemzetet lehet okozni, hanem a fegyver-csattogása azok, mely elnémitja a Muzsák csendes suttogását; mert hisz ott van Nagy Lajos, Mátyás király az igazságos és később

Mária Theresia békés korszaka, melyek tanuskodnak arról, hogy valahányszor hazánk a béke áldását élvezé, ugyanannyiszor előrehaladt a tudományokban! és ha netán ismét vissza esett, annak oka csak ama béke rövidsége volt!

Im a jelenkorban is mint lángoszlop emelkedik ki bászó Eötvös alakja a homályból és a béke olaj-ágának jelszavával és annak áldásai között sok lelkes hazafi, mindmegannyi apostola a népnevelés szent ügyének fáklyával kezében utánna halad és soha nem látott világot szór a népnevelés éjjeli sivatagába!

Lelkesítő példa erre a szent-adorjáni közös iskola mai alapkövetétele, lelkesítő példa az, hogy itt e földön, hova ma ily szép számmal zarándokoltunk! ember-emlékezet óta és így soha! soha! nem tanították meg az ábéczét sem!! és hogy így most mégis ezrekbe kerülő hajlékot emel a jelenkor az utódok számára, melynek ezerek örülnek és ezen óhajtás röpiül az ég felé, hogy ezerek közül azon egy, ki ezért legtöbbet áldozott és ki nem más, mint e kis helység birtokosa, Czigány Bertalan — sokáig éljen!

Tuboly Victor.

146.

Elnökre.

Az országnak fejedelme, királya, a megyének főispánja, a városnak polgármestere, bírása, az egyletnek elnöke van. Összes ohajunk, czélunk egy bizonyos eszme körül csoportosul s ez eszmét tettelesen képviseli az elnök, kit a közbizalom és tisztelet emelt e díszes állásra, melynél jövedelme ugyan nincs, de annál több tere, tenni s hatni az eszme fölvirágzása érdekében.

Igen tisztelt elnök ur ebbeli nemes hivatásának oly buzgósággal, páratlan szorgalom- és figyelemmel tesz eleget, hogy mindnyájunk nagybecsülését vivta ki magának, s a polgári érdem-koszorut lelkesült örömmel is tesszük becsületben megőszült fejére. — Adja az ég, hogy ezen polgári legszebb koszorut sokáig, igen sokáig hordozhassa kivánt megelégedés, családi öröm s mindnyájunk osztatlan tisztelete közepette.

Éljen tehát az egyleti elnök!
Aki innen minden rosztat ellök!...

147.

Választmányra.

„Sokan vannak a hivatottak, de kevesen a választottak!“ azt mondja a szentírás. Nézetem szerint nem csak a szentírás, de a társadalom könyve is azt dictálja, mert nincs társulás, nincs egyesülés, hol egy választmány ne működne, mely választmányt a bizalom alkotja meg, bizalmat pedig tisztelet érlel, tiszteletet érdem idéz elő. Midőn tehát a tekintetes választmány minden egyes tagja megválasztaték ezen egyesület választóképes tagjai által, csak az érdemnek hódoltunk, az érdemeket hódoltuk, az érdemeket méltányoltuk, melylyel a közjó iránt nemes lélekkel és nagyratörő szellemmel viseltettek.

Inditva érzem magamat, mint ezen egyesület igénytelen tagja a nagyon tisztelt választmányért emelni poharamat, éltetve annak minden egyes tagját. Ohajom csak az, hogy legyenek mint eddig, ugy ezentul is egyetértésben, mert csak egyetértés alatt virágozhatik a czél, a szent, a szép, a hazafias czél, mely a társulás eredményekép üdvözölhető. —

Végig tekintve aztán hosszú évek során a tettek szép eredményeire, ittasult lélekkel mondassák: megtettünk mindent, mit jó és üdvösnek találtunk, s mi azt feleljük: igen, mert az egyetértés áldása — gyümölcsöző.

Éljen a tisztelt választmánynak minden egyes tagja!

148.

Városbíróra.

 A mennyiségtan szabályai szerint — uraim! — mely legcsalhatatlanabb minden tudomány között a kör legnevezetesebb pontja a középpont, melyből a sugarak ágognak. — Örülünk, hogy ez egyleti ünnepélyes körben ma egy középpontot találtunk azon urban, kire e városbírói kormányzást bíztuk. Neve: N. N., ki jelenléte által ünnepélyünket élénkebbé teszi. Szükségtelen felemlíteni, hogy igazságszeretete által mily nagy érdemeket szerzett magának s ezért mennyi hála és köszönettel tartozik neki városunk. Tartsa e derék hivatalnokot ép erőben még soká az ég!

Uraim! ismételjék velem e kívánatot, mialatt telt poharat üritünk N. N. városbíró ur jólétére. Éljen!

149.

Polgármesterre.

Uraim! Minden, mit a sokaság bámul, a század magasztal, érdekiből veszithet, törpülhet — csak egy van, mi az embert állandó nagyságban tartja: jósága. Ki ne ismerné a jóságnak extractumát, városunknak szeretve tisztelt polgármesterét? Szívjósága mindenkit elbűvöl. A mindennapos ember szívének csak egy bejárása létezik s az is szoros őrizet alatt van; az ő szívének nyílásait — miken a különféle benyomások, kérelmezések, panaszok, folyamodások úgy özönlenek be, mint a víz a szitán — ki számlálja meg? Czimerébe illenek e motto: „omnibus idem“, mert ő valóban az, gazdag és szegény, ur és koldus irányában. Innét a közbizodalom, melyet nálánál nagyobb mértékben ki sem bir. Vannak szivek, melyek egy egész világot szeretnének

átölelni. És ez, csupán ez a magas foka a civilizációnak, melyet a rágalom, az egészséges ész daczára a gyöngeség bizonyosságának szeret kikiáltani.

És mi éleszti szivünkben a nemes lángot? A religio. Igen, a hit, az égnek legszelidebb ajándéka. — Boldog, ki bezárja a kételyek ajtaját s hit által kormányozza gondolatait, reményeit.

Polgári egyletünk legszebb ünnepélye, hogy a tek. polgármester urat a polgárok nevében polgárilag felköszöntsük, éljen!

Orvosra.

 Uraim! **V**er**b**ő**c**z**y**t tanulmányozói, a juris peritusok a beteg hazával foglalkoznak, — **A**esc**u**lap tanítványai, a mediciniai doctorok a testi bajokat operálják, a szentek tudományában, vagyis a **t**heol**ó**gi**á**b**a**n jártas egyének az ember nemesebb részét — a lelket orvosolják, melynek ugyhiszem vannak szintén bajai, fogyatkozásai . . .

A műtétben kísérik egymást — egyiknek sikeres curája elősegíti a másikat — a legváltóságosabb perczekbe találkoznak s nagy ovatossággal járnak a beteg körül, — karöltve hagyják el nem egyszer a patientst s ismét el-sietnek hozzá si perculum est in mora — a haldoklónak utolsó reményét ők fogják fel s tanui az erős léleknek, mint viv körömszakadtig betegével; az utolsó pillanatban a gyógyszer fegyverét veti homlokára, s küzdve huny el. A hivatal azonossága éleszti köztünk a rokonszenvet, fűzi a kapcsot, a barátságunk kapcsát. Az orvoslás dolgában collegák volnánk, de collegák az egyleti választmányban is; ez a collegiális élet pedig főleg egy asztalnál, a farsangi vig napok éldeletei közt, Csokona y kulacsával kezünkben a hazai jobb időket varázsolja elő . . . Ez okból érzem magam, hogy hallgatag szerénységemből kibontakozva, gyermekkori hosszas betegségek orvoslójára, a szenvedő emberiség barátjára pohárt emelve kívánjam: hogy őt, városunk érdemes orvosát, a minden doctorok Doctora sokáig éltesse!!!

Horváth Károly.

Tanár-ra.

 Kís értéku, pótlékos, semleges évek után, oly időben, mely habár mindent is, de sokat hágy reményleni, a szeretet lakomájának, a puszta jólakáson, kölcsönös megtisztelésen kívül nemesebb titulusa is akad... A fejedelem alattvalóival étkezik: minket in partibus a testvériség láncza fűz egy asztalhoz, az eszmék tömörödésének, tisztulásának korelnöksége alatt. — A házi urak szives jó kedélye fűszerezi a lakomát. Olykor a szép egyleti vendégkoszorun csüng figyelmünk. Részemről, hajdani mennyiség-tanárom fölött merengek ez alkalommal. Személye iránti tisztelet, vett oktatásérti hála váltakoznak bennem. — Kik a mathesisnak tárgya iránt ellenszenvvel voltak, tán jól fel sem fogták egykoron: a kiszámítás nagy tanárát tisztelni és érteni kezdik — — a bukott kalmárok, családfők, gazdák, kereskedők stb. a helyes kiszámításnak, az $A \rightarrow B$ -nek gyakorlati hasznát nem vettük az életben.

Én tehát e nyilvános egyleti ünnepély alkalmával érdemeid koszorújába, a tanítványi

hálás elismerésnek egy virágát tűzve korszerűbbet sem óhajtok, mint hogy: ott, hol a mennyiség tábláinál törvényeink országos rendezése s az engedmények bölcs kiszámítása körül munkálkodnak, a revisio végeztével úgy üssön ki a calculus, hogy elmondhassuk a romai bölcsessel: „terminus civitatis cum sole metimur.“ (De Secesser Sapientis Cap. XXXI.)

152.

Eichberg izraelita iskola-igazgató

jubilauma alkalmával

והנער משרת את, ה", ודבר
ה" היה יקר בימים ההם.

„**E**s a fiatal Sámuel szolgált az úrnak, midőn az úr igéje ritka és drága volt; אין חזון נפרץ: felvilágosodottság hajnala!“

Midőn Ön, mélyen tisztelt igazgató ur, szeretve ünnepelt kartárs! még fiatal volt, midőn a neveléset hasadó hajnalpírja még nem volt képes iskoláink homályát megvilágítani, már akkor is, az Ön működésének napja, azon

nap, mely annyinak világított, azon nap, mely annyira árasztott fényt és meleget, azon nap, mondom, már akkor is, áldást-szóró körutjának tetőpontján állott. — Vagy, tán nem isteni szolgálat: az embert, szelleme és lelke képzése által Istenhez hasonlóvá tenni? De minek soroljam fel e téreni érdemeit?

Hiszen: **דבר בישראל אשר כל שמעה** már az „Eichberg“ név magában is, pusztán kiejtve, kellemesen hat hallásunkra!

וַיִּגְדַּל שְׁמוֹאֵל וְהָיָה עִמּוֹ És midőn Sámuel nagyobb lett, az úr vala véle: „Nem látszik-e az Ön alkotásán is az úr áldása? Hány községe van Magyarországnak, mely e mélyen tisztelt gyülekezettel, intelligentiában megmérkőzhetnék? Az ily fényes siker után:

וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדֵּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע בְּיָמָיו tudva lett Dántól Bersebaig, hogy Sámuel igaz prófétája volt az úrnak. Nemcsak mi, hanem messze, kedves hazánk határain túl, messze túl is tudják, hogy Ön a népnevelés, a tudomány, igaz prófétája, valódi apostola!

וְהַמְשִׁכִּילִים יִזְהִירוּ כִּזְהַר הַרְקִיעַ Az ily apostolokról mondá Dániel: „És azok, kik oktatnak,

oktatnak úgy mint Ön oktatott, azok ragyogni fognak mint az ég csillagai! —

Ragyogjon is még sokáig nekünk vezércsillagul, ragyogjon is még sokáig nekünk mintaképül!

És, — hogy azt még sokáig tehesse, kívánom, hogy az Úr még sokáig, ép testi és lelki erőben éltesse!

Witt Fülöp.

153.

Dal egyletért.

 A tavaszi lágyszellők suttogása, a falevelek zörgése, számtalan madárka büvös bájos hangicsálása nem kedves visszhangot kelt e keblünkben? Igen, ha bú epezteti szivünket, áld az, melyben vigaszt lelünk, mely enyhítőleg hat reánk. — Ha sorscsapás alatt görnyedünk, egy találó dal felvidít bennünket s bátorít a teher további viselésére. — A gyermek már dalt tanul, az ifju azért epe, az öreg tapsol hallatára, egyszóval dal nélkül sivár, kopár a lélek világa, a sziv élete. És

ki a dalért eped, ki dalt szeret, rossz nem lehet. A nemes kebel a bölcsőtől a sirig egy, nagy hosszú dal hullámvázán futja pályáját.

Mélyen üdvözöl tehát dalért szomjazó lelkem benneteket, nemes dalárok, kik az anyagi mindennapiasságon felül emelkedve, magasztosabbért, szellemi, égiért is tudtok hevülni, megmutatták az egyesülés által, hogy a drága hazának kedves, jó és hűséges fiai vagytok, kik azt a szellemi világban is dicsőül óhajtjátok a többi művelt nemzetek előtt feltüntetni. Előre tehát!

Dalt a szomjas kebelnek,
Dalra vágyik szüntelen stb.

154.

Dalárda ünnepélyen.

 dal a gyengéd érzelmek kifolyása, az édes ábrándok világa, a lélek költészete. Dal teszi édesebbé az örömet, dal teszi költőivé a csalódást elviselhetőbbé a keserőséget, könnyebbé a fájdalmat.

A kisdedet lassu bölcső-dal ringatja édes álomba, az ifju dalban zengi el szerelmét, a

nemzet dalban sirja el fájdmát, a hadvezér dallal lelkesíti harczfiai csatára s kedveseinket szomorú halotti dallal kísérik csendeszen az örök nyugalomra.

A dal viszontagságteljes életünk minden változatán felmerül előttünk, a dal a bölcsőtől a sirig kísér bennünk s örömmüket úgy mint fájdmunkat híven megosztja velünk egyaránt.

Én tehát poharamat emelem e város daltestületének jóléteért, mely szabályos öszhangzatos dalaival nemcsak a legnemesebb élvezetek világát tárja fel előttünk, hanem egyuttal a gyengédebb érzelmeket kifejtí és a lélek legkedvesebb virágait ápolja, azért öszintén kívánom, hogy a ...i város daltestületének minden tagja legvirágzóbb egészségben soká éljen!

Györffy János.

Gazdasági egyletre.

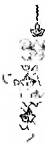
Az emberiség anyagi jólétére alig hat egy társulat is oly nagy mérvben, mint a gazdasági egylet, hol a feladat az, mi-

képen lehetne czélszerűbben kezelni a gazdaságot, hogy az szép és jövedelmes legyen? — Mindenik izzad, fárad saját gazdasága körül, ezután szakít magának időt a jó gazda, hogy egyesült erővel, szakavatott gyakorlati s elméleti ismeretek közlésével hassanak, gyűlésezzenek, majd pályadíjakat kitűzve, versenyre keljenek.

Ha tehát valaki hazáját igazán szereti, úgy a gazdasági egyletek azok, ahol a hazaszeretet tetteleg nyilvánulhat, azt szeretni kell minden igaz honfinak, s tenni, hatni javáért, hogy viszont az egyesült erőből a nagy nemzettest legkisebb részecskéjébe is juthasson.

Szép és magasztos valamennyi egyesület célja, de tagadhatatlan az minden elfogulatlan honpolgár előtt, hogy minden felett a gazdasági egyesület a legszebb, legmagasztosabb s nekünk gazdálkodó magyaroknak a legszükségesebb. Azért örömmel emelem habzó poharamat és lelkem mélyéből kiáltom, hogy a hazai gazdasági egyesületeket lengje át a szerencse és égi áldás füzze össze annak tagjait az édes egyetértés és honszeretet áldásos eszméje!

A nagy kanizsai gabona- és borvásár diszestélyén.

 Uraim, tisztelt vendégkoszoru!

A legnagyobb magyar, a halhatlan dicsőemlékü Sz. I., kinek nemesen érző, hazáját forrón szerető nagylelke jóstekintettel nézett a jövőbe, midőn a nemzet jövője sorsáról elmélkedett, mit egy profétai ihlettől áthatva a következő tartalomdus, minden magyar szívébe vásott szavakat mondá: Magyarország nem volt, hanem lesz. Jól tudjuk mindnyájan, mit értett a nagy férfiú ezen örökké emlékezetes szavai alatt. Jól tudjuk ugyanis, miként ő Magyarország nagyságát, dicsőségét nem a politikai vívmányok halmazában, sem nagy állami állása biztosításában nem kereste, hanem lételünk jogát a nemzeti erő fejlesztésében, a munkakedv kellő ébresztésében, de főleg a földben rejlő kincsek észszerű kiaknázásában vélte föltalálhatni leginkább.

És valóban úgy látszik, mintha az, a mi látnoki fényben lengett e nagy lélek előtt, már

is valósodni, teljesedni kezd, mert földmivelésünk folyton emelkedik, iparunk, kereskedelmünk viruláskor indul és összeköttetésünk a külfölddel máris meghozza üdvös gyümölcsét, midőn Magyarországnak jó hírnevét a külföld előtt állandóan és méltón biztosítja, — szóval hazánk története az utolsó évtizedek alatt az anyagi, erkölcsi és értelmi előhaladásnak története és bármiképen alakuljanak is politikai viszonyaink, bármely fekete vészfelhők tornyosuljanak is látkörünk fölött, anyagi helyzetünk — senkinek sem fog komor reménytelen színben feltűnni.

Nem czéлом mindazon üdvös következmények részletezésébe bocsátkozni, melyek a hazai földmivelés-, ipar- és kereskedelem érdekeinek emeléséből kedves hazánkra hárulnak, de a mezőgazdaság lendülését illetőleg, lehetetlen hálás elismeréssel nem viseltetnünk azon intézetek iránt, melyek mint földmivelésünk előmozdításának leghathatósb tényezői évek óta oly áldásosan működnek: értem a gazdasági tanintézeteket és lehetetlen hálás elismeréssel még nem emlékeznünk ama jeles férfiakról, kik hivatásuk helyes felfogásával az ifju nemzedékre buzdítólag és fölvilágosítólag hatva, mintegy utmutatóul szolgálnak arra nézve, mi-

ként lehet a nemzet erejét kellőképen értékesíteni, értem az említett tanintézetek nagyérdemü tanári karát. És ez igen tisztelt férfiak között a nemzet háláját első helyen kiérdemelték ama kiváló férfiak, kiket a magas kormány szakértelmök, ernyedetlen buzgalmuk és fényes érdemeik folytán e valóban üdvös és fölötte fontos intézetek vezetésével megbízott, értem ez intézetek mélyen tisztelt igazgatóit — és miután nm. minister ur bölcs intézkedése nyomán elég szerencsések vagyunk ns. Balázs Árpád ur becses személyében a keszth. gazd. tanintézet érdemdus igazgatóját körünkben üdvözölni, ugy hiszem az igen tisztelt jelenlevők hő kívánatának adok kifejezést, midőn poharat emelve, szívem mélyéből felkiáltok, hogy az Isten soká éltesse!

Somogyi Henrik.

157.

Felköszöntés a zalamegyei első szántásversenyen.

A nemes verseny, mely Zalamegye gazdaközönségét ma oly szép számmal egyesíté, mutatja: hogy e megye valamint

multjában ugy jelenében is mindenkor az első között lép azon sorompók közé, melyeknek egyedüli célpontja a haza iránti szent kötelességek teljesítése. És ha a földön — melyen kívül nincs számunkra hely — bár véres verítékkal, de lelkiismeretünk tiszta öntudatában felemelt homlokkal szántjuk meg e mindennapi kenyér alá vetőt, senki nem mondhatja: hogy kevesebb a mi dicsőségünk, mint volt őseinké, kik a tornák harcjátékaiban nem egyszer Europa hirneves lovagjain is diadalmaskodtak.

A vasat — melynek egykor kezünkben fejedelmek és trónok hódolának; mi már rozsdásan örököltük apáinktól; de eljött a század intő szózata és felvillant az ismét karjainkban nem oly fénynyel ugyan mint valaha, de biztosabb alapot vetve a nemzeti jólét, közművelődés és előrehaladás soha le nem rontható épületének, melynek következtében iparkodásunk gyümölcsei — ép úgy mint hajdan vitéségünk — egy londoni világtárlaton is figyelmet ébresztettek.

Hét országra szóló fegyvereinkből tehát ekevásat kovácsolt az idő szelleme; nem tagadhatja azonban senki, hogy valamint a kardból szántóvas és eke lett, ép oly erélylyel változnék az ismét fegyverré a magyar kezében, ha azzal fejedelmét, hazája jogait és önbecsü-

letét kellene védelmezni. Az öröm legmélyebb megindulásával szemlélem a mai napot, mert azon barázdák, melyeket ma gazdáink ekéi szántottak, nem moshatja el az idő, nem temetheti el a vihar, emlékezetesek maradnak ezek mindenkorra, nem csupán azért, mert a legelső ekeverseny volt ez a vidéken, hanem mert oly magok vettettek el ezáltal, melyek kedvező időjárás mellett ha többet nem is, legalább egy szemmel szaporítandják a nemzeti gazdaszatunk s emelkedésünknek, idővel még tán gazdag magtárát, és hogy ez bekövetkezzék: áldomásra emelt poharammal kívánom, s megvagyok győződve, hogy e megye minden egyes honpolgárával együtt egyletünk mélyen tisztelt elnöke is kívánja. Én pedig neki, mint buzgó és kitartó vezetőknek hosszú életet kívánok, s nem mondok nagyot, midőn lelkesedésemben arra gondolok: hogy valamint hajdan, midőn Mátyás király Gömörben szállót kapálva izlelte meg a nép fáradalmas munkáját, s bár az urak körül mellőle sokan kidülének, ő még mindig izzadott; és ugy engedje Isten! hogy bár mint megfogynánk is elnöki széked mellől: téged az idő viszontagságai vezetésünkben meg ne törhessenek! és a magyarok Istene sokáig éltesen!!!

Tuboly Viktor.

A tornászokhoz.

Előre hősök ifju nemzedéke,
 Ne tünődjél tovább a multakon;
 Tűzz zöld babért, véres hantot fölébe,
 Csendesüljön a honfi fájdalom.

Tűzz koszorut alvó hősök porára,
 Megérdemlik e lent nyugvó nagyok!
 Hisz a honszeretetnek dicssugára,
 Sirjok éjén még most is átragyog.

Még most is ég, még most is pislog az oltár,
 Melyen csak nemrég drága vér ömölt;
 S bár benötte fü s tapadó folyondár,
 Enyészet nem dul kövei között.

Áll az oltár, mint ősink áldozának;
 A szabadság oltárnak állni kell!
 Az áldozó papok bár megfogyának,
 Titkos szivében ég most sok kebel.

Még áll, az emlék fénytől átragyogva,
 Mint égbe nyuló óriási bércz;
 Egyik fele dicsőséggel bevonva,
 A másikon fel-feltünő lidércz.

Áll az emlék: viharos ezredévet
Átélt nemzet multja s története;
Mely meghatja a késő nemzedéket:
Honfi erény és vizsály szelleme.

Multunknak könyve előttünk kitérve;
Lelkünkre bánat és ábránd borul;
Lefolyt éltünk küzdelme, s csillogása:
Szemünk előtt varázskint elvonul.

S míg kéjjel a multnak szemébe dőlünk,
Beárnyal egy sötét rém: a vizsály;
S busan kérjük: mi lett volna belőlünk,
Ha a töröknek átka nem talál?

De mit ér az, ha a multon merengünk,
Ha tespedünk ifjonta tétlenül:
A kornak árja átalcsap felettünk,
S mi sirba szállunk észrevétlenül.

Higyjétek el, hogy multon nem okulva,
Közöttünk is pártok csatája dul:
A porba sujt a balszerencse ujra,
Kelő reményünk vérpatakba ful.

159.

Hit, remény s szeretet!

A nagy-kanizsai első magyar tornaünnepély alkalmával

1870. sept. 12-én.

E művelt 19-ik század magasan lobogtatja ama dicsteljes lobogóját, melyen letörhetlen betűkkel van kiírva a társadalmi élet nagy eszményszava: a civilisatio; tehát, uraim, még a dühöngő vad csatatáren korunk átkos szüleményei, az irtó fegyverek számtalan nemei tüzzápóra közt ezrek szive tör; és tört lobogók alatt ezrek nemes vére foly, használjuk fel mi a békét, ragadjuk meg és lobogtassuk magasan ész, erő és szent egyetértéssel a haladás lobogóját, a művelt társadalmi élet előmozdítására.

Van a vallás érzelmű kebelnek egy talizmánja, mely a szenvedélyek, elemek zord csatájában az emberi szívet diadalra vezérli, melynek reményében megfogyva bár, de törve nem! emelkedik fel sok ifju lélek. S e talizmánt e szavak jelzik: hit, remény és szeretet, az az a megtisztult hit, a tünde csalékony ál-

mom ringó remény, a mindent átkaroló önzetlen igaz szeretet, és e talizmánt társas életünkre átültetve, feleljük ama öszhangzatban, mely az egyletek által a sziveket is közelebb füzi, és az ifju lelket nagy tettekre vezérli.

A hit-, remény- és szeretetben képviselve látom hármas egyletünket, a torna-, dal- és tüzoltó-egyletek testvéri átkarolását.

A torna-egylet képviseli a hitet, mert erón alapszik, mert a hit és a hitnek hatványos ereje teszi erőssé az embert és ez által nagygyá és dicsővé a hazát s nemzetet!

A remény neveli a dalt, és a dal nem engedi a kebleket csüggedni, sem megtörni, hanem nemesbiti, edzi a sziveket és előidézi a jóságot!

És igaza van a költőnek, midőn mondá:

Ott hol báj'ló hangok érző szivből zengedeznek,
Oda siess, zord kedélyek dalra soh'sem emelkednek!

A tüzoltó-egylet pedig az emberi és felebaráti szeretetnek nemes kifolyása, mert ha a vészharangok megkondulnak és tüzet jelentenek, buzgón lelkesülve mentésre sietnek az egylet tagjai, s önéletük kockázásával men-

teni iparkodnak mindent, nem maguk számára, de felebarátjuknak, lett légyen az épen ellensége. Itt, csakis itt nyilvánul tetteikben ama gyönyörű világszabadság eszményszava: szeresd felebarátodat mint tennenmagadat!

E három egylet testvérüléseért emelem tehát poharamat és kívánom szívem mélyéből, hogy míg e mai ünnepélylyel felavatott gyönyörű nagy-kanizsai torna-egyleti lobogóból csak egy foszlányt is tart, tartson törhetlen e szent frigy.

E hármás egylet derék tagjait édes hazánk javára, a nemzetünk dicséretére és városunk jóvoltára az Ur Isten sokáig éltesse!

Könyves József.

160.

A vendégekre.

Korunkat, uraim, tudomás szerint sokféle elnevezéssel illették már. Azt mondák, hogy korunk, a haladás kora, ez elnevezés jogosult, — azt mondák, hogy korunk az anyagiség kora, és tekintve azon küzdelmet,

mely anyag és szellem között valóban vivatik is, ez elnevezés is jogosult; elnevezték korunkat vallástalannak, — és következtetésüket hamis alpra fölállítva ez elnevezés is jogosult; el lehetne nevezni korunkat, a tömörülés, az egyesülés korának, mert az emberi tevékenység minden terén egy század sem mutat fel oly messze kiható mozgalmakat az egyesülés, a tömörülés terén, mint századunk.

Engedjék meg uraim, hogy korunkra még egy elnevezést használjuk, — én korunkat elnevezném az a k a r a t korának. S ha azt mondjuk, uraim, hogy korunk az a k a r a t kora, akkor egyszersmind azt is mondtuk, hogy korunk a haladás, az anyagiság, a hamisul ráfogott vallástalanság és az egyesülés kora.

Ha az emberi szellem mindent bevilágosító szövétnekénél bebarangolva az emberi tevékenység rejtett aknáját, azon okokat fürkészsük, melyek titkos rugói e mozgalmaknak, csodálkozva kell bevallanunk önmagunknak, hogy ez okok rég szunnyadó csirái egy fának, melynek csak virágaiban lelhetünk mi majd örömet, s melynek gyümölcseit csak egy új század élvezhetendi.

Az a gyors, rohamos mozgalom, melynek mi naponkint s óránkint szemtanui lehetünk,

azon gondolatot ébresztheti bennünk, hogy századunknak, mely szerzetesként három évtizeddel lemorzsolandotta olvasóját, még sok tenni valója van; — s úgy látszik századunk adósa nem akar maradni az új századnak, s azért iparkodik activáit rendezni, hogy valahogyan át ne vigyen passivát az új század contójára, melyet az alkalmasint meg nem köszönne. S e tekintetben bizton állithatjuk, századunk tul teend a többin. Tul teend, mert jobban megértette a kor szózatát, mely sóhajként tör ki a sirok mélyiből, vegyül a lágyan susogó esti széllel, mely elhagyva a tölgy koszoruzta erdőséget és kiérve a sikra orkánná lesz, mely felzavarja az ut porát, félreveri a harangot, és zugva sugja a kortársak fülébe: — akarj:

S a kortársak megértik a szózatot.

S rohamosan haladva a kor mindent eltipró szekere után, tesznek, — s édes büszkeséggel töltheti el keblünket, és mindazoknak kebelét, kik e század legmagasztosabb eszméjét, az emberiség eszméjét hálaszózattal üdvözölték, hogy tetteikre oda van nyomva az akarat bélyege.

És az akarat, uraim, a tett erkölcsi fenntartója, míg a nélkül páráként elenyészik ez.

Uraim! Széles e honban sok mindenfelé

ringatták bölcsőinket, s a bölcső szük falai között a diadal álmát nem háboritá az ifju élet aranyszegélyezett varázsa, s ezt ismét nem bántotta a férfikor erőt emésztő működése, de úgy hiszem, a gyermekkor háborítatlan álmainál, az ifju élet aranyszegélyezett varázsánál többet ér a férfikor a karatdus ereje; korunk, uraim, magán hordja a férfikor jellegét, — nem bölcső korát éli, melyben ereje háborithatlan, felköltetlen szunnyad, nem ifjukorát, melyben elérhetetlen eszményképeit a messzetávolban, meddig alig terjed látköre, aranyszegélyezett varázsban látja, sohajt utána, — korunk férfi korát éli, mely gyümölcsöket hajt, ezt bizonyítják az egymással surlódó, szüntelen háborgásban lévő eszmék, hisz igaz az, hogy surlódás nélkül haladás nincs; a szellemet, — az anyaggal harcban látva lehet csak jól megkülönböztetni, a kölcsönös megismerés teszi lehetővé az egyesülést, — ez föltételezi az erőt — s ennek kifolyása az akarat; korunk tehát uraim, csakugyan az akarat kora.

Azon erő, uraim, melynek ez akarat kifolyása, vezetett össze bennünket, s e férfias akarat hozta nyugatról, délről, keletről ide vendégeinket, kiket a haladás, anyagiság, az egyesülés és akarat nevében van szerencsém üdvözölni.

Minden összejövetel, legyen az a legcsekélyebbnek látszó, az emberiség céljait mozditja elő.

Az egyes erők kölcsönös egymásrahatása teszik az egyensúlyt, s oly kevéssé lehet képzelni az akaratot, erő nélkül, az egyesülést testvéries érzelem nélkül, mint az anyagot szellem nélkül, e kettő verekszik még egy ideig egymással, azután karonfogva fognak rohanni a mi célunk felé. Ez az, uraim a mit századunknak még rendbe kell hozni, mielőtt zárszámadáshoz fogna, s úgy látszik századunk takarékoskodott az idővel, mert 3 évtized nem kell hozzá, s e kettő segítségével oly szépen össze fognak simulni az érdekek, melyek eddig nem ok nélkül külön válva voltak. A farkas simítani fogja a báránykát anélkül, hogy emennek félni kellene, miszerint amaz őrizetlen pillanatban annyira megfélemlíthetnék a kontraktusról, hogy befalja, az anyag, uraim, nem fogja befalni a szellemet sohasem.

Ez érzelmekkel emelem üdvözlő poharamat, kedves vendégeinkre, Magyarország nevezetesebb városainak tornatestületeire.

Önök, uraim, kiket lelkelem és szívem legmélyebb és legőszintébb érzelmével üdvözlök, kifejezést adtak egy gondolatnak, testté tömö-

ritettek egy eszmét, kivitelbe hoztak egy ter-
vet, mely minden nemesebb ember hön táplált,
lelke melegével összeforrt óhaja volt.

Önök, uraim, jelét adták, önzetlen tiszta
tesivér-érzelmeiknek, midőn ez ünnepélyt meg-
jelenésökkel megtisztelék, azon érzelmeiknek
adták legnemesebb jelét, hogy legyen meg a
kezdeményezés, habár magyar hazánk egyik
szerényebb testületétől megy is ki az initia-
tiva. Ez, uraim, a férfias akaratnak egyik
legszebb jellemvonása, ez jellemzi korunkat, s
azért távol attól, hogy korunk vivmányai fölött
szemlét tartva, csüggedés a jövő iránt fogná
el lelkeinket, az újabb összejövetel reményé-
vel, kívánom, hogy nagyrabecsült, szivünk mé-
lyéből tisztelt vendégeink sokáig éljenek!!!

Hoffmann Mór.

161.

A zászlóra.

Uraim!

Régi szokás az, hogy minden ünnepé-
lyes alkalommal pohár-köszöntések mon-
datnak oly egyénre, kihez tisztelet, be-

csülés és szeretet vonz; én ez alkalommal nem egyénre, hanem oly tárgyra emelem poharamat, melyhez mindnyájunkat ily gyöngéd érzet vonz.

És e méltán kedves tárgy: a nagy-kanizsai torna-egylet felavatott zászlója!

Igen, üdvözlöm e zászlót, melynek árnyában a hazafiui tisztelet, a nemzeti becsület és baráti szeretet üli magasztos diadalát!

Üdvözlöm e zászlót a tisztelet azon érzetével, melyet a torna-egyletek legszebb céljának ismerete kelt bennem, midőn az erőt önmagunkban izmosítva a nemzettest erősbödését, az akarat és tetterő szilárdítását tüzte ki célul, megértvén a kor intő szavát: erősítsd magadat, hogy erős, törhetlen legyen a nemzet!

Üdvözlöm e zászlót a lélek legtisztább becsületérzetével, mert a nemzeti egység, az összetartás aranyszálai ragyognak rajta s hogy ne, midőn Nagy-Kanizsa város művelt s lelkes hölgyeinek áldást osztó kezők dolgozott ezen, nemes jó szivők lángbuzgalma létesíté s hol a tett koronázója női érdem, hol a ragyogást női báj adja, ott tartós és szép élet, tartós és boldog jólét uralg. Köszönet ezért és hódoló elismerés a nemes és szép hölgykoszorunak!

S midőn óhajtom, hogy e zászló évszázadokig hirdesse a nagy-kanizsai torna-egylet fenállását, dicsőségét. emelem poharamat azon forró kívánattal, hogy valamint az első magyar király palástja 870. év mulva is a legnagyobb becsben tartatik, most

„Mégfogyva bár, de törve nem
Él nemzet e hazán!“

ugy az első, országos felavatást nyert torna-zászló is becsben tartatva, ugyanannyi év után elmondhassák isten tudja hányadrendű unokák:

Mégkopva bár, de tépve nem
Van torna-zászló Kanizsán!“

Bátorfi.

162.

M à s.

 Itt is nyitva a tér, nyitva van a pálya,
Egy ifju erőhez méltó küzdelemre,
Van-e, ki e napon dicsőségre vágyva,
Küzdhomokra lépni bátoran ne merne?

Ifju tornászok, itten tanuljátok:
Hogy kell sikra szállni, ha szólít hazátok!

Gondoljátok: mintha a mesés lovagkor
Sorompókat nyitna vitézlő csatákra,
S lovagok volnátok, kik égve a harcztól,
Előszáguldotok a kürt harsogásra.
A vitéz ellennel pillantást cseréltek,
S egymással villogó fegyverrel beszéltek.

Akik hogyha estek hősebb ellenében,
Nem gyultak nemtelen boszura, haragra;
Sőt nagyobbra törtök, s küzdelmek hevében
Emelkedtek bátor férfi-öntudatra.
S győztes fegyverekkel megdíjazva vagytok,
Ha a nők szeméből fényes sugárt csaltok.

Ujuljon meg e kor! ifjak a fővényen
Varázsoltjátok a multat a jelenbe;
Gyuljatok uj lángra szép szemek tűzében
Ha fáradna a kor, a szív csüggedezne:
Gondoljátok meg, míg győzve visszatértek,
Szép szemek ragyognak, mosolygnak felétek.

Ki hát küzdhomokra, lépjete ki bátran,
Öntsetek olajat kebletek tűzére,
Mutassátok meg, hogy küzdeésben, futásban
Fejeteekre illik nyert babér füzére.

Tett nélkül, higyjétek, mit sem ér az élet
Elsilányul a test, lomha lesz a lélek.

Törjön bár merészen fel a fellegekbe,
Vágyival az eget vijja, ostromolja!
Mit ér, ha tetterő nincs az idegekbe,
A röghöz tapadt test gyáva porba vonja;
Föl tehát, barátim! testet nemesíteni,
Az ifju izmokat küzdésre feszíteni.

Zászlónkat lengeti a szellő fuvalma,
Rajt' vén sas tanítja fiait repülni;
S mi ifju tüzzel ne tudnánk alatta
Őseink példáján tette lelkésülni?
Oh kövessük őket honfiu erényben,
De ne tépjük egymást párt-tusák dühében.

Zászlónkon a jelszó, a magasztos eszme:
Egyetértés! szerény istennő képében,
Vigyázzunk, hogy ne csak lobogónkra festve,
De olthatlan lánggal kebleinkben égjen,
Hogy annyi kiontott vérből valahára
Derüljön pirosuló hajnal e hazára.

Torna-egyletért.

„Ép testben ép lélek!“ — hangzik végig Európán s Europa kellő közepében, édes magyar hazánkban, megértették a régi görögök és rómaik eme mondatát s a szerint cselekedni főfeladatok egyikének tartják. De hogy is ne, hiszen a magyar született tornász; nem-e tornászi műtét volt, midőn Árpád megválasztásakor őt vállalkon körül hordozák, nem-e tornász tett volt-e, midőn Botond buzogányával Bisancz vaskapuját döngette, avagy Lehel tette, midőn kürtjével egy császárt ütött agyon?

És László — a szent király — kora legnagyobb tornásza műteteihez mit szóltok? De ne emlegessük, hisz tudjuk jól, ismerjük a magyar történelemből mind. Jaj, de egyet még sem hagyhatok érintés nélkül, Europa legnagyobb torna-mesterét, Kinizsy Pált! — S midőn őt felemlitem, azt akarom mondani, hogy korunk minden magyar tornásza iparkodjék nagy mesterét, dicső elődét, Kinizsy Pál urat minden tekintetben utánozni, mi, hogy

sikerüljön, poharamat emelem s kivánom, miszerint: mindazok, kik a tornászat előmozdítása érdekében tesznek s hatnak, Kinizsy Pál szelleme áldja meg a magasból, azokat pedig, kik a hősi s dicső nyomdokain haladni iparkodnak, hazám tornászait ő a dicsőült Hadur előtt legyen pártfogójok s engedje az ég, miszerint mind szellemileg, mind testileg erősek, bátrak s rettenthetlenek legyenek a magyarok, a született tornászok!

164.

Tornászati zászlószenteléskor.

(Debreczenben.)

Mélyen tisztelt közönség!

Midőn a torna-egylet igazgató-választmányának meghagyásából gyenge szavamat emelem, hogy jelen ünnepélyünk célját — bár halványan — megvilágítsam, azon meggyőződéstől vagyok áthatva, hogy miután a testgyakorlás és tornászat ügye ma már hazánkban is a társadalmi fejlődés egyik feltételeképp emlittetik, annak már magában is birnia kell azon érdekekkel, mely fölmenti az

egyletet, hogy érdekeknek szónoklati tündökléssel kívánjon érvényt szerezni.

Igen, mélyen tisztelt közönség! a tudomány s annyi művelt állam tapasztalata, ma már — — vagy helyesebben mondhatom: ma ismét kérdésen felül helyezték azon nézetet, hogy az ember külső erőinek, szellemi tulajdonaival egyenlő menetű s öszhangzatos kifejtése egyik lényeges feltétele annak, hogy az egyén saját maga, családja és hona nemes érdekeinek fentartására s megóvására egyenlően hasznossá s minél alkalmasbbá képeztessek.

Az őskorban főképen a h e l l e n e k, azon az ember szoros viszonylatban levő anyagi és szellemi természetének teljesen megfelelő elvből indulva ki, hogy „csak egészséges testben lehet ép lélek,” — mint tudva van — a köznevelés lényeges részeül tekintették a testgyakorlatokat. Palestriák, xysta- és studiumaik, ezen az ifjuság köteleességszerű közhelyek, egybekötve a tudomány és a művészet érett képviselőinek társalgási gyűlhelyeikkel, lényeges tényezői voltak az egyént s nemzeti műveltség azon magaslatára emelkedésnek, melyen a régi hellenek, mint az egyetemleges erő: a tudomány, művészet és hősiesség példányképei, ma is csodálatunk s tanulmányaink tárgyai.

A hatalmas büszke római nép, legyőzött nevelői példáját a gymnasticai nevelés terén is követte, habár nem azon tiszta és nemesb irányával a testi és lelki örök öszhangzatos kifejtésének, az anyagi erőre törekvésnek.

A középkor, mint minden nemest, a magasb céljainak öntudatával biró testgyakorlat ügyét is, a sötétség hamvával fődte el. — Azonban e hamvfedő alól majdan ismét minden, mi az emberiségnek üdvöt hozó mint korhadt szeméttalajból a dús növényzet, az új kor szellemétől ihletve, annál gazdagabban sarjadzott ki.

Igy lön, hogy a szemlélődő, a multak tapasztalatainak s a jelen észleleteinek alapján előretörő újabb kor felkarolta ismét, és melegen karolta fel azon eszmét is, hogy az embert lényegileg két alkatrész képezvén, nem a lélek s nem a test az, mit mivelní kell, hanem az ember; minél kevésbé hanyagoltatik el, sőt minél jobban s nemesebben fejtetik ki mindkét lényege, annál alkalmasabb lesz az hivatásának megfelelni; — hogy ennélfogva az észszerűen gyakorolt tornászatnak, miut oly eszköznek ápolása, mely a testi erők

s ügyesség fokozásával egy sorban, a lelki nemesebb tulajdonok, ez éberség, bátorság s önállás fejlesztésére is lényegesen hat, hogy — mondom — ezen eszköznek ápolása a közérdekben fekszik.

Azért annak művelése s fejlesztése újabb időkben a föld minden műveltebb államában már nagy haladást tett. Nem szükség említenem, hogy Poroszország, daczára minden előleges bizalmatlanságnak a kormány részéről, a testgyakorlatot elvégre 1844 óta köziskoláiban, mint kötelezett tantárgyat, Frankhon pedig 1850 óta behozta. Más, s különben a német államokban is napról napra általánosb lesz a nyilvános iskolai tornászat; s ugy ez, mint az önálló torna-egyletek a legtöbb állam részéről országos és községi költséggel támogattatnak.

Hazánk, mely magasztos hivatása daczára, századokon át a fonákul felfogott önzés és bizalmatlanság nyügei alatt senyedett, e téren is csak nem rég kezdett nyiltan körültekinteni s a tett terére lépni. Azonban már léteznek nyilvános testgyakorló intézetek; s köziskolánk némelyikében a testgyakorlat, mint tantárgy, fel van véve. — Sőt néhány tornaegylet megkezdte már a hazában közhasznu működését. Midőn pedig a parlamenti kormány újabb élet-

beléptével a nemzet magának ismét visszaadott: törvényhozási és kormánykörökben is ugy kezd emlittetni a tornászat ügye, mint államérdek, mely az ország támogatására igényt tarthat. — Hogyan is lehetne az másként oly korban, midőn szüksége van e nemzetnek, hogy életképességét szellemi s anyagi téren kifejtve, bizonyítékát adja, mikép hona védelmének mindkét téren meg tud felelni.

Városunkban, az eszmétől áthatott néhány buzgó polgártársunk kezdeményezésének köszönjük, hogy a „debreczeni tornaegylet“ alig másfél év előtt megalakult; megalakult, hogy — miként a gymnastikának e zászlón ábrázolt jelvénye: az öreg sas, mely fiait, repülni tanítja — előmozdítani segítse az erő és segítség fejlesztését, az egészség fentartását s a test edzését. Körébe vonta azóta egyletünk a főiskolai tanuló ifjuságot, és a tűzoltó-egylet tagjait is, kiknek nemes hivatásuk épen abban áll, kifejtett testi ügyességök segélyével, a lélek legnemesb indulatának szerezni érvényt, áldozatkészen sietve embertársaik veszélyben forgó élete és vagyona megmentésére. — Bárha a kezdet nehézségeivel küzdve, tevékenységének még csak szerény jeleit adhatta egyletünk: a mult év tavaszán mégis egy kirándulásnál

tornaversenyen kísérték meg tagjai szerzett ügyességöket.

Ez alkalommal pedig zászlónknak, melyet lelkes hölgyeink áldozatkészségének köszönünk, miért fogadják a lelkes hölgyek egyletünk mély háláját, — körünkben feltüzött egyleti zászlónknak felavatási ünnepélyére volt szerencsénk a mélyen tisztelt közönséget meghívni a szabad természet ölébe, hol üdeség és kedély az uralkodó, s melyről Göthe mondá, hogy: „a szabad mező tiszta lege tulajdonképeni helye az embernek; itt Isten szelleme mennyei erővel lengi őt körül.“

E zászlónak jelvénye alatt kíván egyletünk, célja elé folytonos buzgalommal törekedni; remélve polgártársaink mindinkább élénkűlő részvétét.

Jelszavunk: „E r ő, e r é l y, e g y e t - é r t é s!“

Meritsen nemesen fokozott anyagi erőt, épséget s edződést e zászló nyomában az egylet minden működő tagja.

Fejtsse ki s fokozza önmagában azon hatalmas lelki erőt, mely az erélyben, a kitartásban nyilatkozik, s az embert céljához, a szabadsághoz vezérli, — mert miként zászlónk, ábrázolatán a Hercules botjából, a cada-

ceusból, t. i. az arany békepálczájából sarjadó palma-levelek, és a tövén tenyésző búzakalászok jelképezik, az erő és ügyesség idővel megtermik gyümölcseiket.

De ne feledje egyeletünk tagja soba a szinte zászlónkon lebegő példaképet, az egyetértés istennőjének kezében összesített erőnek, az egyetértésnek hatalmát.

Lakjék azért közöttünk egyetértés; nem az aléltság, nem a némaság, a közönyösség hallgatag, látszólagos egyetértése; hanem ha véleményben eltérünk is, egyetértés az eszközök nemességében, egyetértés az önzéstelenség és áldozatkészségben.

Ha a tornászat hazánkban nemzeti alapon kifejlődik, — ha megtelik e hon igy felkészült s lelkesedett tornászokkal: — akkor örvendeni fognak az anyák egészséges fiaikon, az apák erőteljes fentartói fölött, családoknak a béke, munka és ipar idején, — s győzhetlen védői fölött a hazai tüzhelynek, ha erre a szükségnek jönie kell; — akkor reánk virrad ama nap, midőn koszorus költőnk Vörösmarty kedélyes dalának, a fóti dalnak mély ihletségü fohásza lesz:

„Minden ember legyen ember... és magyar,
A kit a föld hord és egével betakar.

Egymást értve, boldogítva ily egy nép
Bármí vésszel bizton, bátran szembe lép.

Hú egyesség tartsa össze fiait,
Hogy leküzdje éjszak rémes árnyait.
Künn hatalmas, benn virágzó és szabad,
Bizton álljon sérthetetlen jog alatt.

Csanády György.

165.

Egy önkéntes tüzoltóra.

Van-e szentebb, van-e magasztosabb érzet, mint a teljesített polgári kötelesség érzete?“ így szól a magyarok Demosthenese: Kossuth. E nagy jelentőségű szavak örök igazsága hatja jelen pillanatban át lelkemet, mert oly egyénhez szólok, ki fényes tanuságot tőn, hogy az imént idézett szavak hevitették lelkét tettekre; — tettekre, melyeknek jutalma csak az édes öntudatban rejlik, de melyeknek hálával, kegyelettel áldozni, szent kötelességemnek tartom.

A legszebb polgári erény mindenkoron a közjó előmozdítása volt és ezzel összefüg-

gésben elmondhatom, hogy a közveszély elhárítása amazzal azonos fogalom. S valjon nem az-e czélja a tűzoltónak, ki sokszor saját élete veszélyeztetésével fékezi meg a lángnyelvü elemet, melynek vad dühe talán épen egy gondos gazda utolsó reményét akarta szétdúlni.

Oh ne higyük, hogy a tűzoltó, a czifra öltönynek hiuskodó bábja. Ember ő, ki emberileg képzelhető önzetlenséggel küzd felebarátaiért, ki az ész és a tevékenység mindenható erejét párosítva a rakonczátlankodó elemmel viaskodik, hogy kiragadhassa körmei közül ádáz dühének áldozatait. Megjelenése a vész helyén bizalmat önt s sujtott néptömegbe, tevékenysége, sokszor áldást hint közējök.

S mi a jutalma, kérdik, hogy munkálkodása közben az életnél drágább egészségét teszi kockára? Semmi más, mint már mondtam, csak egy hő dobbanása a kebelnek, melynek neve: önérzet.

Fogadd, kedves barátom, üdvözetemet; üdvözlöm benned a nemes eszme megtestesítőjét, a polgári erény lelkes képviselőjét és kívánok a közjó érdekében és szívem sugallatára hosszan tartó boldog életet!

Tóth Ede

a „Falu rossza“ szerzője nyomán

VIII.

Honvédi ünnepélyeknél.

Honvéd vagyok,
Honvéd a nevem!
A világ e legszebb
Nevét viselem!

Népdal.

Viszhang.

Első FERENCZ JÓZSEF apostoli király
és **ERZSÉBET** királyné ő Felségeiknek

koronázási emlékére.

Ennen zengjen immár az ének
A magyar dicsőségről,
Az éghez szálljon hál'adó dal
A kebelnek legmélyiből.
Vissz'adva van a drága honnak
Mért annyi honfi vérezett.
Visszaadva az ős alkotmány,
Mely látott egy évezredet.

Min a viharnak rombolási
Mint sziklakön megtörtének,
Mely a nyomornak napj'i közben
A nemzet végreménye lett.
Ujult erőt nyert már a nemzet,
Dermesztő álma eltűnik,
És a honért, az alkotmányért
Dolgoz', fárad, imádkozik.

E szent java, hogy védve légyen
 Vérezett annyit a magyar,
 S a nagy harcban kik elhullának,
 E föld mi mennyi hőst takar!
 De nemzedék e nemzedéknek
 Menten adta át e javát,
 Megtanítván, mint kelljen védni
 Az alkotmányt és a hazát.

Ujult a harc, és csüggedőleg
 Fügött szemünk már a jövőn,
 Kétség'ésés harcát küzdöttük.
 Iszonyu volt a vérözön,
 Hiába volt minden törekvés —
 Győzött az ellen tulsoka,
 S az alkotmánynak elbukásán
 Gyászban állott egész haza.

A drága kincset veszve véltük,
 Mit őseink reánk biztanak;
 Dicső harc'inknak zászlóját is
 Lepni kezdé már a por, salak.
 Ekkor kelté a nemzet bölcse¹⁾
 Föl álmiból a nemzetet,
 Intő szóval kíván föl arra
 Mit álmiban már elfeledt.

¹⁾ Deák Ferencz.

S ujult a harc . . . s Ő ment előre,
 Küzdött bátran . . . értünk, velünk . . .
 S az alkotmányért vívott harcban
 A jog volt minden fegyverünk.
 Előttünk járt Ő, mint vezérünk,
 Buzdított, hogyha csüggedünk;
 És visszanyerve drága kincsünk
 Alkotmányunk újra miénk.

Fennen zengjen tehát az ének
 A magyar dicsőségiről . . .
 Az éghez szálljon hál'adó dal
 A kebelnek legmélyiből.

— — — — —
 Habzó serleg, ősi szokásként . . .
 Szent áldomás az ajkokon:
 Éljen a fölkent királyi pár
 És általuk a drága hou.

Ho vèdeinkre.

Uraim! Minden nemzet életében vannak
 oly mozzanatok és események, melyek
 azon kornak, melyben szerepelnek, di-
 csőségére, vagy ha a nemzet gyáva —

lelacsonyítására szolgálnak. — A kérelhetlen igaz bíró, a történelem, mely az eseménynek sorozatát hiven feljegyzi, és leplezetlenül adja át az utókornak — lelkesedést, vagy megvétést idéz elő a jó hazafiak fogékony kebelében.

A magyar nemzet, melynek történelmét számtalan hőstettek sorozata teszi érdekessé, mindamellet, hogy kebelében annyiféle nyelv és nemzetiség fészkelte be magát, valahányszor annak önállása és becsülete megtámadtatott, kész volt annak megvédésére nemcsak vagyonát, hanem életét is feláldozni.

Legközelebbi példa erre a 48-iki önvédelmi harcz, midőn a nemzet java saját uralkodójának saját fényes hadával kész volt szembeállani, hogy önállását és függetlenségét megvédhesse.

A nemzet virága, a serdülő fiatalság fegyvert fogott, hogy csodákat mivelhessen, és hogy Magyarország történelmét olyan lappal gazdagítsa, melyre még az utókor is büszkén fog visszaemlékezni.

Igen, uraim! a magyar nemzet mindig büszke lehet azon önvédelmi harczra, melyet csak tulnyomó erő, ármány — t. i. egy igen nagyhatalomnak törvénytelen beavatkozása, és

egy kétes jellemű hazafinak a nemzet erejébeni bizalomvesztése volt képes legyőzni.

De a történelem, mely a lefolyt nagyszerű eseményeket a világ szinpadára terelte, és ekép a magyar nemzet életrevalóságát dobszó nélkül is oly dicsőségesen kihirdette, élni fog, és minket a mivelt nemzetek sorára felveendőknak találанд.

Ha tehát ez így van — ugyan kinek köszönheti leginkább a nemzet, lételeinek ily fényes tanujeleit? ki mentette meg a nemzet lételetét, és becsületét még akkor is, midőn önvédelmi harcza lenyomatott? ki más, mint a fellelkesült hadsereg — és ennek lelke a honvéd.

Igen, uraim! a honvéd, kiről még az öreg huszár is, ki az előtt csak a magaféléit tartotta vitézeknek, midőn látta volna a leirhatatlan lelkesedést, melyet ezek Buda várának bevételénél tanusítottak, becsületes szemeiből kicsordult könyek közt így nyilatkozott: hogy most már látja, miszerint a honvéd is katona, mert honvéd nélkül a haza szivét, Budavárát, soha sem lehetett volna az ellenségtől megtisztázni.

Valóban, uraim! dicső hadsereg volt az, és hős tetteik majdnem a lehetetlenséggel ha-

tárosak, midőn ágyuü'egeket nem egyszer szuronyokkal foglalták el. — Ők nem ismertek félelmet, nem ismertek tulerőt, csak azt ismerték, mikép kell győzni, vagy dicsőségesen meghalni a hazáért.

Ily fényes tettek után a honvéd emléke annyira befészkelte magát a nemzet szívébe, hogy ezentul náluk nélkül létezni sem akart, ugyanazért követelte az ország azoknak újbóli felállítását. És habár ezek béke idején csak a belrend és béke fentartására hivatvák — de azért én lelkemben meg vagyok győződve, hogy ha hazánkat kül-ellenség támadná meg, vagy annak önállása vagy alkotmánya ismét veszélyben forogna, kész lesz minden becsületes honvéd a 48-ikiak példáját követve, életét és vérét feláldozni hazájaért.

Igy lévén meggyőződve, szivemből óhajtom, hogy újból felállított honvédeinket a magyarok istene éltesse és engedje: hogy dicsően elhalt elődjeik szelleme árnyékozza be őket és tegye oly hősekké, mint azok voltak; egy szóval: legyenek ezek is a haza büszkeségévé és mellette még sokáig éljenek!

Árvay Jozsef.

Emlékül.

Ha van valami, a mit a mai Márcziusi napok derültebb jelentőségei közé sorolhatunk, az nem lehet más, mint az a lélekemelő, senki által kétségbe nem vonható tény, miszerint ama nemzetünk sorsára évszázadok óta végzetszerűleg nehezült antagonizmus, mely a nemzet és uralkodója közti harmóniát létrejönni nem engedte, teljesen elenyészett. A kinek van érzéke a történelem nagy momentumai iránt, az lehetetlen, hogy szemet hunyjon hazánk sorsának ily nagy horderejű fordulata előtt; mert soha uralkodó üdvösebben és alkotmányosabb szellemben nem gyakorlá fejedelmi jogait; soha király nem teljesíté királyiabban uralkodó kötelességeit, mint **I. Ferencz József**. — Ő az, ki lehetővé tette, hogy e nap ma már nemcsak a reform nagy napjának emlékünnepélye, de egyuttal e nap a loyaltás és hazafiság napja is minden igaz magyar szívében.

Hiszem tehát, hogy nemcsak a nemzeti szokásnak, de e társaság minden tagja érzü-

letének adok akkor kifejezést, midőn poharamat a „legelső magyar ember“-re, az alkotmányos alapon álló, szent István koronáját dicsőségesen viselő lovagias Királyunkra és felséges családjára emelem, kérve Istent, hogy engedje, miként felséges uralkodónk Szent István koronáját még igen sok évekig a nemzet osztatlan és igaz lelkesedése közt viselhesse. Éljen a király! Eljen a királyi család!

Dr. Andorka Elek.

169.

Márczius 15-én.

isztelt gyülekezet! Ma ünnepeljük e hó 15-ik napját, mely minden hű érzésű magyarra ünnep legyen. — E nap azon időre emlékeztet, midőn nemzetünk csak egy czélt ismert, és ez: „Megtörni a zsarnok uralmát, és kivívni a haza szabadságát!“ Évekig nagy teher feküdt legjobbjaink vállain. Hányszor veszték el e hon fiai vészthozó csatákban! Mennyire lőn ez időben is sanyargatva; mig

végre Messiásként támadt egy férfi a honban, jobbában karddal, baljában a szabadság zászlajával, kiáltá: „Hadat a zsarnok ellen! Hazánk független! Szabadságért harcoljunk!” Ekkor láthattuk, mit tehet egy a szabadság érzetétől elragadt nép. Nagy betűkkel lesz e nap a történelemben az utódok emlékére följegyezve. Nagy lelkesedéssel mondjuk mi is: „Maradjanak örök emlékekben mindazok, kik a szabadságért harcolva, hőiesen haltak meg!” Tegyük egyszersmind azon fogadást, hogy mi sem mulasztunk el semmit, ha a hon segélyre szorul! És végül éltsük a szabadságharcban résztvett élőket! E háromra minden jó magyar mondja velem: A magyar nemzet szabadsága éljen!!!

P.

170.

Száműzött hazaérkezésekor.

Tisztelt vendégkoszoru! Egy méla-bús keservnek, egy mélyen érzett fájdalomnak hangja szól belőlem. — Sirva vigadt eddig a magyar; most a húrok vigalmas hangjai

közt is vidulat van. Ha a test szenved, szenvednek a tagok is. A haza szent testén (alkotmányán) ejtett sebek vágásait érzük — — érzük — — mi is, s érzik különösen azok, kik orvoslására hivatva voltak a honatyákat értem, s azoknak egyik értelmes tagját, Sz—y Gy. urat, az abaujmegyei, sepsi kerületnek volt országgyűlési követjét, ki a nemzet bölcseivel szobáiba zárkozva, tudományos buvárkodásai közt éj-nappal gondolkozik a hazáról, mely gyermeksege álmaiba, ifju- s férfikora érzelmeibe lángvonásokkal szövö szent képét. Ez a haza, melyért küzdeni oly régi s oly szép gondolata vala lelkének, s melynek sebeit szive alatt ezerszer érzé megújulni; ez a haza, mely Plutarch hőseinek olvastában — — tán egyetlen idealja volt, s melynek nevével összeolvadt minden, mit hit és remény, hűség és szerelem, minden, mit az emberiség legtisztább és legforróbb érzetei nyujtanak . . . És e hazáért szenvedett Hunyady hálátlan-ságot s üldözést; e hazáért rohant Zrínyi-ek vére; e hazáért választott sok nemes önként számkivetést: Máriusként kesergett ő is (elvonultságában) tizenkét évig hazája romjai fölött; fejlődése, virágzása, dulásai a legkülön-nemű érzelmek és gondolatok harczát keltették föl benne. Ő az alkotmányos védelem tüz-

próbáját dicséretesen állotta ki, erejében megtörve, hitében szilárdulva. Adja az ég, hogy őt, a legnagyobb magyarok szellemében működő hazafit, a dicső ősök méltó unokáját régi tevékenységében ismét láthassuk, tisztelhessük, éltethessük; magunkat pedig költőnk eme mondatára érdemesithessük:

„Legyen ember minden ember és magyar,
Akit e föld hord s egével betakar;
Egymást értve, boldogítva ily egy nép
Bármí vézszel bizton-bátran szembe lép!“

Horváth Károly.

171.

Szentiványi Kázmér

alezredesre.

„Uraim a polgári osztályból!

A mai honvédségi institutió, hogy azt hazafiu szellem lelkesíti, legerősebb támasza egy nemzet léte-, szabadsága- és nagyságának. Tanusítja ezt minden kor és nép történelme. Miért valamint mindenkor, úgy ez

alkalommal is meleg honfui kebellemel üdvözöljük azon intézményt, mely 48-ban a magyar nevet a mivelt világ előtt századok multával ismét nagygyá, ismertté és dicsővé varázsolta, s melynek restaurációja jelenlegi nemzeti kormányunkat legéleltrevalóbbá, legmonumentálisabbá tette.

Midőn tehát nemcsak magam, hanem egész Hontmegye intelligenciájának nevében poharat emelek a honvédségi institutió hosszú életére s így az egész honvéd hadseregére: helyén tartom különösen is röviden megemlékezni s éltetni: ennek jelenlegi főparancsnokát ő cs. kir. fenségét József főherczeget mint olyat is, kiről tudjuk, hogy — mig a mostani Napoleonidák elég kislelkűek voltak elhagyni nemzetök dicső zászlaját, — ő ugyanazon ellenség golyózápóra közt bátran megállotta helyét! (nagy éljenzés). Vele egyuttal üdvözöljük a honvédelmi minisztert is mint olyat, ki a honvédségi intézmény visszaszerzésének főtényezője volt (éljenzés). Üdvözöljük továbbá a honvéd hadsereg azon dandárát, mely ez időben, bár rövid időre igénytelen megýnket és székvárosunkat jelenlétével szerencsélteté; de üdvözöljük különösen ezen lelkes dandár parancsnokát, úgy is, mint a 48-ki

emlékezetes csaták korában. Ó-Arad város egyik élő hőjét, megmentőjét. Uj-Aradnak pedig vitéz ostromlóját, elfoglalóját (éljenzés). Végre üdvözöljük dandára összes tisztikarát és tisztjelöltjeit, úgy is, mint kedves vendégeinkből vált szives házigazdáinkat. Éljenek! (Hosszas éljenzés).

172.

A vácsi honvéd-emlékszobor leleplezésekor.

„Romlott szív és romlott elme, kit hazája hő szerelme nagy tettekre nem hevít!“
 — E szellem lengte át a hazát, e szózat viszhangozott minden kebelben, midőn 1848-ban lételünk, szabadságunk s a nemzet becsülete — annyi oldalról nyíltan s alattomban megtámadtatott.

Csak az önzők, gyávák s árulók vonultak vissza e támadás elől; a nemzet java bátran szembeszállt, s ész, vagyon, élet versenyeztek az önfeláldozásban. — Ki életét áldozta, mindent áldozott. S mégis ezereként seregelnék

a zászló alá; kinek karja, szive ép volt, a haza védelmére sietett. A nemzet virága fegyverben állt, hogy csodákat miveljen s a világtörténelmet oly lappal gazdagítsa, melyre a szabad népek hálával tekintendnek, s melyből a leigázott országok lelkesedésére és önfeláldozásra példát nyerjenek.

Dicső sereg volt az! És miként harcoltak. A halál eszméjének megvetésével, — a haza megmentésének reményével, — bátran, emelt fővel rontottak ágyúütegekre és szuronyerdőkre. A golyózápport lelkesülten fogadták. Nem ismertek sem félelmet, sem tulerőt. Csak azt ismerték: miként kell győzni és meghalni a hazáért, s kinek végzetes percze érkezett, halálos golyóval szívében s mosolylyal ajkain rebege: Éljen a haza! Éljen a szabadság!

Igy halt meg a honvéd a csatatéren így, a bitófán, nem egyenkint, de százával, ezerével. Így haltak meg a csatatér hősei is.

Ámde az ellen nem szünt meg tüzzel, vassal s idegen beavatkozással irtani a bajnok nemzedéket, mignem érkezett az iszonyteljes percz. Egy forró reggel úgy nézett itt minden mint egy kertben, hol tegnap minden zöldelt, diszlett, virágzott a növényzet, de éjjel rettentő fergeteg s kétségbeejtő vihar dult. Más-

nap nem maradt egyetlen törzs, nem egy mosolygó virág. A haza ügve veszve volt, s nagyszivü fiain bakók remekeltek.

Azután sirok boriták hazánk szent földét. Az ágyuk elnémultak, a fegyver-zörej megszűnt.

De a harcz tovább folyt, mert tovább élt. Te mivel szellem vagy eszmék ellen tüzzelvassal irtó háborut viselni lehetetlen, megrohanták a sötétség szellemével.'

Ismét óriási harcz fejlődött. A sötétség el akarta nyomni a világosságot s fekete köpenyével elborított mindent, elzárta a legkisebb részt is, honnan világosság eredhetne. Be akart hatolni mindenüvé, csak az igaz magyar szivekhez nem talált utat — ott világosság maradt. — Nőttön nőtt az éjlovagok serege. Szép hazánkat elárasztották rút téritőkkel, hűtlen hivatalnokokkal, kik azt akarták, hogy legyen oly sötétség, minőt a zsarnokság imád. — A pokol harcza volt ez a mennyország ellen.

Tizennyolcz évig elkeseredetten folyt e harcz. A sötétség ránk nehezült a kétségbeejtésig, de időnként megvillant egy-egy szellemszikra, melynek világánál történelmünk ama lapját láttuk, melyet ti vivotok ki a

nemzet számára. Ez erőt adott, s bár elborult minden megint, maradt bátorság a harczot folytatni.

Végre a fekete fátyol foszladozott. Itt-ott erős napsugarak törtek rést. Az éjsötétség vajudott, küzdött örök ellensége, a világosság ellen. Hasztalan! már mindenfelé hajnalpir derengett. E hajnalfényben látjuk uszni dicső szellemeteket, e fakadó világosságnál ismerjük el, mit tettek a hazáért; s minél világosabb lesz, annál inkább látandja a nemzet, hogy a fény előidézésében az oroszlánrész a tietek!

A szabadság hajnalának első sugárinál siettünk a térre, hol a legszentebb emlékért: haza, szabadság és polgári becsületért véreztetek, — nem csupán szobrot emelni, — azt emelt nektek a történelem olyat, mely élni fog, midőn ezen ércz már rég elenyészett, — de bajtársi elismerésünk és a kegyelet adóját leróni. Szellemetek ép ugy az égben, mint a vallásért elhunyt vértanuké, s ha onnan a magasból alá tekintettek: hány ismerősre fogtok találni, kivel együtt harczoltatok, kinek oldalánál hunytatok el?

Ezeknek forró imája és a nemzet elismerése tegye nektek könnyüvé a földet, mely eltakar. Szebb szavakkal nem válhatánk el tö-

letek, mint a melyekkel ti váltatok meg az
 élettől: Éljen a haza! Éljen a szabadság!
 A viszontlátásig!

Degré Alajos.

173.

Egy 48, honvéd felköszönti honvéd- hadnagy fiát menyegzőjén.

 Fiam! nézd e reszkető kart, mely még ma is kenyérkereső és tápláló ősz atyádnak; s nézd ezt az őszbe borult fejet, mely a dicső 48, a szabadság-harczbani golyó-zápor-nak volt kitéve, mely Izsaszeg, Csorna és Kápolna alatt a szabadságot letiporni akaró vad ellennel csatázott, és észszel kormányozza a kart, mely sok vakmerően berohanót a földre terite, de most már gyengélkedő; e reszkető kezek, fiam, érted emelik e poharat, érted mint büszke utódomat mint magyar honvéd-hadnagyot egybekelésed ünnepén, hogy üdvözölhesselek és egyuttal atyai áldásomat ifju fejedre adhassam.

Fiam, a harci életet megszokva, ugy tü-

nik előttem a házaselet, mint a vitorlás hadi hajó a tengeren, a hajós te vagy, a hajó a házasság, de a tenger a titokteljes néma ut, a melyen az evező jó- és balsorsnak egyenlően kitéve van, e néma uton ügyesen haladni, és biztos utat felkeresni, a kitüzött czélt elérni, az ügyes evező feladata, de mielőtt az evező a hajóra száll, felkeresi az Isten házát, hivatott kezek által áldást nyerve, bátran hajóra száll, most tehát Isten hozzád föld, jó- vagy balsors vár-e reá, nem tudja, de bátran utnak indul.

Te is, fiam, az uj pálya-utaidra ma nyeréd az áldást, fogadd atyai szivemből tőlem is áldásomat ugy, mint további tanácsomat.

A házaselet életsajkjája a jó- és balsorsnak egyenlően van kitéve, ha tehát, fiam, téged balsors keres fel, remélj jobbat, mert az idő változékony, tartsd szemed előtt mindenkor azt, hogy a borút derü váltja fel, de a kétségbeesés, gyávaság bár hol és mily körülmények közt, csak rút megvetést érdemel; valamint a jó sorsban sem légy tulbizakodó, mert már az ős monda fejezi ki a meggyőződést, hogy Fortuna szekerén okosan ülj, mert könnyen dül és mily nagy a mult nagyragyás, ép oly fájdalmas a sülyedés.

És ha, fiam, elérkeznek a gyászos vérengző napok, sikra hiv a hon baja, hogy feladatod szerint mint igaz honfi vérrel felelj meg; a vész angyala albion ágyuival eget rázó morajjal hirdeti a beállt vézsnapokat, és ha ezrek tört szivei közt ébren állsz, ne riadj vissza, szállj bátran a sikra és a dühöngő vész közt ragadd meg nemzeti lobogónkat és lobogtasd azt magasan, édes hazánkért, nemzeti függetlenségünkért s koronázott királyunkéért, és a rút, a gyilkoló zápor közt vezéreljen őrző-angyalod, úgy tartsa nemes életedet tovább is hazádnak, nemzetednek és családodnak.

De ha ismét a béke olaj-ága lengi át a sokat szenvedett szép hazát, nyugottan fejlődhet tudomány, ipar, gazdaszat és családi életet, béke és megelégedés karöltve fűszerezzék áldást hintve családi életedet.

A magyar honvédek ur Istene árassza áldásait e szent frigyre, hogy jó körülmények közt ép erő és egyetértésben igen soká éljenek.

Könyves József.

174.

M á s.

Foharat emelek, uraim! a fájdalomnak és örömnök ünnepén, nem egyesekért, hanem a hazáért s egy szent eszméért: az egyetértésért.

Vannak, uraim, a politikai életben elvek, melyek kötelességünké teszik a zöld asztalnál megvívni elleneseinkkel s kimutatva elveink helyességét, azoknak érvényre juttatni törekedni; de jól tudom azt, hogy ott, hol hazánk függetlenségének és alkotmányos életének kérdése forog szőnyegen, meg kell szünni közöttünk a politikai vélemény különbségének.

Nem tagadom én, hogy az alkotmányos szabadság elvének szolgálatot tettek azok, kikkel én politikai ellentétben vagyok, s kiknek elvei ellenében a zöld asztalnál pártállást foglalnak el, én meg vagyok győződve, hogy a végcél náluk sem lehet más, mint habár hosszabb, meg lehet biztosabb utakon elérhető — hazánk állami függetlenségének, alkotmányos szabadságunknak, ezredéves önálló nemzeti létünk valószínűsítése.

Ezek állami létért ha kockára tétetnék akár területi épségben, akár önálló politikai létében, bár csak legtávolabbról is, noha nem harczoltam úgy, mint honvéd barátaim karddal a haza védelméért, de ha kell, ezzel is küzdenék, vagy ha épen az mentené meg hazámat, önmagam nyitnám meg ereimet, hogy véremmel éltem oszolja el s ha egy életnél senki többet nem áldozhat, föláldoznám ezt is hazámért.

Én tehát, uraim, midőn azt mondom, hogy valamint bennem, úgy barátimban is, kiket szívök mélyében ismerek, nincs semmi titkos gondolat s csak egy törekvés vezet lépteiket, ez: hazánk ezredéves önálló szabadságának az 1848-ki törvények értelmében kivivása és biztosítása: azt hiszem, hogy a végcélban hazánk anyagi és szellemi jólétének előmozdításában s hazánk területi épségének megvédésében, nemzeti alkotmányunk s fenálló nemzeti létünk biztosításában e hazában mindnyájan egyetértünk, ezt legszentebb politikai kötelességünknek ismervén mindenkor.

Ezen eszmék valósításában, ismétlem, mindnyájan egyetértünk s meg vagyok győződve, hogy azokért, valamint a honvédek, úgy a — hazánknek minden polgára kész leend min-

den erejét felhasználni, s ha kell, életét feláldozni.

Adja isten, hogy a legközelebb behozandó honvédelmi törvények alapja olyan legyen, hogy hazánknak minden fegyverfogható fia kész örömmel s kellő képzettséggel siessen adandó alkalommal, a vitéz honvédek vezérlete alatt, ha hazánk megtámadtatnék, annak védelmére.

Azon óhajtással végzem beszédemet, hogy e hazának minden gyermeke, hazánk állami létének s területi épségének és függetlenségének elvére nézve, egyetértve megtámadtatás esetében, ha a haza parancsolja, annak megvédésére sikra szálljon!

Madarász József.

175.

M á s.

ngedjék meg uraim, hogy én a központi bizottság tagja ez alkalommal szót emeljek.

Két évtizede körülbelül, hogy itt e sikon a nemzet hű fiai, a honvédek, küzdöttek a szabadságért, küzdöttek oly ügyért, melynél

szentebbet, igazságosabbat, mióta a nemzet lenáll, nem védett nemzet soha!

Ha valaki történelmünk dicső lapjait, melyekre elévülhetlen betűkkel van feljegyezve a fényes küzdelem, olvasni fogja, meg fog győződni, hogy e nemzetnek szent, sérthetlen jogát megtámadni nem szabad senkinek anélkül, hogy azon érzelem, mely 1848-ban a nemzet fainak kebelét le az egyszerü pórig oly szent lévvel tölté el, ne lelkesitse s ne dobogtassa fennen szivét e haza hű polgárainak, kik a nemzet jogküzdelmében kardot ragadtak a nemzet ügyének védelmére.

Igaz, a vitéz magyar honvéd kardja nem oly erős most már, mint volt 48-ban és 49-ben; békókat raktak a karra, mely a nemzet jogait oly vitézül védte; nem képes az ma már megfenyíteni egy bitor támadót mint 48—49-ben; de itt vannak a dicső küzdők hű utódai, a nemzet virága, a haza ifjusága s itt vannak e haza összes népei, kik, ha eszébe jutna bárkinek e világon, megtámadni e haza alkotmányát, a 48-iki törvényeket, — utolsó csepp véröket fogják áldozni azon jogért, melyért e hazában a legvitézebb polgárok vére folyt.

Elfogul a magyar ember keble, midőn lelki szemei előtt lebegnek e dicső küzdők árnyképei, kik nem tekintve a veszélyt: el-

szántsággal rohantak a halál szemébe egy szent eszméért, az 1848-iki törvények megvédéseért.

E dicső leventék jutnak ott eszembe, midőn végig nézek e dicső küzdők utódain. Ez költi fel bennem azon reményt, hogy ők szivökben hordják a dalias vitézek emlékét, s épen úgy, mint ők késedelem nélkül kelnek fel a haza védelmére akkor, ha a nemzet ismét kényszerülve volna oly honvédelmi harczra, minőre 48-ban kényszerítettett.

E dicső leventék utódaihoz szólok, ha a mezőn, hol e diszes emlék áll, végig néznek jusson eszökbe az 1848-iki legszentebb önvédelmi harcz; lobogjon fel szivökben annak látára a honszeretet legnemesebb lángja, és emlékezzenek a szabadságharcz, a nemzet jogküzdelmének legszentebb korszakára, s e halhatatlan ősokhöz méltó elszántsággal keljenek a szabadság ügyének védelmére, — ha ismét e bűvös-bájós dana fog hegyen-völgyön hangzani e vérrel szerzett honban:

„Ha még egyszer azt izeni,
Mindnyájunknak el kell menni.“

Vidacs János.

M á s.

 pohárköszöntések, melyeket hallottam, visszahozták emlékembe a multat, midőn áthatva ügyünk szentségétől, mint honvédek egy közös cél felé törekedve harczoltunk és győztünk.

Az, a mi akkor erőssé tett, az egyetértés volt, s valamint akkor egyesült erővel haladtunk cél felé, ugy jelenben is szükséges, hogy a főkérdésekben egyetértve működjünk, mert önmagunk között meghasonolva, összetett kezekkel nem fogunk elerni többet, mint a keleti népek, a törökök vagy arabok.

Sajnálattal vettem észre, t. bajtársaim! hogy a politikai ellenzék sokkal inkább mutatkozott az egyes pohárköszöntésekben, mintsem arra számítottam. Hogy a vélemények egy vagy más tekintetben szétágaznak, az természetes, de a jelen viszonyok, hazánk nehéz körülményei parancsoló szükséggé teszik, hogy a politikai ellenszenv hátiérbe vonuljon ott, hol azt a hon érdeke megkívánja.

Azt mondotta egy t. előttem szóló, hogy ne csüggedjünk! Ezt mondtam én, uraim, 20

éven át, és midőn mindnyájan elcsüggedtek, én nem csüggedtem, sőt felbátorítottam azokat, kik csüggettek; s valahányszor alkalom nyílt, bemutattam a nemzetnek azon rokonszenvet, melylyel hazánk iránt a külföldön viseltetnek.

Tennünk kell, uraim, de a tette erő kell, ehhez pedig csak úgy juthatunk, ha — mint mondtam — minden mellékes kérdéstől eltekintve, a közös célra egyesült erővel törekszünk.

Minden szabad országban pártok léteznek, mindenki csatlakozhatik azon párthoz, melyhez őt egyéni nézetei vezérlik, mert ily pártok kölcsönös érintkezése által fejlődhetik az alkotmányos élet; de ott, hol egy magasabb cél elérése forog szóban, sarkalatos kérdésekben értsünk egyet.

Én tehát azért emelem poharamat, hogy az egyetértés köztünk ténynyé válljék, poharamat emelem azon kitartásra, melyre szükségünk van és lesz még sokáig e szent cél elérésére, mely után mindnyájan törekeshetnek. Az Isten adja, hogy szeretett hazánk boldog legyen, s hogy ennek előmozdítására mindnyájan hozzájáruljunk.

Klapka.

177.

A kaposvári ünnepen

március 15.

Tisztelt vendégkoszoru!

Soha felköszöntés alatt oly kicsinynek nem éreztem magamat, mint most, midőn habár nem dicsbeszédben, csak költői apotheozisban világeseményt akar keretbe foglalni egy köznapi ember, kis tehetséggel.

Épen olyan ez, mintha valaki azon kon-tárkodnék, hogy agyából egy pár sugárról jobban megvilágítsa a napot!

Egy nagy üstököst visszahívni utjából, mely minél tovább megy, annál jobban emlékeznek rá az emberek.

Egy oly napért emelni poharat, melyet hogy megszülhessen az 1848. a magyar történelemben majd tizedfél századig vajudtak az évek, érezvén maga az idő is: hogy midőn Europa népeinek szabadságát hozza a világra, az Istennek egy nagy ítéletét hirdeti ki a régi bűnök felett!

Bocsánatot kérek e merészségért, midőn

egy oly napért emelem fel poharamat, mely nem pusztító láng, de melegít; nem villám, de világít; országokat elöntő zápor, de mégis termékenyít. Melyet az ellenség forradalomnak keresztel, de nálunk békés polgári átalakulás; a nemzet régi reform törekvéseinek diadalünnepe; nem harcz, hanem egy törvényesen összehítt országgyűlésen koronás király által szentesített élő törvény!... Kard, melynek nincsen éle senki ellen... Olyan paizs, mely minél tovább nyugszik békében, annál erősebb és biztosabban véd!.. melyen mint Bajza énekli:

„A rabszolga újra nép lett,
Élvező törvényeket;
És az ember újra ember,
A minek teremtetett;

S a szabadság templomában
Trónt az igazság emel,
Melyet minden földi féreg,
Minden fűszál ünnepel.“

Márczius 15!

Hozzád imádkozik ma minden magyar ajk, mert Istenen kívül te adtál legtöbbet a nemzetnek: a nemzeti kormány törvényes függetlenségét, betöltve a nép vágyát, mely száza-

dokon át sovárogtá az általad megszentelt reformokat.

Te vagy az a nap, melyen a kiváltságos osztály a jogtalan nép millióit a hűbéri intézmények bilincseiből felszabadítá, s önmaga tépte szét családi fájától öröklött nemesi oklevelét, hogy ezután tetteiben legyen nemes, testvéreileg osztozva a nép alsó osztályával a szabaddá lett föld birtokában; az alkotmány áldásaiban, jogban és teherben.

Te vagy az a nap, melyen szabaddá lett az Istennek legnagyobb hatalma — a munka... A világ akarata — az egyesülés... Az, mi az emberben halhatatlan — a gondolat... A minden bírák bírása — a lelkiismeret... A közvélemény lángostora — a szószék... S szabaddá lett a minden emberi jog őre — a sajtó...

Te vagy az a nap, mely szülte a rendi-alkotmányból a népképviselőit, aristocratiából a demokratiát, s megtette az országot törvényesen függetlennek... Melyen a nemzet fájdalma utat talált a király szívéhez s a korona gyöngyében visszatükröztek könyeink, e szavakat adva April 11-én a Habsburg dynastia nagy szívé uralkodójának V. Ferdinándnak ajkaira: „Hú magyar nemzetemnek szí-

vemből óhajtom boldogságát, mert abban talá-
lom fel a magamét is.“

Márczius 15!

Te soha le nem hulló lomb az emberiség
fáján! Te örök vigasztalás a multakért! Hoz-
zád imádkozom:

Hogy valamint 29 évvel ezelőtt egyedüli
célünk a béke és szeretet volt, s ellenségeink
ellen egyetlen fegyver volt kezünkben — a
törvény; ugy a jövőben is ments meg minden
kisértettől, s a 19. század civilizációjának szent-
elt vizével — a munka verejtékével moss
meg, áld meg bennünket, mint Petőfi énekli:

„Emelje az fel lelkeinket,
Hogy mi vagyunk a lámpafény,
Mely a midón a többi alszik,
Ég a sötétség éjjelén.
Ha a mi fényünk nem lobogna,
A véghetetlen éjen át,
Azt gondolhatnák fen az égben,
Hogy elenyészett a világ.“

Márczius 15!

Legyen áldott a szent neved!

A magyar nemzet, Árpád ősapánk s a
többi kertészekről ide ültetett e közel 1000
éves aloe, mely 1848-ban nyilta legszebb vi-

rágát; kér: add meg nekünk azt az ihletet: hogy valamint az átalakulás nagy napjaiban — a nemzetiségek gyűlölsége, féltékenysége mellett is a törvény szent könyvére téve kezünket, megőriztük erényeinket; ha meg akarsz verni, az legyen legnagyobb büntetésünk, hogy a társ nemzeteket meg nem szünnünk szeretni, és soha nem lesz kő, csak mindig kenyér a kezünkben....

Te vagy az a gyermek Márczius 15! melyet nem asszony szült, hanem az idő, s így tovább él az embernél... Melyen világosság foglalta el a sötétséget... Melynek fegyvere a törvény... Napja az igazság... „Mely mindent megadott, a nélkül hogy valakitől valamit elvett volna“... A lánczért szabadságot cserélt s elvette a halál fullánkját.

Te Europa vér és könyeibe fűrösztött drága gyermek! mely éveid számával folyvást erősítéd a népszabadságot, jogérzetet, a civilizáció örömeit, iszom halhatatlanságodért?...

Istentől való vagy, s így benne élsz mindörökkön — örökké!!

Mert hisz:

„A verseny nyílt, a nemzet él,
Ha egy jobb tagja sem henyél;
Jut ember és kéz, munka, vér;

természetet ünnepi köntösében láttatják, midőn a növényzet eső csepekkkel jóllakott levelein a gyémánt gyöngyözetet szemlélhetjük.

Midőn a szélvihar rombolva tör át az erdő sűrűjén és fákat, melyek ledöntésére emberi kéz vállalkozni nem mert, halomra sodor; — szivünk elszorul az áldozatok látására, de megnyugvást lelünk abban: hogy a vihar csak a fölösleget vitte el, és nagy részben oly áldozatai lettek, melyekbe az enyészet férgé már rég befészkelődött.

A napot, melynek emlékét ma üljük meg — a nemzet alkotmányos jogaiért való jogos küzdelem feltámadási ünnepét — hasonlóan borús napok előzik meg. — A politikai légkör nyomasztóvá, elviselhetlenné vált. A privilegiumok, — a rendi alkotmány védbástyáin belül állók tulkapásai voltak a terhes felleg rétegek, melyek a szabadság és jogegyenlőség zsenge hajtásaiból a nap éltető sugarait elrablák; — az akkori állam élet mostoha gyermekei légkörét tikkasztóvá tevék. — De az ádáz felhők, külbehatás folytán, fenyegető alakot öltöttek fel, — sűrű tömegekbe behatolt az isteni villanyerő, mely foszlányokra tépdel éme gyászlepleket. — A politikai légkör megtisztult. — — A szabadság eltűnt napja él-

tető sugarakat lövelt a nemzeti élet mezejére. A villany szikra felgyújtá, — romba dönté a középkori építményeket. A nép jogainak juttatásaért való lelkesülés a fellegek vajadásának véget vetett, és megszületett a villámgyermek, ki a keresztségben a szabadság, testvériség és egyenlőség hármasszent nevét nyerte. A vihar gyökerestül tépte ki a százados tölgyeket, melyek az enyészet férgével méhökben csakis az ifju — nemesebb hajtások ártalmára voltak.

Üdvözlöm én, — ezerszer üdvözlöm ezen villanszikrát, eme szélvihart. Szívből üdvözlöm a demokratikus elveket mint minden alkotmányos ujjászületés villanyanyagát, — a korhadó fák letarlóját. Üdvözlöm Somogy megye és Kaposvár város demokratikus érzelmű özszes polgárait. Üdvözlöm őket, mint kiket egyedül látok hivatottnak és képeseknek azon nagy munkánál való sikeres közreműködésre, — melynek célja: az érdemeit, — társadalmi és társas állását megillető jogokat tisztelni mindenkiben; melynek célja: a nép jogok tiszteletéből mint alaptól kiindulva, oly oszlopzatot emelni, mely erős támaszszal legyen azon nagy, — közös imolának, hol a családok — a legnagyobb család, — az állam boldog-

ságának; — az érdekek összhangzatos és méltányos kielégítésének; a testvériség és jogegyenlőség teljes diadalának oltára felállíttatni fog. De csakis úgy üdvözlöm őket, ha ezen oszlopzathoz solid anyagot választandnak, — a tiszta és önzetlen demokratikus anyagot, mely a sárban való fetrengés, a kétes czélu érintkezésektől menten, kristály jellegét megtartva, valamint a multban csodával határos dolgokat mivel, úgy összeműködés esetén, a jelenben is ez teremthet oly alkotásokat, melyek a népek milliói közös boldogságának talpkövét képezendik.

Midőn a demokratikus elvek diadaláért, és ezen elvek követőinek üdveért poharat emeltem, — nem lehet megfedkezniem városunk azon osztályáról, mely ezen elveknek a jelenben tömegesen hivatásszerű képviselője. Üdvözlöm tehát ezen osztályt és annak minden tagját. Üdvözlöm Kaposvár város derék iparosait, mint az általam is vallott elvek hű napszámosait. Kivánok önöknek a jövőben is testvéries egyesülést, kitartó, lankadatlan erélyt, munkásságot, szorgalmat, műveleteik kiviteléhez sikert. Önök szép uton indultak. Az első csatát megnyerték. Előre hát a kibontott lobogóval! Ne tartsanak attól, hogy ezen lobogó

alatt kevés harczos sorakozik. — Ott leszünk mi is igen sokan, a tartalékban és tüzvonalban, a csata tusájában ellankadt sorokat felváltandjuk, mely hogy önök teljes győzelmével végződjek, — adja a magyarok Istene!

Isten éltesse Somogy megye összes demokratikus érzelmű fiait! éljenek soká Kaposvár város derék iparosai!

Gruber János.

179.

M à s.

A jog uralmát küzdés és harcz jeleli; ez lényegétől elválaszthatatlan.

Nem ugy a törvény, jog és törvény nem azonos fogalom!

S miután „az emberiség ha kicsapongó életmód következtében alászülyedt s veszni készül, a halál félelemtől üsztönözve mindenkor gyökeresen gyógyító módot keres,” telvék a világ történelem lapjai a küzdelmekkel, melyek a jogért a törvény ellen vivattak; de mind el-törpülnek ezek azon titáni harcz mellett, mely

a mult század végén már első szakaszában a világot rázkodtatá meg s foglalá el, ugyan e világtörténelmi dráma egy másik szakaszának emlékét üljük ma! s ez helyesen van, sőt kell, hogy mindinkább ünneppé, általános ünneppé legyen e nap az országban, hisz 1848. martius 15-ke mint egy zárkövét képezi azon hazai küzdelmeknek, melyekhez hasonlót a világtörténelemben nem találunk. Nem a csaták vértől pirosuló dicsősége, nem is a hozott áldozatok nagysága, avagy az eredmény mérve teszi e küzdelmekee páratlanná, hanem teszi az, hogy a magyar volt kiváltságos osztály a világrendelet látszék ujjá alkotni, meghazudtolván a német költők fejedelmének, ezredévek története által igazolt mondását:

Du musst
 Hammer oder Amboss sein!

Lehetetlen, hogy áhítattal ne tekintsünk a korra, melyben a pöröly harcza szállt az ülőért; a midőn a régi jó táblabirók, azok a kiknek érdekeit védte a törvény, ezen törvényeken keltek fel a jog védelmére, küzdöttek más jogáért saját törvényük ellen, küzdöttek a testvériség nevében az egyenlőség s szabadságért!

E küzdelmek érdeméből mit sem lehet levonni, e küzdelemmel Magyarország százados elmaradottságából ki, s a népek fényes tanácsába, a jogvédelmezők sorába lépett.

És mégis, uraim! a mai ünnep nem a diadalnak, hanem csak az emlékeknek ünnepe! mert:

Az emberiség harcza, kiküzdve a szabadság, egyenlőség s testvériség eszméje testesítve még nincs; foly a küzdelem ma is; hol itt, hol ott hangzik a csata-zaj, s ha nem csálnak a jelek, nincs távol az idő, mely minket magyarokat is tette hív! ha ez bekövetkezik, mindenek előtt értsük meg valahára, hogy mindannyian egy hajóban evezünk s így a viharban vagy elveszünk mind, vagy megmenekülünk mind; értsük át, hogy az atyák nyomdokait, akkor követjük, örökségüket úgy tartjuk fenn, cselekedeteitekből úgy vonunk tanúságot, ha úgy tesszük, a mint hisszük, hogy helyzetünkbe ők is tennének; ha bekövetkezik a tett órája, gondoljuk meg, hogy a csata rendét nem csak azok bontják meg, a kik elmaradnak, hanem azok is, a kik előre szaladnak, bátorságunkat se hangolja le az, hogy a százados harcban nem egyszer a sötétségé lön a diadal, mert ez a tusa természetéből foly,

inkább erős vértünk legyen azon tudat, hogy a nap felkél, ha az ablakaink elfüggönyözve vannak is, elmaradhatlanul felkél és világosságosságot terjeszt, legyen az eltakart lepel után bibor vagy fekete, segítsük győzelemre a jogot, teremtsünk harmoniát a törvény és jog között; s ha — mert a jogot szentnek tartjuk — nem is kívánhatjuk a költővel, hogy: „a magyart a félvilág uralja;“ emeljünk poharat egy értelemmel, hogy a jog és törvény ölelkezésében feltalálva boldogságát,

„Vérrel szerzett szabadsága
Soha kárát ne vallja.“

Szalay Károly.

180.

M á s.

Tisztelt társaság!

Nem szokásom a dictiózás; de provokálva is levén, lehetetlen megállanom, hogy igen tisztelt előttem szóló barátom Gruber szép, képletes, és nézeteimmel főképp a

jelen viszonyok közt teljesen összhangzó s okadatolt beszédére néhány egyszerű szóval ne válaszoljak; habár a rhetoricában még oly hétköznapi laicus vagyok is.

Teszem pedig ezt egyszerűen historiai szempontból, vonatkozólag a democratiára.

A világ első nemzetének van egy ép oly elterjedt, mint találó devise a népről, mely így szól: „L'état c'est moi“, vagyis: az állam én vagyok. Ez oly igazság, mint az, hogy a nap világos és meleg; — vagy: a milyen a talaj s éghajlat, olyan a növényzet s annak gyümölcse.

A minő a nagy emberi társadalomban valamely népnek — ha még oly kis földrajzterület s számu is — szellemi képesség s miveltsége; — olyan annak kormány-szervezete, iránya s politikai tekintélye. Kézzelel foghatólag tapasztaltuk ezt, az utolsó évtizedekben dühöngő óriási harcok vad dulakodásai közepette is, mert míg a roppant birodalmak, titáni küzdelmek s vandal-pusztítások színhelyeivé lőnek; addig az aránylag parányi Schweiz, Holland, Belgium mélyen respectálva — ne bántsvirágként — érintetlenül maradtak. És ha kérdjük: miért? csupán azon egyszerű okból, mert a jog, az igazság s az erény tiszte-

letet parancsol mindenha!... s ép úgy megvéd egyeseket, mint nemzeteket a zsarnokság s egyéni gőg túlhágásai ellen, már pedig ezen tartományok rendszere a democratia e tripoposzában alapszik, minthogy törvényei — a népszivére s agyának összhangzó gondolataival irvák — képviselők pedig a nép meg nem vesztegetett szavazatának hű visszhangja s tiszta tükre... Pedig a nép az őserő és anyag, az a nemzetek phisiognomiája, az az államok bázisa . . .

De vegyük kezünkbe a történelem bizton világitó szövétnekét, s tartsunk rövid, de elfogulatlan szemlét az emberiség őskorától a mai napig s azonnal meggyőződhetünk, mily tenger idő, mily roppant akadályokkal kelle a democratiának megívnia: míg a társadalomban jelen megérdemelt polczát elfoglalhatá.

Hajdanta csakis három nemzet birt ilyenü kormány szerkezettel, s mindhárom csakis ezen reginse alatt éré el a nagyság, a hatalom s a jólét délpontját. E három nemzet volt a görög, a vele rokon cárthagói és római. — Ezek hanyatlás és bukása után hosszú, több mint ezer évnyi tetszhalálszerű sieszta állt be, s e roppant időközt a népvándorlás végtelen csatái, semmi szentséget, nagyot s szépet ki-

mélő romboló pusztítás, vad önkény, vallási rajongás, csudák özöne, búbáj, babona, általános butaság, s a legféktelenebb egyházi uralom tölté ki. — Mig végre az emberiség e hosszú, nagy éjszakájában ragyogó meteorként megjelentek a 14—15 s a 16-ik század kezdeményező óriás szellemei s a reformatio magasztos pyramis alakjai, bátran keztyüt dobva, s szembe szállva a főnálló s csupán a nép butítása és elnyomásán alapult rémes hatalommal nagy részben ők is, követőik pedig ezereinkint vérezvén el annak borzasztó kínpadjain*!

Mindmegannyian az erély s rettenthetetlen férfi-lélek prototyp példányai mindörökre.

Ez volt az ész, a vakmerőségig magasló bátorság, a fölfödözések s democraticus nézetek pitymaló kora.

Columbus Kristóf messze, soha ember nem járta tájra törékeny fahajóin elindulván, fölfödözé Amerikát, — Vasco de Gama a Capföld örök tomboló viharaival szembe szállva, — a Jóreményfokát s így az indiai vizi utat, a daczos Galilei a föld mozgását — hirhedt négy szaváért: „e pour si muove“ majdnem életével lakolván, — husz sustorgó máglyán égett

* Lásd Lacky „A fölvilágosodás keletkezésének s befolyásának történelme Európában.“

el, s hogy emléke se maradjon, hamvait a Rajna hullámaiba szórták. Nyomorultak! . . . Calvin becsület s igazságos tanaiért száműzve végzé életét, Luthernak, hogy hasonló sors ne érje s nagy művét bevégezhesse, az üldözések elől a wartburgi vár adott menedéket, Gusztáv Adolf, a nemes svéd király elesett Lützen alatt, — Schwarz barát pedig puskaporos hordójával együtt légbé röpité a brutális lovagkört összes rabló fészkeivel, s végre Guttenberg genialis találmánya a sajtó, e legrettegetesebb fegyver, teljesen szétrobbantá a sötétség birodalmát huhogó baglyaival egyetemben...

Hátha még ők a világ, s civilizáció föl-kent apostolai a demokratia üde, szabad levegőjében élhettek volna!...

Következett az uj, s legujabb kor, vele párhuzamosan a physika realis és positiv tudományainak kora, melyben hit helyett valóság, hypothesisek helyett pedig okadatolt tények juthatának csak érvényre. Innét kezdve mind anyag, mind szellemileg rohamos lön a haladás, mely a democratia eszméit gyorsan, de zajtalanul, mint kelő nap a hajnalpirt, mind nagyobb s tágasabb körben terjeszté.

Még Kopernick gyönyörű tudománya az astronomia, Herschel colossalis látcsöve folytán

nyitott könyvvé varázsolá az égboltozatot, araszt-nyi közelbe hozva a tőlünk miliárd mértföldnyi távolban rohanó plánétákat, — míg Foulton párolgó bögréjének majd emelkedő, majd visszacsapódó födele szülő anyjává lett a terhet, s távolságot nem ismerő hatalmas gőzerőnek; — addig Galvani a tudós bolognai tanár, az asztalán villámártól rángatólódzó békacombját sas-szemével megfigyelve megalapítá a villanytant, s ez csakhamar megteremté a gondolat sebességével versenyző távirdát, — a villany vakító fénye pedig megszégyeníté magát a napot, mert buvárlámpaként alkalmazva penetrans sugaraival bevilágítja a vizek rejtélyes országát, a tenger mély, sötét fenekét.

Végre Éjszak-Amerikának egyszerű szóból lett érző lelkü elnöke Lincoln, a szegény feketék pária helyzetét, s könyáztatott arcját nem nézhetvén odább; hallatlan vérontás és áldozatok árán eltörlé a rabszolgaságot s a mivelt emberiség ez utolsó szenyfoltját orrgyilkos kéz ontotta saját nemes vérével mosván tisztára.

S ezzel a legtisztább demokratia megülé fönséges diadalát.

A tudomány s fölfödözésekkel szorosan lépést tartott egyszersmind a nemzetek fölvi-

lágosodottsága s constitutionalis utoni fejlődése. — Minél előbb s minél szabadabb programmal lépett valamelyik közülök e térre; annál gyorsabb, annál bámulatosabb lön az eredmény — az általános fölvirágozás minden tekintetben. — Eclatans példa rá Angolország, s az egyesült államok. S ma már nincs Európában állam, mely nem ezen ösvényen haladna az emberiség magasztos végcélja felé, kivéve a muszkabirodalmat. De én bizton hiszem, hogy a Kreml s a Zarszkreszelo magas tornyain pöffeszkedő büszke fehér sasok is nem sokára elhagyandják gögös polczaikat, kénytelenítettvén leszállani a szegény orosz parasztnak primitiv architecturával épült alacsony fakunyhójára, szárnyaik alatt hozván az alkotmány pergament tekercsét.

Adja Isten, hogy mihamarább ugy legyen, az általános civilisáció s emberiség érdekében!.. Ime, uraim! mind a történelem kérlelhetetlen ítélőszéke, — mind a megczáfolhatlan gyakorlati élet, határozottan a democratia mellett szólnak; — tehát hogy ez hazánk, de különösen meggyénkben is minél mélyebb, de józan gyökeret verjen; arra okosan előkészíteni s érlelni kell a népet, — erre pedig szerintem legczélszerűbb a honunkban már több helyen

működő ilynemű körök megteremtése. Bátorodom tehát a mai, mint a magyar nemzet e szent napjának emlékére Kaposvárott, a megye fórusában egy ily népkör alakítását indítványozni s egyuttal szivemből poharat emelve annak mielőbbi létrejötte s hosszú, áldásos működéseért!..

Dr. Németh Károly.

181.

M á s.

 Ha ismételve pohár után nyulok s Önök becses türelmét kérem, teszem ezt nem azért, mintha versenyre akarnék szállani az előttem szóló kitünő szónokokkal, mert erre nem érzek magamban tehetséget, hanem teszem azért, mert sem Roboz István és Szalay Károly uraknak 1848. Márczius 15-ét általános — mégis különböző — szempontokból ünneplő beszédeiben, sem Gruber Jánosnak a democratia eszméjét költőileg ékes szavakban dicsőítő szónoklatában, sem e magasztos eszme fejlődésének Németh Károly általi történeti

fejtegetésében, de még Körmeny Sándornak a legnagyobb magyarra, a halhatatlan Kossuth Lajosra emelt pohárköszöntésében sem láttam érinteni, annál kevésbé kimutatni, miben áll 1848. Mártius 15. jelentősége? miért ünnepeljük meg 1848. Mártius havának épen e napját? —

De én ezen nem csodálkozom, mert e szóra „1848. Mártius 15“ mint a varázsvessző érintésére a titkokat fedező kárpit félrelebbens a látványok nagyszerű panoramáját engedi feltárulni a kíváncsi szem előtt, ugy e napnak említése is egyszerre visszaidézi emlékünke mindazt, minek a multban akár cselekvő, akár szenvedő, akár csak néma tanui is valánk, vissza azon pontig, melyből e korszak kiindult, az 1848. év mártiusi napjáig, melyek a mult ködén is élénk fényben ragyognak át, s fognak ragyogni örökre!

Igen, 29 év mult el 1848. Mártius 15-től fogva, pedig 29 év nemcsak az egyesek, de sokszor még a nemzetek életében is nagy idő; mert ki ne tudná, hogy a mint az egyes életében lehet egy pillanat, mely egy egész élet terhét, súlyát viseli magán; ugy a nemzetekében is lehet nap, melynek története egy évszázadéval ér fel. — Ily nap volt a magyar

nemzet életében 1848. Mártius 15-ike; ezért szentel neki emléket annyi muló évek daczára minden évben a hálás nemzeti kegyelet.

Megvallom, nem tartozom azok közé, kik 1848. Mártius 15-ét tulbecsülik, én nem hiszem, s ép ezért állítani sem merném, hogy átalakulásunk nagy történetében mindent néki lehetne köszönni; de azért nem is ismerem félre annak nagy jelentőségét. — A nép szabad önkéntes nyilatkozata volt az, mérhetlen becsü, erkölcsi támogatása a törvényhozás őszinte reform törekvéseinek, egyszersmind komolyan intő sürgetés a nagy napok igényeivel lépést tartani. Kiáltó szó, mely a bátraknak azt mondá: előre, mi itt vagyunk, a nemzet megettetek áll! s a habozóknak: számon fogjuk kérni tetteiteket és mulasztásaitokat.

Igen! 1848. Mártius 15-ike a nagy időnek egy napja volt! Szépségéről az tesz tanuságot, hogy kitörő fénye ma is visszarágyog minden magyarra, s üdítő lehelletét ma is egész üdeségében érezzük homlokunkon lengeni. Egy oly nap volt tehát ez, mely mielőttünk, kik annak tanui nem valánk, ugy tünik fel, mint valami ezer év előtt történt nagy-szerű esemény, mint valami epos, mely az emberiség fiatal heroismusát zengi.

Természetesen nekem, ki ezen napot csak tanulmányaimból ismerem, nem lehet feladatom, hogy elbeszéljem Önöknek e nap történetét, bizom ezt másokra, még csak röviden azokról emlékszem meg, kiket e nap hőseinek tartok.

Midőn ezt tenni akarom, mindenek előtt szólanom kell azon férfuról, ki egész életét a közügynek szentelte teljesen, kizárólag és tökéletesen, a férfuról, kinek egyetlen ideálja, magas reptü lelkének törekvése, célja a Haza volt, mig háziköre, családi tüzhelye, a szükebb körü haza: Pest megye. Kell-e mondanom, hogy e férfiú Nyári Pál volt? Pestmegye ekkori alispánja; kell-e mondanom, hogy ő volt Pesten az első férfiú, ki belátta és felismerte Mártius 15-ének fontosságát, s gyors elhatározással a mozgalom élére állván, kezébe ragadta ugy az ifjuság, mint a népmozgalom gyeplyit, s ez által megóvta azt tulhajtásoktól s így lett aztán ő Mártius 15-én Budapesten lefolyt vérnélküli, a világtörténetben is majdnem páratlanul álló békés átalakulás főszközlője.

Ezután szóló bővebben emlékszik meg 1848. év Mártius 15-ike főbb egyéniségeiről, névszerint Irányi Józsefről, a 12. pont szer-

kesztőjéről; Jókai Mór, Vasvári Pál és Petőfi Sándorról, s végzi szavait azzal: hogy Nyáry, Irányi, Vasváry és Petőfi emléke megérdemli, hogy egy könynyel, az öt közt ma is élő Jókai a költő, hogy néki e pohárköszöntéssel áldozunk. Éljen Jókai!

Dr. Andorka Elek.

182.

M á s.

Azon kérdéssel, vajon a nagy korszakokat egyes nagy emberek alkotják-e, vagy a kor-eszmék teremtik-e a történelem nagy embereit? részemről maig sem vagyok tisztában, hanem az emberiség történelméből tudom, hogy a nemzeteknek, a népeknek voltak és vannak apostolai és megváltói, de a megváltóknak szükségkép mindig meg voltak Keresztelő Jánosai is!

1848-diki politikai ujjászületésünknek is meg voltak apostolai és messiása, de megvolt Keresztelő Jánosa is.

Midőn tehát ez alkalommal egyik legnagyobb nemzeti ünnepünket üljük, midőn már az előttem szólók megváltók, s azokról, kik a tanítványok és apostolok közül meghallák a megváltó tanainak megvalósításában, — nem tartanám teljesnek a honfiai kegyelet ezen ünnepét, ha meg nem emlékeznénk a Keresztelő Jánosról is.

Ezek voltak: Martinovics és hat társa, kik a budai vár nyugoti oldala alatt elterülő téren, az ugynevezett vérmezőn felállított verpadon haltak meg.

Eszméik, az általuk elvetett magok részint kemény földre hulltak, — s vetésükre igen hosszú, harmincz évig tartó kemény, fagyos tél következett be, — hisz a nép akkor mitsem számlált, s a főnemesség elpuhult, elkorcsosult, s nagy része nem csak nemzetének fejlesztésével, de a nép sorsának javításával sem törődött.

De az eszmék nem haltak meg velük, — végre is megjött a tavasz, a hosszú tél után. A Martinovics és társaitól elhintett magok nagy része kicsirádzott.

Széchenyi István gróf és felső-büki Nagy Pál dörgő hangjaikra felocsudott a nemzet el-
tompultságából, s néhány év mulva Deák Fe-

rencz, Kossuth Lajos és gróf Batthyányi Lajos számos dicső társaikkal felléptek a küzdőterre, utat nyitottak a sötétség, a tespedés, az előítéletek s a kásztok önzésének posványán keresztül, — előidéztek Mártius 15-ét, — s az 1795-iki elvérzettek eszméinek nagy részét megvalósították.

A derék magyar nemesség megérté őket s a kor intő szózatát, és részint okulva a francia forradalom eseményeiből, részint saját hazafias érzületétől vezetve, kényszerítés nélkül önkényt odaadá azt a népnek, a mit más országokban csak véres polgárháborúk s iszonyu áldozatok árán szerezhettek meg.

Ez okos és valóban nemes tett volt, — méltó nemcsak a kortársak hálájára, de a késő utódok tiszteletére is; — és Mártius 15-ike méltó arra, hogy mint az ujjászületés a békés polgári átalakulás nemzeti ünnepét megüljük, — s hogy e napon honfui kegyelettel megemlékezzünk azon nagy emberekről, kiknek e nagy vívmányokat köszönhetjük, azokról, kik első felelős ministerei voltak a nemzetnek, s a kik egyen kívül már mind elhalának, s általában azokról, kiket a jogegyenlőség, a demokratia apostolainak és megváltójának tekintethetünk.

De ha igazságosak akarunk lenni, le kell rónunk a hálás megemlékezés adóját, az apostolok és megváltók Keresztelő Jánosai iránt is.

E megemlékezés által mit sem vonunk le az ő érdemeikből. Elismerem, hiszem és vallom azt, mit a költő Kossuth Lajosról mondott, hogy:

„Lehettek s voltak buzgó
apostolok,
De ő a népnek megváltója
volt,“

de hozzá teszem azt, hogy e megváltónak, a népszabadság, a jogegyenlőség tanainak Keresztelő Jánosa: Martinovics Ignác volt.

Midőn tehát a demokratia, a democrati-
cussá is tett alkotmány évfordulati ünnépén én is poharat emelek, a democraticus eszmék nagy felkentjeinek emlékére emelem azt.

A régi görögök és rómaiak isteneik oltárainál libatióval is áldoztak, — én is ezeknek példáját kívánom követni, s poharamat emelem libatióval nemzetem elhalt polgári félistenei s a 48-ki vívmányokért s azoknak hősiek védelmezéseért.

Kövessék példámat Önök is, és hangoztassák velem együtt, hogy legyen áldott az

elhunyt dicsők emlékezete, s adja Isten, — hogy megtanuljuk és megtanulják utódaink is tőlük, a valódi tiszta democraticus eszmékért, a valódi népjogokért élni, küzdeni s ha kell, mint ők tudnak — meghalni is.

Bárány Gusztáv.

183.

M à s.

 Uraim! Elöttem szólók 1848-ik Mártius 15-nek emlékét a magyar nemzet történetében több oldalról méltatták, s mindnyájan szivemből szólottak. E történeti emlékekkel kapcsolatban üritett poharat Gruber János barátom a democratiáért, mely a népszabadság, testvériség, egyenlőség éltető eszméinek szülő-anyja. Méltassuk e felköszöntést, uraim, ép e mai napon, mert a szép 1848. Mártius 15-ke valóban a népszabadság, a democratia győzelmi diadalünnepe. Igaz bár, hogy e győzelem eszményi volt s az akkor diadalt ülő eszméknek az életbeni valóításáért

nekünk a mai nemzedéknek küzdenünk kell, — de hisz a történelem tanúsága szerint az emberiség nemes eszméi egyszerre soha sem érvényesültek s míg az ige tetté lön, a küzdelemben elhulltak legjobb harcosai; de másfelől örök igazság az is, hogy a nemes eszmét elnyomni nem lehet soha s ha nem hiányoznak az apostolok; — az emberiség ez eszmék terén s követi megváltóját. Teljesen osztom ép ezért dr. Németh Károly azon indítványát, hogy a demokratikus erényeknek ápolására, terjesztésére azoknak a társadalomban, politikában érvényesítésére Kaposvárott egy népkört alakítsunk, s szívből óhajtam, hogy a kimondott szó valósuljon.

Én, uraim, a demokratia, a nép uralmától nem félek, bent foglaltatik abban a nemzet minden osztálya azon arányban a mint becsületességét, hazafiságát, munkaképességét, ember-baráti érzelmeit érvényesíti. — S ezért a demokratikus eszmék közel győzelmeért üritem első sorban a poharat.

E gondolattal egyidejűleg emlékezem meg egy mindnyájunk által szeretve tisztelt férfiről, ki föl és lefelé egyáltalán független és igazságos, — s a ki legközelebb is körünkben a magyar demokratia fiatalságért üritett pohar-

rat, — a kinek politikai multja, egyénisége, munkaszeretete hinni engedi nekünk, hogy a demokratikus erények gyakorlásában velünk a jövőben is közreműködik. Éljen Somogyvármegye szeretett főispánja, Jankovich László! —

Miklos István.

184.

M á s.

isztelt társaság! — Midőn előttem szót emelt dr. Németh Károly, Gruber János és Miklós István szavait, melyek a democraticus eszmék diadalát czélozták, szivem mélyéből üdvözölném, azon ohajomnak vagyok bátor kifejezést adni: vajha az elhangzott ige mindnyájunk örömére mielőbb meghonosulna; — vajha a kifejezett eszmék tetté váljanak és gyümölcsözzenek; ugyanazért, midőn különösen dr. Németh Károly indítványát, melylyel egy, democraticus elveken nyugvó egyesület, ugynevezett népkör felállítását örömmel üdvözölném, kérem őt, hogy az általa

megpendített eszme kiviteléhez szükséges intézkedések vezetését tapintatos kezeibe vevén, azt mindnyájunk örömére mielőbb életrehozza.

Zuzmán József.

185.

M á s.

ly nemzet, mely féltett kincsként megvédi nemzetiségét, mely fentartja anyanyelvét s azt irodalmi nyelvvé fejleszti, oly nemzet, mely a kor színvonalán álló irodalommal és művészettel bir, más nemzetekbe többé be nem olvasztható, s a nemzetek sorából sem a despotismus, sem a hódítók, sem a pénzemberek uralma által ki nem irtható.

Nemzetünk multja és jelene igazolja ezt. Mert hogy nemzetünk 50 év alatt Mártius 15. emelkedhetett, azt sok tekintetben azoknak köszönhetjük, kik nemzetiségünket, anyanyelvünket fentartották, ápolták és az irodalom és művészet nyelvvé fejlesztették.

És ez nemcsak politikai nagyjainknak, nemcsak irodalmi férfainknak, de nemzeti szí-

neszeinknek is kiváló érdeme s épen azért ők is méltók arra, hogy róluk is, mint a nemzet kitartó, lelkesült napszámosairól megemlékezzünk.

Midőn a mult század vége felé II. József császár, ki a francia reformatorok nagy eszméi közül többeket elfogadott, kinek a tartományi és nemzetiségi különbség megszüntetése s a népek összesítése kedvencz ideája volt, a magyar nemzetre is hivatalos nyelvül a német nyelvet octroyálta, midőn maga Niczky cancellár a császár előtt nyelvünket mint durva, szószegény s diplomatai és hivatalos nyelvül használhatlant jellemezte, midőn főuraink nem csak nemzeti öltönyeinket, de elvetek nemzeti nyelvüket s megtagadták nemzetiségüket is, s midőn a nemzet romlatlan hű fiai az elnyomás hatása alatt a nemzetiség védelmére keltek: a műveltebb ifjakkból, tisztességes házak gyermekeiből egy kis csapat alakult, azon elhatározással, hogy a németeknek s elkorcsosult főuraknak megmutatni fogjuk azt, mikép a magyar nyelv gazdag és zengzetes nyelv, mely nem csak hivatalos nyelvül, de a valódi irodalom, a költészet, sőt a magas tragoedia nyelvéül is alkalmas, s mikép a magyar faj minden elemmel bir arra, hogy a legcivilizál-

tabb nemzetek sorába léphessen, s hogy néhány évtized alatt irodalmát és színművészetét oda fejleszteni képes, a hova más nagyobb nemzetek, pár század alatt birták csak a magukét fejleszteni.

És férfiasan be is válták fogadásukat, pedig azon időben a családok gyalázatnak, nevük, czimük megbecstelenítésének tartották azt, hogy gyermekeik színészekké lettek. De a bátor, lelkes kis csapat daczolt a buta közvélemény előítéleteivel; — bátran, szent lelkesedéssel oda állt a megvetés és gyalázat pelengérje alá, — bevándorlá a hazát, hódított proselytákat szerzett, nagy és kis városokban ha más helyet nem kapott, a csüröket, félszereket, raktárakat átalakította Thalia templomává; — szenvedett, nélkülözött, — nem egyszer koplalt is, sokszor szállás hiányában ott, hol kis birtokosok vagy becsületes csizmadia és szürszabó mesterek nem voltak képesek eléggé pártolni őket, éji szállásul a színpad kemény deszkáit, ágyi ruhákul a kopottabb színpalákat használták — vagyis mint mondák: lefeküdtek a napra, s betakaroztak a holdvilággal, — de azért nem csüggedt, ki nem fáradt, terjeszték, fejleszték a nemzeti nyelvet és irodalmat és felbuzdíták az irodalom és színművészet iránti érzéket.

Ezen férfiaknak köszönhetjük első sorban, hogy nemzeti dráma-irodalmunk megszületett, hogy a külföldi írók jelesebb művei átültetve lőnek, s hogy rövid negyven év múlva oly kitűnő színművészeket mutathatott fel a magyar nemzet saját fiaiból, kik Európa bármely színpadjának is becsületére váltak volna.

A színészek lelkesedése, a nemzetiséghez ragaszkodása ma sem szűnt meg, bár az idők nagyon megváltoztak; bár ma, — kivált kisebb városainkban a színészekre nézve mostoha napok járnak, s nekik sokszor majdnem üres padok előtt kell játszaniok, s ma már a közönségnek nem jelmondata többé az, mi a korábbi évtizedekben, mi még a Bach-korszakban, még az akkori hivatalnokok többségénél is jelmondat volt, t. i.: „hazafiság a nemzetiiségnek!“ mert a végtelen deficizitek, a feleségázott adók e szomorú korában, az állam a színházi bemeneti díjakra szánt pénzeket is kiexequáltatja a közönség nagy részének zsebeiből. Színészeink azért ma is buzgó, feláldozó napszámosai nemzeti ügyünknek, nyelvünknek és társadalmunknak.

Közülök sokan tudják, érzik azt, hogy a színművészet oltára, melyet a közönség nagy része elhagyott, mint — ha jól emlékszem —

Jókai mondá Kazinczy Gáborról, nekik nem melegítő tüzhely, hanem rogusz, melyen saját lelkesedésük tüzeben önmagukat égeté el, — azért ők mégis megmaradnak Thalia és Melpomene hű papjaiul s nem hagyják el azt a régi oltárt az anyagi jobblétért, egy más biztos kenyért adó pályáért.

Mert a valódi magyar színészt a költészet és a nemzeti nyelv iránti lángoló szerelem, a szívnek mély költészete, egy legyőzhetlen szenvedély viszi, ragadja és teszi feláldozóvá. — Hisz a nemes szenvedély, a költői lelkesedés az, mely a polgári erényt, a kitaratást szüli, még a politika terén, még a hadseregek soraiban is; avagy nem tapasztaltuk-e, hogy a nagy eszmék iránti költői lelkesedés szabadság-harczunk idejében, néhány hetes harczosainkkal csudákat műveltet, míg a rideg fegyelem, a pusztá kötelesség, nagy eszmék és lelkesedés nélkül Solferinóhoz és Königrätzhez vezeté a fényes osztrák hadsereget!?

A lelkesedés, a költői entusiasmus az, mi a színészeti pályahivatással bíró embereit, minden jó és nemes, minden nagy és dicső iránt fogékonnyá teszi, mi tette buzditja, s ha a haza védelme úgy kívánja, — a színpad

deszkáiról az ágyuk elé is ragadja; mint 48-ban láttuk...

Ez az, mi városi derék, buzgó kised-
óvóinkat, az egykori jeles színészeket vezette
és vezeti ma is; kiknek a közelebb elhunyt
derék Kovachich Őszinte után leginkább kö-
szönhetjük kisedodovánk létezését.

Ez az, mi ép ez órában az itteni szín-
társulat egyik nagy reményekre jogosító tag-
ját, (kit azonban megneveznem nem szabad,
mert megtiltá azt) azon megható indítvánnyal
vezeté hozzám, hogy mi kaposváriak kísértsük
meg a magyar népnek a vértanuk iránti há-
látlanságának jóvátételét s kezdeményezzünk
adománygyűjtést ama vértanuk emlékére álli-
tandó szoborra, s hogy lelkes indítványát tet-
tel is támogassa, egy szerény összeget azonnal
kezeimre le is tett.

Bármilyen szerény összeget képez is adomá-
nya, megilletődéssel s hálával fogadtam azt,
mint oltárra tett nemes áldozatot, mit annál
kedvesebbnek tartok, mert talán ez órában
mindene volt az adakozónak.

Azért a tisztelet és elismerés érzetével
emelem poharamat a magyar színészet s annak
jobb jövőjeért! Éljen nemzeti színészetünk, él-
jenek annak lelkes tagjai!!

Bárany Gusztáv.

A dicsőségről.

„Lerázom annyi esztendők porát
 Lelkemről, mig fölépitem magamnak
 A hir s dicsőség márvány-csarnokát
 Sötét romjából a kiholt multaknak.
 Benézek a dicsőség csarnokába:
 Oh mint sugárzik, mint a déli nap,
 Beárnyékolni oh jőjj borostyán ága
 A nap sugára ellen siromat.

Ha lombjaidból messze századok
 Telei talán már kivetköztetének,
 Jön a tavasz — ismét viruljatok
 Fejére a szabadság emberének!
 Mert a szabadság nem tűnékeny álom,
 Bár néha egyetlen sugárt bocsát,
 De egyetlen sugár belőle három
 Századnak fénylik éjszakáin át.“

Bozsay.

XI.

Vegyes felköszöntések.

Dal — s pohárköszöntés
A legjobb búfelejtés.

B.

A magyar nemzetre.

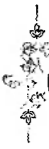
Üdvözöllek, szép hazája
 Árpád sarjadékinak!
 Uj jövendőd hajnalában
 Lelkeid lánduljanak;

Mint a szépség rózsza-bája
 Hölgyeidnek arczain,
 Fenn lobogjon ugy hazájok
 Hő szívök szent érzetin.

És keblében magzatidnak
 Légyen szándék és erő,
 Sikjaidnak ég felette
 Dús áldással éltető;

Légy dicső, ha béke környez,
 Légy dicső harcz s vihar-,
 Száz fenyítő vész között is
 Éljen! Éljen a Magyar!!

Áldomás.

 Csak gyönyörű nemzet ez a magyar nemzet,
 Ilyet az Uristen nem is sokat nemzett;
 Eszem e nemzetét!... kicsiny, mégis ragyog,
 Hej, be örülök, hogy én is tagja vagyok!

Én is tagja vagyok, mi tagadás benne!
 Ha e szót kimondom, könny ragyog szemembe'—
 Büszkeség könnyüje, mely szememben ragyog,
 Büszke vagyok rá, hogy én is magyar vagyok.

Mért nem ád az isten nekem vagy száz éltet,
 Hogy imádott hazám fölaldoznom érted.
 Kilenczvenkilenczet szivből neked adnék,
 Egyet nem magannak, a rózsámnak hagynék.

Kik itt együtt vagytok, jókedvű czimborák,
 Igya ki mindannyi végső cseppig borát,
 S még iszik, magában mondja szive rája:
 Áldás, jobb idő e szenvedett hazára!

Én kiittam borom... nem jó ízűn esett,
 Nem csoda! Mert belé nehéz könnyűm esett;
 Keserű volt könytől, de lett volna méreg,
 Kihajtottam volna, édes hazám, érted.

De miért e bánat? Hisz az isten él még,
 És ha él az isten, ugyan mitől félnénk?
 Nem feledheti el ő e kedves népet,
 Melyre minden korban gyönyörködve nézett?

Toth Kálmán.

189.

A királylövőnéért.

Tisztelt királylövő ezred! Ő Felsége nevében tudokra adom kegyeteknek, hogy ő Felsége, királynéul kellem- s szellemben gazdag N. N. urnó ő nagyságát választá. E szerencsés választás felett örülünk, mert ez a legtisztábban mutatja, hogy ő Felsége, mélyen tisztelt királylövőnőnk nemcsak bölcseséggel akar uralkodni, hanem a népség iránti hódolatot is meg tudja tenni. Én biztos lehetek hozzászólásukról és azért felkérem kegyeteket, ezt nyilván megmutatni — mialatt felkiáltanak: éljen szeretve tisztelt királynénk!

V á l a s z.

Uraim! Mint mondják: a nőknek férfikörben nincs megengedve szót emelni. —

Azonban sorsom rögtöni változása miatt bocsássák meg, ha bátor vagyok, köszönetemet mondani örömteljes éljenökért, melylyel engem mint királynéjokat tiszteltek meg. — Jelenleg azon ígéretet teszem, hogy ő Felsége ügyeibe nem avatkozom, hanem barátságos viseletem által igyekezem majd a király gondjait könnyíteni, hogy gondoskodását annál inkább a lövőegyletre fordítbassa, melynek teljes jóakarral jó sikert kívánok. A lövőegylet éljen!

Gyermek-majálison.

Mélyen tisztelt társaság! — Alig hiszem, hogy volna ember, ki a dermett tél beszorító egyhanguságából ne gondolna vágygyal a kedves tavasz után, s ne üdvözlőné

teljes örömmel annak megérkeztét, mely mint az Istenség mosolya átható gyönyörrel tölti be az ébredő természetet.

A szabadot választottuk mi is ez alkalommal ünnepélyes vigalmunk színhelyéül, hogy tanuló-gyermekeink téli szorgalmuk és fáradozások után a természet nagyszerű ujjászületésével egyesítsék örömeiket; hisz ők is virágok: az emberiség fejledező virágai. Ép ebből kifolyólag kétszerezi lelkesültségünket a kiváló szerencse, hogy érzelmeik éltető napjaiként, szerény körükben láthatják azon kedvességeket, kik a rájuk halmozott jótékony gondoskodás mellett, gyermek-sorsuk vidor ünnepén is hozzájuk beereszkedni kegyeskedtek.

Azért, mint e zsenge virágok egyik legközelebbi, szerény ápolójának engedjék meg, miszerint az ő nevökben, őszinte bensőséggel mondjam el forró üdvözlötünket.

Fogadják azt, igen tisztelt vendégeink, szives megjelenésükért, a Mindenható pedig ezzel kapcsolatban hallja meg szivünk buzgó imáját, melylyel kívánjuk, hogy mindnyájan igen sokáig boldogul éljenek!

Hajgató Sándor.

Hölgyeinkre.

1.

A kik sivár életünknek
 Illatos virágjai,
 Kik a bánat tengerének
 Kedv rejtő gyöngyházai,
 Kiket isten teremtett, hogy
 Éltünk rideg percziben
 Legalább egy pillanatnak
 Báj és örömdús legyen,

Kiknek szent pillantása
 Keblünk, lelkünk járja át,
 Kiknek ajka, mosolygása
 Üdvöt, boldogságot ad,
 S kinek — nem folytatom tovább,
 Be akarom végzeni,
 Éljenek soká városunk
 Szép és kedves hölgyei.

2.

Van hazánkban város, a neve lháros,
 Egyszer kell hogy legyen minden ember páros;
 Szivem, lelkem őszintén kívánja:
 Éljen jó barátunk meg a kedves párja.

3.

Szép menyasszony, kinek bája
Szebb, mint tavasz mosolygása,
Kinek kellemteli arcza
Igézősb, mint rózsapírja.

Kinek vidám mosolygása
Az édennek hű képmása,
Mit a teremtő oly széppé
Alkotott, tündéri képpé.

Szép menyasszony, üdvözöllek
Egy uj életnek határán,
Uj életnek, mely befogad,
Kapuit messze kitárván.

S onnan belül menyország van,
Házás élet boldogsága,
Rózsáskert és tündérliget,
Fülemile dalolása.

Mert hol a nő keblét lakja,
Szende szüziesség képe,
Ott boldogság nem hiányzik,
Ott a földön égi béke.

Hoffmann Mor

193.

Felköszöntés

a bánokszentgyörgyi első országos vásár alkal-
mával.

 Sokféle jelentősége van édes anyanyelvün-
kön, e szónak „jog”. — Meglehet, azért,
mert a magyar legtöbbször szeret és tud
is jogára hivatkozni, azért mondá koszorus
költőnk is, Kisfaludy „A magyarok természete”,
hogy „jogait nem hagyja. De ha vele bánni
tudnak, az ingét is od’adja,” kedvencz szavam
tehát nekem a „jog” nem csupán azért, hogy
most egyedül és kizárólag a jogi tudományok-
nak élek, hanem mert szeretek is jogommal
élni: örömmel ragadom meg tehát ez alkalmat,
ezen eszmének lángoló szavakat adni pohar-
ramnak cseppjei által.

A jog mint az igazság eszméje dicső és
magasztos akkor, midőn egy nemzet szabadsá-
gát, függetlenségét jelenti, s midőn az Isten
képére teremtett szabad akaratu embernek
cselekvési szabadságot ad. Cselekvési szabad-
ság az, midőn az ember azt mondja: jogom
van, ezt vagy amazt tenni!

Nekem is jogom lévén ma itt szabadon, szívem sugallata szerint nyilatkozni, — élek e szép joggal és poharat emelek mindenekelőtt egy jogért, melynek élvezetére ma itt összesereglenk: E jog, uraim! a vásárjog! Éljen sokáig Bánokszentgyörgynek vásárjoga! Éljen és legyen virágzó!!!

Tuboly Victor

194.

M á s.

 Hajdanidőben, midőn a vásárok még primitív állapotban voltak, midőn I. Béla király alatt az adásvevés pusztán csere volt: Bánokszentgyörgy már akkor létezett; a heglánczon, mely itt nyugotnak elvonul, várkastély állott, s a feudális rendszer ezen büszke sásfészkrét akkor Bánffiszentgyörgynek hívták; most e helyett jelenlegi birtokosa az Eszterháziak előtt a magyar történelem lapjain nevezetes szerepet vitt lindvai Bánffiak birták. És ha bár nem is fényes, de mindenesetre régi multtal dicsekedhetik Göcsejünk ezen

mezővárosa, és azon körülmény, hogy 1781-ben II. József császár e helyet egy kerület birói székhelyévé tette és ide egy még mai nap is fenálló hivatalházat építtetett — eléggé tanúsítja jelentőségét.

Fénykora azonban Bánokszentgyörgynek — úgy látszik — mult helyett a jelen és különösen a mai nappal kezdődik. Az ipar és kereskedelem piacza megnyílt a mai nappal itt, s ahol az nyitva van, ott a nemzeti cultura, a jólét és közművelődés geniusa honol!

Anyagi korunknak jelszava: a pénz, hogy azt most ide meghozzák — arról Bánokszentgyörgy biztosítva van! És bár azt mondják: a pénz ne legyen czél, csak eszköz, én azt mondom; lehet az czél is, de csak úgy, ha a szellem által vezettetik.

A szellemnek köszönheti Bánokszentgyörgy is vásárjogát, azon tevékeny szellemnek, mely nem ugyan karddal és vérrel, hanem szív, lélek, észszel szerezte meg e jogot Bánokszentgyörgynek. Törvényeink szerint a vásári jog királyi kiváltsággal szereztetik; Bánokszentgyörgy e tekintetben másoknak felette áll, mert Bánokszentgyörgy vásári jogának megszerzője is királyi!

Uraim! éljen az, ki e jogot e helységnek megszerezte! 1848. óta, midőn egyenjogu lett velünk Bánokszentgyörgy érdemes népe, mondom, azon idő óta ily jogban e vidék mint a mai nem részesült: s midőn én ezen jog megszerzőjének életéért poharat emelek, épen én mint volt ellenjelöltje csakis érdemeinek méltó elismerését fokozottabban fejezem ki. — Uraim! nem akarom én a politikának az exigenciák e tudományának sikamlós teréről a társaséletbe átvinni az ideákat. Mondom, hogy még az ideákat sem akarom átvinni, de ahol érdemről van a szó, bár én megszüntem politikus lenni, — mégis meghajlok a politikus előtt!

Uraim! Királyi Pállal — e kerület érdemes követével mi politikai ellenjelöltek valánk, de személyes ellenei egymásnak soha! soha nem voltunk, nem vagyunk és nem leszünk; ellenjelöltek voltunk de ellenek soha, de jelöltjei egymásnak igen vagyunk; mert egymás keblébe feljeleltük a barátságnak el nem muló jelképét! Királyi Pál barátomat e kerület nemeskeblü képviselőjét az Isten éltesse!

Tuboly Viktor.

A világra.

Kinek zengjek magasztos éneket,
 Mely szív s léleknek örömet szerez?...
 Téged, világ, te hűtlen földikép,
 Az én dalom csak tégedet keres.
 Téged akarlak felköszönteni,
 Poharamat te értted emelem,
 Illő, hogy félre téve gondjaid:
 Vérvörös bort adj izibe nekem...
 „Te sokat gyötörtél már engemet;
 Gyötrelmem egész életemre kihat.
 Átkot szórtál szent küzdelmeimre, —
 Tán, mert irigyléd boldogságomat?!...
 Oh, csak gyötörj! tépd össze e szívet,
 Ha romba döntéd mennyországomat.
 Mit is tehetnél, mondd, más egyebet?
 Fukar kezéd ha megnyugvást nem ad.
 És én mégis megbocsájtok neked,
 Sőt óhajtom: légy örökké vidám...
 Csak egyet... oh csak egyet, istenem:
 Áldd meg örökre nemzetem' s ha-
 zám!!!“

Szentkirályi Aurél.

196.

Vendégségben, a házi-úr és asszonyra.

 Szabadságot veszek magamnak e szép társaság és illető vendégtársaim nevében poharat emelni a mai köztisztelet és szeretetben álló háziasszonyunk és házi gazdánk egészségére, kik páratlan szivességük és kedves fogadásuk által nekünk e napot oly élvezetdússá teszik és a régi magyar szivesség s vendégszeretet erényét becses házuknál oly hűn és épségben fenntartják. Midőn szivességüket meleg érzéssel megköszönnők, szivünk-ből kívánjuk, hogy sokáig és boldogon éljenek.

N. A.

197.

Kegyur-, vagy urnőre.

 Nincs messze terjedt ősi birtokom,
Arany nem áraszt rajtam fényözönt,
Nincs büszke váram, pompa csarnokom,
Jobbágy urászak engem nem köszönt;

De van keblemben hön dobogó sziv —
 Mely bár nem éltet dús termékivel —
 Oly drága kincsem s kedves vagyonom
 Mit nem cserélnék senki telkivel.

E sziv egy szent érzetet főd, takar....
 S ez érzet a — hála érzeménye, —
 Százféle bajjal küzdjön egy magán,
 Megvan, ha nem többször, egyszer fénye.

S im megtaláltam.... és nem csalódtam....
 Hozzád kegyur vagy urnő, repülnek égő vágyaim
 Kitől elzárt az ádáz végezet —
 Reád áldást rebegnek ajkaim.

Érted ürüljön e habzó pohár,
 Ki fölkaroltad földi éltemet —
 S ezerszer érted, ki megalkotád
 Már elburkolt tündér reményemet!

Egy irodalmi ünnepélyre.

Kedves magyar hazánk szellemi- és anyagi
 felvirágzására leginkább nyujt segédkezet
 az irodalom. Köztudomásu dolog tehát

az, hogy az irodalom a nemzetek legbiztosabb kincse, mert ezt a szabadelvűség zsarnokainak letiporni vagy elrabolni maig nem lehetett.

Vessünk egy pillanatot a történet könyveibe, és találkozni fogunk világverő nagy nemzetekkel, kik büszkélkedve utaltak fénypontjukra, mert náluk irodalom, művészet, szellemi és anyagi jólét virágzott és magasan lebegtették a harctéren szerzett győzelem lobogóit, de az idő viszonyainak vaskarja lesujtá a nép büszkeségét, a csatatéren szerzett babérok lehullottak, a büszke nép gazdasága elenyészett és a világverő nemzet eltűnt; de él és élni fog irodalma, mert ezt sem letiporni, sem elrabolni nem lehetett, és áll, még nap áll, a közmondás, hogy: „Meghalt Róma, elveszett Görögön, de él és élni fog irodalma.“

Miután tehát nemzetek eltörülhetetlen kincse az irodalom, ugy engedje a magyarok istene, hogy nemzetünk kebeléből az irodalmi nagy férfiak minél többre szaporodhassanak és jobb körülmények közt oly szabadon működhessenek, hogy hathatós szellemi erővel az utolsó pórnéppel a szellemi kincset megértessek és megkedveltessek, hogy általuk hazánk népe a műveltség terén páratlan lehessen, hogy a művelt Europa magyar népünk felvirágzását,

haladását, művelődését csak irigylő szemmel nézhesse.

Én tehát magasra emelem poharamat, hogy Magyarhon irodalmi férfait, népünk felvilágosítására, hazánk művelődésére, nemzetünk javára az Ur Isten soká éltesse!

Könyves József.

199.

Dalművésznőre.

 E nap mosolyga bölcsőd pamlagára,
 Az égnek ive boltosult reád,
 E föld a kis gyermek tündéri vára,
 E nemzet akkor és most is — hazád
 S mint a mezőnek szende ibolyája,
 Ölén virulál fel, hangok leánya!

De hő szivedhez a nagyok, dicsőnek
 A szépnek égő lángja lobbra gyult,
 Láttad borostyánját az istennőnek —
 S vágyó kezed bátran feléje nyult.
 S kivittad azt külföld tüzé fejedre,
 Jutalmi diszül bájos énekedre.

S mit száz teszen, nem tettet érdemmeddel, —
 Megemlékezél rá, hogy van honod,
 És mint a méhe, rakva mézteherrel
 Ölébe térsz, hallatni bájdalod;
 S dalodra szívünk s a művészi élet.
 E csarnokokban uj öröme éled.

Légy idvez újra hát, dicső daloddal,
 A honban, melylyé vagy, s a mely tied,
 Esküdd magad lányává szép szavaddal,
 S dicsőítsd, mely dicsőít, nemzeted!
 Van ennek is babéra, homlokodra;
 Van szive, mely megdobbán hó da-
 lodra.

200.

Írói egyletért.

Hazánkban az írói egyletek száma, — fáj-
 dalom, — csekély, pedig az írók száma
 nagy; majdnem hasonló e körülmény a
 pénzhez, ez is sok van s mégis kevés! Kü-
 lönben is a pénzjegyek értéke kisebb nagyobb,
 ugy az öröké is: van ezer, száz, ötven, tiz, öt,

egy forintos és tíz krajczáros bankjegy, van arany, ezüst és rézpénz, már most az írói tehetségeket is ha eszerint osztályoznók, eslenék célunktól, midőn a magyar írói egyletért emelem poharamat s azt mondom a krajczárnak is meg van a maga értéke, mert krajczár hián nincs forint! Éljen tehát minden oly író, ki hazai szép nyelvünk iránti lángoló szeretetétől ösztönöztetve a pályára lépett s folytonos tanulmány által haladásra ösztönzi magát, ha értéke csekély volt kezdetben, szorgalom és iparkodás által, valamint a krajczárból forint, ugy a kisebb érdem elismertebbé, nagyobbá váland.

Különösen éltetem az írói egyletet azért is, mert mindenki tudja, hogy a közműveltség egyetemes előharczosai az írók levén, -- egyletileg igen sokra s nemesre emelhetik azt a népet, azt a nemzetet, melynek lángoszlop kell, hogy őseitől öröklött bátorságával előre törjön . . .

201.

Művésznőre.

Szép művésznő! királyné vagy
Érzetünk nagy országán,
Kényed szerint uralkodol
Szivünk kedvén, szivünk buján.

Ha öröm mosolyg ajkidon,
 Kedvünket is kedv deríti;
 Ha kebled keservtől dagad,
 Szemünk részvét könyét hinti.

Haladj szép, terhes pályádon,
 Melyre szebb érzeted hozott,
 Mely érdemlett pályadíjul
 Sok művész-koszorut adott.

Majd ha körünkből távozol,
 Lesz tőlünk is a pálya-bér
 Érző keblünk virágiból
 Hervadatlan emlékny-füzér.

202.

Tudóstársasági-tagra.

 Két gyöngye van az emberi méltóságnak,
 tudomány és erkölcs, valamint az
 emberi boldogságnak két gyöngye van,
 barátság és szerelem. Ama kettő hideg
 és szigorú, de magas mint a Kárpát kopasz
 csúcsai, emezek mosolygók mint a május vi-
 rágzó halma.

A tudomány s az erkölcs ritkán talál hont az emberek között, gyakran magán bolyong mint a sziklák sasa, s hidegebb éghajlatba emelkedik, mint az emberiség általjában kívánja.

A barátság és szerelem igen gyakran hamis gyöngy, fényjét sokszor gyorsan bocsájtó s mi a legsajnosabb, akkor, midőn reá szorulunk. Pedig ezen négy együttvéve teszi menyünket.

A ki ezzel ajándékozza meg a földet, a ki őket, a gyakran össze nem hangzókat szoros összeköttetésbe segíti hozni, az emberiség legnagyobb jóltevője.

Alapos egyszersmind sokoldalú tudományt szerezni fölötte nehéz. Sok olvasás, még több gondolkozás, sok egybehasonlítás, még több gyakorlás, s fogyhatatlan béketűrés és állandóság az, a mi itt kívántatik. Mély tudomány a r a n y - p é n z, melylyel az ember messze juthat, míg vadkezében elveszti a z a maga szentségét, s éles fegyverré válik a dühösnek markában; így tehát a tudomány csak úgy tiszteletes, ha az élet ösvényein szövétnekül szolgálhat; különben több nála a tanulatlan józan ész.

Erkölc s! köz-szó: minden ajkon megfordul; minden idő s kor szeret kérkedni vele; vizsgálva többnyire világos árnyék, melyet az elme bizonyos alakká létesít. Hasonló e képhez, mely alatt már csak jele áll a nagy mesternek, de a festék leperkedt. S mégis mindenek fölött soha sem volt és soha sem leszen ember, ki szive és lelke tisztaságát, üldözés és veszély közt is, ég áldásának nem tartotta, ki magát balsorsban is boldogabbnak nem hitte a szerencsében tündöklő gonosznál, lelki szemei előtt lebegtetve a koszorus költő hatalmas jelmondatát:

„Minden ország támasza, talpköve
A tiszta erkölcs, mely ha megvész:
Róma ledül s rabigába görbed.“

(Berzsenyi.)

Ha megtekintjük az életet, azt mondhatjuk: a b a r á t s á g képezi benne a szellemi napot, mely világít, melegít, mely kicsiráztatja minden magvát a szivekben, mely gyümölcsöket érlel és az emberi társaságot táplálja. — Barátság és magvető, barátság az esőadó felhő, barátság a napfény, barátság a földi isten. Az élet kopár barátság nélkül; virágos mező a barátság által.

Tudod-e gondolni a napot sugár nélkül, a tavaszt virágtalanul? Az emberi kebeltől oly elválaszthatlan a szerelem. És mi az égen a nap, mi a tavaszban a virág: az a kebelben a szerelem. A szerelem szent érzés: megszentesíti a halandó keblét, ki haszontalanságok után akar kapkodni; tettekre hevít, és családokat alkot. A mi nagyot, dicsőt mutat az emberiség, ennek rugója a szerelem volt. Én a szerelmet az isten legfőbb ajándokának tekintem.

.

S most, ki tudja, mely elem az, melyben az ember ilyen kívánatos fejlődést szokott tenni? Ah, az nem a rabszolgaság, nem a szolgaság, nem az értetlenség, hanem igen is a mondottak fő-ellentéte. Az ember szabad levegőt kíván, és szabad napsugarakat, természeti adományának kifejtésére, — s mert e közmondatom az alapigazság tekintetéből is kiindulva, ez ünnepies órában nem senkit, mint veterán s z a k t u d á s u n k a t (N. N.) illeti, őt, ki nem magának látszik élni, hanem keble szent tárgyaiért, melyeket szive egész hajlandóságával s lelke minden erejével csüng; ki az emberi méltóság mind a két gyöngyével méltán büszkélked-

hetik; a kit önerő vezet, s ha
tettre kél, másra nem szorul,
ezen nagy jellemű férfiut az is-
ten a haza és emberiség javára
— nekünk pedig állandó örömünkre, áldások
közt, és teljes megelégedésben számtalan éve-
ken át fentartsa, — szivemből kívánom.
Éljen!

203.

Barátimhoz.

INos, fiúk, nem szólt a szarka
Házfödélteken?

Vagy ki álmodá meg, hogy ma
Vendégtek leszen?

De mi a kő! miért e hosszú
Méla bámulás?

H'sz én vagyok, ha nem csalódom,
Én és senki más.

Vagy feledve már talán a
Bégi jó barát?

Nem hihetem, hogy reátok
Illenék e vád.

A szövetség, melynek szála
Minket összefont,
Áll, amíg csak vért bír e sziv
És velőt a csont.

No de kissé meglepett tán
Jöttöm, ugy-e bár?
Hja, öcsém, velem a sors
Furcsa tánczot jár.

Köztem s közte folyton folyva
Tart a háboru,
S majd lenyom, majd mint a pelyhet
Végtelenbe fú.

De azért nem csüggedünk ám,
Aki lelke van,
Szembeszállok ő kelmével
Bátran, szilajan.

S tán ha látja sors komám, hogy
Csüggedés nem ért:
Egykor annál bőkezűbben
Nyujtja majd a bért.

Ej, de mit most okoskodni!
Csapjatok kezet!
Jó barát markába csapni
Kedves élvezet.

S mely bennünket ily váratlan
 Együvé hozott,
 Áldomással ünnepeljük
 A pompás napot.

Petőfi Sándor.

204.

Midőn Goldschmidt tanító

a kanizsai bank titkára lett.

 Tisztelt kartársak! A becsületes ember jellemét fejedelmi költőnk, a költők fejedelme, lantos királyunk Dávid, kinek nevét a mi házi gazdánk is viseli, a következő remekhangokkal énekelé meg:

יהוה מי-יגור באהלך
 מי-ישכן בהר קדישך:

Uram! kinek szabad, miután sátorodban lakott, kipihennie magát, szent hegyeden? — Azon hegyen, kartársaim, melynek mi itt mindnyájan, napszámosai, kapásai vagyunk, azon hegyen, váló és kiváló collegánk, a melyen Ön

beszüntette a munkát, hogy a súlyos kapát a könnyü tollal cserélje fel?

Vajjon mi vivta ki Önnek e mindenesetre előnyösb állomást, mi könnyített terhén?

Feleljen helyettem e kétezer éves örök igazság: הוֹדַךְ תָּמִים וּפְעַל צְדָק Ön mindig a becsület ösvényén és az igazság ösvényén járt, וְדַבֵּר אִמְתָּ בְּלִבְבוֹ : Ön mindig szivből megmondotta az igazat, לֹא-רַגַּל | אֶל-לִשְׁנוֹ az Ön nyelve sohszem volt rágalmazó, לֹא-עֲשֵׂה לְרַעְהוּ, Ön sohszem ártott felebarátjának, s a mi minket illet : וְחִרְפָּה לֹא-נִשְׂא אֶל-קִרְבוֹ : nekünk nemcsak hogy nem szégyenünkre, de diszünkre, becsületünkre vált.

A becsületes ember egy további tulajdona : כֶּסֶף | לֹא-נִסַּן בְּנִשְׁךְ Ön pénzt sohszem adta interre; e rút büntől megőrizte a sors, a tanító sorsa. Megkérem tehát Önt, mert ugyan mivel toldjam én meg a mondottakat? Hiszen e rajz oly határozott, oly tökéletes, oly kimerítő, hogy e rajz után el kellene némulnom még akkor is, ha Demosthenes ékesszólásával birnék. Nem is akarom én ezeket megtoldani semmivel sem, csak megkérui akarom Önt, hogy ne feledkezzék meg rólunk, akik még nem tehetjük ki a kapát kezünkből: ne felejtkezzék meg rólunk, a kik még továbbra is

maradunk a mi gyom, tövis és bojtörjással
 dűsan benőtt talajunkon; — ne feledkezzék
 meg rólunk, hanem zárjon szives emlékébe.
 Hisz Önnek neve nemcsak Dávid, hanem Jó-
 zsef is. Mondja, miként József mondotta:

עַתָּה־אֲחִי אֲנִי מִבְּקֶשׁ

Testvéreimet akarom fölkeresni. Hisz Ön
 még inkább mondhatja mint József, mert Ön
 tudja, hogy mi hol legeltetjük nyájunkat; s le-
 gyen meggyőződve, hogy mi mindig tárt ka-
 rokkal fogadjuk majd volt pásztorunkat, úgy
 mint arról is meg lehet győződve, hogy szívem
 mélyéből fakad az őszinte óhaj, midőn azt
 mondom:

בְּרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ :

Kövesse kiléptedet áldás és békeség!

Witt Fülöp.

Pinczében.

Ha itt vagyunk, miért ne innánk
Eleget?

Itt legalább gyomrunk meg-
Emleget.

Borban az igazság, hát ne
Csalódjunk,
Igy még virágot is terem —
Az orrunk.

E kancsónak mint felfordul
Feneke:
Hozzánk forogjon szerencsénk
Kereke.

Mint e piros bor, legyünk oly
Tüzesek,
Mint földünknek bora, olyan
Erősek.

Verjük le az ellenséget
S a sorsot,
Hogy ne forgasson így, mint mi
E korsót.

Ilyen pincze legyen a mi
Világunk,
S borfogytig ne hunyjon élet-
Világunk.

Ekkor pincze legyen az ég
A bolttal,
S legyen kedvünk, legyen örök
Jó ital!

* * *

Kézről kézre, sorról sorra
Jár a pohár,
Aki meg nem issza, annak
Dupplán kijár.

Ha még akkor sem fog rajta
A szó java:
Mindenkivel sorra meggyül
Az ő baja.

Nosza rajta, éljen! mert él
Ki bort iszik:
Mert majd vizet sem ihatik,
Ha kiviszik!

Rákosi László.

Vadászaton.

Tisztelt vendégkoszoru! Ugy hiszem, mindannyian egy közös célért sereglettünk össze, t. i. hogy azon bátor, elszánt férfit dicsőítsük, ki békés környékünket egy rettenetes fenevad, farkas agyonlövése által ismét a régi nyugalomba helyezé.

Nemes, bátor férfiú, Nymrod dicső unokája! reád emelem e poharat! Halljuk! . . . — Valóban ritka eset, egy rettenetes farkast látni, de még ritkább azt elejteni, s merem hinni, hogy midőn te e mai nap hajnalán tüzsküs mordányoddal ezen illatos s zengő virágu mogyorosi völgybe, egy ártatlan nyulnak megölésére bontakozál ki pelyhes párnáid közül, nem gondoltad, hogy gyilkos kezeid egy rettenetes ordas farkast irtsanak ki az élők közül! — S ime itt fekszik előttünk a véres áldozat, élettelen, mint bizonyosága rettentő elszánt bátorságodnak, s bennünk egy megfoghatatlan érzés támad s felett: hogy te, nemes férfiú, ki tudtunkkal ezek előtt egy legyet sem oltál ki az árnyék-világból; de egy egér-

kének látása is megriasztott, most egy irigylendő napnak hőse levél.

Midőn ezen hiven másolt képben hősi tettet megörökítve átveszed mintegy például az utókornak, azon őszinte üdvkivánataát vagyok bátor tolmácsolni e szép vendégkoszorúnak: mikép az ég ura téged, mint bátor, hős vadászt, — mint a vadak legiszonyúbb gyilkosát számos évekig éltesse!

Éljen! Éljen!! Éljen!!!

207.

Mindenre.

Miljom átok! bort a billikomba,
 Részegítő, láng hullámu bort!
 Mely keservet és bút martalékul
 A felejtés ösvényébe hord.

Bort ölébe váltig a kehelynek,
 Bort elémbe szakadatlanul!
 Ide nézzen a puszták homokja,
 És ha nem tud inni, magtalanul.

Kedvben ég e csont velője már is,
 És eremben a kék habja forr,

Üdv neked, te mámorok homálya!
Üdv neked, te mámor anyja, bor!

Hah! e kancsó a mesés világnak
Fenéktelen hordaja talán?
Bort belé, mert nem szivelhetem, ha
Pusztá szájjal ásítóz reám.

Bort belé! hogy felköszöntsön ajkam —
Éljen a nemeskeblü barát,
Ki, midőn a vesz harangja zugott,
Szent hűséggel nyujtá jobb karát.

Éljen a világ dicső folyása . . .
És az élet . . . és a szép világ . . .
S az igazság védpalástja, mely az
Üldözöttek menedéket ad.

Éljen a sziv biztató vezére,
A varázsdalt pengető remény;
Éljen a menny, a pokol és minden,
Minden éljen . . . oh csak vesszek én!

Petőfi Sándor.

Egy családra

bucsu-ebédnél.

Á játszi zephir lengett, a nap felhőtlen déli égről árasztá tünde sugarait a föld keblére.

Gyönyörű virágvegyület, madárdalok ligetek környékezék a csendes tó tiszta tükrét, melynek felületén vihartépte vitorlákkal egy lenge csolnak úszott.

E csolnak: az én vándor-csolnakom...

A közeli torony méla-bus órája bucsuzót kongott, s a sajka szállt... szállt, miként észrevétlen daru a légben; — hol? meddig? — az ég tudja csak.

A bucsuzó bánatosan tekintett vissza és rebegé: Isten veletek, kedveseim! nem foglak feledni soha titeket.

A távozó sajka egy hófehér szalagot vont maga után... E szalag az édes emlékezet, s a szalagon, mely mintha „Isten hozzádot“

intett volna, vajmi méltán olvadt végig e néhány szó:

Éljen N. N. család boldogau!

N. A.

209.

Üdvözlő beszéd,

melylyel az alsó-lendvai polgári iskola igazgatója Ur-ményi József urat, Zalamegye főispánját fogadta a herczeg Eszterházy-féle várban

1877 jul. 16-án.

Méltóságos főispán ur!

Azon pillanatban, midőn méltóságod ez ódon hajlék szerény falai közé lépni méltóztatott, két ellentétes kép merülhetett fel méltóságod lelki szemei előtt: az elmúlt, a régi kornak emléke és az ujnak, a jelenkornak képe. Igenis, ugy van!

Mert ime, itt emelkednek méltóságod előtt és körött ezen szilárd és néma falak, melyek egy elmúlt kornak magához hasonló fényéről, ha lehetne, sokat tudnának regélni.

Maga előtt látja méltóságod azon falakat, melyek még látták nemzetünknek, a magyar-nak dicsőségét nem csak kelet-, hanem nyugat felé is ragyogni; azon falakat, melyek később, a vésszel tölt idők véres napjaiban menhelyét, oltalmát, erősségét képezték kedves hazánk e kies szögletének; e falakat, melyek az elmúlt korban harczosok és hősök tanyája volt s melyek a zörögő fegyverek zajától hangzottak vissza azon időben.

És most mit látunk itt a jelen korban, a XIX. század utolsó negyedében!

Most is erősséget talál itt méltóságod. Most is harczosok sorakoznak itt a szives látogatók előtt; nem ugyan a nyers vas és durva ólom katonái; hanem gyöngé, fiatal harczos-csemeték, kik az újabb kor győzhetetlen fegyvereinek: a tudomány, művészet, szóval a műveltség fegyvereinek élesítésében és forgatásában gyakorolják magukat; — azon fegyverek használatában, melynek lángéle előtt előbb-utóbb porba omlik a durva és zsarnoki erőszak minden hatalmával együtt. Fiatal harczos és munkás növendékeket talál itt méltóságod, kik jelenleg ugyan szerény határok között művelt tehetségeik morzsáit mindnyájan édes hazánk jövő jobblétének, nemzeti és alkotmányos

nagyságunk templomának alapjaihoz viendik egykoron erősítésül, szilárdításul.

Fogadja kegyesen, méltóságod, e gyöngye harczos csemetéknek hazánk jövője érdekében egykoron teljesítendő ígérését, melyet szerencsés vagyok nevökben ím ünnepélyesen tolmácsolni méltóságod előtt!

Fogadja e tantestületnek, mint ez ujkori szerény erősség igénytelen vezérlőinek mély hódolatát és azon szivből fakadó kívánatát: vajha méltóságod is még megérhesse azon jobb kort, melyben ezen, jelenleg gyöngye, de akkoron tapasztalt bajnokai a valódi haladásnak büszkén mondandják el a nagy római szónok eme hires szavait: „Hajoljon meg a fegyver a tóga előtt,“ azaz hajoljon meg az erőszak a műveltség, a békés foglalkozás áldást hozó angyala előtt!

Legyen üdvöz, méltóságod, szerény körünkben!

Tartsa Isten méltóságod becses életét számos éven át kedves hazánk javára!

Udvarhelyi Gyula

polg. isk. igazgató.

Baráti körben.

Bút feledtet ez a pohár,
Magyar bor a tartalma,
Melytől elhal szivbánatunk
S ébred kedvünk hajnala.

Igyuk ki hát e pohár bort,
Hisz erőnk nem gyenge báb,
Bárha a sors zord vihara
Sodort már idébb-odább.

De mi azért megállunk még
Mint a büszke kőszirt, bércz,
Melynek ormán virág terem,
S belsejében drága ércz.

Bort igyék, bort, mig e két kar
Tettre kész, ép és szilárd.
Bor a bánat üldözője,
Bor a harcban győztes bárd.

Áldva légy hát, zamatos bor,
Igyunk bátran — le vele!
Ettől hevül, ettől éled,
Minden honfi kebele!

Ujra töltsük borral tele
Poharunkat csordultig,
Szent bizalmat így esküdjünk
Egymásnak majd a sirig.

Bizalom az és szeretet,
Édes honom fiai,
Mi a szivet át és körül
Hő érzettel övezi.

Légy azért, oh égi érzet
Szent szelleme, édenünk,
Éjjel-nappal, csend viharban
Légy örökké, légy velünk!

S nem fog köztünk uralkodni
Ellenséges pártviszály,
Követelné bár tőlünk e
Lehetetlent a király.

Lengje át most hön szivünket
Boldogító érzelem,
S legyen élünk kísérője
Nyájas, édes szerelem.

Merengjünk, mint játszi gyermek
Létünk édes valóján,

S andalogjunk szép hölgyeink
Mézes ajkuk biborán.

És ne legyen szent vonzalmunk
Mint az idő változó, —
Vagy holt virág, e világra
Többé föl nem sarjadó;

Hanem folyjon ereinkben
Igaz, nemes, magyar vér —
Száz csalódás vagy kárhozat
Legyen bár a pályabér.

Pártoljuk az irodalmat,
Mi e földön szép, nemes,
S karoljunk fel minden tettet,
Mi szivünknek érdekes.

Védjük keblünk lánghevével
Drága honunk szent jogát,
S ékesítsük áldozattal
E dicsó magyar hazát.

S ha majd egykor a világ sir
Hű baráti karra fűz!
Leend tán még, ki fölénk is
Szerény emlék-fátyolt tűz.

És most igyuuk huzamosan
 Emeljük föl e pohárt,
 S hangoztassuk tiszta szivből:
 „Isten áld meg a hazát!“

Notter Antal.

211.

Eredeti angol felköszöntés.

 Legyen egybekelésök (szövetségek) összeremasztva szerelem és hajlam által, és királyi sarjadékuk ékesitse azon polczot, melyre ők hivatvák! — Maradandó kötelék fűzzön egybe minden vetélkedő hatalmakat! Legyen tartós béke, vagy becsületes harcz! — Hosszu kötelet, erős kötelet azok számára, kik a béke kötelékét felbontják! — Britannia! Ocean ágyából kibontakozott Venus! — A nemzet jogainak minél előbbi helyreállítása! Britannia ellenségeinek hamari, minden visszatérítés nélküli kivitele. — Pókhálóból nadrág, tarajos sülből nyereg, döcögтетő ló és hosszú utazás Britannia: ellenségeinek! — Éljenek a nők, a kik példát szolgáltatnak honi készít-

mények viselésében! — Éljenek angol hazánkfiai! Magas karó Irland ellenségeinek számára. Albion a tenger büszkesége!

Összeadás kereskedésünknek! szorzás ipariparunknak! kivonás az adóknak, és osztás hivatalok és nyugdíjak számára! Éljen a földmivelés és annak előmozdítói! Éljen honunk minden becsületes ujitoja! Éljen minden társaság, mely az emberi nem boldogításában fáradozik! — Éljen Britannia minden jótékony intézete! Éljenek független nemeseink és minden nemes szív! Angol honfi kastélya, azaz háza álljon fenn örökkéig. — Kiirtása a megvesztegetéseknek! — Hogy Britannia természeténye soha ne múlja felül szükségletét. — Britannia toastja: Szerelmes hölgyek és bátor férfiak! — Britannia, hogy lenne születésünk földje örökké a szabadság tanyája és hősök bölcsője. — Éljenek Britannia jogai: hogy soha idegenek által meg ne támadtassanak. — Az angol évkönyvei! hogy soha erkölcsi vagy politikai folt őket ne érintse! — Legyenek az angolok egyetértésben — és az egyetértés Angliában! — Brit erény, hogy találjon mindig oltalmazóra és soha arra ne szoruljon!

Dugaszfát a csizmatalpnak,
Pengő pénzt a tarisznyának.

Bátorságot a sziveknek,
 Egyetértést a fejeknek,
 Mindezt azok kedvéért,
 Ki harczol, ví a honért!

Rémülés mindazokra, kik honuk jólétét
 dicsvágyért vagy rut haszonlesés gyümölcseiért
 odaadják. — Rémülés azokra, kik a hazafiság
 álczáját hordozvún, az elejtik, és odahagyják
 a szabadság ügyét a válság órájában.

Kereskedés terjeszkedjék messzire!
 Véres harcznak vége legyen örökre!

Rémülés azon zsarnokokra, kik az emberi
 nem szabadsága ellen áskálódnak. —

Szabadulás rabszolgának,
 Szabadság a hon fiának! —

Tartós életet azon férfiunak, ki a rab-
 szolgaság üzletét halálos csapással sujtja. Sza-
 badságot mindazoknak, kik elnyomatást szen-
 vednek, és szolgaságot a zsarnokoknak!

Töltsétek a poharakat csordultig,
 A billikom biborszinben piroslik.

Hej barátim! igyatok a hazára!
 Váltig álljon szabadságunk sziklája;

Férfiaink működése, mint a bor
Ösztönözzön bennünket is mindenkor!

Szabadság világszerte! — Éljen Britannia
hajnali csillaga, a walesi herczeg!

Most éltetjük ő felségét,
Isten, jobbitsd ellenségét!
Aki erre nem iszik,
Annak esze enyészik.

Nagy kinjában epedjen halál után,
S ne találjon kötelet, sem bitófán!

Éljen ő, ki életét tartozásnak nézi, mely-
lyel hazájának adóznia kell. — Kivánok em-
berséget minden élő lény irányában, kiválólag
az emberi nem iránt, legyen az fekete vagy
fehér! — Tökéletesítés hazánk találmányai
számára. — A szabadság ne fajuljon el fék-
telenséggel! — Adja Isten, hogy az angolok
szabadsága soha ne legyen megnyirbálva rosz
igazgatás által! — Ellenségünk bőre váljék
oergamentté, hogy jogaink arra irassanak. —
Nagy vezéreink birjanak az ölyv szemével és
a farkas szívével! — Hogy az adóztatás éven-
kint csökkentessék! — Adja Isten, hogy a
galliai kakas tollai elvágassanak brit vitézség

által, valahányszor igen fenhangon kukorékol! — Lenne bár az igazság pallosa az irgalom által kegyelve! — Hogy a legalacsonyabb sorsu angol férfiú vesse meg a legfensőbb helyzetü szolgát! — A kinek nincs se kedvese, se felesége, se birtoka Britanniában, annak része se legyen a kormányzásban! — Adná Isten, hogy az, a ki a nemzet végveszélyére törekszik, megnyerné törekvéseinek érdemlett jutalmát — a hóhérkötelet! — Bár lenne, hogy azon nemzet, mely más szabadságának elnyomatására igyekszik, enmaga essék áldozatul cselszövényeinek! — Britannia és Irland ellenségei ne találjanak soha barátot egyetlen egy tartományban sem. — Ne ismerjünk soha más különbséget Britannia és Irland közt, mint Sz.-györgyi csatornát! — Adja Isten, hogy a szárazföld sasai ne jöjjenek soha e kis szigeten fészket rakni.

Hogy azok, kik elégületlenek hazánkban és idegen földet mennek felkeresni, soha ne találjanak Angolhonnál különbet! — Hogy soha pápának hullája ne bolygassa John Bullt. — Legyenek az angol gyönyörei tiszták, mint hazánk szellői, és erényei szilárdak, mint hölgyeink! — Legyen hazánk ezentul is az, mi mindedig volt: biztos menedékhelye a sze-

rencsétleneknek és elnyomottaknak! — Legyenek fiaink becsületesek és bátrak, leányaink szerények és szelidek! — Hogy azok, kik Britannia vesztén ujjongnak, kender nyakraválóban tánczoljanak. — Vesszen el az áruló, ki széttépni igyekszik azon bokkrétát, melyet a rózsza, bogács, és lóhere képeznek! Tartsa meg a rózsza örökké szelidségét, a bogács csipősségét és a lóhere smaragd színét! — A szabadság fiai vegyék nőül az erény leányait! — Hogy az ördög lovagoljon élesített patkóval az alkotmány ellenségeinek feje fölött! —

Ne szűnjön meg a forradalom a mig zsarnok létezik! — Adja Isten, hogy a régi Angolhon (alt England) fiai, az amerikaiak ne felejtsek el soha anyjukat! — Éljen szülőföldünk, adjon Isten itt élnünk, itt halnunk. —

S hosszas tartós életet kedves szép hazánknak!
 Duszgazdag forrása édes szabadságnak!
 Életünk honában mily gyönyörű itt élni,
 Hol minden hölgy szerelme méz,
 Hol minden férfi víni kész,
 Hol senki nem mer félni,
 Hol férfiak szive dobog,
 Hú kedvesök számára,
 Hol hősök zászlója lobog
 Az ellenség kárára,

És mind a kettő: sziv és kéz,
Szeretni, győzni mindig kész!

Legyen társalkodásunk olyan, hogy abban a fiatalság tanitást, a nő szerénységet, a koros férfiú megtisztelést, és minden ember udvariasságot találjon. — Éljen Britannia, a zsarnokok ellensége, a rabszolgák barátja! — Éljen a szabadság, mely számunkra megszerzetett és biztosított elődeink legdicsebb vérével. — Az államok egyensulya maradjon fentartva örökkéig. Éljen Britannia, a szabadság szülőhelye a vitézek tartománya a zsarnokok gyűlölete, a rabszolgák reménye. A szánakozás könyve minden hős tengerész emlékének, aki nedves sirba merült! — Tezenkét hónapos fogfájást mindazoknak, akik hadi dicsőségünket ócsárolják. Legyen hadseregünk, amely megáll, de amey nem állandó.

Miután megütköztünk az élet viharaival, merüljünk el békében s malasztteljesen az örök üdvösség kikötőjében. — Angolhon várja, hogy kiki kötelességét tegye. Minden katonának az ő jogát, minden szökevénynek kötél! — Éljen „Fagy“ tábornok és a borzadalmas égalj, melyek hűsítették Napoleon bátorságát és szánban haza küldötték, hogy a „Gyönyör“ hajó mindig kormányoztassék „Ész“ hajóka-

lauz által. — Hogy soha brit katona ne szegezze szuronyát tulajdon hazafiai ellen. — Hogy a tenger fiai ne falassanak fel anyjuk által. Leggyenek mindazok, kik hazájukat védeni kivatvák inkább becsületök és vitézségök, mint vörös kabát és diszöltöny által megismerhetők. — A tengerész jutalma legyen: biztos menedékhely Venus kikötőjében. Ha ránk tör a halál rút vicsorgással, ne fogadjuk gyáva siránkozással, szálljunk fel bátran egek révéhez, ott a főkapitány kegyességében! — Téli erszényt, csorduló palaczkot és szép arcot! Téli palaczkot és barátot, aki megosztja! Palaczkot este, és üzletet reggel. Szépség, élet és bor! Tiszta poharat és ó dugaszt.

Éljen szülőföldünk! hogy soha joggatlanul belőle ne száműzöttessünk! — Orosz zsarnokok és mind a többi kényurak hadd lebegjenek mindössze erős kender-kötélen.

Éljen rostélyos pecsenyéje.

Hegyi.

212.

A lányokra.

Már eddig csak vizet ittam,
 Hanem eztán, fogadom,
 Hazám legjobb borával lesz
 Mindig tele kulacsom.

S valahányszor eszembe jut
 S akárhányszor ihatnám,
 Mindig iszom s felkiáltok:
 Éljen minden szép leány!

Notter Antal.

213.

Egy magasrangu bucsuja.

Midőn a költöző madár bucsudalt zeng: énekében annyi magasztos érzés . . . a pihető kis kebelben oly sok ábrándos hangvegyület van elrejtve, hogy a porhüvelyen felülemelkedett lélek figyelmét önkényt megragadva, legnemesebb indulatok iránt bebizonyult fogékonyságát tanusítja.

Az emberi kebelre is ritkán szokott valami égetőbbben hatni az elválás perczeinél.

Egyike ez azon érzelmeknek, melyen minden nemes szív önkénytelen elszomorodik.

Kit a sors megátkozott, azt igen gyakorta éri a keserű élelmény . . . s az idő és tér

megpróbálja a bús, a lehangolt kedélyeket, — az emlékezet pedig vissza-visszacsalja az elválás készítette fájalmakat s vész, vihar hasztalan üvöltének feledést; az ejtett sebeket nagyon nehéz kioltani, melyeknek minden vonása viperaként mardossa a mélyen érző kebelt, hogy végre is a gondolkozás megakad merengésében, s a hideg képzelet világánál megtörik a hit, remény és szeretet.

S így vagyunk rendesen az életben.

Nekem is ütött az elválás órája. A hang, — kebletek fájó hangja — mely az „isten-hozzád“-ot rebegi fellángolt keblem szivrázó moraja . . . a mult nyugvó tengerének iszonyu vézsszel járó ébredése, mely az érzelmek forró óceánján hattyudalának megtört viszhangját zokogja a kétségbeesés hullámozó örvénye felé.

Ily érzelmek közt — lelke az elválás keservének varázsszálaival befonva — hagylak el titeket, kiket szerettem s szeretni fogok végső lehelletemig.

És most ismétlem azon ünnepélyes fogadást, melyet oly sokszor hallaték: hogy halálával fogok emlékezni reátok, s barátságom és őszinte vonzalmam változatlan maradandó mindvégig.

De nem akarok sok szót mondani; hisz igéreteket tenni lehet, midőn keblem csordul-tig telve van érzelmekkel . . . hiszem pedig, hogy bizalmok, minő irántam mindekkorig nyilvánult, elég erős lesz; és engedjétek be-várnom az időt, a midőn tenni fogom azt, mit most csak ígérhetnék.

Azonban ti sem vonjátok meg tőlem, a távolban is, szives hajlamaitokat ne vonjátok meg tőlem, ki a tiszta hazafiság utjáról soha eltérni nem akarok, nem fogok; s hiszem, és e hit sziklaként szilárdult megedzett keblem-ben, hogy a hol a minden jót, szépet, nagyot fölkaroló éber lélek, a semmi nehéz, terhes vagy alkalmatlantól vissza nem rettenő bátor szívvel, s a készség az igyekezettel elválaszt-hatlanul egybekapcsolva, szépen karöltve egy kitüzött nemes célra tettes erővel s állha-tatossággal munkálkodnak, törekszenek: ott a siker s óhajtott eredményről kételkedni nem lehet.

Isten veletek! legyetek boldogok, szeren-csések!

Emeljük magasra a habzó pohárt! — s fenékgig üritve, tegyünk egy szent fogadást: hogy együttes erővel magasabb és diszesebb

polczra emelendjük a haza jó és igaz
ügyeit.

Éljen!

Szentkirályi Aurél.

214.

Erre válasz.

Mit tehetek többet? habár az emberi ékes-
szólás minden hatalmát, minden dicső-
ségét zengedezhetnék is ajkaim, — mit
tehetnék többet? és hangzanék-e ezernyi
jelentékeny szó fájdalmasabban, mintha
a megkezdett elválás fölött tartott pohárkö-
szöntésen (vagy szónoklatra) egy elröppent só-
hajjal felelek.

Valóban életútaink tövisekkel rakvák; —
nincs egy nap, melyen ne sóhajtanánk, nincs
egy óra, melyben tökéletesen boldogok vol-
nánk; ámde a remény virágokkal hinti be ös-
vényünket, s midőn fájdalmaink érzése porba
sujt, szeliden fölemel, sorsunkkal kibékéltet,
hanyatlástól megóv.

Minden egyéb érzékeink örömben és csak jólétben hatnak kellemesen; a remény inségben és nyomorban tenyész legdúsabban.

Ott van a sötét tömlöczök sorompjai közt s könyíti a szenvedők rablánczait . . .

Ott van a számüzött szomorú lelkében...

Ott az örökre való szerelmesek bucsuperczein, szelid angyalként vegyül fájdalomik közé s bánatukat némileg csendesíti...

Ott van a sivár pusztákon egyedül tévelygő vándor mellett...

Ott a hullámsir s tört hajó deszda-darabjain . . .

Ott leng a természet hervadó virányi közt . . .

Ott ül a büzhödt sir halotti szemfödélén . . .

Ott él a lobogó csillagok milliárdjai közt...

Ott reng a bölcső pólyáin nyugvó biszed párnáján . . .

Ott reng a birodalmak tartományain mint menny és pokol . . . mint eszményi szélsőség, koldusbot vagy királyi pálcza gyanánt...

Itt él végre keblenkben, hogy Önt (czim) a haza, szabadság és jog dicső bajnokát, kit megyénk (város, kerület stb.) közakarattal oly egyetemesen, kivánt — boldogító jövőt ígérő-

leg — nemsokára körünkben ismét üdvözölni szerencsénk leend.

Tettekkel bizonyítá be Ön, hogy méltó védszentje a nemzet dicső templomának, s egyszersmind atya szegény s gazdagnak egyaránt; ugyanazért ily szép s biztos remények a legjobb kívánatokra gerjesztik sziveinket, a kegyes ég felé emelik buzgó fohászinkat: hogy a kegyelmek s áldások kísérvék magasztos pályáját, s a haza és hálás szeretetünk legyen **k a l a u z a** nehéz utain! Éljen!

Szentkirályi Aurél.

215.

Falusi bucsun.

 Edes barátom! A szent keresztnek vagyis a szenvedésnek emlék-ünnepe alkalmából, mely szép vendégkoszoruba egygyé fűzött félvilág meséljen nemzetünk boldogságáról. Éljenek szeretteink! Éljen az őszinte, benső barátság! Éljen e magasztos szerelem! Éljenek, midőn téged, ifju paptársom, a kegyurak és urnők szives jó indulatába ajánlnálak mint

első plébánost, a kezdet nehézségeinek legyőzésére buzdítalak. Kinek szívekeblén annyi fájdalom tört meg az életben, hivatásilag szól hozzád, ki e helységnek s hozzácsatolt részeknek lelki pásztora s a szép Hernád völgynek lakója lenni szerencsés vagy.

Magasztos célod felé törekedve, megfelelsz a várakozásnak. És ha az élet bajai közt homályos felhő vonulna keresztül egeden, az csak hirmondója legyen, annál derültebben sugárzandó napodnak. Szónokod valék első bucsúdon; üdv és szerencse-szózatimmal halmozlak el, midőn egészségedre s a minket szívesen látó háziak tiszteletére pohárt emelve, kívánom, hogy jövőre minket, édes Endrém, friss egészség mellett, parochialis uj lakodban bucsuilag megvendégelni szerencsés, boldog légy

216.

Szilveszter éjén.

Néhány percz még, s a haldokló év tőlünk örökre bucsut veend. Valóban nagyszerű e jelenet. Egy pillanat s lelkünk re-

megve néz a bizonytalan jövő titkos távolába, mig szívünk érzelmei a leviharzott mult sötét vagy mosolygó képein merengenek.

Egy pillanat, s keblüdk feszült; a remény vigaszdús angyala ragyogó csillagot gyújt a tévelygő gondolat elé, s mi bátran tekintünk előre, hol a küzdelem örömbabérja int felénk. — Egy pillanat, s ismét a kétség sötétlő szelleme szomoru fátyollal takarja le a remény biztató zászlaját, — s egész valónk össze-
rezen.

Pár percz s mi önkénytelenül felsóhajtunk: éjfélt ütött, egy év ismét elrepült, nagy isten, mit hoz a jövő?

E megható időpontban oly jól esik körültekintennem, látva, hogy kiket az önzéstelen barátság és szeretet évek óta összefűzött, még mindig tépetlen koszoruban ölelve üdvözölhetjük egymást: boldog új évet!

E kedves együttlét örömeire feledjük kissé a multat és jövőt, s éljünk vidoran a jelennek, mely ritka alkalmat szolgáltat arra, hogy mindazoknak, kikhez szeplőtlen érdek, nemes szeretet s meleg ragaszkodás csatolja keblünket, — poharat emelve jót kívánjunk. Először is éljen az imádott — magyar haza! legyen jövője oly fényes és áldásteli, hogy félvilág me-

séljen nemzetünk boldogságáról. — Éljenek szeretteink! Éljen az őszinte, benső barátság! Éljen a magasztos szerelem! Éljenek reményeink! s legyenek oly üdvhozók, mint én e tisztelt társaság minden egyes tagjának szivemből kívánom, midőn ismétlem, hogy: „boldog új évet!”

Hajgató Sándor.

217.

Távozáskor.

Fn elmegyek, de lelkem itt marad,
 Mely jó és balszerencse közt
 Sirt vagy örült fölöttetek.
 Elhangzanak már vig kupáink,
 Mig újra kelyhet tölt a sors nekem,
 S kiitatják velem az emberek...
 De hisz ez végzetünk.
 Jó czimborák, isten velünk!

A szent könyü, mit értem sirtatok,
 Emlékteken a gyöngyfüzér,
 Mely engem messze elkisér. —

E szép babért megáldja majd az ég,
S szenvedni édesebb lesz,
Akárhová dob végzetünk.
Jó cimborák, isten velünk!

Hajgatò Sándor.

X.

Tréfás felköszöntések.

Mi e tréfa?

Kétélü fegyver,

Mely véd és megver.

218.

C s o r b a.

Sok ifju hullt a porba,
 Mért sietett a táborba,
 Sok legényért ittak torba
 Mert bujt be a monostorba.

Guta üti meg azt orba,
 Aki vizet tölt a borba.
 Igyunk tehát tisztán sorba,
 Így jutunk el a vén korba.

Vitkovits.

219.

Egy lakodalom alkalmával.

1870-ik évben.

Meg fognak engedni uraim, hogy most poharat emelek oly egyénre, ki engem legközelebből illet — és most szeret-

ném felhasználni minden erőmet és szóbeli tehetségemet, hogy egy talpraesett toaszt leb-
benjen le ajkaimról, de fájdalom, én nem igen
értek e mesterséghez, és távolról se tartozom
azok közé, kik talpra esett toasztjaik által
magoknak meglehetősen nevet szereztek e vidé-
ken, sőt meg kell vallanom, hogy az én fel-
köszöntéseim oly nyomorultak, hogy azokért
inkább szegénységi bizonyítványt mintsem di-
cséretet érdemlek; még is ha felköszöntéseimbe
igy fogok haladni, hogy oly hirre vergődöm
talpra esett toasztjaim által, mint a mily hirre
vergődött a kis-komáromi kis-kalendáriom szinte
talpra esett idő jóslatai által, miről mindig az
ellenkezőt kell tartani, sőt attól félek, hogy
ha így fogok tovább is haladni a toasztirozási
pályán, be se várja a tudós társaság halálo-
mat, hanem még élőt kitömnek, mint valami
strucz madarat és különös ember gyanánt a
pesti muzeumba elhelyeznek — és azért én
magam magamnak kívánom, hogy az Isten
engem sokáig éltesse, hogy még többször le-
gyen alkalmam talpra esett toasztjaim által
mulattatni a vendég-közönséget — velem
együtt éljenek.

220.

Disznó-tor alkalmával egy plebános urnál

1868-ik évben.

Midőn a hatalmas Jehova, a világ akkori legnagyobb emberének Mózesnek az Isten tiz parancsolatit szent megtartás végett átadta volna, azok között e rövid, de még is nagy jelentőségű „Ne ölj” szinte befoglaltatott, és már ez idő óta egész nemzedékek elleneztek és helyettök ismét mások keletkeztek és nem volt eset, hogy ezen büneset hasonló t. i. halál büntetéssel ne lett volna megfenyítve, és mégis a főtiszteleudő N. plébános ur, kinek e parancsolatot legjobban megtartani és másoknak jó példával előmennie kötelességébe állott volna, nem oly régen ezen ölést egy szegény házi állaton, mit ólba zárva csak moslékkal és kukoriczával úgy mint egy disznót élelmeztetett, elkövetni meg nem tántorult, de itt sem fontolva meg rossz tettét, e szegény állatot midőn már utolsó élet parájától is meg volt fosztva, forró vízzel leönteni, szőrét gyilkoló fegyverekkel leberetválni, azt több darab részletekbe feldaraboltatni, a sok-

szor kimosott béléből pedig kolbászt és véres hurkát készíttetni mibe se vette, — ez uraim minden esetre oly tett, mely visszahatással bir azon büntetésre, melyre a törvény szigora oly esetben az elkövetőre kimondani szokott, szükségesnek látom tehát is, hogy N. főtisztelendő plébános ur is e végett meglakoljon, e tekintetbe uraim nem látok más módot, minthogy a nevezett plébános ur disznó-tor czime alatt kolbászomra kanyaritott káposztával, bibicz tojással gyúrt pástétommal és más sonka-féle hus szeletekkel bennünket megvendégeljen, kártyára terített asztal mellett pedig utazási dijainkat bőven megfizesse, és hogy még többször legyen alkalmunk hasonló esetben őt elmarasztalni. — Éljen!

221.

Álom és való.

„**A** legszebb álmot álmodám“
 Egy szintén legszebb reggelen:
 Forrás mellett, virág között,
 Mindent élveztem végtelen.

Egyszer csak az orrom boszant . . .

Bántotta szörnyü viszketeg.

Fölébredik és gondolám:

Tán e kertben méh csipte meg?

Nem. Pinczében mulattam én

Előtti nap, mint máskoron.

S nézem, hát teljes borvirág

Hajtott ki az én orromon!

Rákosi László.

222.

Egy 1861-ik évben megválasztott követre.

Ma egyhangulag és a legnagyobb lelkesedéssel meg lett választva a követ és meg kell vallanom, hogy ha csupán és egyedül én tölem függött volna e követ, s nékem czélom elérésére törni kellett volna akár miféle nehéz utamba gördülő követ, még se lett volna más megválasztva, mint a mostani követ, mert hiába, csak az a derék követ, a ki szorgalmasan kerüli a rosztat, és csak jót

követ, és ily tulajdonokkal van felruházva a most választott országgyűlési követ, és azért én bizton merem remélni, hogy ezen követ tehetsége szerint mindent elkövet, hogy ha talán nem is sikerülend magának a számára e hazában emelni érdemkövet, legalább megyéjére nem fog hozni érdemkövet, ki mindenkor erélyesen ki fogja állni a próba-követ még akkor is, ha majd — a mi könnyen megtörténhetik — hogy ellene fujni fogják a kigyókövet, még ő neki a többi követ társaival együtt nem marad egyéb feladata, mint hengergetni a nagy nehézséggel járó syfilusi követ, — — és ha majd a követ követségéből érdemekkel koszoruzva haza tér, mi azért ugyan nem emelünk neki érdemkövet, hanem szívünkbe ápolandjuk őt, mint valami drága követ, és ha elbukik, állítunk neki egy diszes sirkövet, és e sirkövet, mely alatt nyugodni fog a követ, igaz honfiak veszik körül, kik büszkén elmondandják az utókornak: „itt nyugszik a Z. M. követ, ki igazán szerette hazáját, és ebben soha sem ismert határkövet, ő az, a ki megérdemli, hogy a nemzet emeljen neki emlékkövet. Ellenkező esetben, ha a követ valami olyat, a mi az igaz honszeretettel összeütközik elkövet, én leszek talán az első, ki reá dobom a követ, és magának tulajdo-

nitsa, hogy ha majd pirult arczczal ki fogja állani a szégyen követ.

De miért emlegetem én annyiszor a követ én megvallom, hogy megvetés tárgyának tekintem és lábammal rugom fel, ha véletlenül belé botlom a követ; mióta egy pajkos ficzkó házamba dobott egy nagy követ, én azt gondoltam, reám véletlenül dobták a követ, és hogy a gaz tettes engem e végett megkövet, de a kópé felemelt egy másik követ, és ha futásban engem követ, ismét hátamhoz sutja azt a követ. Bizony sajnos, uraim, és a mostani világban szomoruan tapasztaljuk, hogy az ember néha épen semmi rosztat el nem követ, még is reá dobják a követ, de még szomorubb és sajnosabb, hogy évről évre sulyosabb és sulyosabbnak tapasztaljuk a vállainkat nyomó nagy követ, — no de se baj, majd talán a követ valamit e tekintetbe elkövet, hogy enyhitse egy kevésbé vállainkon e nagy követ. Ne is engedje az ég, hogy akár a most választott Z. M. akár pedig más országos követ, hazájának nyilvános kárára szívében tápláljon pokolkövet, ne engenje, hogy szegény hazánk, más országok irányában képezzen akadék, avagy haragkövet; ne engedje, hogy a felhők haragjokban szegény hazánkra szórjanak kár-

tékony villámkövet, hanem engedje, hogy úgy mint a nagy király alatt volt, a három tenger között leljen hazánk ismét határkövet. — Végre kívánom és felkiáltok: „addig, míg a hazájának él — éljen a követ.“ *Sz. K.*

223.

Disznó-torban.

 Nyelvek és fülek... csend,
 Figyelem!
 Szóm fontos beszédre
 Emelem.

Halljátok, mit ajkim
 Zengenek;
 Egyszersmind az ég is
 Hallja meg.

Hosszan nyuljon mint e
 Hurkaszál,
 Életünk rokkáján
 A fonál.

Valamint e sültre
 A mi szánk:
 Mosolyogjon a sors
 Szája ránk.

S pályánk áldásával
 Öntse le
 Mint e kását a zsir
 Özöne.

S életünk fölé ha
 A halál
 Romboló torát meg-
 Űlni száll.

Egy gömböcz legyen a
 Magas ég,
 És mi e gömböczben
 Töltelék.

Petőfi Sándor.

224.

a) **Jó hazi kazda! ***

 Én is emelek pohar jó egészség maganak.
 Nekem ide jöttem a sors magához, de en-
 gemet az nem tudja, hódj szerencse még

* E felköszöntést egy * * * — i utazó mondotta egy lakoma alkalmával Sz—ön E ur házában, mely alkalommal a közlő is jelen volt.

tegnap ma lesz ám. En azért kivanom sokaig maganak sok jot ám eljen.

Ha megjöni mienkho, haza isten bizom jó latok feleség es jermekvelek (gyermekkel) a többi vendeg is oda haza mind. En köszöni, mert szivesen latja hazaba hazi ur.

Isten sokat eltetni magaval mind, ahany sok kis (csepp) bar vannak a pohar, es en nem feledni soha. Éljen.

225.

b) A korteskedés idejéből.

 Tisztótt válosztó polgárok!

Most, midön az fölséges úristen megengezte, hogy az föld népé is beszólhas-sék az választásban, én, és aztot hiszem, hogy kelmetek is aztot akargyák, hogy ojan ember legyen az kerület követtye, azkinek az kaszája nem fog kétfelé: jobbra és balra.

Én igaz, hogy csak tisztességes * * mesterember vagyok, de azér mégis tapasztótam, hogy kinek kölessék lennyi az kerületünk követtyének. (Halljuk!) Már ha ugy kívánnyák, hát csak megmondom. Hát

Pörge Gáspár uram, ki negyvennyószban honvéd strázsamester tiszt is vót, osztán meg hadnagy is, vele vótam az háboruban. Mán pedig az honvéd csak jobban szereti az magyar hazáját, mint más. Mast pedig tisztességes fődes ur Pörge Gáspár uram, azkire rejá-bizhattjuk az haza sorsát.

De hán mit beszéljek sokat? Kelmetek is ugy esmérík vagy talán jobban; azér én aztot rekómmendállom kelmeteknek, hogy éljen Pörge Gáspár uram ő Kelme az mi kerületünk országos követtye!

Vónának kelmetek közt ójjanok is, azkik nem akargyák, mert hán nem ojjan fiskális, mint az másík; de tuggyák meg kelmetek, hogy az mindegy, mer maj beszél helette más, azki jobban érti az csizióját.

Én nem akarom kelmetekre tukmányi az igaz; de megjövendölöm, hogyha mást valóstanának az kerület érdemes követtyévé, Gáspár ő kigyelme az kentek érdemes követtye. Azér is még ecczer aztot kívánnám, hogy az uristen éltesse Pörge Gáspár uram ő kigyel-mét, azmi kerületünk érdemes követtyét, és azki nem koczént velem egészségéér, aztot el-ámétották az hazának elenségei.

Éljen Pörge Gáspár uram ő kigyelme,
 az kelmetek és X. város kerülettyének kö-
 vettye! Éljen! (Koczintanak.)

Keszler Gyula.

226.

N é v n a p r a .

Valahány taliánképes
 Képet eladni képes, —
 Válogvető cigány
 A hány vályogot vet, —
 S rokona czimbalmon
 A hány hurt ütöget, —
 Hány zabszem Árvában,
 Fapapucs Tolnában, —
 Akó bor Zalában, —
 Bocskorszij Somogyban, —
 Juhköröm Bácskában, —
 Kunságban járomszeg, —
 Ó-Budán zsidó gyerek, —
 Hevesben ahány kacsza, —
 Pesten photographista, —
 Königrätznél gyútús puska, —

És ugyanott retiráda, —
 Sváb litániába
 Ahányszor van hajlik, —
 Ahány bécsi bürger
 A sörtől elázik, —
 Balatonban a hány csuka, —
 Pest-Pilisben ahány lud, —
 Tagosítás előtt gyalogut, —
 Télen meleg kályha, —
 Nyáron fa hús árnya, —
 Tengerekben halak, —
 Bécsben köcsögkalap s frakk, —
 Olaszországban a hány szál macaroni, —
 Nápolyban lazaroni, —
 Rómában barát,
 Ki meg nem hagyja
 Virágosodni borát, —
 Bibliában a hány betű, —
 S ahány öregnek még
 Jól esik a tütű, —
 Rag alatt hány fecske, —
 Tiszában kecsége — — —
 Urambátyámat magyarok istene
 Még százszor annyi évig éltesse!

F. K. J.

Egy vadász-tanyán

1861-ben.

Kezemben vagy te áldott csutora! Szomjas torkok orvosa, ki velem érez és jó barát, segíti felfektetni e csutorát! Barátim tálány-formába beszélek, de ti mindnyájan értitek.

Kutya huzza rókát, róka fogja kutyát, kutyát huzza nyulkirály, nyulkirályt huzza lyukból a juhász; — ily porosan bujtak ki a föld alatti országból.

De eszméletét egy perczre sem veszte el, torkon ragadá a rókát, addig pergeté a levegőben, mig elszédülve győztesen a földre terité.

Örökítsük meg emlékezetünk által Laczi barátunk vadász-kalandját, kívánom neki: sok ideig bujhassa, szagolhassa a róka-lyukakat, kürtjének szólását adják vissza a hegyek, soká hallhassuk: huki! huki! huhu ki!! ne ne! ne ne! ta, ta, ta, durrr az ebadta . . . Lövése legyen biztos halál, kedélye örök vidor, ifju és vidám.

B. E.

Matyi barátomnál.

Azt mondják, ki nem szereti
 Hazánk borát, — oktalan;
 Az pedig, ki nagyot iszik,
 Megrészezsik — oda van.

Sem az első, sem e végső
 Hódolói vagyunk mi,
 Hanem ezek közép pontját
 Jelző bátor ifjai.

Jókat iszunk — — ha ugy volna
 A kancsóban egy ital,
 Kiürítőnk keblem leghűbb
 Barátjával — Matyival.

Szivem szentje, csaplárosné,
 Kék szemü szép angyalom,
 Sajnálkozzék — szegény tudóm!
 Mint a szivacs szomjazom.

Nem köznapi szomjuságom,
 Régtől gyötrő, nagy, örök,
 Napjainkban — belőlem tán
 Száz meg százszor feldörög.

„Itt van, tessék, itt van a jó bor“
 Ah köszönöm, galambom,
 Régi vágyam nagy hatalmát
 Ezzel mindjárt elmosom.

— Igyunk, Matyim, örök és hű
 Barátságot szomjazám . . .
 Legyen ezzel áldva frigyünk,
 S szent frigyünkkel szép hazám.

Notter Antal.

229.

B o r r a !

Badacsonyi billikom búm börtöne, budai
 bérczről buzgó bikavér, bánatom bun-
 dája! — Borostyánt, babért, barátságot,
 barna babám bájait borág birja bontani; bor-
 ba betegszik. Bukva-bukik búbanat birodalma!
 Bár Bachusra bömbölő bombákat bocsáss, bi-
 zony, barátom, borba billegtetem barna baju-
 szomat. Becsületemre, bajtárs, bor birja bizal-
 mam, benső boszumat borral biztatgatom.

Jókai Mór.

230.

Antal barátomhoz

nevenapján.

Kedves jó pajtásom, : Hallgasd meg ez imát!
 Hogy házad bajt lásson: Azt óhajtjuk mi rád:
 Ne engedje Isten, : Hogy szerencséd legyen
 Ilyesmitől védjen; : Mind völgyön, mind hegyen
 A jó barátokban : Soh'se bővelkedjél,
 Áldásos javakban : Ne is ismerkedjél
 Megne fogyatkozzál : Csúz, nátha, hurutban,
 Soha, mig világ áll. : Más földi bajokban.
 Csüröd, pajtád, vermed : Szúk termés, inséggel,
 Jól szolgáljon neked, : Penészes kenyérrel.
 Üresen ne legyen : Csözmöktől a házad
 Pinczéd fenn a hegyen. : Telve soh'se lássad.
 Pokol gyötrelmeit, : Élvezd nagy mértékben,
 Ördögök körmeit : Tested és lelkedben,
 Soha se érezzed : A jóknak örömét,
 S meg ne izlelhessed : Mennország gyönyörét.

Pijanovits Prdo.

231.

Tréfás toaszt.

Akire most toastomat modom, annak örök
 hála van lekötelezve azon félvilág, —
 mely édes álmait aluszsza, mig eme di-

cső férfiui nem — a férfiak legdicsőnbike tevékeny munkásságot fejleszt ki. Dicső férfiú mondom, mert idejét a közjónak szenteli, éjjeleit a közjó előmozdítására áldozza fel. Bölcsőbb ő a bölcseknél, mert sem az ebek csaholása, sem pedig kísértetes rémképek nem képesek őt hűségében megtántorítani. Ő hűséges szolgája az emberiségnek, példás alázatossággal szenteli idejét a csecsemőknek úgy mint az ősznek, a nőnek úgy mint a férfinak. Tudományával mindenkinek használ s ha más dolga nincs, szakadatlanul vizsgálja a csillagokat, ha azokat fekete felhő nem borítja. — Mig dolgozik, addig nem eszik, elfoglaltságában erre nem is gondolhat, s csak akkor, mikor a kakas már régen elverte a reggeli harangszót és fölveri munkásságából, jut eszébe, hogy még nem is vacsorált s ekkor mogorva mosalylyal edzett ajkain, télen a fagytól megdermett kezekkel lát hozzá a vacsorához az — — éji őr. Éljen!

232.

Poharzás közben.

Oszlani kezd végre mely búm, —
 Mert fölleltem, miért rég
 Fáradt lelkem lánghevével,
 Megtört kebel- s roncsolt szívvél
 Annyit küzdve epedék.

S e fellelt oly drága kincsem
 Azt hinném, csak árny csupán —
 Ha tudnám, hogy szívetek
 Értem ver, s ha kell, reped meg —
 Barátim, e bortanyán.

S ép ezért, hogy megáldjalak
 Hú barátim, jó fiúk:
 Im a pohár, benne hazám
 Szentelt bora, — nos szaporán
 Mind egy cseppig kiigyuk.

Legyen ez, mi megszilárdít
 Szövetséget, szent frigyét,
 Mely eloszlát aggályt, vizsályt
 S teremt, miért e nép kiált:
 Egyetértő érzetet.

szerencsések lehettek, vonjátok örömmosolygásra arcotok minden izét, hogy e világot indító nap minél vigabb legyen.

És a jó barát, kiben a kántori méltóság és tanítói hivatal elválaszthatlan mixturaként egyesült, kinek a szerencse bőségszaruja puffadásig megtelt, hallgasd meg szivemből rohanó jó kívánságom!

Legyen czifra napjaid minden percze, mint a szent-mihályi csárdaczégér szent György napkor, és örömmel ugy tele, mint az uj tizkrajczáros ezüsstel.

Hogy soha szükséget ne láss: pajtád, melyet még ezután emel a falu népe (tán megéred) soha üres lenni meg ne szünjék.

Óljaid s istállódban, melyeket a legjobb szándék sem birna felépitni szük udvarodon, legyen annyi sertés, annyi szarvasmarha, megnyit érzékeny szived halálos ellenségednek sem bir kívánni.

Udvarodon oly bőséggel álljon a fa, hogy a palánkot kellessék égetned, abból is csak nagy ünnepekre jusson.

Pinczéd mindig zsufolásig legyen vastag setétséggel, s a boros hordókat képviselje benne üres káposztás és ugorkás hordó abroncs nélkül.

Élőskamrádat soha ne szagosithassák füstölt sódarok; legyen az megóva minden embernek való takarmánytól, kivéve a — sárgarépat, mert tudom, hogy ezt nagyon szereted (én is!) A tőfa, melyből zsirosvendélyed készül, még ezután serdüljön fel a faluvégi irtásban, hol eddig az ákácok tengettek gyalogboda szomszédokkal. Lisztes hombárodban mindig keseredett szívvvel bőjtöljenek az egerek, patkány is csak meghalni kívánkozzék hozzád.

Konyhádban egyetlen egy falbavert faszeg képezze az egész butorzatot.

Lakszobádban mindig e tulipános láda legyen a legértékesebb butor; ablakairól le ne vássék a komáromi kalendárom levele, a melyen (előbb láttam) a hamvazó szerdát is megtalálod.

Fenn a tetőzeten a szarufák még szolgálják ki sok jómódu utódodat, a szalmafedél pedig kövesse elvándorolt testvéreit az északi szél árnyain, Somogyon át Baranyába.

A sok jó kívánság közül, melyeket nem a legszivesebben hallgatok el, még hozzád legjobb indulattal intézem:

Kéményedben, mely szalmaromos házad fölött alig birna daczolna a szellőnek nevezett elemi-csapással, ha ugyan megépítették volna

ama kéménydivatlan világban, -- füst és kalbász ne találkozhassék egymás boszujára.

Ilyenforma kiadásban áldotta meg a sors dicső elődeidet is (ugy beszéli a falu krónikája, büszke lehetsz rá) azoknak pedig senki sem kívánta; nekem van okom kívánni; mert tapasztalásból tudom, hogy amit leginkább óhajtottam sohasem teljesedett be, ellenkezőleg ellenben nagyon sokszor. Hejh pedig már sokat, igen sok jót óhajték másnak! bárha azt is hozzá adnám, a mennyit magamnak!

Amit még mondandó vagyok, száz aranyért sem kívánnám, pedig csak egyet is vajmi megelégedéssel látnék birtokomban, mert réges — régen kimosódott képe emlékeimből, daczára annak, hogy igen jó memoriám van. Nem kívánom, amit mondám, csak egyszerüen recitálom, mintha chinai nyelven beszélnék.

Élj boldogul e gyönyörűséges paradicsomban oly sok ideig, hogy 48 óra múlva e faluhoz méltó utódodat láthassuk itt, ha ugyan ide tud csalni a legfehérebb kalácskenyérrel.

A barátság malasztja fűszerezze fekete kenyeredet, melyet a sors tizszer a fogához ver s akkor is csak a héját szokta odaadni!

Isten éltessen!

Keszler Gyula.

Dáridó után.

Silentium! — Vagy nem halljátok-e,
 Hogy virradóra szól már a kakas?
 Elzengtük már a honfi dalokat,
 Miket megirt, és énekelt a sas.

Elég a dáridóból ennyi ma! —
 Melyet mi már holnapnak mondhatunk,
 A bakter rég elkiáltotta már
 A hármát. — Sajnos, hogy falun lakunk.

De; — hiszem még elmétekben van
 A dal; — melylyel kezdtük a dáridót, —
 „Tied vagyok hazám“ — daloljuk el,
 Mielőtt elhuznák az indulót.

S emeljeteK velem töltött pohárt
 S költők sasának emlékére,
 S ha fenéig kiürítettük, azt
 Bánat könnyeinkkel sirjuk tele.

Szabó János.

235.

Barátom névnapján.

 Lelkem második fele, kedves barátom!
Tudtam, amint reggel megpillantám a ragyogó napot, hogy neved napja legyen; mert az egészen ellenkezőleg kelt, mint nyugszik. Csodálatos! mily összefüggés van közted s a nap között, mintha csak egymásért volnátok teremtvé, nem pedig teérted a nap; oh egyetlen barátja, kézzel fogható lánggal lobogó szívemnek!

Honnét vegyem a mézes — akarám mondani — édes szavakat, melyeket szívem dicső érzelmeibe fülig baktatva, hozzád ragyogó névnapodon intézzek, dicső barát?

Képzelmem bár csillagok legtündöklőbb sugarába volna burkolva, sem képes hű kifejezést adni a baráti indulatnak, mely e mai fölséges nagy napon bennem egész burkus táborként forr.

Hidd el, hogy a legmagasztalóbb szavak átgondolhatlan özönével oly sürűen hintenélek be ritka érdemeid miatt, mint hinti szél a homokot rózsaföldön a pohánkavetésre, s mind-

ezt tenném csak azon egyetlen nagy, fölülmulthatlan, rendkívüli, bámulatos érdemeidért, hogy — neved napja vagy. Oh mi szép, névnapnal birni! hisz most e nélkül nem birnám szívem apadhatlan forrásából a destillált eszméket méltó nevednek dicsőítésére harmatként hinteni.

És ez még mind kicsiny ahoz, mit tulajdonképen mondani akartam; de ki is találna elegendő szót oly érzelmek hű színezéséhez, melyeket irántad már születésem előtt legalább is 20-ik öreg-apám szépapjának 99-ik dédapja ideje óta táplálok? Oh, igen, az ily baráti tiszta érzelmek nem egy ember életén át serdülnek föl, erre generatiók halomra halmozódása szükséges.

Beszéljek-e tovább is a barátságról, mely Aetnaként szórja szívem kraterjából hozzád a szeretet izzó lágóját?

Oh igen, barátom! S minél tovább meritem jó indulataim kincstárát dicső névnapod tündöklővé tételére: annál inkább szaporodik az, ahelyett, hogy fogyatkozását érzéném. És — és hidd el, ha az izletes étkek és italok csábító szava másfelé nem terelné gondolataim rudját, valahogy mégis fenékgig üriteném ki feneketlen szívemet, már csak azért is, hogy

annál üresebb — gyomorral ülhessek asztalodhoz; de azt förtelmes nehéz levén várni, tehát — jó étvágyat kívánok!

Keszler Gyula.

236.

Felköszöntés.

(Egy uj lakház felavatásakor a régi időkből).

Z a ház tele áldással,
Legyen teljes áldomással,
Turós rétes, — káposztával,
Füstölt sonka és kolbászszal.

Őrizd uram utinam!
— Most szivemből ihatnám —
Tüztől, víztől, pestistől,
Atque üres pinczétől.

Sint per omnia secula
E házban tele pocula!
A roszat pelle statim hinc
A hospes bátran lakozzék hic.

In suprema manu haec domus stat,
 Cherubim, jól megőrizd ajtaját,
 Leginkább boros kancsóját! . . .
 Ezt kívánjuk, ego, et populus,
 Sic dixi, versus est finitus.

Vivat!

237.

Egy káplánra.

Midőn annyi érdemdús urakra poharát emeltünk, N. tisztelendő káplán urról se szabad megfeledkeznünk, mert ez nem csak buzgó pap, hanem egyszersmind jó szónok is, ki fütyölni és énekelni is tud, szereti a túrós mácsikot jól megsózva, hanem azért a sonkát se veti meg, ha szerét teheti, az aludt tejet pedig soha meg nem fujja, ha mingyárt erre figyelmeztetve is volna, másképp szelid mint a galamb, és úgy tesz mint a szegény barátok; eszik ha van mit, hagy is ha marad — ezen tisztelendő ur dicséretes sikerrel bevégezvén immár sinodálóját, nincs hozzá más szavam, mint azon forró kívánságom, hogy azon csillag, mely vizkeresztkor a három ki-

rályt üdvöztönk születése helyére vezette, —
 ugyan ez vezesse ötet a legjobb plébániába,
 a hol mint kázi ur kénye-kedve szerint lete-
 lepedvén, távol légyen miuden bús felleg, mely
 élte nek tiszta egét elhomályosítaná, hanem
 öröm, jó kedv, s mindennel való megelégedés,
 bukfenczeket hányó cigány-purdék módjára
 ficzkádozzanak mindég szemei előtt, lapos
 guta ütötte erszényéből pedig az apró fillérek
 soha ki ne fogyjanak — éljen!

238.

Utálok az ittas embert.

Utálok az ittas embert,
 Gyűlölöm,
 Mert ily képen nincsen se üdv,
 Se öröm.
 De volna az iszákosság
 Kárhozat,
 Mely örökre a léleknek
 Poklot ad, —
 Bün, mely fölé mázsás átkot
 Mond a pap,
 S nem feloldást, tőle örök
 Böjtöt kap, —

Bün, melyet a törvény tilt és
 Ostorol,
 És a világ gúnyt, megvetést
 Rája tol:
 Hogyha boldog addig volna
 Csák hazám,
 Mig ittasan fetrengnék a
 Föld porán —
 Gúnyolnának bár világ, föld,
 Vész, engem:
 Itt hevernek én holtomig
 . . . Részegen.

Notter Antal.

239.

A legátus felköszöntése.

Vagyon egy nagy város, melynek neve
 Buda,
 Buda mellett egy viz, melynek neve Duna,
 Dunában van egy hal, melynek neve harcsa.
 Az uj házaspárt az Isten soká tartsa!

240.

Apró felköszöntések.

Búsultunk már számos évig,
 Meg is öszültünk bele,
 Vigadjunk hát s legyen honunk
 Mindig áldással tele.

Éljen tehát mindeu ember,
 Aki nekünk jót akar;
 Isten add, hogy boldogságban
 Gazdag legyen a magyar!

241.

Éljen a házigazda!
 Ő ad mulatságot ma,
 Köszöntsük rá e pohárt,
 Mert nekünk ma sok jót ád.
 Jó vacsora s még jó bor,
 Lelkesit az mindenkor.
 Mindenkor és mindenkit,
 Akit a bor felhevit.
 Éljen tehát jó gazdánk!
 Áldd meg isten szép hazánk!

242.

Eljen a vig társaság!
 Éljenek a czimborák!
 Fel barátim vig danára!
 Vig danára, mulatságra!

Veszsen hát az unalom!
 Hisz csak egyszer él az ember,
 S ha a bor s barát nem lenne,
 [Elvesznénk, ugy gondolom.]

243.

Szerencsés és boldog ember,
 Aki a bort szereti,
 A világnak bolondjait
 És hibáit neveti.

Fel, koczintsunk e pohárral!
 Éljenek a nők!
 Rózsafüzért fonnak nekünk
 Ők, csak ők, csak ők!

TARTALOM.

Előszó az első kiadáshoz.

Előszó a második kiadáshoz.

Előszó a harmadik kiadáshoz.

Előköltemény.

A toaszt eredete.

Lap.

I. A hazára 5

II. Díszünnepélynél 23

III. Diszebédnél 71

IV. Hölgyekhez 119

V. Családi ünnepélyeknél 147

Keresztelőben.

Születésnapon 160

Névnapon 167

Eljegyzéskor 188

Menyegzőben 193

VI. Beigtatásnál 235

VII. Egyleti ünnepélynél 251

VIII. Honvéd-ünnepélyeknél 311

IX. Vegyes felköszöntések 377

X. Tréfás felköszöntések 437

TARTALOM.

II.

Szám.

Lap.

I. A hazára !

1.	Hoffmann Mór	8
2.	Sz.	8
3.	Szentkirályi Aurél	13
4.	P. Prdo.	14
5.	Lengyelből.	16
6.	O. K.	17
7.	Vörösmarty	18
8.	Jókai Mór	19
9.	Petőfi Sándor.	21

II. Diszünnepeleknél.

10.	A királyi párna.	Bárorfi Lajos.	25
11.	A királyra.		26
12.	A királynéra.		27
13.	Korona herczegre.		28
14.	Magyar miniszterre.		29
		Szentkirályi Aurél.	
15.	Gr. Mikó Imre miniszterre. Léway József.		32
16.	József főherczeg ő fenségének a magyar honvédség fővezérének stb. üdvözetére.	Vadász Polykárp.	35
17.	Gróf Szapáry Géza Zalamegye volt főispánjára.	Baranyay Elek.	37
18.	Szenczy Ferencz püspökre. Királyi Pál.		39
19.	Hertelendy Kálmán Zalamegye főispánná lett beigtatása alkalmával		

III.

Szám.		Lap
	a diszebéden főtisztelendő Königmayer Károly apát ur ő nagysága által mondott pohárköszöntés.	45
20.	Alispánra.	47
21.	Deák Ferenczre 1844. Közli: Bátorfi.	49
22.	Deák Ferenczre 1865.	52
23.	Deák Ferenczre 1870. Közli: Bátorfi.	54
24.	Gazdasági egyesület elnökére. Liebbald Béni.	56
25.	Bója Gergely, kir. tanácsos. Zalamegye volt tanfelügyelőjéhez. (Keszthelyen, szept. 30-án 1870. tartott tanító gyűlés alkalmából.) Közli: Keszler Gyula.	58
26.	Egy tanfelügyelőre. Győrffy János.	59
27.	Tanfelügyelőre. Győrffy János.	61
28.	Ellenzékre. Baranyay Elek.	62
29.	Serleg-dal. Garay János.	63

III. Diszebédnél.

30.	A hazára. Árvay József.	73
31.	Testvér-nemzeti áldomás. Rákosi László.	75
32.	A nemzetért. Hajgató Sándor.	79
33.	Egri hangok. Petőfi Sándor.	80
34.	Az ő Pannonhalmon tartott ünnepélyesség alkalmával. — 1876. aug.	

IV.

Szám.		Lap.
	hó végén. Fenséges cs. kir. főher- ceg. Kegyelmes ur! Hahn Imre.	83
35.	Főmagasságu bibornok hercegprimás! Kegyelmes urunk! Végh Nándor.	86
36.	Méltóságos főapát ur! Szeretett fő- pásztorunk! Végh Nándor, Kruesz Krizosztom.	87
37.	Császári és királyi fenség! . . . Simor János.	91
38.	Ngos s főtdő. Königmayer Károly apát urnak 1861. decz. 3-án Szom- bathelyen a tisztujtó főispáni disz- ebéd alkalmával mondott toasztja. Közli: Réfy Lajos.	94
39.	Carina Anna üdvözetére. Sopron, 1877. Erődi Béla.	96
40.	Főtisztelendő Kottek Nándor főgymn. igazgató ur nevenapján.	98
41.	Két toaszt. A statisztikai kongresszus margitszigeti lakomáján.	100
42.	Testvériségre. F. K. J.	102
43.	Barátsággra. Bajza.	103
44.	A szabadelvü párt ünnepélyén. Bátorfi.	105
45.	Fiatal emberekre.	107
46.	Fel czimborám! Sárosy Gyula.	109

V.

Szám.	Lap.
47. A jobblét egy bajnokáért.	
Udvarhelyi Gyula.	110
48. Más.	Árvay J. 114
49. Más.	Lévay József. 116
50. Baráti körben.	Liebbald Béni. 116
51. Más.	Pirnitzer D. 118

IV. Hölgyeinkhez.

52. A királynénkra.	Árvay József. 121
53. Egy hölgykoszorura.	Ü 122
54. Valamely társaságban a hölgykoszorura.	
Veres S.	127
55. Egy honleányra.	Szentkirályi Aurél. 129
56. Fiatal hölgyek társaságára. 130
57. Két eszményképre.	Baranyai Elek. 132
58. A hölgyekre. 133
59. Női társaságban. N. A. 134
60. Hölgyeinkhez.	Garay János. 135
61. Egy fesztelen mulatság szives házi- asszonyára. 138
62. Távoli rokonánál időzött hölgy haza- tértekor. Zalay Lajos. 141
63. Pohárköszöntés a nőkre. 143
64. Ugyanez. Bátorfi L. 143

V. Családi ünnepélyeknél.

Keresztelőben.

65. Az uj szülöttre ha fiu. Horváth Károly.	149
---	-----

VI.

Szám.		Lap.
66.	Az ujszülöttre, ha leány.	150
67.	Egy keresztelésnél.	151
68.	Keresztszülőkre. Horváth Károly.	152
69.	Az ujszülött atyjára.	154
70.	Az ujszülött anyjára.	154
71.	Az apára.	155
72.	Az anyára.	156
73.	Nagyatyára vagy nagyanyára.	157
74.	Örömszülőkre.	159

Születésnapon.

75.	A királyra.	160
76.	Szülőkre.	161
77.	Egy költőre. Samay István.	162
78.	Barátra. Horváth Károly.	163
79.	Barátra. F. K. J.	164
80.	Jótevőre. Hajgató Sándor.	165

Névnapon.

81.	Családatyára.	167
82.	Rokonra. Horváth Károly.	168
83.	Kisasszonyért. Hajgató Sándor.	169
84.	Kisasszonyért. Horváth Károly.	170
85.	Egy Irodalom barátira.	172
86.	Névnapra, a házi asszonyra. N. A.	173
87.	Névnapra, a házi gazdára. N. A.	173
88.	Egy jótevőre.	174
89.	Anna napra. Horváth Károly.	175

VII.

Szám.		Lap.
90.	József napra. Pijanovits Prdó.	177
91.	József napra.	179
92.	Kálmán napra.	180
93.	Pál napra.	180
94.	Kisasszonyért! Hajgató Sándor.	182
95.	Elek napra. Samaj István.	183
96.	Egy jó barát névnapján. N. A.	185
97.	Egy tanító barátom névnapján. Liebbald Béni.	186

Eljegyzéskor.

98.	Az eljegyzettekre.	P. D. 188
99.	Eljegyzettekre.	P. D. 189
100.	A jegyespár szüleinek.	P. D. 190
101.	Az ara özvegyanyjához.	191

Menyegzőben.

102.	A menyasszonyhoz. Hoffmann Mór.	193
103.	Vőlegényért.	194
104.	Üdvözlét a menyasszonyhoz. Guoth Gyula.	195
105.	Nászkoszoru.	Notter Antal. 197
106.	Egy menyasszonyra.	198
107.	Az uj párra. Horváth Károly.	201
108.	Az uj párra.	K. J. 202
109.	Uj házaspárra.	203
110.	Az uj párra.	204
111.	Az uj párra.	205

VIII.

Szám.	Lap.
112. Az uj párra. Örökös Horváth Gyula.	205
113. Vőfély az uj házaspárra. Vörös Sándor.	207
114. Az uj párra. Hajgató Sándor.	209
115. A szülőkre.	211
116. Más. Gy. J.	212
117. Más. Gy. J.	213
118. Menyegzőre. (Főleg tanitónál, vagy tanító nőnél.)	214
119. Menyegzőre.	217
120. Egy barátom menyegzőjén. 1876. okt. 10-én. Udvarhelyi.	218
121. Özvegyből lett menyasszonyért. Horváth Károly.	221
122. Nyoszoló lányokért. Bátorfi.	222
123. Vőfélyekért. Bátorfi.	224
124. Az örömanyáért. Sz	225
125. Ezüst menyegzőben.	227
126. Ezüst menyegzőben. P. D.	228
127. Arany menyegzőben.	229
128. Egy lelkész örömnepénél.	231
129. Az ifjuságra. (Menyegző alkalmával) Szentkirályi Aurél.	232

VI. Beigtatásnál. (Installatió.)

130. Mihálovits József, zágrábi érsekre. (Beigtatás alkalmával 1870-ik aug. 8-án Zágrábban.) Dr. Schlauch L.	237
--	-----

IX.

Szám.	Lap.
131. Püspöki székfoglaláskor.	240
132. Ugyanazon alkalomra.	241
133. A káptalanra.	242
134. Ujmise vagy lelkészi hivatal foglaláskor.	243
135. Esperes installatió nál. (Beigtatás és bucsukor.)	245
136. Egy lelkész felvételénél.	246
137. Egy ujonnan választott városi előljárónak	247
138. Egy tanító fogadásánál.	248
139. Válasz.	249

VII. Egyleti ünnepélyeknél.

140. Egy alapításnál.	250
141. A jászkun-ünnep 1845.	253
142. Áldomás.	Garay János. 257
143. Egy alapításnál.	260
144. Iskola megnyitás ünnepélyen.	Hajgató Sándor. 262
145. A szent-adorjáni népiskola alapkövének létele alkalmával 1873. aug. 4.	Tuboly Victor. 265
146. Elnökre.	268
147. Választmányra.	269
148. Város biróra.	270
149. Polgármesterre.	271
150. Orvosra.	Horváth Károly. 272
151. Tanárra.	274

X.

Szám.		Lap.
152.	Eichberg izraelita iskola igazgató jubiläumá alkalmával. Witt Fülöp.	257
153.	Dalegyletért.	277
154.	Dalárda ünnepélyen. Győrffy János.	278
155.	Gazdasági egyletre.	279
156.	A nagy-kanizsai gabona és borvásár diszestélyén. Somogyi Henrik.	281
157.	Felköszöntés a zalamegyei első szán- tás-versenyen. Tuboly Victor.	283
158.	A tornászokhoz.	286
159.	Hit, remény s szeretet! A nagy-kanizsai első magyar torna- ünnepély alkalmával. 1870. szept. 12-én. Könyves József.	288
160.	A vendégekre. Hoffmann Mór.	290
161.	A zászlóra. Bátorfi.	295
162.	Más.	297
163.	Torna-egyletért.	300
164.	Tornászati zászlószenteléskor (Debreczenben.) Csanády Gy.	301
165.	Egy önkéntes tűzoltóra. Tóth Ede.	308

VIII. Honvédi ünnepélyeknél.

166.	Viszhang. Első Ferencz József apos- toli király és Erzsébet királyné ő Felségeiknek koronázási emlékére.	313
------	--	-----

XI.

Szám.		Lap.
167.	Honvédeinkre. Árvay József.	315
168.	Emlékül. Dr. Andorka Elek	319
169.	Márczius 15-én. P.	320
170.	Számüzött hazaérkezések. Horváth Károly.	321
171.	Szentiványi Kázmér, alezredesre. . .	323
172.	A vácsi honvéd-emlékszobor leleplezések. Degré Alajos.	325
173.	Egy 48. honvéd felköszönti honvédhadnagy fiát menyegzőjén. Könyves J.	329
174.	Más. Madarász József.	332
175.	Más. Vidacs János.	334
176.	Más. Klapka.	337
177.	A kaposvári ünnepen márczius 15-én. Roboz István.	339
178.	Más. Gruber János.	344
179.	Más. Szalay Károly.	348
180.	Más. Dr. Németh Károly.	351
181.	Más. Dr. Andorka Elek.	358
182.	Más. Bárány Gusztáv.	362
183.	Más. Miklós István.	366
184.	Más. Kuzmán József.	368
185.	Más. Bárány Gusztáv.	369
186.	A dicsőségről. Bozzay.	375

IX. Vegyes felköszöntések.

187.	A magyar nemzetre.	379
------	----------------------------	-----

XII.

Szám.		Lap.
188.	Áldomás. Tóth Kálmán.	380
189.	A királylövőnéért.	381
190.	Válasz.	382
191.	Gyermek-majálison. Hajgató Sándor.	382
192.	Hölgyeinkre. Hoffmann Mór.	384
193.	Felköszöntés a bánok-szent-györgyi első országos vásár alkalmával. . Tuboly Victor.	386
194.	Más. Tuboly Victor.	387
195.	A világra. Szentkirályi Aurél.	390
196.	Vendégségben, a házi ur és asszonyra. N. A.	391
197.	Kegyur-, vagy urnőre.	391
198.	Egy irodalmi ünnepélyre. Könyves J.	392
199.	Dalművésznőre.	394
200.	Irói egyletért.	395
201.	Művésznőre.	396
202.	Tudóstársasági- tagra.	397
203.	Barátimhoz. Petőfi Sándor.	401
204.	Midőn Goldschmidt tanító a kanizsai bank titkára lett. Witt Fülöp.	403
205.	Pinczében. Rákosi László.	406
206.	Vadászaton.	408
207.	Mindenre. Petőfi Sándor.	409
208.	Egy családra. bucsuebédnél. N. A.	411
209.	Üdvözlő beszéd, melylyel az a.-lendvai	

XIII.

Szám.		Lap.
	polgári iskola igazgatója Ürményi József urat, Zalamegye főispánját fogadta a herczeg Eszterházy-féle várban. 1877. jul. 16-án. Udvarhelyi Gyula, polgár isk. igazgató.	412
210.	Baráti körben. Notter Antal.	415
211.	Eredeti angol felköszöntés. Hegyi.	418
212.	A lányokra. Notter Antal.	425
213.	Egy magas rangu bucsuja.	426
	Szentkirályi Aurél.	426
214.	Erre válasz. Szentkirályi Aurél.	429
215.	Falusi bucsun.	431
216.	Szylveszter éjén. Hajgató Sándor.	432
217.	Távozáskor. Hajgató Sándor.	433

X. Tréfás felköszöntések.

218.	Csorba.	439
219.	Egy lakodalom alkalmával. 1870. évben.	439
220.	Disznó-tor alkalmával egy plebános urnál 1868-ik évben.	441
221.	Álom és való. Rákosi László.	443
222.	Egy 1861-ik évben megválasztott követre. Sz. K.	443
223.	Disznó-torban. Petőfi Sándor.	446
224.	Jó házi gazda!	447
225.	A korteskedés idejéből. Keszler Gy.	448
226.	Névnapra. F. K. J.	450

XIV.

Szám.		Lap.
227.	Egy vadásztanyán. 1861-ben. B. E.	452
228.	Matyi barátomnál. Notter Antal.	453
229.	Borra! Jókai Mór.	454
230.	Antal barátomhoz nevenapján. Pijanovits Prdo.	455
231.	Tréfás toaszt.	455
232.	Poharazás közben. Notter Antal.	457
233.	X. Collegám kántorra választatásának ünneplésén. Keszler Gyula.	458
234.	Dáridó után. Szabó János.	462
235.	Barátom névnapján. Keszler Gyula.	463
236.	Felköszöntés, (egy uj lakház felava- tásakor, régi időkből.)	465
237.	Egy káplánra.	466
238.	Utálok az ittas embert. Notter Antal.	467
239.	A legátus felköszöntése.	486
240.	Apró felköszöntések.	469
241.	" "	469
242.	" "	470
243.	" "	470

Rajta leányok mulassunk!

Mulattató kézikönyv hölgyek számára.

Ara 1 fit 60 kr.

Mulattató kézikönyv magyar hölgyek számára, gyűjtötte Wajdits József. Ajánlható mindkét nembeli mulatni vágyó közönségnek, mind tartalmára, mind pedig külsejére figyelem fordított, ára az 500 lapra terjedő, szinnyomatu boritékkal ellátott könyvnek 1 frt 60 kr. Arany metszésű diszkiadásnak 2 frt 60 kr. Tartalom kivonata: Hölgyeinkhez. Az egészségről. Pipereasztal. Öltözékszoba. Illetan. Jeles mondatok. Nőnevek. Virágnyelv. Szinnyelv. Szavalmányok. Adomák. Kérdések s feleletek. Kártyávetés. Emlékkönyv. Névrejtő emlékversek Társasjátékok. Tréfás mulatságok. Tánckönyv és záradék.

Hadtérszolgalat.

Katonai tankönyv, 152 lapra terjedő;
ára 80 kr.

Rajta párok táncoljunk !

Magyar tánckönyv.

Ára 1 frt 40 kr.

Lakatos Sándor tánczkönyve, mindkét nem-
beli ifjuság számára, kiadta Bátorfi Lajos, Laka-
tos Sándor arczképevel s a szöveg közé nyomott
tánczárakkal, diszes czimboritékkal. Keménykö-
téstü mű ára 1 frt 40 hr. Tartalma: Lakatos Sán-
dor arczképe. Előszó. A czimképhez. A táncz,
mint testgyakorlat. A táncz- és zeneről. Magyar-
ország összes megyéjének tánczáról. A tánczról
diätikai szempontból. A frisitok s italok haszná-
latáról tánczközben. A tánczvégeztéveli viseletről.
Mily figyelem fordítandó a test tartására s moz-
gására tánczteremben. Az udvariasság szabálya
a szépnem körül. Az illem szabályai a táncznál.
Megszólítások tánczközben. A bókók általában a
táncz és társas körben. Néhány bemutatás látog-
atásoknál. A báli öltözékekről. Tánczvigalmi
rend. Táncz szervezés. Palotas, vagyis lassu két-
tős. Körvonat tánczok. Tánczoktatás bevezetése
(rajzzal). A magyar magántáncz alapos oktatása.
A szinpadon magántánczokat lejtők öltözéke. A
magyar társas tánczok. Névsora a jelesebb ma-
gyar tánczosoknak. Tánczvigalmi szervezési értesítés
a zártkörű tánczvigalmakra. Körtáncz. A tán-
czok magyarázata s rajzai. Füzértáncz. Magyar
magántáncz nevei. Lengyeltáncz (mazur.) Francia
négyes. Látogatási szabály. Tánczra fel (vers.)
Nóiség. Magyar hölgy (vers.) Ki volt nagyobb (vers.)
Sándor névnapjára (vers.) Egy est emléke (vers.)
A magyar nemzeti színház megnyitása. Néhány
szó egy országos táncztanító képezdének szerve-
zése érdekében. Helyösszeírás.

Kebelhangok.

Ara 1 fit.

Ujévi-, név- és születésnapis az élet egyéb viszonyaira alkalmazott köszöntések, kötött és kötetlen beszédben. Irta: Hoffmann Mór. Diszes nyomatu kemény kötésben ára 1 frt.

Tartalma: I. rész Üdvözletek kötött beszédben: Ujévi üdvözletek. szülőknek, keresztszülőknek. vegyes ujévi üdvözletek. Születés- és névnapis üdvözletek, vegyes üdvözletek. II-ik rész Üdvözletek kötetlen beszédben: Szülőknek, rokonoknak, keresztszülőknek, vegyes ujévi üdvözletek, különféléknek. Névnapis üdvözletek szülőknek, rokonoknak, keresztszülőknek, jóltevőkhöz, tanítóknak. Vegyes tartalmuak: Egy fiu nővérét köszönti felmenyegzője napján. vizsgálat előtti beszéd, vizsgálat utáni beszéd, egy tanítvány iskolatársai nevében bucsut vesz tanítójától, egy tanoda növendékei névnapra köszöntik fel igazgatójukat, füg-gelék, emlékversek.

Szegényből lesz gazdag.

Ára 90 kr.

Nagy legujabb egyiptomi álmoskönyv 192 lapra terjedő, 600 képpel, tartalma: Alom magyarázata. Titkos kaballa. nagy művészet. Maltai kereszt. Lépcsős kaballa. Nagy kereszt. Sorsjáték-árszabály.

Planéták magyarázata. Mindennapi éhomra való prüsszenések fejtegetései, ujabb és régiebb szerint. Szerencse- és szerencsétlenségi napok. Lottojáték rövid vázlata. I. rész. A különböző játéknemek. Miheztartási szabályok a betétnél, a nyeremények után járó bélyegilleték. II. rész játszma-rendszer. Előleges figyelmeztetés, tételrendszer, az extrato egyszerű játszma-hoz feloldás. Egy határozott huzási tétel. Tételrendszer az ámbójátékhoz. A ternojáték rendszere, nönevek. Ára 50 kr. Ugyanaz közép kiadás 25 kr. — kis kiadás 10 kr.

Az új métermérték.

Irta: SZOMOR KÁROLY.

Ára 20 kr.

Vedd szivemet szivedért.

Szerelmi levelező könyv.

Ára 1 frt 20 kr.

Szerelmi levelező könyv, alkalmi levelezések változatos gyűjteménye, szerelmes párok számára. Szívélyesítő. Csinos borítékba kötve ára 1 fnt 20 kr., válogatott tartalommal.

6000 példány

L E N O R M Á N D

a híres cigánynő igazmondó kártyája. 32 színezett kártyával, magyar aláírással és szöveggel Ára 50kr.

Magyarhont érdeklő német diszmű

Ungarn im Spiegel

deutscher Dichtung

Magyarhon a német költészet tükrében, ajánlva

Dr. Falk Miksa képviselő urnak,

e 258 lapra terjedő gyönyörű párisi mintára készült diszműnek ára, izletes vászonkötésben arany metszés és nyomással

Ára 2 fnt 80 kr., füzve 1 fnt 80 kr.

Gyönyörű rom. kath. imakönyvek.

BEKE KRISTÓF, Mennyei manáskert, Üdvösség ösvénye. Biztos lelki vezér. E szép imakönyvek már több mind tizenöt ezer példányban forognak a kath. hívek közt háromféle nagyságban, és különféle kötésekben 40 krtól kezdve egész 12 forintig.

Magyar és német szépírási mintalapok

közép és felső népiskolák használatára **JUHÁSZ PÉTER**TŐL.

Ára a 15 lapnak diszes borítékban csak 28 kr.

Juhász Péter

összeadás, kivonás, szorozás, osztás

táblázata, szabályok és példákkal ára 10 kr.

Nemzetünk multja,

kisebb tanulók számára ára 8 kr.

